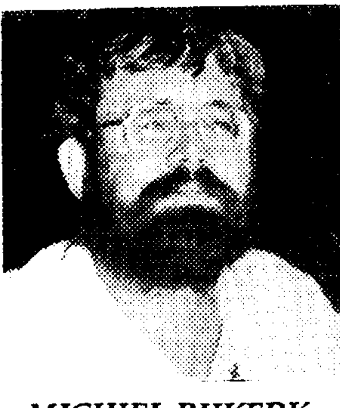
110E JAARGANG — NO.: 210 ZATERDAG 25 SEPTEMBER 1993

AMIGOE

VANDAAG

- Nieuw anti-drugsprogramma met bekende trekjes p.2
- Ambtenaren met indexeringsvoorstel naar regering p.3
- Overheid mag casino's sluiten p.5
- Tweede deel Timman-Karpov niet naar Oman p.7
- Mr. Bijkerk presenteert politiek maandblad p.11
- Major: Europese Monetaire Uni loopt achter p.13

MICHIEL BIJKERK ...ARKO...

Prikè

Wielklemmen: was parkeren al niet beklemmend genoeg?

Clinton betuigt Jeltsin nogmaals zijn steun

Parlementsgebouw Moskou door troepen omsingeld

MOSKOU - Elite-eenheden van de Dzerjinski-divisie hebben het parlementsgebouw in Moskou omsingeld. Ze hadden zaterdagochtend de toegangswegen tot het Witte Huis afgesloten waar het door president Boris Jeltsin ontbonden Congres van Volksafgevaardigden om acht uur zaterdagochtend zijn vergadering zou hervatten. De troepen zijn gekleed in kogelvrije vesten en dragen wapenstokken, maar klaarblijkelijk geen vuurwapens. "We hebben opdracht iedereen te laten vertrekken die dat wil en niemand binnen te laten behalve de afgevaardigden", zei een bevelhebber van een van de eenheden rond het gebouw. Jeltsin lijkt hiermee de druk op zijn tegenstanders te willen opvoeren.

Het Congres van Volksafgevaardigden heeft zaterdagochtend, zoals werd verwacht, zijn beraadslagingen hervat. De militie en de troepen van het Binnenlandse zaken die het parlementsgebouw omsingeld hebben, laten alleen parlementariërs hun kordon passeren en weigeren journalisten en werknemers van het parlement de toegang tot het Witte Huis.

BATALJONS GEVORMD

Volgens het persbureau Tass-Interfax heeft de minister van Defensie van de tegenregering die in het parlement zetelt, Vladislav Atsjalov, verklaard dat ten behoeve van de verdediging van het gebouw twee bataljons zijn gevormd. De nieuwe eenheden zouden bestaan uit leden van de unie van officieren, een uiterst conservatieve groep die zeer anti-Jeltsin is.

De ordetroepen raakten vrijdagavond slaags met een groep tegenstanders van Jeltsin, die de soldaten voor de voeten liepen. Enkele mensen raakten gewond. Het persbureau Interfax meldde dat de soldaten alleen gebruik maakten van gummiknuppels. De Omon-elitetroepen waren volgens Interfax om onduidelijke reden naar een metrostation gedirigeerd, waar zich medestanders van de conservatieven hadden verzameld.

De machtsstrijd tussen Jeltsin en de conservatieven leek vrijdag op een climax af te stevenen nadat de Russische president zijn ministers van Defensie en Binnenlandse zaken opdracht gaf de vrijwilligers te ontwapenen die het parlement, het Witte Huis, bewaken.

De conservatieve parlementsleden schorten hun overleg vrijdagavond op, vlak voordat het gebouw volledig in duisternis werd gehuld. De leiding van het parlement had donderdag al zaklampen uitgedeeld aan de afgevaardigden en zich zo opgemaakt voor een mogelijke verbreking van de stroomvoorziening. Het parlement was al vrijwel afgesloten van de buitenwereld doordat de telefoonlijnen zijn afgesneden en televisieuitzendingen vanuit het gebouw zijn opgeschort.

Jeltsin zelf bezwoer vrijdag geen geweld te zullen gebruiken. Niettemin namen honderden politieagenten vrijdag posities in en rond het Witte Huis. Enkele kilometers verderop hielden nog eens honderden zwaarbewapende élitetroepen van het ministerie van Binnenlandse zaken, de roemruchte OMON, zich paraat. Zij blokkeerden alle toegangswegen naar het parlement.

VS-STEUN

De Amerikaanse president Bill Clinton zei Jeltsin opnieuw zijn steun toe. De goedkeuring door de Senaat en het Huis van Afgevaardigden van een steunpakket van 2,5 miljard dollar voor Rusland is "opnieuw een teken van vriendschap", aldus Clinton in een brief aan zijn Russische ambtgenoot. Rusland zou al vanaf oktober de vruchten kunnen plukken van de steun.

Geconfronteerd met de komst van troepen, koos Jeltsins conservatieve tegenstander Roeslan Chasboelatov voor een moralistische opstelling. "Onze wapens zijn de autoriteit van de wet", aldus Chasboelatov tegenover het congres, het uitgebreide parlement. "Als ze geweld gaan gebruiken zijn we daartegen natuurlijk niet opgewassen."

ARRESTATIES

In verband met de aanval donderdagavond in Moskou op het hoofdkwartier van de GOS-strijdkrachten verrichtte de politie negen arrestaties. De arrestanten zouden hebben bekend dat zij hadden gehandeld in opdracht van de Unie van officieren, een radicale anti-Jeltsinbeweging. Onder de arrestanten was ook de leider van de unie, kolonel Stanislav Terechov. In een verklaring beschuldigde Jeltsin de leiders van het parlement ervan de mannen tot de overval te hebben aangezet.

Aanhangers van Ruslands rebellerende parlement, dat zich verzet tegen zijn ontmanteling door president Boris Jeltsin, hebben zaterdagochtend rond het parlementsgebouw barricades opgeworpen. Maar de barricades lijken de aan de president getrouwe troepen nauwelijks af te schrikken. Kort na de vrachtwagens met beton verscheen een tiental politiewagens bij het parlementsgebouw. Gehuld in kogelvrije vesten liepen agenten op en neer, maar ze naderden het gebouw niet, waar het door Jeltsin ontbonden Congres van volksafgevaardigden zaterdagochtend weer vergadert.

ERG GEVAARLIJK

De Amerikaanse regering houdt ondertussen haar hart vast en meent dat er wellicht een aanval zal komen op de tegenstanders van Jeltsin bij het parlementsgebouw. Sommige functionarissen menen dat de komende 24 tot 48 uur cruciaal zullen zijn voor Jeltsin. Ze noemen de situatie "erg gevaarlijk".

Verdediging van parlement in Moskou

MOSKOU - *Aanhangers van het communisme staan bij hun barrikaden rond het parlementsgebouw in Moskou. In het Witte Huis is het parlement in permanente vergadering bijeen om allerlei besluiten te nemen welke verband houden met het schorsen van Boris Jeltsin als president van Rusland.*

(AFP-satellietfoto)

Sjevardnadze uit Soechoemi vertrokken

MOSKOU - De Georgische leider Edoeard Sjevardnadze heeft in de nacht van zaterdag Soechoemi, de belegerde hoofdstad van Abchazië, per helikopter verlaten. Dat heeft althans het persbureau Interfax gemeld onder aanhaling van bronnen in kringen van de Abchazische opstandelingen.

Interfax zweeg over de bestemming van Sjevardnadze na diens vertrek uit Soechoemi. De Georgische leider had vrijdag wanhopig gevraagd de stad met versterkingen te hulp te komen. Een algehele mobilisatie van Georgië was naar zijn mening nodig om het beleg van Soechoemi door de Abchaziërs te doorbreken. Later werd vernomen dat hij binnen een paar dagen weer terug zou keren naar Soechoemi.

Economische sancties kunnen vervallen

Mandela in VN: Aftellen naar democratie begonnen

NEW YORK - De Zuidafrikaanse leider Nelson Mandela heeft de Verenigde Naties vrijdag gevraagd alle economische sancties tegen Zuid-Afrika op te heffen.

Maar in zijn toespraak voor de VN-commissie tegen de apartheid zei Mandela dat het door de Veiligheidsraad (V-raad) uitgevaardigde wapenembargo en het verbod op verkoop van nucleaire technologie aan zijn land van kracht zouden moeten blijven tot een nieuwe, democratische Zuidafrikaanse regering is gevormd. Het opheffen van het vrijwillige olie-embargo jegens Zuid-Afrika wil Mandela overlaten aan de Algemene vergadering.

De bijeenkomst in de hal van de Algemene vergadering was georganiseerd door de speciale VN-commissie tegen de apartheid, die jarenlang leiding gaf aan de campagne voor sancties tegen Zuid-Afrika en voor steun aan Mandela tijdens zijn 27 jaar durende gevangenschap.

De volbezette vergaderzaal gaf de zwarte leider een staande ovatie. Secretaris-generaal Boutros Boutros - Ghali zat op het podium en in de loges keken burgemeester David Dinkins van New York City en andere functionarissen toe. Ook ds Jesse Jackson was aanwezig.

VS-SENAAT

"Het aftellen naar de democratie in Zuid-Afrika is begonnen", aldus de 75-jarige ANC-leider, die in februari 1990 door de Zuidafrikaanse regering werd vrijgelaten. "De datum voor de ontmanteling van het blanke minderheidsregime is vastgesteld en overeengekomen". Hij uitte de hoop dat de terugkeer van internationale investeerders na het opheffen van de sancties, zal bijdragen aan herstel van de Zuidafrikaanse economie die "op de rand van een nog diepere recessie wankelt dan we nu beleven".

De Amerikaanse senaat heeft vrijdag een wet aangenomen waardoor de Amerikaanse regering de economische strafmaatregelen tegen Zuid-Afrika kan intrekken. De stemming om een eind te maken aan de boycot kwam kort nadat ANC-leider Mandela bij de Verenigde Naties had opgeroepen tot opheffing van de sancties. De wet werd unaniem en zonder verder debat aanvaard.

NAPA

DEZE WEEK in Ñapa:

* TIEN JAAR geleden besloten de directies van de diverse crèches op Curaçao een overlegorgaan te creëren teneinde gezamenlijke problemen te bespreken en richtlijnen voor de branche vast te

stellen. Het tweede lustrum van dit overleg wordt deze week gevierd, niet met een uitbundig feest, maar met bezinning en publiciteit voor het werk van de crèches. Een bijdrage van Nel Casimiri op pag. 1

* DANSEN is het beroep en het leven van Aldrico Felida en zijn blonde zuster Roxanne Willems. Beiden zijn dagelijks intensief bezig met lijf en leden van de cursisten van het jonge Musical Dance Center. Een reportage van Joël Labadie op pag. 3

* ODEA behartigt op Aruba de belangen van de ruim 160 mensen die in de verpleging werken. Maar de verplegersorganisatie houdt waakt over de kwaliteit van de zorg die de leden aanbieden aan de Arubaanse gemeenschap. Annelien van Hemert belicht het werk van de Organisashon di Enfermeronan di Aruba n.a.v. het eerste lustrum. pag. 4

* MENTALE training is het magisch woord dat Jules Marchena, oud-leraar Nederlands en amateur-doelman, graag

gebruikt wanneer het gaat tot het omturnen van moeilijke jeugd in volwaardige burgers. Hij schreef er een boekje over en sprak met Dennis Pikero over het nut ervan in onze steeds agressiever wordende gemeenschap. pag. 9

* Verder in Ñapa de rubrieken Buitenland, Boeken, de Kinderpagina, Wetenschap, Natuurlijk beter worden, Liever Heimwee dan Holland, en de wekelijkse kruiswoordpuzzel.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met deze zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

Russische parlement in Wite Huis bijeen:

Doen alsof...

MOSKOU - Afgesneden van de buitenwereld en bedreigd door de duidelijke overmacht van hen die loyaal zijn aan president Boris Jeltsin, leven de Russische opposititionelen in het parlement in een wereld voor hen alleen. Onder hen ontstaat haast als vanzelf een bunkermentaliteit.

Bij de reusachtige ramen van het Witte Huis zitten zij bij elkaar, met een prima uitzicht op de vrachtauto's die volgens hen de voorbode zijn van een aanval door de troepen die trouw zijn aan Jeltsin. Ze kunnen zich niet voorstellen dat Jeltsin op dit moment blijkbaar niet in het minst van plan is, hen met geweld te verdrijven.

ABSURDE SCHIJN

In het gebouw zelf heerst een bijna absurde schijn van normaalheid. De volksvertegenwoordigers, die nog steeds gehoorzaam zijn aan hun voorzitter Roeslan Chasboelatov en de zelfbenoemde tegenpresident Aleksandr Roetskoj, doen alsof ze nog steeds het hele land controleren en niet alleen het Witte Huis. Ze sturen bevelen naar een minister van Defensie die geen leger heeft en dragen hem op in contact te treden met eenheden die zich niets van hem aantrekken.

Het voorlopige ministerie van Defensie heeft op de dertiende verdieping van het Witte Huis een tijdelijk onderkomen gevonden. De werkkamers worden bewaakt door Kozakken in voor-revolutionaire uniformen of door fascisten, die trots de gestileerde hakenkruisen op hun uniformen laten zien.

Groepen officieren slenteren door de gangen en proberen er achter te komen hoe ze een leger kunnen controleren dat tot dusver geweigerd heeft orders aan te nemen van Vladislav Atsjalov, die door de tegenstanders van Jeltsin tot minister van Defensie gebombardeerd is.

In het gebouw zelf zijn geen wapens te zien. Het gerucht doet de ronde dat de reactionaire "Unie van Officieren" gehoor heeft gegeven aan het bevel van het Jeltsin-trouwe ministerie van Binnenlandse zaken en haar wapens heeft ingeleverd.

SCHAMEL

Het Witte Huis is afgezet met schamele barricades, waarop aanhangers van Chasboelatov en Roetskoj afwachten wat er verder gaat gebeuren. Ze hurken neer bij kampvuren om zich te beschermen tegen de koude Moskouse wind en de stromende regen. Boven hen waaien de rode vlaggen van de communisten en de zwart-wit-gouden banieren van de nationalisten.

Legerofficieren proberen wild uitgedoste mannen voor te bereiden op de verdediging van het Witte Huis. In kleine groepen oefenen pubers, die willen spelen dat ze soldaat zijn, en oude mannen, die dromen van de Sovjetunie, de marspas. Mensen staan bij elkaar en discussieren over Jeltsins optreden. En ze beweren dat ze blijven tot de overwinning behaald is. Het zijn mensen vol woede, die de geborgenheid kwijt zijn die ze vroeger hadden en die zich verraden voelen door de economische hervormingen van de president.

Dissident op Cuba opgepakt

HAVANNA - De Cubaanse wetenschapper Rolando Roque Malherbe is vrijdag door agenten van de staatsveiligheidsdienst gearresteerd.

Dit heeft het Mexicaanse persbureau Notimex bekendgemaakt. De Cubaanse wetenschapper had vrijdag een ontmoeting gearrangeerd tussen tegenstanders van de socialistische regering van Fidel Castro en de ambassadeurs van Hongarije en Spanje in Cuba. De staatsveiligheidsdienst had hem donderdag al verboden de ontmoeting doorgang te laten vinden.

ETA-verdachte overlijdt in politie-handen

MADRID - Een 31-jarige Baskische, verdacht te behoren tot de Baskische afscheidingsbeweging ETA, is kort na haar arrestatie in Madrid overleden.

Miren Yanci Igueretegui overleed na klachten over pijn in de borst. Ze heeft telefonisch een dokter kunnen consulteren en medicijnen gehad, maar overleed later op weg naar een ziekenhuis. Ze was donderdag bij San Sebastian in Spaans Baskenland aangehouden. Een andere verdachte, Xavier Galpasoro, is vrijdag opgenomen in een ziekenhuis in Bilbao (Baskenland) en ligt in coma na van de derde verdieping van een politiebureau in de Noord-Spaanse stad te zijn gesprongen, waarschijnlijk met de bedoeling aan zijn arrestatie te ontkomen.

In Engeland:

Racistische moord zwaar bestraft

LONDON - Twee Britten van achttien en 22 jaar zijn vrijdag in Londen tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld wegens een racistische moord op een automobilist van Aziatische afkomst.

De strafmaat wordt doorgaans aan terroristen voorbehouden, maar het gerechtshof veroordeelde de daad als "bruut, gevoelloos en door hebzucht en rassenhaat gemotiveerd". De jonge Britten moeten tenminste 22 jaar uitzitten, bepaalde de rechtbank. Het slachtoffer, de 44-jarige Fiaz Mirza, vader van vier kinderen, werd door de twee jongens in zijn auto zwaar mishandeld, beroofd en vervolgens met zijn auto in de Thames geduwd. De man kon door de mishandelingen geen kracht meer opbrengen zich uit de zinkende auto te bevrijden.

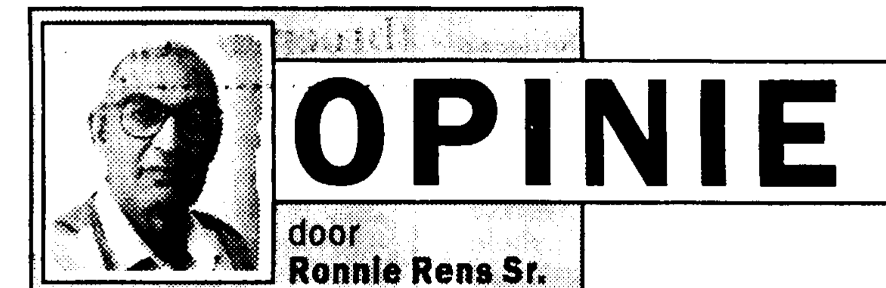
De ondertekening van het verdrag door Michel Amiot, midden, en premier Liberia, die als minister van Algemene Zaken tekende. Uiterst links Winston Davidson van het Integrated Demand Reduction and Community for Drug Abuse Prevention. Op de achtergrond de twee kinderen die de pennen aanreikten. Er was een tiental kinderen bij de ondertekening aanwezig als symbool van de toekomst.

Personeel Setel wordt ongeduldig

WILLEMSTAD — Het wordt de dienstgroep van werknemers van Setel te gortig. Maandagmiddag zullen de ABVO-leden bijeenkomen om te bekijken of actie nodig is.

Er wordt al acht maanden getracht te komen tot een nieuw beoordelingssysteem. Over en weer zijn nu voorstellen en afwijzingen gestuurd. Het overleg zit vast.

De onderhandelingen worden ook in de wielen gereden door ziekte. Maar daar heeft de vakbond geen moeite mee. Wel wordt haar nu te veel om maar steeds weer te horen dat de directie uitstel vraagt.

"...NEDERLAND IS VERPLICHT loyaal mee te werken aan de uitvoering van de optie die bij het referendum de meeste stemmen haalt." Zo klonk het maandag in de Curaçaose eilandsraad toen de voorstellen van de referendumcommissie werden aangenomen en een wettelijke grondslag gekregen. "...Nederland moet dus loyaal meewerken." Onze eigen politici hebben ons echter nog niet verteld of zij zelf wel loyaal zullen meewerken aan de uitvoering van de winnende optie, ook als die een andere is dan de status aparte die zij voorstaan.

Premier Liberia zei een tweetal weken geleden dat drie van de opties, namelijk de onafhankelijkheid, aansluiting bij Nederland en instandhouding van de Antillen van Vijf eigenlijk niet eens op het referendumbiljet hadden moeten voorkomen. De premier noemde deze drie opties zelfs 'politiek niet haalbaar'. Dat is duidelijke taal en betekent eigenlijk: als de status aparte het niet haalt, zullen de overheden van de Antillen en Curaçao niet meewerken aan de realisering van de winnende optie. Onze politici eisen nu van Nederland 'loyaal meewerken' aan de winnende optie, maar verzuimen ons te beloven dat zij zullen meewerken aan de uitvoering van de wil van het Curaçaose volk.

De vraag dringt zich dan op: welke waarde heeft nu precies het referendum? In vroegere jaren hoorden we dat de volksstemming 'consultatief' en de uitslag derhalve niet bindend zou zijn. Is die zienswijze nog steeds van kracht? De regering en het Bestuurscollege zullen duidelijke taal moeten spreken. De stemmers moeten immers weten waar ze aan toe zijn.

Dat twee individuele politici bulderen dat zij zich zullen terugtrekken als 'deel worden van Nederland' wordt geaccepteerd, is wel een manmoedig standpunt, maar zegt nog niets over de waarde en betekenis van de einduitslag van het referendum.

In Zwitserland zijn referenda vaak gehouden. Daar is steeds de wil van het volk opgevolgd. In de Verenigde Staten vragen lokale overheden vaak de mening over een aantal maatschappelijke problemen aan de kiezers en wel tijdens verkiezingen. Die referenda hebben inderdaad een consultatief karakter hoewel met de uitslagen in grote mate rekening wordt gehouden bij het bepalen van het beleid.

Een referendum over de staatkundige toekomst is echter van zulk indringend belang dat de overheid moet worden verboden te gaan klungelen met de uitslag van de volksstemming.

Dat Nederland loyaal gaat meewerken, is ook nog lang niet zeker. Hirsch Ballin vindt dat Curaçao en Aruba aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen om nieuwe staatkundige verhoudingen te kunnen realiseren. Ten eerste moet Justitie een Koninkrijkszaak worden, ten tweede dient de lage winstbelasting voor buitenlandse ondernemingen te worden afgeschaft (een absurde eis gezien het belang van de offshore-sector voor onze economie), ten derde moeten aanvullende impulsen worden gegeven voor initiatieven op het gebied van de overheidsadministratie, onderwijsvernieuwingen en management-ondersteuning en ten vierde moeten onmiddellijke en concrete maatregelen worden genomen om de financiële situatie te saneren.

De schuld van Aruba bedraagt 435 miljoen gulden. De Antilliaanse staatsschuld groeit ongemerkt maar constant. Eind 1991 bedroeg die schuld 2.710 miljoen gulden, 130 miljoen meer dan een jaar daarvoor. Niets wijst erop dat de regering een aanvang maakt met de sanering van haar belabberde financiële positie.

Status aparte? Deel van Nederland? Onafhankelijkheid? Antillen van Vijf? Ze lijken mij allemaal mogelijkheden, die in een heel ver verschiet liggen en waarvan velen onzer de realisering van welke optie ook, misschien niet meer zullen meemaken.

Forum in ITC over telecommunicatie

WILLEMSTAD — De kamer van Koophandel is volgende week woensdag gastheer van een discussieforum over de toekomst van de Curaçaose telecommunicatiesector.

De bijeenkomst zal om 14.00 uur aanvangen in het auditorium van het International Trade Center. Thema van het forum is 'Aanpassing van telecommunicatie aan de nieuwe omgeving' en speelt in op de noodzaak dat Curaçao actief inspeelt op de internationale ontwikkelingen. Voertaal is Engels.

In het ITC komen drie internationale en twee lokale sprekers aan het woord. Te beluisteren zijn achtereenvolgens gedeputeerde Abel Arrindell, Philip Cross (International Telecommunications Union), Felipe Noguera (Caribbean Association of National Telecommunications Organizations), Fernando Martinez (Venezuela) en minister Cornelis Smits (Telecommunicatie NA).

De internationale economische realiteit heeft de laatste jaren, mede beïnvloed door technologische ontwikkelingen, wereldwijd geleid tot drastische wijzigingen in tarieven en eigendomsstructuren van telecom-bedrijven.

Als centrum van internationale financiële dienstverlening op gebied van handel en financiën, dat sterk afhankelijk is van goede telecommunicatiefaciliteiten, kan Curaçao het zich niet permitteren om als passieve toeschouwer de ontwikkelingen gade te slaan.

De Kamer spreekt de hoop uit dat dit forum niet alleen als informatiebron zal dienen maar tevens als stimulans voor betreffende personen en instanties om met voortvarendheid te kunnen werken aan verbetering van de concurrentiepositie van de lokale telecommunicatiesector.

Info-avond over aids

WILLEMSTAD — Adefa, de vrouwenclub van de Democratische Partij, organiseert 30 september een informatiebijeenkomst over aids.

Vanaf 19.00 uur zal in buurtcentrum Groot Kwartier een speciale avond voor de bevolking van Banda 'riba plaatsvinden. Er zijn leden van de aidscommissie van Curaçao aanwezig om vragen van het publiek te beantwoorden.

Volgende week vergadering van CDM-aandeelhouders

WILLEMSTAD — Volgende week vindt de jaarlijkse Algemene vergadering van Aandeelhouders van de Curaçaose Dokmaatschappij plaats. Op die vergadering worden de jaarstukken over 1992 vastgesteld.

De CDM-joint-venture van Acemex uit Cuba en de CDM Holding op Curaçao zijn opgericht onder de bepalingen van het Antilliaanse recht en zetelen beide in Willemstad. Jaarlijks wordt een Algemene vergadering van Aandeelhouders gehouden, binnen negen maanden na afloop van het boekjaar, ofwel voor 1 oktober. De jaarstukken bestaan uit de winst en verliesrekening, plus balans.

De CDM heeft in totaal 4000 A-aandelen en 16.000 B-aandelen, waarvan de Holding en Acemex ieder 1500 A-aandelen en 500 B-aandelen hebben genomen. Zoals bekend wil de Holding haar pakket aandelen binnenkort verkopen. Overigens zal Acemex hiervoor schriftelijk toestemming moeten geven. Onduidelijk is nog, wat er bij de verkoop gebeurt met de schulden en winsten die beide werven hebben. Momenteel zit er nog geld vast in Cuba dat aan de aandeelhouder Holding toebehoort, maar dat pas op zijn vroegst eind 1994 loskomt.

Een individuele aandeelhouder van een naamloze vennootschap, ook als hij de helft van de aandelen heeft, heeft geen recht op inzage van andere stukken dan de jaarstukken. Dat is voor de aandeelhouders van de Curacaose Dokmaatschappij niet anders. Alleen op de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA), die jaarlijks moet worden gehouden, worden de jaarstukken gepresenteerd. Tenzij in de Statuten van de nv anders is bepaald, maar dat is hier niet het geval.*

De oppositieleden in de Eilandsraad wilden allerlei andere stukken uit Cuba zien, zo lieten zij tijdens de openbare eilandsraadsvergadering vorige week weten. Gedeputeerde Mendes de Gouveia zei toen dat alleen te kunnen doen met het toestemming van de Cubanen. Dat betwijfelde de oppositie. Niet geheel onterecht, maar inzage van de stukken is desalniettemin onmogelijk. Het kan simpelweg niet volgens het Wetboek van Koophandel.

Artikel 72 van dat Wetboek bepaalt namelijk, dat jaarlijks binnen acht maanden na afloop van het boekjaar (maar deze periode mag worden verlengd en bedraagt bij de CDM negen maanden) het bestuur de jaarstukken moet opmaken. Deze jaarstukken moeten ter vaststelling worden voorgelegd aan de AvA. De AvA is bevoegd een deskundige (ofwel een accountant) te benoemen, die toezicht houdt op de boekhouding (artikel 74).

* Dat laatste lijkt betwijfelbaar, maar het Wetboek van Koophandel steekt wel een stokje voor inzage door derden in de stukken.

Opvallende gelijkenis met plannen uit 1989

Nationale Drugraad start nieuw anti-drugprogramma

WILLEMSTAD — De regering van de Nederlandse Antillen heeft een verdrag gesloten met de *United Nations International Drug Control Programme* (UNDCP) over een geïntegreerd programma ter bestrijding van drugmisbruik.

De Nederlandse overheid heeft hiervoor een bedrag van 522.450 dollar ter beschikking gesteld, terwijl de Antilliaanse overheid bijna anderhalf miljoen dollar bijdraagt.

De UNDCP zal slechts de helpende hand reiken, zo zei adviseur en ondertekenaar van het verdrag Michel Amiot gisteren bij de ondertekening. De bedoeling is dat de Antillen, in dit geval alle eilanden afzonderlijk, zelf invulling geven aan een programma dat door de Jamaicaan Winston Davidson werd gepresenteerd.

In zijn lezing over het programma benadrukte Davidson het belang van zowel het voorkomen van de vraag als het reduceren van het aanbod. Het voorkomen van de vraag moet door de mensen in wijken en gemeenschappen zelf gebeuren. Niet de overheid moet het probleem en de oplossing ervan bepalen, maar de bevolking zelf. De overheid moet terugtreden en uitsluitend de voorwaarden en mogelijkheden scheppen. Hij zei uitdrukkelijk dat het programma los van de politiek moet worden uitgevoerd.

Voor oplossing van het drugprobleem is het van groot belang de oorzaken van het druggebruik te achterhalen. De praktijk heeft uitgewezen dat de bevolking heel goed in staat is die zelf aan te geven.

Zolang de oorzaken van druggebruik - vaak een uitzichtloze situatie door werkeloosheid, armoede enzovoorts - niet worden weggenomen zijn alle maatregelen als opvangcentra voor chollers weggegooid geld. Na een paar maanden behandeling stuur je zo iemand weer terug naar dezelfde omstandigheden, waardoor de kans op terugval in de slechte gewoonte heel groot is.

Het programma werkt op Jamaica drie jaar. Davidson heeft inmiddels de eerste resultaten geboekt.

De Nederlandse Antillen en Curaçao hadden ook al zo ver kunnen zijn. Al in 1989 bestond er een masterplan van de Nationale Drugsraad, opgesteld door Peter Fontilus en de heer Dato van de UNDCP. Dat gaf het kader aan. Invulling werd gegeven door twee plannen van Siegfried Victorina, nu hoofd van de afdeling Geestelijke Volksgezondheid.

Een van die plannen betreft het Seru Fortuna-project, dat op precies dezelfde manier werkte als het programma van Winston Davidson.

Voor uitvoering van het masterplan had de Nederlandse regering in 1991 al 500.000 dollar ter beschikking gesteld. Toen er niets met de plannen gebeurde, zou de UNDCP zich in een schrijven aan de regering van de Nederlandse Antillen (begin 1992) en ook mondeling aangedrongen hebben op een drugbestrijdingsprogramma, dat gebaseerd zou moeten zijn op het Nationale Preventieplan uit 1989 van Siegried Victorina en UNDCP-man Dato. Op het Seru Fortuna-project na is geen van de plannen ooit uitgevoerd.

Het Nationale Preventieplan van Victorina is evenals het gisteren door de Jamaicaan gepresenteerde plan gebaseerd op het werken met de mensen in de buurten en wijken zelf.

De vertegenwoordiger van de UNDCP Michel Amiot zei desgevraagd dat de UNDCP niet bepaalt met welke deskundigen een land wil werken. Als de Nederlandse Antillen met Davidson's plan willen werken, is dat hun keus.

Premier Liberia zei daarop dat de Nationale Raad werkt met de experts die de eilanden naar voren brengen.

Batipaña-zaak: twee verdachten gevlucht, militair ingesloten

WILLEMSTAD — Twee verdachten in de zaak Batipaña zijn gevlucht naar Nederland, een van de zes reeds aangehouden andere verdachten zal volgens Nederlands recht worden vervolgd omdat hij dienstplichtig militair is.

Dat is door het openbaar ministerie bevestigd. Een van de gezochte mannen is R.S. die vorig jaar ook al naar Nederland vluchtte met een andere handlanger toen hij gezocht werd wegens zijn aandeel in een moord te Paradijs op een jongen uit Kustbatterij.

S. en zijn maat werden in Limburg opgespoord en naar Curaçao gebracht. Voorzover duidelijk is hij toen niet veroordeeld, aldus een officier van justitie.

De Batipaña-zaak kan een slepende affaire worden omdat vastgesteld moet worden wie welk aandeel heeft gehad in de mishandeling, ontvoering en dood van Henry Soliano.

Het feit dat een van de verdachten militair is, heeft juridische consequenties voor het Openbaar Ministerie. Volgens de Nederlandse strafvordering is de duur van de voorlopige aanhouding vier dagen en een verlenging is maximaal tien dagen. Het Antilliaans recht dat van toepassing is op de overige vijf verdachten kent een termijn van tien en een verlenging van maximaal zestien dagen.

De groep van zes en vermoedelijk acht, pakte maandag de choller Soliano aan die zaterdag had ingebroken. Men spoorde hem op via een heler. Ze sloegen hem in de boeien en sleepten hem langs ongeveer vijf adressen. Volgens een krant de plaatsen waar hij sieraden aangeboden zou hebben; de behandelend officier van justitie kon dat nog niet bevestigen.

Tot dinsdagochtend werd Soliano in de kelder opgesloten van een van de verdachten: de inmiddels weer vrijgelaten 52-jarige moeder van de dienstplichtig militair. Daarna zou hij meer dood dan levend gedumpt zijn in de mondi van Batipaña, waar hij in de hete zon overleed aan de opgelopen verwondingen, voor zover duidelijk.

Hernieuwde poging Kodela-cao

WILLEMSTAD — De vakbond voor werknemers van de Kodela en haar directie zullen maandag een hernieuwde poging wagen om tot een nieuwe cao te komen. Het gesprek dat voor vandaag op de agenda stond is uitgesteld.

Inmiddels heeft de Landsbemiddelaar diverse gesprekken gevoerd met de twee partijen, maar van een doorbraak was nog geen sprake.

Maandag zit zij wederom met de UWWGE en de Kodela-directie om tafel. Dan zal gesproken worden over naar wat Midga Schill-Maria hoopt 'realistische voorstellen'.

Werklozen voltooien opleiding

WILLEMSTAD — De Stichting Feffik heeft gisteren aan 45 werklozen een opleidingscertificaat uitgereikt. In het kader van het Feffikprojekt 'Hoop op werkgelegenheid' werden certificaten kinderzorg, bejaardenzorg en naaister uitgereikt.

Speransa pa desempleado wordt gefinancierd met KabNA-gelden en werft sedert 1989 werklozen voor opleidingen als assistent-automonteur, telefoniste, juniorkelner en kapster. Vrijwel iedereen die een cursus afrondde heeft een baan gevonden, aldus een persbericht van Feffik.

Bij Feffik staan 3000 werklozen ingeschreven, waarvan 1000 inmiddels een baan vonden. De opleidingen duren gemiddeld drie tot vier maanden.

Werklozen die aan de slag willen kunnen zich inschrijven bij het Feffikkantoor aan de Naniestraat, nr 5 te Otrobanda.

Gift in natura aan natuurpark

WILLEMSTAD — De Curaçaose Wegenbouw Maatschappij heeft vijftig kilometer van het wegennet van het Christoffelpark gratis hersteld.

Het betreft de 'blauwe route' Savonet- kustgebied, de 'groene route' aan de bergzijde en de patrouillepaden langs de afrastering. De patrouillepaden zijn nodig om regelmatig het hek te controleren en zonodig te herstellen om geiten buiten het park te houden.

ABVO stapt uit 'ambtelijke molen'

Ambtenaren naar regering met indexeringsvoorstel

WILLEMSTAD — De ambtenarenvakbond ABVO heeft geen enkele fiducie meer in de commissie Indexering. Vice-voorzitter Wim van Lamoen zegt niet langer aan het lijntje te willen worden gehouden. "We gaan ons voorstel direct naar de regering sturen. Weg met die commissie."

De commissie is in het leven geroepen om een gesprek tussen overheid en vakbond op gang te brengen over de prijscompensatie van de lonen. Het zou een breed overleg moeten worden. Dat is niet gebeurd, meent Van Lamoen. Hij heeft het gevoel dat de overheid probeert tijd te rekken middels de commissie. "Het is een ambtelijke molen."

De ABVO is nimmer afgeweken van haar aanvankelijke eis: 100 procent indexering van de ambtenarensalarissen. Staatssecretaris Lucien Arrendell (Algemene Zaken) gooide deze week olie op het vuur met zijn mededeling dat daarvoor geen financiële ruimte is.

Vorig jaar ontaardden de gesprekken over een indexeringsinhaalmanoeuvre in stakingen. Uiteindelijk werd door tussenkomst van de rechter besloten tot verhoging van de lonen met 14 procent. De eis van de ambtenarenbonden NAPB (politie), ABVO, Sitek (onderwijzers) en Wicsu (St. Maarten) was destijds 21,5 procent.

Arrendell geeft aan dat bereidwilligheid de overheid wel zoveel kost dat er geen sprake kan zijn van 'volledige' prijscompensatie. Van Lamoen moest in zijn recht te staan: "Het leven wordt duurder en het is niet meer dan normaal dat de salarissen evenredig daaraan aangepast worden. Dat kan niet, zegt de staatssecretaris, omdat een aangewezen [illegible] voorzitter van de ABVO. "Als de bevolking minder kan kopen gaan de prijzen juist omhoog, omdat de winkelier toch ergens zijn winst vandaan moet halen."

Arrendell stelt voor dat op jaarbasis gekeken gaat worden of de cijfers voor gezinsconsumptie. Indexering zou dan in het daaropvolgende jaar alleen plaatsvinden als het prijsindexcijfer meer dan twee procent stijgt. Tussen twee en vier procent verhoging wil hij 50 procent compenseren; boven vier procent 80 procent.

VERHEUGD

In haar wekelijks commentaar reageert de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao verheugd op het voorstel van de staatssecretaris. De werkgeversvereniging betreurde het vorig jaar hevig dat de overheid door de knieën was gegaan voor de pressie van de vakbonden.

Afstappen van het stelsel van automatische prijscompensatie getuigt van realisme, vervolgt zij. "Dit soort luxe tegemoetkomingen zijn vandaag de dag noch in de publieke noch in de private sector haalbaar." De VBC waarschuwt dat de overheidsfinanciën veranderen in een chaos als de overheid instemt met een stelsel van 100 procent indexering.

Al eerder moest de overheid kunstgrepen toepassen om überhaupt de salarissen uit te kunnen betalen. De VBC maant de bonden tot realisme. "Kies liever voor een lager salaris dan geen salaris".

WILLEMSTAD — *Vandaag is de laatste dag van de Toerisme Expo 1993 in het International Trade Center. Alle bedrijven, instellingen en organisaties die een raakvlak hebben met de toeristische sector zijn op de beurs vertegenwoordigd om hun 'product' daar te presenteren. De deuren van de Expo sluiten vanavond om 23 uur.*

Slecht en goed nieuws voor foutparkeerders

Wielklemmen, parkeerruimte (en belastingaanslagen?) op komst

WILLEMSTAD — Wielklemmen zullen over enige tijd het overtuigende argument worden om in de binnenstad niet meer fout te parkeren.

De afdeling juridische zaken van het eilandgebied maakt een wetje dat de autoblokkeerder officieel toestaat. De parkeermeters van Punda en Otrobanda zullen weer in gebruik worden genomen, gaan nu vijftig cent per half uur kosten en zullen voortaan serieus door de SKS en de verkeerspolitie gecontroleerd worden. Hardnekkige foutparkeerders zullen in de verre toekomst wellicht ook via een extra-belastingaanslag 'gepakt' worden op hun nooit-betaalde parkeerbonnen.

Tegenover dit 'slechte nieuws' voor 'foute' automobilisten in de krappe binnenstad, staat dat het Molenplein heringericht wordt als gratis parkeerterrein en dat Plaza Fraternan di Tilburg plus het braakliggende terrein nabij het Brionplein omgevormd worden tot betaald-parkeren-plek.

De plannen maken deel uit van een parkeernota van de stuurgroep Stadsvernieuwing waarvan gezaghebber Wilsoe voorzitter is. Het totaalpakket [illegible] van de Binnenstad'. Dat kan kennelijk niet uitgevoerd worden door de eigen overheidsdiensten of lokale adviesbureaus. Het adviesbureau AGV is daarvoor uit Nederland aangetrokken.

Het bureau neemt in hetzelfde onderzoek meteen ook de verkeerscirculatieproblemen mee voor onder meer AC-bussen en konvooi's. Het standpunt hierover is al maanden geleden bekend gemaakt door de dienst Openbaar Vervoer. Die wil de voorrangsregeling op een enkel kruispunt in Punda wijzigen zodat bussen snel de stad kunnen verlaten en de druk op het verkeer in het stadscentrum ontlasten. De onderzoekers moeten ook rekening houden met de komst van een parkeergarage op Pietermaaiplein.

De overheid onderkent dat het uitschrijven van een bekeuring voor fout parkeren meer zin heeft als die bonnen ook betaalt worden. In afwachting van de wielklem (die de foutparkeerder dwingt naar het politiebureau te komen voor betaling) gaat men de incassoprocedure verbeteren bij het Openbaar Ministerie. Hoe, wordt niet verteld. Het O.M. hield eerder dit jaar een inhaalactie en stuurde politieteams af op wanbetalers. De dreiging van een directe gevangenisstraf leidde tot onmiddellijke betaling van bekeuringen. Voor zover duidelijk is het bij die eenmalige actie gebleven.

Opvallend in de parkeernota is, dat het BC overweegt boetes fiscaal te verhalen op fout-parkeerder: een zogenoemde parkeerbelasting. Via een naheffingsaanslag wordt aan de geverbaliseerde automobilist de te betalen parkeerboete opgelegd en direct geïnd. Hierdoor wordt het mogelijk dat het eilandgebied zelf met tussenkomst van de Eilandsontvanger de niet-betaalde parkeergelden gaat innen.

Bij Kodela verdient 30 procent werknemers de helft van het geld

WILLEMSTAD — Van de lonen en salarissen die bij Kodela worden betaald komt zo'n 53,4 procent ten goede aan de werknemers die in een collectieve arbeidsovereenkomst vallen. Zij maken 70 procent van het personeel uit. De overige 30 procent, stafmedewerkers met een individuele arbeidsovereenkomst (iao-ers), verdienen zo'n 46 procent van het totaalbedrag. De managementfees voor de uit vijf man bestaande top zijn niet meegerekend; die vallen onder de EMG en worden apart verrekend.

Zo kan worden berekend uit vertrouwelijke salarisgegevens van de Kodela. De percentages werden berekend op grond van de brutosalarissen, zonder toeslagen, over één specifieke salarismaand. Dat geeft een vrij betrouwbare indicatie over hoe het totaal aan brutosalarissen naar percentage is verdeeld over de verschillende arbeidscategorieën.

De definitieve bedragen zelf zijn moeilijker vast te stellen, omdat die beïnvloed worden door (bij de cao-ers) zaken als overwerk en wachtpremies en (bij de iao-ers) bijzondere premies en eenmalige uitkeringen. Die kunnen wisselen per maand. Bij de iao-ers moet bovendien onderscheid gemaakt worden tussen hoger en lager stafpersoneel.

De werknemers die onder een collectieve arbeidsovereenkomst vallen, zo'n 70 procent van het totale bestand, verdienen (zonder overwerk) gemiddeld zo'n 2000 gulden per maand, met enkele uitschieters naar boven (2700) en naar beneden (1400).

Het lagere stafpersoneel (85 man) maakt zo'n 22 procent van het arbeidsbestand uit en verdient ongeveer 33 procent van de totale salariskosten. De gemiddelde bruto maandlonen (zonder extra premies) bedragen in deze categorie zo'n 3800 gulden, met uitschieters naar boven en naar beneden tot ruim 6300 en ruim 2300 gulden.

Het hogere stafpersoneel (21 man), 5 procent van het bestand, verdient zo'n 13,5 procent van het totaal. Dat komt neer op een bruto maandgemiddelde van 6350 gulden. Driekwart van hen komt daarnaast in aanmerking voor een bijzondere beloning en voor een eenmalige premie, waarmee per persoon (die dat ontvangt) op maandbasis ongeveer 500 gulden is gemoeid. Ook driekwart komt in aanmerking voor een maandelijkse vergoeding van autokosten (tussen de 350 en 720 gulden per persoon) en voor vergoeding van de abonneekosten van de telefoon (26 gulden).

Zowel de vakbond als de directie was vanmorgen onbereikbaar voor commentaar. Zoals bekend wil de Kodela-vakbond, die via de Landsbemiddelaar momenteel moeizame cao-onderhandelingen voert met de directie, dat de financiële positie van 70 procent van de werknemers verbetert. Niet alleen omdat bij de Kodela lagere lonen zouden worden betaald dan bij andere overheids-nv's, maar ook omdat daarvoor wel degelijk financiële ruimte zou zijn. De directie vindt van niet. Maandag worden de gesprekken voortgezet.

Oppositie wacht op openbare bespreking

Nieuw Beleid in ER

WILLEMSTAD — De oppositiepartijen MAN, FOL en Nos Patria menen dat het Nieuw Beleid van het Bestuurscollege op korte termijn aan de eilandsraad dient te worden voorgelegd.

Dat zeiden de partijleiders tijdens een radio-uitzending. Daarin konden luisteraars reageren op uitlatingen van de oppositieleiders.

In de eilandsraad kan tijdens een nationaal debat gesproken worden over de goede en minder goede aspecten van het beleid, dat voorziet in een plan om het begrotingstekort in vijf jaar tot een minimum te reduceren. Daar is de plaats om te komen tot goedkeuring danwel afwijzing, zeiden Don Martina, Anthony Godett en Chin Behilia eensgezind.

Een luisteraar vroeg zich af waarom regeerders ongestraft foute beslissingen kunnen nemen, die verstrekkende gevolgen hebben voor de gemeenschap. In aansluiting daarop memoreerde Behilia (Nos Patria) de Parker-affaire. Hier werd door de voormalig minister van Financiën een garantie verleend, die uiteindelijk de gemeenschap 72 miljoen gulden kostte.

Martina wees in dit verband op een wetsontwerp dat bewindvoerders aansprakelijk stelt indien er een redelijk vermoeden bestaat dat een regeerder de wet heeft overtreden en tegen het algemeen belang in heeft gehandeld.

"De eilandsregering leidt aan *fear of losing votes and face*", merkte Martina op in dit verband. En dat verhindert een voortvarend optreden, omdat allerlei bevolkingsgroepen te vriend moeten worden gehouden. Ook mogen geen politieke [illegible] zo vlak voor de verkiezingen in ongenade geraken. Problemen worden daarom verhuld, liet Behilia daarop volgen.

Anthony Godett (FOL) constateert een gebrek aan realiteitszin bij de eilandsregeerders. "Als ze in de wijken zouden kijken dan pas zouden ze zien waar de bevolking onder lijdt: werkloosheid, en gebrek aan voedsel en onderwijs."

In dit verband wees Behilia op een minpunt in de nota Nieuw Beleid. Het ontbreekt aan een deugdelijk jeugdbeleid, meent hij.

Alle drie de leiders - George Hueck van de partij SI ontbrak - zijn het er over eens dat er op Curaçao sprake is van een financiële en een bestuurlijke chaos. Ook zeggen zij te beseffen dat Nederland erg nadrukkelijk over de schouder van het BC meekijkt. "Daar zullen we rekening mee moeten houden."

Buitengewone vergadering BC

WILLEMSTAD — Het Bestuurscollege zou vanmiddag in een buitengewone vergadering bijeenkomen. De reden is onduidelijk.

Een gedeputeerde speculeerde dat het wel weer om het dok zal gaan. Over een crisis binnen het BC was hem niets bekend. Dagbladen berichtten gisteren en vandaag dat Betrian met enige tegenzin zich moest neerleggen bij de beslissing van de eilandsraad dat het BC vooralsnog geen mandaat krijgt om op eigen initiatief wijzigingen aan te brengen in het vergunningenstelsel voor de casino's.

In de besloten centrale commissie werd voorgesteld dat een commissie bepaalde aspecten van Betrians ontwerp voor een wetswijziging nader bestuderen moet. In de commissie zou elke partij uit de eilandsraad vertegenwoordigd moeten zijn. Betrian zou hier schoorvoetend mee akkoord zijn gegaan. Het BC heeft wel een machtiging om bij BC-besluit richtlijnen op te stellen voor andere vergunningsplichtigen zoals snèkeigenaren.

De gezaghebber zit de vergadering niet voor; hij is uitlandig.

Winnaar gezocht

WILLEMSTAD — Er wordt een winnaar gezocht bij Echa Palabra.

De makers van het culturele radioprogramma van Radio Caribe schreven een verhalenwedstrijd uit. De nu nog anonieme winnaar daarvan is de schrijver van het stuk *Bida i Amor*. In het programma van zondag dat om 10.30 begint wordt de envelop geopend met daarin de naam van de inzender van het winnende verhaal.

De bedoeling is, dat de winnaar zich van te voren meldt bij de studio en daar tijdens de uitzending zijn prijs van 250 gulden in ontvangst neemt.

De jury bestond uit Jules Marchena, Viola Statia, en [illegible]

ABVO wordt derde vakbondscentrale

WILLEMSTAD — De ambtenarenvakbond ABVO zal spoedig zijn omgevormd tot een vakcentrale. Dit is het antwoord van de bond op de uitspraak die gedeputeerde Mendes de Gouveia gedaan zou hebben, dat hij allen vakcentrales uitnodigt om tijdens het bilateraal overleg met Nederland over de staatkundige toekomst te spreken.

De ABVO was zeer verbolgen naar aanleiding van Mendes' houding. Wel mochten eind augustus de CGTC en de SSK vertegenwoordigers mee: Oscar Semerel en Errol Cova. ABVO-voorzitter Hubert Rojer had het nakijken. Gedeputeerde Mendes zei bij die gelegenheid, dat er maar twee personen meekonden en dat de drie onderling maar moesten uitvechten wie dat zou worden.

Woordvoerder Wim van Lamoen vindt het onbegrijpelijk dat 'juist de bond die het meeste zal gaan voelen na de herinrichting van de staatkundige orde is buitengesloten'.

Inhakend op het staatkundig referendum zegt hij dat 'welke optie dan ook uit de bus komt - het heeft consequenties voor de ambtenaren'. Met name het opheffen van de dubbele bestuurslaag zal volgens Van Lamoen 'grote personele gevolgen hebben'.

Een stemadvies inzake het referendum kan hij de 7000 Curaçaose ambtenaren dan ook niet geven. "Ik weet gewoon niet wat de gevolgen zullen zijn van elk van de opties." Ook vreest hij dat het geven van een stemadvies wel eens achteraf het doodvonnis kan betekenen voor vele ambtenaren.

"Vooral aansluiting bij Nederland baart hem zorgen. Naar zijn mening zullen dan vele overheidsdienaren overbodig worden. "Ik kan mensen toch niet aanzetten om hun doodvonnis te tekenen?"

Lezing over hartaanval

De Vereniging Hartpatiënten Curaçao Sokurko houdt zondag 26 september een informatieve bijeenkomst in Rust & Burgh. Dr. Steward zal uiteenzetten welke mensen het grootste risico lopen op een hartaanval en waarom. De lezing wordt gehouden in het Papiaments en [illegible]

Avondmis voor verkeersdoden te Banda Abao

WILLEMSTAD — Maandag 27 september om 19.00 begint er een mis ter nagedachtenis van verkeerslachtoffers die vielen op het gevaarlijks stukje weg tussen Statuutbar en de kerk van Barber. Een gedenkteken wordt onthuld voor de veertien doden die sinds 1962 op die plek zijn gevallen.

De mis vindt plaats voor snèk Het Bakkertje tegenover Grill Bar te Dokterstuin. Alle pastoors van Banda Abao zijn er en ook de koren Pax Christi en Santa Cicilia onder leiding van Sixta Rooi zijn aanwezig. De organisatie is in handen van Fundashon Kultural Banda Bou en de Grupo di Dama Uni Kontentu.

Man die choller (broer) beschoot voorlopig vrij

WILLEMSTAD — De man die eerder deze week te Seru Fortuna zijn broer in de arm schoot is in vrijheid gesteld in afwachting van zijn berechting. Hij krijgt een 'lopend vonnis'.

Hiertoe is door het Openbaar Ministerie besloten omdat het misdrijf gepleegd is met een windbuks met mini-kogels. Het slachtoffer is in eigen familiekringen bekend als een "ware huisplaag", aldus de behandelend officier van justitie. De slechte verhoudingen tussen de choller en zijn bloedverwanten escaleerden deze week.

De schietende broer gaat niet vrijuit omdat vuren ongeacht met wat en ongeacht op wie voor de wet gewoon strafbaar blijft.

Hulp bereikt Mostar, VS hervatten droppings

Ook in Sarajevo spanning tussen Kroaten en moslims

SARAJEVO - Tussen de moslims en Kroaten die Sarajevo verdedigen, is de spanning vrijdag hoog opgelopen. Kroatische woordvoerders meldden dat het leger van de moslims opdracht heeft gegeven aan de Kroatische troepen in Sarajevo om terug te keren naar hun kazerne's.

De Kroaten spraken onmiddellijk van een "onacceptabel" bevel. Het bevel om naar de kazernes terug te keren is volgens de Kroaten een poging van de Bosnische regering om hen te neutraliseren.

In het midden van Bosnië leveren moslims en Kroaten al maanden hevig slag om zo veel mogelijk grondgebied te veroveren voor hun toekomstige deelstaat in Bosnië. Sarajevo is een van de laatste plaatsen waar de coalitie tussen moslims en Kroaten nog intact was.

Woordvoerder Veso Vegar van de Kroatische defensiemacht HVO bezwoer dat de 2.500 Kroatische soldaten geen gehoor zullen geven aan het ultimatum, dat vrijdagavond om 22.00 uur verstrijkt. "Onze troepen zijn goed bewapend en zullen zich niet overgeven", aldus Vegar. "Net als moslims en Kroaten hebben we het grondwettelijke recht in Bosnië te wonen, ook in Sarajevo."

VOEDSELDROPPINGS

Om gevechten te voorkomen zouden VN-militairen op sommige plaatsen posities hebben ingenomen tussen Kroatische en moslimtroepen. De Kroaten en moslims hebben Sarajevo in de achttien maanden durende belegering steeds gezamenlijk verdedigd tegen de Serviërs, hoewel hun commandostructuren gescheiden bleven.

Een hulpkonvooi van de Verenigde Naties bereikte vrijdag de belegerde moslimwijk van Mostar. Het konvooi kon donderdag niet verder wegens de hevige beschietingen op de wijk, waar 55.000 mensen van de buitenwereld zijn afgesloten. De 92 ton voedsel en medicijnen zijn door de VN verdeeld over de Kroaten en moslims in Mostar.

De Verenigde Staten (VS) hervatten ook in de nacht van donderdag op vrijdag hun voedseldroppings op Mostar. Spaanse VN-militairen hadden de Amerikanen de garantie gegeven dat de hulp ook werkelijk terecht zal komen bij de belegerde burgers. De droppings waren enkele dagen gestopt als gevolg van de hevige strijd in Mostar.

Roetskoj buiten Witte Huis: Gehoorzaam Jeltsin niet

MOSKOU - Generaal Aleksandr Roetskoj die dinsdag door de Russische volksvertegenwoordiging tot president is benoemd, heeft zaterdag met een groep medestanders het parlementsgebouw verlaten.

Roetskoj had zich sinds dinsdagavond niet meer buiten het parlementsgebouw vertoond. Rond tweeduizend mensen juichten de generaal toe, toen hij het Witte Huis waar het parlement is gehuisvest, verliet. Het parlement is omsingeld door politie en militairen die trouw zijn aan president Boris Jeltsin. De tegenpresident riep de speciale troepen van het ministerie van Binnenlandse zaken bij het gebouw op Jeltsin niet langer te gehoorzamen. "Gehoorzaam niet aan Jeltsin, Jerin (de minister van Binnenlandse zaken) en de andere schurken. Ik ben een militair zoals jullie. Ik roep jullie op de grondwet en de wetten te verdedigen", riep de generaal de soldaten toe.

Generaal Roetskoj ging na ongeveer half uur het parlement weer binnen. Voor hij het gebouw opnieuw betrad riep de betogers voor het Witte Huis op tot het uiterste door te gaan en op alle mogelijke manieren te proberen president Jeltsin onder druk te zetten. Bij die protesten zou echter geen geweld moeten worden gebruikt. zei hij.

GOS-landen gaan samen

MOSKOU - Negen van de elf leden van het Gemenebest van Onafhankelijke staten (GOS) hebben vrijdag, gedwongen door hun zwakke economische situatie, een akkoord ondertekend voor de vorming van een economische unie.

Zo'n twintig maanden na het uiteenvallen van de Sovjetunie is nu besloten tot nauwe samenwerking op economisch, financieel en commercieel terrein. Er ontstaat een gezamenlijke markt van 220 miljoen mensen. Rusland, Wit-Rusland, Armenië, Azerbeidzjan, Moldavië, Kazachstan, Kirgizië, Tadzjikistan en Oezbekistan.

Klaar voor actie in Moskou

■ *MOSKOU - Russische troepen staan klaar om ingezet te worden bij de omsingeling van het parlementsgebouw in Moskou, beter bekend als het Witte Huis. Dit gebeurde nadat president Boris Jeltsin opdracht had gegeven aan degenen die zich bij het parlementsgebouw bevonden om hun wapens in te leveren.*

(AFP-satellietfoto)

FOL: kritiek op CDM rechtvaardig

WILLEMSTAD — De oppositiepartij FOL voelt zich niet aangesproken door de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao. Zij uitte deze week heftige kritiek op 'ongepaste uitlatingen van eilandsraadsleden' ten aanzien van het CDM-beleid.

"We mogen in het verleden misschien wel eens over de schreef zijn gegaan. Dat doen we heden ten dage niet meer", aldus partijleider Anthony Godett.

Als de FOL al gepeperde kritiek uit, dan is dat in het belang van de werkende klasse, zo vervolgt Godett. De VBC moet het beestje maar eens bij de naam noemen, zegt hij. "Aan dat generaliseren hebben we niets."

LUANDA/SAO TOME - De Angolese regering heeft een vredesplan van de verzetsbeweging Unita verworpen, zo is vrijdag in Luanda bekendgemaakt. In een tegenvoorstel eist Luanda dat Unita de vredesakkoorden van 1991 aanvaardt en een onmiddellijk staakt-het-vuren afkondigt.

Een militaire delegatie van de regering voert vrijdag in Sao Tome overleg over een mogelijk bestand met een vertegenwoordiging van het verzet. Generaal Chris Garuba, het hoofd van de waarnemersmissie van de Verenigde Naties (VN) in Angola, zal de besprekingen waarschijnlijk voorzitten.

Unita had voorgesteld het Nationale leger en de politiemacht te ontbinden en geeist dat zij alle gebieden onder haar controle mocht houden die zij nu bezet heeft. Zij wil bovendien opgenomen worden in de regering en de directie van de staatsmedia.

De regering, die in haar vredesplan een aantal eisen herhaalde die zij al vaker op tafel heeft gelegd, vindt dat Unita zich moet terugtrekken van alle gebieden die zij sinds de verkiezingen in 1992 bezet heeft en humanitaire hulpoperaties toestaat in oorlogsgebieden.

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 26 oktober 1993 des voormiddags om 10:00 uur zal in de vergaderzaal van de Kamer van Koophandel van Aruba, aan de Zoutmanstraat # 21, te Oranjestad, Aruba, ten overstaan van notaris mr F.E.E. Tjong Ajong, of haar plaatsvervanger krachtens artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba in het openbaar, bij opbod, aan de meest biedende worden verkocht:

een perceel eigendomsgrond, groot 1.379 m², gelegen aan de John G. Emanstraat/Miraflorweg te Oranjestad op Aruba, kadastraal bekend als Eerste Afdeling Sectie E no. 905, met de zich daarop bevindende betonstenen opstal van een kantoorgebouw met opslagruimte, p.b.a. "J.G. Emanstraat no. 71".

de veilingsvoorwaarden liggen ter inzage ten kantoor van voormelde notaris vanaf 8 dagen voor de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Mr. F.E.E. Tjon Ajong, notaris
Spinozastraat 3, Oranjestad, Aruba
Tel. 22947/22611/37973 fax 21303

ARUBA
AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

****

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

****

WACHTREGELING DOKTOREN
(zaterdag+zondag van 09.00-10.00/17.00-18.00 uur)
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter T.H.K. Lin via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 24300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter D. Bislip via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

****

BOTICA'S
(nachtdienst)
Beneden de brug:
Sta. Cruz, Macuarima 23-B. Tel.: 28028.
Boven de brug:
San Lucas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat z/n. Tel.: 45119.

****

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

****

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dr. Lili G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

****

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

****

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

****

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720.
Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

****

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond.
Voor opgave/informatie tel.: 24953.

****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Cartoons; 18.30 Heatcliff and Marmaduke; 18.50 Square One; 19.18 Elsa Klensch; 19.38 Big Story; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 CNN News; 21.20 **Movie: A Streetcar Namend Desire**; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.16 Vanishing Wilderness; 18.00 **Movie: Final Warning**; 19.30 Show-Time; 20.30 CNN Neews; 20.50 Health Week; 21.05 **Special: Malcolm X Real Story**; 21.52 **Movie: Crime in the Streets**; 23.30 Sports Tonight.

****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds. G.J. Dekker.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool; 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

****

'Overheid mag casino's sluiten maar niet met Oud & Nieuw'

ORANJESTAD — In zijn vonnis verbiedt rechter mr. J.J. Minnaar het Land Aruba om de casino's op Oudejaarsavond en Nieuwjaarsdag te sluiten. Wel kan de overheid de casino's op de overige dagen tussen 4 en 8 uur 's nachts sluiten. Ten aanzien van de eisen van de nachtclubs gaf rechter mr. J.J. Minaar een tussenvonnis, waarbij de overheid overleg moet gaan plegen met de eigenaren van de nachtclubs. Op 26 oktober, in de overbruggende periode moet het overleg plaats hebben gevonden, wordt behandeling van de zaak van de nachtclub-eigenarenvoortgezet.

Bij de beoordeling stelt rechter mr. Minnaar ten aanzien van het uitgangspunt, dat ook door de casino's werd aanvaard, dat de rechter in beginsel de beleidsvrijheid van de overheid moet respecteren en het overheidshandelen slechts marginaal mag toetsen. Dit betekent mede dat de overheid maatregelen kan nemen bij het nastreven van bepaalde doelen en het bereiken van bepaalde belangen. De overheid is vrij het gewicht van die doelen en belangen te bepalen en overeenkomstig zijn afweging beslissingen te nemen, tenzij hij bij het nemen of uitvoeren van die beslissingen in strijd handelt met algemene beginselen van behoorlijk bestuur, dan wel onrechtmatig handelt.

De rechter is van mening dat het de zorgvuldigheid, het vertrouwen en rechtszekerheid door de overheid niet geschonden is, gelet op de omstandigheid dat de casino's vanaf decenmber 1992 op de hoogte waren van de voorgenomen maatregel en zij met de overheid daarover hebben overlegd. Voorts heeft de overheid rekening gehouden, alvorens een besluit te nemen, met bezwaren van de casino's, nu de overheid zijn oorspronkelijk beleid heeft aangepast door onder meer sluiting op Goede Vrijdag te laten vervallen, zodat een belangenafweging heeft plaatsgevonden.

De wens van de casino's, aldus rechter Minnaar, om hun investering terug te verdienen, impliceert niet dat gedaagde de onderhavige maatregel niet mag nemen. De omstandigheid dat de casino's (mogelijk aanzienlijke) schade lijden, betekent volgens de rechter nog niet dat het besluit van de overheid onrechtmatig is. De door de casino's aangevoerde omstandigheid dat de minister van Economische Zaken en Toerisme op 30 juni 1993 heeft meegedeeld dat er geen beleidswijziging op komst was met betrekking tot de sluitingstijden van de casino's, doet aan vorenoverwogene niets af nu de casino's anderzins waren geïnformeerd en bovendien deze minister niet over sluitingstijden beslist, hetgeen de casino's bekend was of behoorde te zijn.

Volgens de rechter is het gelijkheidsbeginsel niet geschonden omdat alle casino's door de sluitingstijden worden getroffen. De vergelijking die wordt gemaakt met Lotto gaat niet op vanwege het geheel andere karakter van dit spel dan dat van de casinospelen.

De beleidswijziging van de overheid is volgens de rechter niet in strijd met doel en strekking van de Landsverordening Hazardspelen. Volgens die verordening is een hazardspel toegestaan met een onder voorwaarden te verlenen vergunning van de Minister van Justitie, zodat enige regulering kennelijk gewenst werd geacht en mogelijk werd gemaakt middels de vergunningsvoorwaarden. Nu regulering wordt nagestreefd teneinde het imago van Aruba als resort-eiland in stand te houden dan wel te wijzigen en daardoor bepaalde vormen van toerisme voor Aruba te behouden of te verkrijgen, is zulks juist in overeenstemming met de door de casino's weergegeven considerans van die verordening te weten 'bevorderen van toerisme...' Derhalve is in casu van *détournement de pouvoir* geen sprake, zodat de overheid jegens de casino's in zoverre niet onrechtmatig heeft gehandeld.

Met betrekking tot de sluiting op Oudejaarsavond en Nieuwjaarsmorgen gaf de minister van Justitie, volgens de verklaring van de casino's, als redenen hiervoor, onder meer herstel en het belang van het Arubaanse culturele- en familieleven. De rechter is van mening dat het besluit niet bijdraagt tot het Arubaanse culturele- en familieleven en dat de overheid niet de instantie is die zulks moet verbeteren middels een beleid ten aanzien van sluitingstijden omdat bedoelde landsverordening niet bedoeld is als instrument daartoe. Voorts is de maatregel willekeuring nu hotels en restaurants op die avond ongemoeid worden gelaten. **Bovendien zal de schade groot zijn omdat Oudejaarsavond een van de lucratiefste avonden van het jaar is.**

Tijdens behandeling van het geding bracht de overheid naar voren dat dit besluit een spontaan overheidsinitiatief was, gericht op het Arubaanse personeel in dienst van de casino's. Hierbij werd door de overheid gewezen op het feit dat de casino's tot 1978 gesloten waren met Oud & Nieuw, terwijl daarna de openingsuren op die dagen werden uitgebreid.

Rechter Minnaar is het eens met de casino's dat de Landsverordening Hazardspelen niet tot doel heeft het bevorderen van het Arubaanse culturele- en familieleven, hetgeen door de overheid ook niet betwist werd. De rechter oordeelt dat ten aanzien van sluiting op Oudejaarsavond en Nieuwjaarsmorgen de overheid geen andere gronden aanvoerde, dus zijn bevoegdheid tot vaststelling van de sluitingstijden voor Oud & Nieuw gebruikt heeft voor een ander doel dan waarvoor die bevoegdheid is gegeven, zodat alleen al om deze reden het besluit onrechtmatig is.

Dit oordeel laat echter onverlet het gegeven oordeel met betrekking tot de sluitingstijd in de morgenuren, zodat een sluiting op Nieuwjaarsmorgen van 4 tot 8 uur 's nachts niet onrechtmatig is. Gelet op het karakter van dit geding, gaf de rechter de voorziening slechts voor Oud & Nieuw 1993/1994. Volgens rechter Minnaar is geen reden gesteld of aannemelijk geworden op grond waarvan de overheid de te geven voorziening niet zal naleven, zodat mede gelet op zijn hoedanigheid de gevraagde dwangsom niet werd toegewezen.

Nu beide partijen deels in het ongelijk zijn gesteld, zullen de proceskosten worden gecompenseerd zodat iedere partij haar eigen kosten draagt. Na de uitspraak verklaarde verdediger mr. Roy Brown namens de casino's, dat het vonnis goed bestudeerd zal worden, waarna besloten wordt of eventueel verdere stappen worden genomen. Namens de overheid verklaarde mr. Hendrik Croes dat de overheid bereid is met de eigenaren van de nachtclubs aan tafel te gaan om te trachten overeenstemming over de sluitingstijden te bereiken.

Overwinning Marlboro op Video Center

ORANJESTAD — In de eerste wedstrijd van de zeven wedstrijden die voor het baseballkampioenschap playoff gespeeld moeten worden, behaalde kampioen Marlboro vrijdagavond een 6-1 overwinning op Aruba Video Center (AVC).

Reeds in de eerste inning pakte Marlboro de zaken stevig aan en bracht drie spelers binnen (3-0). In de zesde inning wist Marlboro er weer drie binnen te halen, terwijl AVC in deze inning slechts één punt scoorde (6-1), hetgeen tevens de eindstand werd.

Marlboro maakte zeven hits en beging drie fouten, terwijl AVC drie hits en vier fouten maakte. Winnende gooier werd Milton Croes , die de gehele wedstrijd op de werpheuvel stond. Verliezende gooier was Garrick Oduber, die eerst door Rock Angela werd vervangen, waarna Henk Arron in de zesde inning op de werpheuvel kwam te staan.

Vijf jaar voor moord bejaarde

ORANJESTAD — Vijf jaar gevangenisstraf luidde het vonnis tegen R. de C.(40), verdachte van de moord op 13 februari 1993 te Noord, waarbij de 77-jarige P. Brete het slachtoffer werd.

Twee weken geleden eiste Officier van Justitie mr. Lugo in deze zaak zes jaar gevangenisstraf. Verdachte bleef voor de rechter volhouden, dat hij zo dronken was dat hij zich niet meer kan herinneren wat er gebeurde. Wel staat vast dat wanneer hij dronken is, hij erg agressief wordt.

Kinderzegels voor gouverneur

■ *ORANJESTAD — In het kader van de kinderpostzegelactie ontving gouverneur mr. Olindo Koolman het hoofd van de St. Michaelschool te Brasil, Mirtha Evertsz, met haar leerlingen Marcus Thiel, Jahaidra Pina, Darwin Gonzalez en Bryan Lopes. Zij waren vergezeld door Glenda Gil, directrice van de Associacion Trabao di Hubentud na Aruba (ATHA). Jahaira Pina overhandigde de eerste zegels aan de gouverneur.*

Dierendag in bibliotheek

ORANJESTAD — Ook dit jaar organiseert de Nationale Bibliotheek voor jong en oud de viering van Werelddierendag op maandag 4 oktober aanstaande.

De bibliotheek beschikt over een groot aantal boeken over dieren en alles wat daarmee samenhangt. Er wordt een tentoonstelling gehouden terwijl ook video's over dieren beschikbaar zijn voor de uitleen.

Alle leerlingen, peuter tot en met zesde klassers, worden uitgenodigd voor een speciaal dierendagprogramma op 4 oktober om 15 uur, met een speciale verrassing.

Enseñansa-diploma's in KIA

■*ORANJESTAD — Zeventien gedetineerden in het Korrektie Instituut Aruba (KIA) hebben een diploma in ontvangst mogen nemen voor de cursus Engels en Nederlands. De opleiding werd verzorgd door 'Enseñanza pa Empleo'. In de toekomst zullen meer opleidingsmogelijkheden aan gedetineerden worden geboden. Op de foto reikt Frans van Drie, coördinator van de opleiding, in tegenwoordigheid van B. Vocking, waarnemend hoofd van het KIA, aan een vrouwelijk geslaagde gedetineerde het diploma uit.*

Nascholing op TeleAruba

ORANJESTAD — In het kader van het nascholingsproject van het Instituto Pedagogico Arubano (IPA) wordt op dinsdag 28 september om 19.10 uur een informatief programma op TeleAruba uitgezonden. Een beroep wordt gedaan op de onderwijskrachten om dinsdagavond naar dit programnma te kijken.

PG geeft toelichting op uitlevering advocaat

ORANJESTAD — Over de aanhouding van de Colombiaanse advocaat R. zijn volgens de waarnemend procureur generaal mr. J.H.M. Zwinkels in verband met verzoek tot uitlevering berichten verschenen, die aanleiding kunnen geven tot misverstanden. In een verklaring zet de waarnemend procureur-generaal uiteen hoe een uitleveringsprocedure verloopt en wat in de onderhavige zaak heeft plaatsgevonden.

R. werd op 24 juli jongstleden aangehouden, nadat enige dagen te voren daartoe een verzoek uit de Verenigde Staten was ontvangen. Dit verzoek is gebaseerd op het Uitleveringsverdrag tussen Nederland en de Verenigde Staten. Het geldt voor het hele koninkrijk, dus ook voor Aruba. De bedoeling van het verdrag is gericht op een doeltreffende samenwerking tussen de beide staten bij de bestrijding van de misdaad. Het verdrag is in werking getreden op 15 september 1983.

De procedure is als volgt: Na een verzoek tot voorlopige aanhouding van de Verenigde Staten wordt, wanneer betrokkene is gearresteerd, een bevel tot voorlopige aanhouding uitgevaardigd door de procureurgeneraal. Binnen zestig dagen moet het officiële verzoek via de diplomatieke weg zijn ontvangen.

Zodra de stukken zijn ontvangen vordert de PG dat het Hof, en dus niet het Gerecht in Eerste Aanleg, overgaat tot het horen van betrokkene en dat het Hof advies uitbrengt aan de gouverneur, die uiteindelijhk over het verzoek beslist. De regering wordt in een dergelijk uitleveringsgeval niet gehoord.

Op woensdag 22 september jongstleden is het Hof begonnen met het horen van betrokkene. Deze heeft stukken overlegd, in verband met een eerder verzoek tot uitlevering door de Verenigde Staten aan Colombia in 1984. In verband hiermee is R. in Colombia drie maanden gedetineerd geweest. De uitlevering is geweigerd en R. is op vrije voeten gesteld.

Het Hof heeft besloten de behandeling van deze zaak aan te houden, om de stukken te kunnen bestuderen. De voortzetting van de behandeling zal plaatsvinden op 29 september aanstaande. Wanneer de behandeling is afgesloten, zal het Hof advies uitbrengen aan de gouverneur. Deze beslist na kennis te hebben genomen van dit advies.

Op donderdag 23 september jongstleden heeft bovendien de behandeling in kort geding plaatsgevonden van het verzoek van R. om in vrijheid te worden gesteld omdat naar zijn oordeel de vrijheidsbeneming onrechtmatig zou zijn. De rechter in kort geding heeft geoordeeld dat dit niet het geval is en heeft de vrijheidsbeneming rechtmatig gevonden.

Buitenlanders vrezen gijzelingsacties

VN-heli neergehaald in Somalië: drie doden

MOGADISHU - Somalische strijders hebben zaterdagochtend een militaire helikopter van de Verenigde Naties (VN) neergeschoten. Daarbij zijn drie Amerikaanse bemanningsleden om het leven gekomen en raakten twee Amerikanen gewond, zo is vernomen uit VN-bronnen. Buitenlanders in de Somalische hoofdstad vrezen gijzelingsacties van de kant van Aidid en zijn aanhang.

Het is de eerste keer dat Somalische strijders erin zijn geslaagd een VN-helikopter neer te halen. Het toestel vloog boven de wijk El-Gab in de hoofdstad Mogadishu waar kort daarvoor een controlepunt van Pakistaanse Blauwhelmen onder vuur was komen te liggen. De VN hebben verscheidene gevechtshelikopters naar de plek gestuurd waar zware gevechten aan de gang zouden zijn.

Buitenlandse verslaggevers en hulpverleners zijn vrijdag begonnen zich terug te trekken uit de Somalische hoofdstad Mogadisho uit vrees dat de voortvluchtige krijgsheer Mohamed Farah Aidid Amerikanen in gijzeling zal nemen uit wraak voor de arrestatie van zijn financier.

SUDAN EN IRAN

Correspondenten van het Amerikaanse persbureau Associated Press (AP) en het Franse Agence France Presse (AFP) bereidden zich voor om de roerige stad te verlaten."Het is vooral het risico van gijzelingen, dat nog komt bij de andere gevaren hier", verklaarde AP-bureauchef Reid Miller in Nairobi, Kenya. Donderdagavond begeleidden VN-soldaten in een pantservoertuig een AP-verslaggever vanuit het hotel Sahafi naar het streng beveiligde VN-hoofdkwartier. Een handvol andere correspondenten bleef nog in het hotel.

De Amerikaanse ambassadeur bij de Verenigde Naties (VN), Madeleine Albright, zei donderdag in Washington dat de Verenigde Staten (VS) menen dat Aidid "taktische samenwerking" aangaat met Sudan en Iran.

WAARSCHUWING
De marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat op DINSDAG 28 SEPTEMBER 1993 van 07.00 uur tot 17.00 uur een schietoefening wordt gehouden te VADER PIET. Er wordt geschoten met scherpe munitie.
Het onveilige gebied aan landzijde wordt afgebakend met rode vlaggen en waarschuwingsborden.

McDonald's Happy Meal® Presents

Barbie With Hair You Can Style! and **Hot Wheels** RACING SERIES

Enjoy Coca-Cola TRADE MARK REGD.

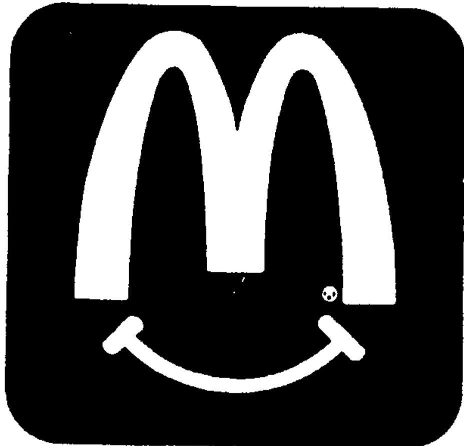
Hamburger	fl. 5,75
Cheeseburger	fl. 5,90
Mc Nuggets	fl. 5,75

Happy Meal®

Collect them all!

While supplies last

Saliña
Punda
Sta. Maria

CACTUS CLUB

S.B.N. van Staverenweg
Tel.: 371600

Daily Specials September 26 - Oct. 9

S.B.N. van Staverenweg
Tel.: 371600

Sunday, September 26th. Lunch/Dinner: "Goat-Stew" Also called Kabritu Stoba served with funchi or rice. Fls. 18.50	**Monday, September 27th.** Lunch: "Crab Salad" Fresh green salad topped with a combination of snow crab, red onion and cocktail sauce, served with toast. Fls. 17.50 Dinner: "Half Roasted Chicken" Served with fries and vegetables. Fls. 20.50	**Tuesday, September 28th.** Lunch: "Tuna Salad" Iceberg lettuce mixed with tomatoes, onions, carrots, cucumber and topped with a big scoop of tuna. Fls. 9.90 Dinner: "T-Bone Platter" A 14oz. T-Bone topped with spiced butter and served with baked potatoes and corn on the cob. Fls. 32.50	**Wednesday, September 29th.** Lunch: "Beef Ceasar-Salad" Ceasar Salad topped grilled strips of U.S. sirloin. Fls. 15.50 Dinner: "Sauteed Scallop Platter" Scallops sauteed and topped with a creamy white wine sauce, served with rice and asparagus. Fls. 24.50
Thursday, September 30th. Lunch: "Shrimp Caesar-Salad" Caesar salad topped with grilled jumbo shrimps.. Fls. 15.50 Dinner: "Flounder Florentine" Poached Flounder on a bed of spinach topped with a creamy white wine sauce, served with rice and vegetables. Fls. 28.50	**Friday, October 1st.** Lunch: "Smoked Salmon Platter" Thin slices of smoked salmon served with a dille sauce and toast. Fls. 17.50 Dinner: "Prime Rib" A huge slice of prime rib served with baked potatoes and vegetables. Fls. 32.50	**Saturday, October 2nd.** Lunch/Dinner. "Cactus Soup" Local name "Cadushi" served with funchi. Fls. 12.50	**Sunday, October 3rd.** Lunch/Dinner: "Masbango Creole" Masbango served with funchi or rice, fried plantain and avocados. Fls. 19.50
Monday, October 4th. Lunch: "Mixed Seafood Salad" A combination of seafood and shrimp tossed into a cool and crisp seafood delight. Fls. 14.50 Dinner: "Chicken & Ribs Platter" Grilled baby back ribs and grilled chicken served with corn and your choice of fries. Fls. 19.50	**Tuesday, October 5th.** Lunch: "Fresh Spinach Salad" Spinach leaves enhanced with a little crinkly lettuce, fresh mushroom, croutons, tomatoes, egg and bacon pieces. Fls. 12.50 Dinner: "Tenderloin Bearnaise" Delicate slices of flamed tenderloin, topped with baernaise sauce, served with mashed potatoes and vegetables. Fls. 32.50	**Wednesday, October 6th.** Lunch: "Lobster Salad" Fresh green salad topped with lobster and your choice of dressing. Fls. 18.50 Dinner: "Shrimp Curry" Jumbo shrimp over rice topped with curry and sliced zuchini.. Fls. 28.50	**Thursday, October 7th.** Lunch: "Cold Seafood Pasta" Rich combination of seafood tossed over cold marinated pasta. Fls. 15.50 Dinner: "Chicken Hawaii" Sauteed chicken topped with slices of pineapple and melted cheese, served with vegetables and spicy fries. Fls. 23.50
Friday, October 8th. Lunch: "Stuffed Green Peppers" Whole green peppers stuffed with spicy beef, served with rice. Fls. 12.50 Dinner: "Veal Picasso" Sauteed veal topped with a creamy fruit sauce, served with vegetables and rice. Fls. 29.50	BE SMART! ARRIVE EARLY & BEAT THE CROWD! FIRST COME, FIRST SERVED.		**Saturday, October 9th.** Lunch/Dinner: "Kolo Stoba" White cabbage stoba, served with funchi or rice and fried plantain Fls. 18.50

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vrijdag van 20.00-22.30 uur; zaterdag van 14.00-17.00 uur en zondag van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar en van 19.30-23.00 uur voor geïnteresseerden vanaf zestien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

DAMACOR BOWLING CLUB
(Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

ZATERDAG

VOETBAL
(Undeba Vets)
18.30 uur Nos Dak vs Porta Blanku;
19.45 uur Vesta vs Abrahamsz;
21.00 uur Quick '60 vs Jong Holland;
22.15 uur Sithoc vs Victoru Boys - Barberveld.

ZONDAG

BASEBALL
(Federashon di Beisbòl di Kòrsou)
jeugd
best-of-5
10.00 uur Pif Paf vs Royal Scorpions - Tio Daou Ballpark.
A-klasse
best-of-5
10.00 uur CPS vs Mahuma Tigers - Hofagterrein.
Veteranen
10.00 uur Yesterday vs Viejas Glorias;
12.30 uur Veteranos Otrabanda vs Groot Kwartier;
15.00 uur Veteranos Punda vs Amstel -Stadion Johnny Vrutaal.

ATLETIEK
(Road Runners Club Kòrsou)
05.15-05.30 uur gelegenheid tot inchecken;
06.00 uur aanvang 7,5 mijl (4e) Refineria Kòrsou-loop op parkeerplaats te Gasparitu naar de finish bij Politie Sportvereniging Vaersenbaai.

VOETBAL
(Kopa Gobernador)
10.00 uur Sithoc vs Canisius Boys;
12.00 uur Centro Dominguito vs Vesta;
14.00 uur Jong Colombia vs Juventud Westpunt;
16.00 uur SUBT vs Charo Stars - Sentro Deportivo Kòrsou.
11.00 uur De Koning vs CD Porta Blanku;
13.00 uur Victory Boys vs Centro Barber;
15.00 uur CH Mahuma vs Undeba;
17.00 uur Jong Holland vs Streanan Uni -Stadion dr. Antoine Maduro.
(Grolsch-toernooi)
11.00 uur Tras di Santana Boys vs Jan G. Nieuwenhuizen;
12.25 uur SV Nos Dak vs Abrahams;
13.35 uur verliezersronde om de derde plaats;
15.00 uur selectie Dok Vets vs De Koning Vets;
16.30 uur finale - Mon Repos-veld.

VOLLEYBAL
(Federashon di Vòlibòl Kòrsou)
A-klasse
17.00 uur (heren) Cobra vs Watakeli;
17.00 uur (heren) Sithoc vs Wishi Tigers;
hoogklasse
18.00 uur (dames) Sta. Rosa Stars vs Hurricane;
18.00 uur (dames) Shuatanari vs Birds Olympia - sportzaal Sentro Deportivo Kòrsou.

TAFELTENNIS
(Curaçaose Tafel-Tennis Bond)
15.00 uur dames- en herenwedstrijden -Sala di Rekreo Irene Moreno te Suffisant.
****

Dinamo Boekarest zwaar gestraft

BOEKAREST — De Roemeense voetbalbond heeft Dinamo Boekarest zwaar gestraft naar aanleiding van de ongeregeldheden tijdens de competitiewedstrijd tegen Progresul van het afgelopen weekeinde. Niet alleen werd het duel, dat in 1-1 eindigde, voor Dinamo met 0-3 verloren verklaard, maar de club dient ook de eerstkomende twee thuiswedstrijden op neutraal terrein te spelen. Bovendien werd coach Florin Halagian voor twee wedstrijden geschorst.

Het duel met Progressul moest gedurende drie minuten worden gestaakt toen de coach en de medische staf van Dinamo het veld inliepen om bij de scheidsrechter verhaal te halen over een wegens buitenspel afgekeurde treffer. Dinamo, eens de machtigste club in Roemenië, neemt momenteel een positie in op de onderste helft van de ranglijst.

Bovendien hangt de club een rechtszaak boven het hoofd, aanhangig gemaakt door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Dat wil proberen weer controle over de vereniging te krijgen. Net is vroeger toen Dinamo onder het communistische regime deel uitmaakte van de multi-functionele sportclub van de politie.

Volgens FIDE-voorzitter Campomanes:

Tweede gedeelte van WK-match gaat niet meer door in Oman

DEN HAAG — Het tweede gedeelte van de match om de wereldtitel schaken tussen Jan Timman en Anatoli Karpov gaat definitief niet naar Oman. FIDE-voorzitter Florencio Campomanes maakte dat vrijdag in Amsterdam bekend. De Philippijn gaf de schuld aan de economische recessie, waardoor het organisatie-comite in de Golfstaat niet in staat was het vereiste prijzengeld van twee miljoen Zwitserse franken op te brengen.

Daarna werd 'na serieus overleg met alle betrokken partijen', aldus Campomanes, besloten dat het vervolg van de tweekamp in elk geval niet in Oman plaatsvindt. Daar zou op 3 oktober het tweede gedeelte van de tweekamp beginnen. Het eerste deel eindigt vandaag in Amsterdam. Karpov leidt met $6^1/_2$ - $4^1/_2$. Naar verluidt zou Boedapest belangstelling hebben de match over te nemen.

Alleen als binnen zeer korte termijn een miljoen gulden op tafel komt voor de organisatie en op zijn minst nog een miljoen aan prijzengeld zal Nederland ook het tweede gedeelte van de WK-schaakmatch tussen Timman en Karpov kunnen organiseren.

Dat is het voorbehoud dat Hendrik van Buren bij het aanbod om de tweede twaalf partijen van Oman over te nemen aan FIDE-voorzitter Florencio Campomanes heeft gemaakt. De voorzitter van het Nederlandse organisatiecomité deed dat na overleg met burgemeester Ed van Tijn van Amsterdam.

De geloofwaardigheid van de wereldschaakbond kwam in het geding, toen Campomanes vrijdag bekend maakte dat het tweede gedeelte van de WK-match in elk geval niet naar Oman zal gaan. Het prijzengeld van twee miljoen Zwitserse franken bleek een fata morgana, een in het woestijnland veel voorkomend verschijnsel. Het is denkbaar dat de match onvoltooid de geschiedenis ingaat. Ongeveer zoals de match Karpov -Kasparov van 1984 in Moskou.

Dezelfde Kasparov spookt nu weer op de achtergrond mee. Nadat hij en Short hun eigen weg waren gegaan, probeerde Campomanes 'zijn' tweekamp tussen Timman en Karpov te voorzien van een prijzengeld dat hoger was dan er in Londen op het spel stond. De match werd in twee stukken gehakt en elk van de organisatoren zou twee miljoen Zwitserse franken op tafel leggen. Het Nederlandse organisatiecomité liet al gauw weten daartoe niet in staat te zijn, maar wat Oman betreft schermde Campomanes met een bankgarantie.

Nu heeft de sultan van de Golfstaat laten weten dat daar nooit sprake van is geweest. In tegendeel: afgesproken zou zijn, dat de wereldschaakbond zelf voor het prijzengeld zou zorgen. Dat zegt ook John Basant, de perschef in Muscat. Hij vroeg in een brief om opheldering van de FIDE, maar kreeg nooit antwoord. Campomanes hult zich in stilzwijgen.

Nu de situatie zo ligt, betwijfelen *insiders* of de gedupeerde schaakgrootmeesters zaterdag nog wel zullen aantreden voor hun laatste match van het 'Nederlandse gedeelte'. Men kan zich de gemoedstoestand van beide schakers voorstellen. Timman zinspeelde er al op allerminst gelukkig te zijn, dat hij in Nederland voor de baard van de keizer speelt. Karpov liet zich bij geen enkele officiële ontvangst zien, wat in zijn geval altijd een signaal is van onvrede.

Campomanes, die geldt als een overlevingskunstenaar onder de officials, heeft contact opgenomen met Frankrijk. Zijn pogingen om de match naar Belfort te ver plaatsen leverden echter ook al weinig op. "We hebben tot 2 oktober de tijd om de organisatie rond te krijgen. Dat lijkt een onmogelijke zaak", aldus Jean-Paul Touze, de vertegenwoordiger van Karpov in Frankrijk.

■ *ESTORIL — De Franse coureur Alain Prost (uiterst links) maakte vrijdag bekend dat hij na dit formule I seizoen ermee kapt. Hij zet een punt achter een succesvol carrière. Die mededeling werd op een persconferentie in Portugal gedaan. Naast Prost zit Franck Williams, leider van het Williams Renault Team.*

* * * * *

VOETBAL / BERN — Borussia Dortmund speelt 28 september de return voor het toernooi om de UEFA-beker normaal in Vladikavkaz in de Kaukasus. Na onderzoek is de UEFA tot de conclusie gekomen dat de veiligheid van de Duitse spelers en supporters in Vladikavkaz niet in gevaar zal lopen.

In halve finale Davis Cup

Duitsland staat 2-0 voor tegen Zweden

BORLANGE — Het Duitse Davis-Cupteam doet het tegen Zweden aanzienlijk beter dan Nederland in de voorgaande ronde. Op de trage indoor-gravelbaan van Borlange namen Michael Stich en Marc Gollner tegen Magnus Gustafsson (6-2, 6-3, 3-6 en 6-2) en Stefan Edberg (6-3, 4-6, 6-4 en 7-6) een voorsprong van 2-0. Nog slechts een overwinning in de drie resterende partijen scheidt Duitsland van een plaats in de Davis-Cupfinale.

Bij dat vierde Duitse optreden in de eindstrijd zal hoogstwaarschijnlijk Australië de tegenstander zijn. De 26-voudige Cupwinnaar nam in Chandigarh op gras een voorsprong van 2-0 tegen India. Jason Stoltenberg opende de ontmoeting met een zege van 6-3, 7-6 en 6-2 op Leander Paes, waarna Wally Masur voor 0-2 zorgde met 6-2, 6-0 en 6-4 tegen de Indiase veteraan Ramesh Krishnan.

Net zoals tegen Nederland had het Zweedse team zich goed voorbereid. Maar Michael Stich was minstens zo goed in vorm. Het trage gravel kon de 24-jarige Duitser niet afremmen. Hij had de spanning op zijn snaren teruggebracht van 25 naar 21 kilo en sloeg negen aces, waarvan drie op de tweede service. Slechts eenmaal verloor hij zijn opslag. In de achtste game van de derde set. Tegen zoveel macht was de van de achterlijn spelende Gustafsson niet bestand.

Stefan Edberg voelde zich op de trage baan niet erg op zijn gemak. Marc Gollner daarentegen wel. De Duitse diplomatenzoon bleef ook na de verloren tweede set onbekommerd aanvallen. In de vierde set was Edberg bij een voorsprong van 5-2 slechts een klap van een vijfde set verwijderd. Daarna lukte hem niets meer.

Gollner ontsnapte naar de *tiebreak*, won die met 7-4 en kon na 2 uur 23 minuten de armen in de lucht heffen. Met 22 aces op zijn conto. Mocht het tot een eindstrijd tussen Duitsland en Australië komen, dan wordt de wedstrijd van 3 t/m 5 december in Duitsland gespeeld. De Messehalle van Dusseldorf en de Stadionsporthalle van Hannover zijn dan de in aanmerking komende plaatsen.

In de strijd om het behoud van een plaats in de wereldgroep ging Zwitserland onverwacht kopje onder tegen Israel. Marc Rosset en Jakob Hlasek — anderhalf jaar geleden nog ongenaakbaar tegen Nederland — verloren op de laatste dag van de wedstrijd in Tel Aviv beiden hun enkelspel.

Amos Mansdorf versloeg Olympisch kampioen Rosset (6-4, 6-7, 6-3, 4-6 en 6-3) waardoor de stand gelijk werd (2-2) en waarna Gilad Bloom geen moeite had met de in slechte vorm verkerende Jakob Hlasek: 6-4, 6-1 en 6-3. In verband met het Joodse Jom Kippur-feest was het duel tussen Israel en de finalist van verleden jaar twee dagen vervroegd.

Gullit bereid onder Cruijff te spelen als Oranje het WK haalt

GENUA — Ruud Gullit neemt een ambivalente houding aan: Hij bedankt definitief voor Oranje, maar is bereid onder Johan Cruijff te spelen als Nederland het WK in de Verenigde Staten haalt. Dat benadrukte hij vrijdag in Genua. Gullit bedankte vier maanden geleden voor de er van international, maar zette afgelopen weekeinde (vóór de ontmoeting tegen San Marino) de deur naar Oranje op een kiertje.

De voetballer is niet van plan contact op te nemen met de huidige bondscoach Dick Advocaat. Deze zei maandag dat Ruud Gullit dat maar moest doen, als hij terug wil keren. De voetballer heeft immers bedankt.

Gullit, vrijdag na de door stortregens geteisterde training op het complex Gloriana Mugnaini: "Het is een droom van me ooit nog eens met Johan Cruijff samen te werken. Als Nederland zich zou plaatsen, Cruijff meegaat als bondscoach en mij zou vragen, dan zou ik misschien overwegen terug te keren. Zo is het en niet anders. Natuurlijk is het een moeilijke situatie, maar misschien kan het."

Gullit voetbalde met Cruijff bij Feyenoord, in de kampioensploeg van 1984. Al jaren bestaat binnen de KNVB de afspraak dat de trainer van Barcelona meegaat naar de Verenigde Staten, als Nederland zich kwalificeert.

De 31-jarige Gullit, die AC Milan ruilde voor Sampdoria, verkeert momenteel in topvorm. De vorm van een international. Met Baggio en de Colombiaan Asprilla behoort hij tot de absolute vedetten van de eerste fase in de serie A. Een maand na de interland tegen Engeland (2-2) in april, waarin hij slecht speelde en werd gewisseld, bedankte hij voor Oranje. Het was in een periode dat hij het ook moeilijk had bij AC Milan. Hij had het gevoel dat hij niet meer zo nodig was. "Op televisie zei de coach dat ik concurrentie had, dat ik moest oppassen."

Bovendien oefende hij kritiek op de tactiek. De 65-voudig international zei de steun van een rechtsback te missen. Hij moest in zijn eentje de hele rechterflank bestrijken. "Het was niet mijn schuld dat ik slecht speelde."

Een telefoongesprek met Advocaat maakte veel duidelijk. Gullit: "Ik zei tegen hem: 'ik denk dat het genoeg is. Ik neem afscheid.' Advocaat antwoordde meteen dat dat een goede beslissing was. Daardoor werd mijn gevoel bevestigd. Men had mij dus niet meer nodig. Als Advocaat nou had gevraagd te wachten met een beslissing tot na de kwalificatie, dan was het anders geweest."

"Nu was mijn besluit goed, op het juiste moment. Ik heb afscheid genomen. Dat had ik trouwens al een keer eerder gedaan en ik ben geen Heintje Davids. Ik wens het Nederlands elftal het allerbeste en hoop dat het zich plaatst voor het WK. Advocaat hoeft ook helemaal niet te komen kijken naar Sampdoria hoe het met me gaat. Ik heb echt afscheid genomen."

Van Ruud Gullit zal vooralsnog dus geen enkel initiatief uitgaan. Pas als kwalificatie een feit is, is met hem te praten over een eventuele rentree en dan nog onder Johan Cruijff.

■ *MARSEILLE — Olympique Marseille blijft niets bespaard. De in opspraak geraakte onttroonde Franse titelhouder zag vrijdagavond drie minuten voor tijd in het duel met Metz een groot deel van de eigen aanhang het veld bestormen. De scheidsrechter restte niets anders dan het duel te staken.*

Metz had op dat moment een voorsprong van 3-0. Marseille had nog slechts negen spelers in het veld staan. Vlak voor rust waren doelman Barthez en verdediger Boli uit het veld gestuurd. Op de foto een actiemoment voordat de wedstrijd werd afgefloten: Rudi Völler van Olympique (voorgrond) wint het gevecht voor de bal van Philippe Gaillot van Metz (achter).

Tennistoernooi voor medici op Asiento

WILLEMSTAD — Een primeur voor Curaçao is de organisatie van de First (Para)Medical Challenge Tennis Cup 1993. Dit toernooi vindt plaats op zaterdag 2 oktober op de banen van Asiento te Rust & Burgh. Het betreft een team-tennis evenement voor beroepen in de medische en para-medische sector op het eiland.

De toernooi-leiding vond een groot aantal bedrijven bereid de First (Para)Medical Challenge Tennis Cup 1993 te sponsoren. Deze zijn allemaal op de een of andere manier betrokken bij medische sector op Curaçao.

Tijdens het toernooi zullen Curaçao Pharmacal nv, Hagemeyer nv, Chephacu nv, Pharmaesthetica nv, Hector Henriquez nv, Antac nv, Lindbergh nv, Pepsi Cola, Semedi nv, Budgetpharm nv en Oduber Agencies Curaçao nv diverse pharmaceutische productlijnen en aanverwante producten ten toon spreiden.

Er zal getennist worden in teamverband en in twee sessies: van 08.00 tot en met 12.00 uur en van 14.00 tot en met 19.00 uur. De deelnemende ploegen worden gevormd door onder anderen specialisten, huis- en tandartsen, fysiotherapeuten en de combinatie apothekers/ apothekersassistenten en pharmaceutische bedrijven/ artsenbezoekers.

De teams moeten uit twaalf tot vijftien personen gaan bestaan. Er zullen per ontmoeting tussen de team drie heren-dubbels, een dames-dubbel en een mixed-dubbel worden afgewerkt. De selectie die het toernooi wint, krijgt een wisselbeker toegereikt. Om die beker permanent te behouden, moet dezelfde selectie de beker drie keer achter elkaar winnen.

Op dezelfde competitiedag (2 oktober) rond 20.00 uur vindt de prijsuitreiking plaats in combinatie met een BBQ-dansant te Rust & Burgh. Voor meer informatie over het toernooi en de feestelijke afsluiting kunnen geïnteresseerden bellen met H. de Miranda (371255), L. Wilsoe (374430), R. Rico (624724), J. Parisius (612185), M. Nahar (617553) of U. Brito (626667).

PSV-Vitesse afgelast

EINDHOVEN - PSV - Vitesse, zaterdag op het programma van de eredivisie, is afgelast. Door onophoudelijke regenval is het veld van PSV onbespeelbaar.

Er is nog geen nieuwe datum vastgesteld voor de topper. Drie duels werden, eveneens vanwege de weersomstandigheden, verplaatst naar zondag: VVV - Willem II (eredivisie), Fortuna Sittard - Helmond Sport en Veendam - Excelsior (eerste divisie).

Drechsler wordt verdacht van Stasi-contacten

BERLIJN — Heike Drechsler, Olympisch kampioene verspringen, zou in de voormalige DDR voor het Ministerie van Staatsveiligheid (Stasi) hebben gewerkt. Dat meldde de Sender Freies Berlin dinsdagmiddag. Uit documentatie zou blijken dat tweevoudig wereldkampioene Drechsler van eind 1986 tot begin '88 begunstigde van het ministerie was geweest.

Volgens de SFB bestaat van haar meldingen een dossier met de naam Im Jump. Im staat voor Inoffizielle Mitarbeiterin (Officieuze medewerkster). Een van de belangrijkste opdrachten aan Drechsler was, volgens de berichten, om Olympisch sprintkampioene Marlies Gohr tijdens de wereldtitelstrijd van 1987 uit de nationale estafetteploeg te verdringen.

Gohr, de eerste vrouw, die de 100 meter binnen de elf seconden aflegde, werd verdacht van politieke onbetrouwbaarheid. Verder moest Drechsler informatie over haar ploeggenoten en trainers doorspelen. Ze zou voor haar werkzaamheden geschenken met een waarde van maximaal 2.000 ostmark en een keer 500 mark cash hebben gekregen.

Australië naar finale

CHANIGARH - Australië heeft zich geplaatst voor de finale van het toernooi om de Davis Cup. Door een zege van het dubbel Woodbridge/Woodforde nam Australië in Chanigarh een niet te achterhalen voorsprong op India.

Het dubbel Krishnan/Paes werd met 6-3 7-6 6-1 verslagen. In de eindstrijd komt Australië uit tegen de winnaar van het duel tussen Zweden en Duitsland. De Zweden leiden daarin met 2-0.

Voetbalbond ontkent omkoping

MADRID — Niks aan de hand. Dat was de teneur van de persconferentie, die de voorzitter van de Spaanse voetbalbond vrijdag in Madrid hield naar aanleiding van de geruchten dat via derden zou zijn geprobeerd Albanië om te kopen om een vitale kwalificatiewedstrijd voor het WK te verliezen.

In een schriftelijke verklaring stelde de Spaanse voetbalbond, dat het duidelijk is dat er geen enkel bewijs of zelfs maar enige aanwijzing is, dat de Albanese voetbalfederatie of wie dan ook in groep drie van de kwalificatie op een onbehoorlijke of onsportieve wijze heeft gehandeld of geprobeerd te handelen.

Villar vertelde ook dat vicevoorzitter Juan Espino zijn ontslag had aangeboden, maar dat dit door hem was geweigerd. Espino had dinsdag voor een Spaans radio-station verklaard, dat de dag voordat Spanje in Tirana met 5-0 van Albanië won, een telefoontje bij hem was binnengekomen van een voetbalbemiddelaar, die suggereerde dat Albanië open stond voor steekpenningen.

EILANDGEBIED CURAÇAO
Secretariaat Stadsvernieuwing
Informatie-avond IJzerstraatkwartier in Otrobanda

Het Hoofd van Secretariaat Stadsvernieuwing nodigt de bewoners en ondernemers in het IJzerstraatkwartier in Otrobanda uit voor een informatie-avond op

DINSDAG 28 SEPTEMBER 1993 OM 19.30 UUR
in het IPK—gebouw, Concientiesweg 2 in Otrobanda.

Op deze avond zal het voorlopig stedebouwkundig plan voor het IJzerstraatkwartier worden gepresenteerd en zullen de ambtenaren van het eilandgebied U informeren over de plannen voor de verbetering van dit deel van de binnenstad. Na de toelichting is er gelegenheid om vragen te stellen en kommentaar te geven op het plan.

Het Hoofd voornoemd,
H. Meijs.

Afd. P.R.

OPENBARE AANBESTEDING

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao wordt bekendgemaakt de aanbesteding van:

BESTEK D.O.W. no. 93-23

Het leveren van voertuigen en materieel t.b.v. Geneeskundige en Gezondheidsdienst.

Inlichtingen:
Inlichtingen zullen worden verstrekt ten kantore van de Dienst van Openbare Werken (Afdeling Werkplaatsen) op 5 oktober 1993 om 09.00 uur v.m.

Nota van inlichtingen:
De eventuele nota's van inlichtingen en wijzigingen liggen vanaf 11 oktober 1993 ter inzage op de Dienst van Openbare Werken en worden aan de kopers van een bestek toegezonden.

Inschrijving en aanbesteding:
De inschrijving dient in een gesloten enveloppe waarop duidelijk het besteknummer en de omschrijving zoals vermeld op het titelblad te worden gedeponeerd in een daarvoor bestemde en als zodanig aangeduide bus op de tweede verdieping van het Bestuurskantoor, Concordiastraat 24, tot uiterlijk 4 november '93 om 10.00 uur v.m. wanneer de opening van de inschrijvingen zal plaatsvinden.

Bestekken:
De bestekken zijn vanaf 20 september 1993 bij de Dienst van Openbare Werken te Parera verkrijgen tegen betaling van Naf. 50,= per stuk.

Het Wnd. Hoofd van de Dienst van Openbare Werken
Ir. R.F. Pieters.

STUURGROEP NIEUW BELEID

De Stuurgroep Nieuw Beleid presenteert via Tele-Curaçao het 7de programma van een serie over het meerjarenbeleidsplan Nieuw Beleid.

Gedeputeerde RAYMOND BENTOERA belast met o.a. Sociale Zaken en G.G.D.

zal uitleg geven van de gevolgen van het Nieuw Beleid voor de komende jaren op Curaçao. Er zal aandacht gegeven worden aan de veranderingen in het kader van het sociaal beleid van de overheid en de gezondheidszorg.

Datum: Maandag 27 september 1993
Tijd: 20.30 uur - 21.00 uur.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 27 oktober 1993 des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van notaris mr M. van der Plank of diens waarnemer, te zijnen kantore aan de Schottegatweg Oost 191, Curaçao, krachtens rechterlijk bevel in het openbaar worden verkocht:

een perceel grond gelegen in het tweede district van Curaçao op Koraal Partir, groot 730 m², nader omschreven in meetbrief nummer 242 van 19 april 1984, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Koraal Partier kavel 19.

De veilingvoorwaarden zijn gedeponeerd ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen, Zittingsplaats Curaçao, en liggen vanaf 8 dagen vóór de veiling ter inzage ten kantore van de bovengenoemde notaris.

Deze voorwaarden houden onder meer in dat van iedere bieder geëist kan worden een onherroepelijke bankgarantie over te leggen, welke tenminste gelijk dient te zijn aan het bedrag van zijn bieding vermeerderd met de veilingkosten.

Notariskantoor Van der Plank & Roos
Schottegatweg Oost 191,
Tel.: 616833

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 13 oktober 1993 des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van notaris mr M. van der Plank of diens waarnemer, te zijnen kantore aan de Schottegatweg Oost 191, Curaçao, ex artikel 1223 lid 2 Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen in het openbaar worden verkocht:

Het tot 9 december 2020 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, bekend als Blok P kavel nummer 8 van het verkavelingsplan 'Suffisant', groot 1.240 m², gelegen in het tweede district van Curaçao, nader omschreven in meetbrief nummer 361 van 17 oktober 1980, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Bomberdierweg 8.

De veilingvoorwaarden liggen vanaf 8 dagen vóór de veiling ter inzage ten kantore van de bovengenoemde notaris.

Deze voorwaarden houden onder meer in dat van iedere bieder, geëist kan worden een onherroepelijke bankgarantie over te leggen, welke tenminste gelijk dient te zijn aan het bedrag van zijn bieding vermeerderd met de veilingkosten.

Notariskantoor Van der Plank & Roos
Schottegatweg Oost 191,
Tel.: 616833

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 6 oktober 1993 des voormiddags om 10.00 uur [illegible] ondergetekende, krachtens [illegible] het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, de openbare verkoop worden gehouden van:

het tot 6 januari 2036 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, gelegen in het Tweede District van Curaçao, bekend als Blok D kavel nummer 57 van het verkavelingsplan MUIZENBERG 2e Fase ter grootte van 525 m², nader omschreven in meetbrief nummer 355 van 26 juni 1976, met al het daarop gebouwde, plaatselijk bekend als:

KAYA TEGUCIGALPA NUMMER 26

De veilingvoorwaarden zullen gedurende een week vóór de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden onder meer in dat verlangd kan worden van iedere bieder de overlegging van een bankgarantie alsmede een als waarborg voor de betaling van de koopprijs en kosten.

Mr F.E. Gijsbertha, waarnemer van het vacante notariskantoor Mr [illegible]
[illegible] - telefoon [illegible] - Curaçao
contactpersoon: mevr. K. de Boer

Enkele uren voor neerstorten vliegtuig gemeld

Helderziende 'zag' Bijlmerramp

EEN AMSTERDAMSE paragnoste belde vorig jaar oktober, vijf uur voor de ramp in de Bijlmer, naar de rijkspolitie op Schiphol met de mededeling dat een blauw-wit vliegtuig (de kleuren van El Al) zou neerstorten. Dat telefoontje is toen geregistreerd, maar verder is er niets mee gedaan. De melding is later opgespoord en betrokken bij het onderzoek van de Rijksluchtvaartdienst naar de toedracht van het ongeluk met de Boeing. Aldus een artikel in de Brabantse krant *Het Nieuwsblad*.

SCHIPHOL/HILVERSUM — De Rijksluchtvaartdienst (RLD) en de Raad voor de Luchtvaart hebben bij hun onderzoek naar de vorig jaar in de Bijlmer verongelukte El Al Boeing gebruik gemaakt van een Amsterdamse helderziende, die de ramp enkele uren vóór het neerstorten van het toestel heeft aangekondigd bij de rijkspolitie op Schiphol.

De rijkspolitie heeft afgelopen week bevestigd dat op zondagmiddag 4 oktober 1992 omstreeks 13.00 uur (vijf uur vóór de ramp) een vrouw heeft gebeld die meldde dat er een vliegtuig met blauwe en witte strepen' (de kleuren van El Al) zou neerstorten. Het bericht is toen wel geregistreerd, maar de dienstdoende politiemensen hebben, aldus woordvoerder van der Bent, niets met de informatie gedaan. [illegible] heeft de rijkspolitie Schiphol enkele uren later uiteindelijk een verband gelegd tussen de ramp en het 'bedenkelijke telefoontje', en is de vrouw in contact gebracht met de RLD, die de toedracht van het ongeval onderzocht.

Volgens een woordvoerder van het ministerie van Verkeer en Waterstaat is de melding door de RLD vooral serieus genomen omdat ook na de ramp bleek dat zij over gedetailleerde technische gegevens van de vlucht beschikte. De helderziende vrouw zou tijdens het onderzoek zelfs voorspellingen hebben gedaan over nieuwe mogelijke vliegrampen: in september vorig jaar. Ze had erbij één specifieke vlucht genoemd, waarna bij het betreffende toestel een technische storing werd geconstateerd.

Op aanwijzing van de RLD heeft de helderziende haar rol in het onderzoek naar de Bijlmerramp bijna een jaar geheim moeten houden. Toen gelange bleek het blad *Paranoia*, dat concert over paranormale verschijnselen, de zaak in de openbaarheid [illegible] heeft de paragnoste [illegible] de publicatie met [illegible] willen tegen[illegible].

Vorige week heeft de [illegible] Amsterdamse rechtbank *Paranoia* in het gelijk gesteld, aldus de uitspraak [illegible] de publicatie [illegible] De advocate van *Paranoia* zegt ervan overtuigd te zijn dat de vrouw niet op eigen initiatief heeft geprobeerd een publicatieverbod te verkrijgen. "Ik denk dat [illegible]", aldus [illegible] J. [illegible]. De RLD en [illegible] voor de Luchtvaart, [illegible] te [illegible].

[illegible] Houtman [illegible] dat met de [illegible] betrokkene inderdaad [illegible] is gemaakt dat [illegible] het onderzoek [illegible] zwijgen moest de [illegible] voor de Luchtvaart met [illegible] rapport over de ramp [illegible] buiten komt. Dat [illegible] volgende week.

Volgens Houtman komt het regelmatig voor dat de dienst wordt geconfronteerd met helderziende die ongelukken met vliegtuigen voorspellen. "In principe staan we sceptisch tegenover helderzienden, maar in dit geval hebben we de vrouw onder het motto 'baat het niet, dan schaadt het niet' uitgenodigd om mee te werken. We wisten op dat moment nog heel weinig over de oorzaken van de ramp en dachten dat vrouw ons wellicht op een spoor kon zetten. Uiteindelijk heeft het, jammer genoeg, weinig opgeleverd."

Opmerkelijk is, zeg de RLD, dat de vrouw op de hoogte was van technische details waarvan alleen piloten of goed ingevoerde technici weet kunnen hebben. Zo zou ze in de cockpit van de simulator hebben aangegeven welke handelingen er vlak voor het neerstorten verricht zijn om meer kracht op de besturingsmechanismen van het vliegtuig te zetten. Ook kon de vrouw tijdens de nabootsing de meterstanden aflezen die El Al-gezagvoerder Fuchs volgens de RLD moet hebben gezien.

"Achteraf bezien", zegt de woordvoerder van de rijkspolitie op Schiphol, "zijn de collega's natuurlijk vreselijk geschrokken toen bleek dat inderdaad een toestel was neergestort. Maar wat hadden ze met die informatie moeten doen? Ook hier krijgen we regelmatig paragnosten aan de lijn die van alles en nog wat voorspellen."

Kaapverdische linguïsten brengen oriëntatiebezoek

WILLEMSTAD — De linguïsten dr. Manuel Veiga en dr. Moacir Rodrigues van de Kaapverdische eilanden brengen van 23 september tot 2 oktober een oriënterend bezoek aan Curaçao. Het gaat om het tweede onderdeel van het project *Culturele uitwisseling Nederlandse Antillen en Cabo Verde*, dat door de Unesco wordt gefinancierd.

Begin 1992 hebben drs. Frank Martinus Arion van het departement van Onderwijs en Sef Middelhof van de sectie Jeugdzaken van het eilandgebied Curaçao de Kaapverdische eilanden bezocht. Het Cabo Verde Comité, dat het project verder gestalte geeft, heeft een Papiamentstalig programma gemaakt voor het bezoek van de Kaapverdische delegatie. De communicatie tussen de delegatie en het comité zal in het Papiaments of Portugees-creools verlopen.

Enkele aandachtsgebieden van het project zijn: een historisch, antropologisch en archeologisch onderzoek, de jeugd, een documentairefilm, onderwijs, sport en muziek.

Het contactplan wordt gefaseerd uitgevoerd. In de eerste fase van vijf jaar komen mogelijk nog niet alle aspecten aan de orde, maar hun belang wordt in ieder geval onderstreept. In een concreet uitgewerkt actieplan en lijst van prioriteiten zullen volgorde, omvang en tempo van de diverse onderdelen worden aangegeven.

Tussen de Kaapverdische eilanden, vlak voor de westkust van het Afrikaanse continent, en de Nederlandse Antillen bestaan grote overeenkomsten in taal, geschiedenis en demografische samenstelling.

IJSHOCKEY / LOS ANGELES — De Canadees Wayne Gretzky is de best betaalde ijshockeyer in de Amerikaanse profcompetitie (NHL). De vedette krijgt bij de Los Angeles Kings 25,5 miljoen dollar (ruim 47 miljoen gulden) voor de komende drie seizoenen. De 32-jarige Gretzky begint bij de Kings aan zijn zesde jaar en gaat zijn vijftiende seizoen in bij de NHL.

Richtlijn O.M.: straflimiet één jaar

Snelrecht voor wapenbezit

WILLEMSTAD — Justitie past snelrecht toe op vuurwapenbezitters.

Dat betekent volgens een officier van justitie dat waar er een gaatje zit in de agenda van de rechters en het Openbaar Ministerie, rechtszaken tegen de verdachte eigenaren ingevoegd worden. De normale roosters zitten vol tot december. Met het snelrecht is deze maand reeds een begin gemaakt. Het is de bedoeling dat met de nieuwe wetgeving in de hand verdachten maximaal 26 dagen, maar in de praktijk gemiddeld niet langer dan tien dagen in voorarrest zitten, afhankelijk van de snelheid waarmee de Technische Opsporingsdienst het wapenrapport kan opstellen.

Het Openbaar Ministerie heeft interne richtlijnen opgesteld voor de strafbaarstelling van illegaal wapenbezit.

- Wordt een vuurwapen thuis gevonden - bijvoorbeeld in de la - dan eist de officier van justitie voor een 'first offender' zes maanden waarvan drie voorwaardelijk. Bij herhaling wordt het zes maanden onvoorwaardelijk.
- Een pistool in de auto? Dan acht maanden waarvan vier voorwaardelijk voor de eerste keer. Recidivisme is goed voor acht maanden onvoorwaardelijk.
- In de broeksband? Tien maanden waarvan vier voorwaardelijk. Een herhaling betekent een eis van tien maanden onvoorwaardelijk.
- Wordt het wapen meegenomen in een gevaarlijke situatie (een discotheek, een winkel) dan is twaalf maanden waarvan vier voorwaardelijk de gevraagde straf en krijgen recidivisten als het aan het O.M. ligt een jaar onvoorwaardelijk.

■*WILLEMSTAD — Een verkeerd begin van het weekeinde. Vrijdagavond rond kwart over zeven botsten op de T-kruising Vondelstraat-Bonamweg te Brievengat als gevolg van een voorrangsfout een vrachtauto en een personenwagen op elkaar. De bestuurder van de personenwagen liep inwendige kneuzingen op en werd voor behandeling overgebracht naar de polikliniek nadat de schadeclaim tussen de twee weggebruikers onderling geregeld was.*

Congres St. Lucia

WILLEMSTAD/St. LUCIA — Op het Caribische eiland St. Lucia zal van 7 tot 9 november een congres worden gehouden van de International Real Estate Institute.

Het jaarlijkse Caribische congres wordt beschouwd als een *must* voor de onroerend goed sector. Het dient niet alleen als een informatieve bijeenkomst; belangrijker is wellicht de mogelijkheid om de Caribische top van investeerders, ontwikkelaars, makelaars en financierders te ontmoeten.

Meer informatie over het congres kan schriftelijk verkregen worden op het volgende adres: IREI, 8383 East Evans Rd., Scottsdale, AZ 85260, USA.

Eis van 72 maanden tegen studentes vanwege cocaïne-export naar Canada

WILLEMSTAD — Officier van justitie mr. G.M. Jonkhout heeft in totaal 72 maanden onvoorwaardelijk geëist tegen een 21-jarige en drie zeventienjarige meisjes uit Canada en Jamaica. Zij worden ervan verdacht op 21 juni van dit jaar te hebben gepoogd cocaïne te smokkelen van Curaçao naar Canada.

De Canadese en Jamaicaanse studentes hadden een 'droomreis' aangeboden gekregen naar Curaçao, maar moesten als tegenprestatie op de terugweg flessen body-lotion en shampoo meenemen. Bij aflevering in Canada zouden ze daarvoor ook nog een beloning van 2000 dollar krijgen.

De politie op Curaçao had informatie van collega's in Canada ontvangen, dat er een Canadese criminele organisatie gebruik maakt van onopvallende 'toeristen' om drugs uit Curaçao te smokkelen. De meisjes zaten al in het vliegtuig toen de douane op Hato overging tot hun aanhouding. Ze zouden via Atlanta doorreizen naar Canada. Via diezelfde route met tussenlanding op Aruba waren ze een paar dagen eerder op Curaçao aangekomen.

Tijdens de zitting kwam een aantal problemen ter sprake, waarmee met name meisjes in Canada en de VS kampen. Een van de zeventienjarigen (T.A.L.) heeft een kind van slechts vijf maanden. Toen ze werd aangehouden was haar kind twee maanden oud. Ze accepteerde de droomreis naar Curaçao om uit de financiële problemen te kunnen komen en op die manier ook voor haar baby te zorgen.

De eveneens zeventienjarige S.T.E. is drie maanden zwanger. Zij werd door haar vader het ouderlijk huis uitgezet en trok in bij een vriendin. Die adviseerde haar nog om het reis-avontuur te vergeten, omdat het 'waarschijnlijk iets illegaals betrof'. E. smeekte rechter mr. J.Th. Wit om haar haar kind niet in de gevangenis ter wereld te laten komen.

T.N.R., 21 jaar oud, kon in Canada niet rondkomen van haar studiebeurs, vooral omdat de huur van haar studentenkamer te hoog was. In de maand juni werd zij opgebeld door een vriendin die haar de 'droomreis' naar Curaçao voorhield. Zij hapte toe en haalde op haar beurt S.T.E. over.

De derde zeventienjarige, S.E.E., aanvaardde de droomreis omdat zij de rekeningen van het hospitaal van haar zieke moeder wilde betalen. Ze had zich echter bedacht en wilde zich terugtrekken, maar werd door haar ronselaars bedreigd. Met name haar broer en moeder zouden het dan hebben moeten bekopen.

Officier van justitie mr. Jonkhout liet zich vrijdag in het stadhuis niet verleiden door de tranen van het viertal en eiste een gevangenisstraf van achttien maanden voor elk van de beklaagden. Zij gaf toe dat de meisjes niet aan het gemiddelde beeld van drugkoeriers voldoen, maar dat nam volgens haar niet weg dat zij feitelijk cocaïne naar Canada wilden exporteren.

Advocate mr. M.I. Camara bracht naar voren dat de meisjes allemaal makkelijke slachtoffers waren voor de ronselaars. Ze hebben allemaal problemen van sociale aard, komen uit een gebroken gezin en hebben bijna niemand om op terug te vallen. Dat zou ook hun naïviteit hebben verklaard.

Camara nam haar cliënt T.A.L. als voorbeeld. Deze aanvaardde de reis naar Curaçao en liet zelfs haar kind achter bij de ronselaar in Canada. Door tussenkomst van de politie op Curaçao, werd het kind door de Canadese politie opgespoord en veilig ondergebracht.

Gezien al de persoonlijke en sociale omstandigheden van de verdachten, pleitte de raadsvrouwe voor een milde straf.

Rechter Wit doet op 1 oktober uitspraak.

Lezing over Afro-Cubaanse godsdienst

WILLEMSTAD — Mola Fernandez, hoofd van de Casa de Africa in de Cubaanse hoofdstad Havana, spreekt dinsdag 28 september over de religieuze beweging 'Santeria Cubano' in de aula van de UNA. Zij is daar op uitnodiging van Archeologisch/Antropologisch Instituut Nederlandse Antillen (AAINA) en de Fundashon Karibe.

De *Casa de Africa* is een gedeelte van het *Museo de la Ciudad de Cuba*, dat diepgaande en uitgebreide studies heeft gedaan over de folklore en cultuur van Cuba en de Afrikaanse wortels daarvan. Het museum is in het bezit van talrijke etnologische en archeologische artefacten, zowel van Cuba als van 39 andere landen in Afrika.

Dr. Fernandez deed veel onderzoek naar de religieuze opvatting van de Cubanen en andere volken in het Caraïbisch gebied. Zij wordt beschouwd als een autoriteit op het gebied van Afro-Cubaanse godsdienstige opvattingen en gebruiken. In haar lezing zal zij ingaan op de oorsprong van deze religie en de spirituele krachten en mythen die daarbinnen bestaan. De lezing, die ondersteund wordt met dia's, begint om 10 uur.

SDK in 1991: pomp is ook voor ons een mooie geste

WILLEMSTAD — De directeur van sportcentrum SDK heeft in 1991 het BC laten weten dat het een goed idee is als het SDK ook een pompstation krijgt.

Morris Isenia schreef toen in een brief dat hij met verbolgenheid in de krant las, dat de overheid het voornemen zou hebben om de twee stichtingen waarin Ephraim Cijntje zitting heeft het recht te gunnen een pompstation te beginnen pal naast het sportcentrum Montagne. Deze brief is deze week door anonieme afzenders aan de media uitgedeeld per fax.

Isenia schrijft daarin dat het tankstation weliswaar bedoeld zou zijn voor dekking van de exploitatiekosten van het sportcentrum, maar dat de overheid voorbij gaat aan de verantwoordelijkheid die zij heeft jegens het eigen SDK, dat al jaren met exploitatietekorten kampt. Het nationale sportcentrum dat overheidseigendom is, moet machteloos toezien hoe het bezoekersaantal achteruit gaat. Er is onvoldoende geld voor adequaat onderhoud.

"Ik kan dan ook moeilijk een beleidsvisie van uw college zien in het toekennen van een pompstation aan een privé-instantie die zeker vergeleken met het SDK geen bindingen heeft met de eilandelijke overheid.", aldus geeft Isenia het bestuurscollege in overweging. Hij pleit ervoor dat SDK, net zoals het sportcomplex Montagne, in aanmerking komt voor "deze mooie geste".

Sloper onkundig van status monument op Walbeeckplein

WILLEMSTAD — De bewindvoerder van het inmiddels gesloopte historische pand aan het Van Walbeeckplein, Arturo Jesurun, wist niet dat het pand op de concept-monumentenlijst stond.

Op 11 september berichtte de *Amigoe* over de sloop van het pand. De eigenaar was toen niet bereikbaar. Het voorkomen op de concept-monumentenlijst betekent dat het pand zeer binnenkort als monument wordt aangewezen. Daarna is voor sloop toestemming nodig. Het gaat in eerste instantie om zo'n 250 monumenten.

"Ze zetten alles maar op de monumentenlijst, zonder overleg", zegt Jesurun. Daar kan hij geen rekening mee houden, temeer daar de politie er niet voor zorgt dat de chollers uit de buurt blijven.

Jesurun heeft het pand laten slopen omdat restauratie minstens 7 ton zou kosten. Die investering zou hij er met de verhuur van het pand niet uit kunnen halen.

Wat hij met het stuk grond gaat doen weet hij nog niet. "Misschien iets bouwen. Het is een erfenis van iemand die pas twee maanden geleden is overleden."

Te koop gevraagd
20 (Twintig) stuks
4WD Diesel Pick-ups
(2e hands) dubbel en enkel cabine in goede staat. Merken: Toyota, Isuzu, Datsun
Bouwjaar:
1986 - '87 - '88 - '89
Aanbiedingen op
tel. 602973 of 679117

De lekkerste
ROTIE'S
pom, pastei, bamie, nassie, Chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie moksie, bruine bonen, bloedworst kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.
Vraag naar het gerecht v/d week
Korsal Partir kav. 87.
Tel.: 674103.

schildersbedrijf
Perfect
De
huisschilder
van huis uit.
Tel.: 601766 - 369127
Fax.: 369127

TE HUUR
VAKANTIE APPARTEMENTEN
twee slaapkamers, ingericht / airco, centraal, ... stad
... / dag (incl.)
T... 21/373708

Gevraagd
Hulp
in de huishouding
voor hele dagen/
hele week
Tel. 376342

TEKOOP HUIS
op 1980 m² eigendomsgrond
te Bijgelegenweg #6.
Rijdt eens langs en indien u interesse heeft, belt u dan voor nadere inlichtingen en/of afspraak.
Tel. 604164 of 675985
(na 19.00 uur)
Prijs: n.o.t.k.

Gelegenheid tot TURNEN en GYMNASTIEK
voor kinderen vanaf 5 jaar
Voor informatie:
Tel.: 686891/672631

Te koop aangeboden
Europese inboedel:
1 eetkamerset, 1 marmeren tafel, 2 Rolf Benz fauteuilles, 1 zwarte stoel, Leolux 3 zitsbank, Chinese kast, lage wandkast (dressoir), baby commode, buggy, 2 onderschuifbedden.
Tel. 689026

Tk. Ned. inboedel:
geloogd grenen buffetkast, geloogd grenen eetkamerset, (Peugeot) racefiets, fototoestel (Konica), 2 pers. bed (1.20x1.90) (Bebel) baby buggy, vitrinekast, boekenkast, etc. tevens Lada Niva bouwj. '84 gekeurd + bel. betaald.
Tel. 683947
(zondag tussen 9 en 14 uur)

NETTE DAME
Ongehuwd, 40 jaar, met goede baan, wenst serieuze relatie met
NETTE MAN
... ± 55 jaar, liefst ... met goede baan
Brieven zo spoedig mogelijk onder nummer 44 aan het buro van dit blad (Curaçao)

Te huur
volledig gemeubileerd
1 à 2 pers.
APPARTEMENT
voor vakantiegangers of voor kortverband centraal gelegen.
Inl.: tel. 655026 of 655275

Aantrekkelijke
Antilliaanse dame
(31 jr) met goede baan zoekt serieuze kennismaking met lieve
Nederlandse heer.
leeftijd tussen
30 - 45 jaar.
Brieven met foto onder nummer 46 bureau v/d blad

CURAÇAO ... SERVICES
Zoekt voor haar relaties huur- en koophuizen.
Neemt ook huizen in beheer.
Phone: 617... 663428

Te koop wegens overcompleet:
1 tafel zaagmachine, 1 band tafel zaagmachine, 1 cirkel zaag, 1 single glasdoor, beverage cooler, merk "Treu" in zeer goede staat.
Voor informatie bellen
683459

Zuikertuintje...
Uw Toko met allure!

SURINAAMS ETEN
Voor lekker Surinaams eten moet u aan de Rooseveltweg 133 t/o de Antillen wezen (Sta. Maria)
Zondag van 12 - 4 uur
O.a. verkrijgbaar
Moksi-Meti, Roti Bami, Nasi, Pom, etc.
Ook catering.
Tel. 685679

De Swart Real Estate
Cas Coraweg 125, Tel: 367330
Fax: 367330 Curaçao N.A.

Te koop
FORD SCORPIO pers. auto, bj. 1986, gek. tot 07/95 incl. gasinstallatie/ABS goed onderhouden, mooie auto
DUITSE HERDER reu zw/br, 1½ jaar oud, zeer waaks met stamboom
2 langharige KATTEN 1 jaar oud kleur shaded/silver 1 poesje en 1 katertje beide met stamboom
Tel. 376142 na 18.00 uur.

CITY STAR
SURINAAMS-CHINEES RESTAURANT
Tjauw Min
Tjauw Fan
Moksie Metie
Ger. Kip
Ger. Eend
Gest. Varken
Amsoi met varken
Zoet-zure varken
en nog veel meer!!
Mr. Haurvilleweg 57 Otrabanda
Tel. 625740
Dagelijks geopend van 11.30 - 23.00 uur.

Landhuis Brievengat
Elke zondag geopend
vanaf 5.00 uur om het landhuis te bezichtigen.
Folkloristische dansshow van
Grupo Folklorico Antiano van 17.00 - 18.000 uur.
Happy Hour van 18.00 - 19.30
Live muziek van de "Mini Future" Band
vanaf 19.30 - 23.30 uur.
Tevens verkoop van souvenirs en lekkere hapjes.
Iedereen is van harte welkom!!

GEZOCHT
KINDERMEISJE
voor vier middagen per week
Moet de Engelse taal goed beheersen en goed met kinderen overweg kunnen
In het bezit van een rijbewijs
Bellen: kantoor tot 17.00 uur: 625663
Thuis na 18.00 uur: 625087

KANTOORRUIMTE
Te huur gevraagd
KANTOORRUIMTE
groot ca 80 à 100 m²
Moet representatief zijn
en centraal gelegen
Uitvoerige informatie zenden aan:
Postbus 2040 - Curaçao
of Faxnr. 627514

An international accounting firm is looking for a:
SECRETARY
Experience:
*** Must be fluent in English, Dutch and Spanish**
*** Must have at least 2 years experience with Word Perfect**
*** Good phone skills**
Tel. 612300 until 5 o'clock before Tuesday

Rozen Boompjes Bon Aparte
George Maduroweg 21a

Te huur aangeboden
EEN BEDRIJFSRUIMTE
- ± 244 m² ruimte
- Locatie (industriegebied)
- Huurkontrakt in overleg
- Nafl. 1.525,= per maand

Reactie: schrijven naar RADES N.V. (o.p.)
P.O. Box 697, Curaçao

Las Vegas SUPERMARKET
Gosieweg 90
Tel. 373772/371950/373044
Verjaardag vieren?
Daar hoort een taart of gebak bij van Bakkerij Las Vegas.

GESLOTEN
Wegens inventarisatie zijn onze showroom en ons magazijn te Zeelandia op
maandag 27 sept. a.s.
de gehele dag gesloten.
Dinsdag 28 sept. zijn we weer tot uw dienst.
PHILIPS

TE HUUR PER DIREKT
In landelijk gelegen huis met veel privacy, op 7 minuten van het strand, 25 minuten van hartje stad, met openbaar vervoer voor de deur en op loopafstand
3 grote mooi ingerichte kamers
Met gebruik van bad en volledig geoutilleerde grote keuken.
Verhuur per maand of per week voor korte periodes.
Voor meer inlichtingen: tel. 649135

E dos lingwistanan Cabo Verdiano ku ta di bishita na Kòrsou di 22 di sèptèmber te 2 di oktober
Dr. Manuel Veiga i Dr. Moacir Rodrigues
lo tene un charla titulá
HISTORIA, KULTURA I PORVENIR DI IDIOMA KABOVERDIANO
Lugá : Biblioteka Públiko
Dia : 27 di sèptèmber
Ora : 15.00

FAXNUMMERS: AMIGOE
Redactie: 674744
Advertentie: 674524

PROGRAMA DI SIMAN DI TURISMO
- Djasabra 25 di sèptèmber 11 am pa 11 pm TOURISM EXPO DEN ITC.
- Djasabra 25 di sèptèmber QUIZ DI TURISMO den TeleFiesta entre Kolegio Chaya Willems i Martin Luther King School.
- Djadumingu 26 di sèptèmber 8or di anochi na Telekòrsou DISKURSO DI DIPUTADO DI TURISMO ING. RUBEN PAGE na okashon di apertura di Siman di Turismo sigui pa Cocktail Special relashoná ku TOURISM EXPO.
- Djadumingu 26 di sèptèmber pa 8or di mainta KAMINATA TURISTIKO ku Amigunan de Tera i Defensa Ambiental saliendo for di Vaersenbaai.
- Durante di henter siman lo presentá na Telekòrsou filmashon di varios atrakshon di Kòrsou.
- Djaluna 27 di sèptèmber 8.30 pm GROTTEN VAN HATO.
- Djamars 28 di sèptèmber 8.30 pm ...
- Djamars 28 di sèptèmber 7.30 pm PAPIANDO DI TURISMO.
- Djárason 29 di sèptèmber 8.30 pm NOS KORAL VAN DI RIF.
- Djaweps 30 di sèptèmber 8.30 pm ARKITEKTURA
- Djabièrnè 1 òktober 8.30 pm ZJOZJOLI
- Djasabra 2 òktober TELEFIESTA PROGRAMA SPESHAL.

OPENBARE VERKOOP VAN HAITIWEG I/7
Op dinsdag 26 oktober 1993 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van een van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen:

het tot 11 juni 2042 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curaçao bekend als Blok I kavel 74 van het verkavelingsplan 'BUENA VISTA', ter grootte van 560 m², nader omschreven in meetbrief nummer 266 van 1975, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Haitiweg Blok I/7, zulks in verhuurde staat.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor, vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Nadere informatie betreffende eventuele financiering door de executerende bank is verkrijgbaar op het ondergetekende notariskantoor.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel.: 613199 - 613655

OPENBARE VERKOOP VAN KAYA TAPAKONCHI 1
Op dinsdag 26 oktober 1993 des voormiddags om 11 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van een van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen:

een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curaçao op 'BRIEVENGAT', ter grootte van 780 m², nader omschreven in meetbrief nummer 457 van 28 augustus 1975, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Kaya Tapakonchi 1.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel.: 613199 - 613655

OPENBARE VERKOOP VAN SANTA CATHARINA KAVEL 12
Op dinsdag 26 oktober 1993 des voormiddags om 9 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van een van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen:

het tot 26 oktober 2044 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curaçao, bekend als kavel nummer 12 van het verkavelingsplan 'AMSTERDAM', ter grootte van 610 m², nader omschreven in meetbrief nummer 467 van 22 december 1980, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Santa Catharina kavel 12.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel.: 613199 - 613655

Club Seru Coral
Korsal Partier 10
nodigt u uit!
Op zondag 26 september 1993
WARM & KOUD BRUNCHBUFFET
Overheerlijke gerechten uit de internationale keuken.
Buffet geopend tussen 11.00 en 15.00 uur
Prijs: Naf. 30,= per persoon
Naf. 17,50 kinderen tot 12 jaar.
Gratis zwemmen.
Gezellige live muziek
Een heerlijk ontspannen dag met uw familie!
Reserveren aanbevolen: 678276/678499

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000/
alarmnr.: 11
BRANDWEER: 8222/
alarmnr.: 11
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900/
fax 7446/
alarmnr. 14
BEJAARDENTEHUIS: 8350

****

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
maandag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en donderdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.30 uur.
Rincon:
woensdag van 14.00-18.00 uur en vrijdag van 14.00-17.30 uur.

****

POSTSLUITING
maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

****

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

****

SLACHTHUIS LVV
(tel.: 4393)
open van maandag t/m vrijdag van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

****

DIERENARTS
(Kaya Lagoen 24-A, Antriol)
spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 13.30-14.30 uur; spreekuur te Rincon elke donderdag van 17.00-17.30 uur bij Hulpbestuurskantoor.
Voor **spoedgevallen** gelieve tel.: 4255 te bellen of fax 7655.

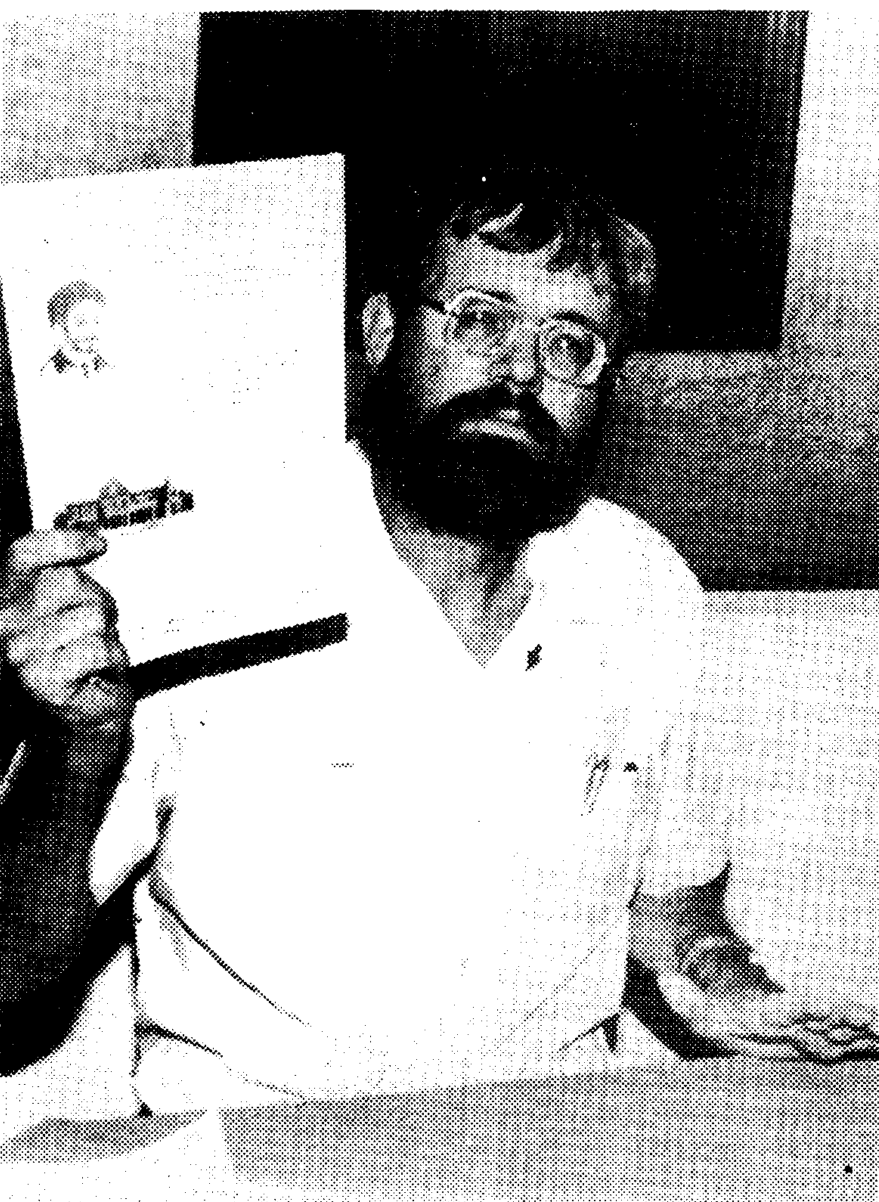
STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel.: 4989)
openingstijden maandag t/m zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

****

KLACHTEN(BEZORGING)
Shon Ma Carolina, Blvd J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342)

****

Mr. Bijkerk presenteert politiek maandblad Arko

■ *Michiel Bijkerk met het eerste nummer van zijn maandblad* ***ARKO.***

KRALENDIJK—Opdonderdagmiddag presenteerde de voorzitter van de politieke partij CAS, Michiel Bijkerk, aan de pers de eerste uitgave van het politieke geschrift

ARKO, een naam die gekozen is uit de Caribische hymne en duidt op de boog van hereniging van alle Caribische eilanden.

ARKO, Het geweten van de Caribe, zoals de voorpagina aangeeft, is in de landstaal geschreven in een oplage van 2500 exemplaren en zal zowel op Curaçao, alwaar het gedrukt is bij Hercules Printing, als op Bonaire voor de prijs van één gulden verkocht worden. Voorlopig wordt het blad maandelijks uitgegeven, maar het ligt in de bedoeling om de frequentie op te voeren tot een weekblad, aldus Michiel Bijkerk.

Op de voorpagina van het zestien pagina tellend geschrift staan enkele vragen gericht aan de bevolking van Curaçao en Bonaire en een frontale aanval tegen de Shopping Mall van Rudy Ellis. Op de laatste pagina prijkt (in het Nederlands) de brief, die Michiel Bijkerk op 20 augustus 1993 schreef aan de leden van de Staten van de Nederlandse Antillen.

Reorganisatie eilandsbestuur verloopt naar tevredenheid

■*De foto toont rechts het BC, te weten gedeputeerde Robby de Jongh, gezaghebber mr. Frits Goedgedrag, gedeputeerde Noris Gomes en eilandssecretaris Muller en links J. v/d Tol (IME Consult), drs. Frankemolen (project-coördinator), drs. Stella (DEPOS) en drs. R. v/d Veer (projectmanager KabNA/Venona).*

KRALENDIJK — Er bestaat grote tevredenheid binnen de partijen die betrokken zijn bij de reorganisatie van het eilandlijke bestuur op Bonaire. Dit is naar voren gekomen tijdens een vergadering, die op dinsdag werd gehouden, in de vergaderzaal van het eilandsbestuur.

Hierbij waren aanwezig het BC, KabNA, het departement van Ontwikkelingssamenwerking en de IME Consult, het bedrijf dat belast is met de uitvoering van dit project. Het project ter verbetering en reorganisatie van het eilandelijk bestuur ging in oktober 1992 van start. Hiervoor kreeg Bonaire in het kader van de technische bijstand drs. H. Frankemolen van IME Consult toegewezen, die als coördinator van dit project fungeert.

Het project houdt in dat het gehele bestuurlijke apparaat van het eilandgebied Bonaire drastisch georganiseerd zal worden waardoor er betere resultaten bereikt kunnen worden. In eerste instantie is het KabNA akkoord gegaan voor de duur van zes maanden voor dit project, maar gezien de uitstekende resultaten heeft het die periode met twaalf maanden verlengd.

Tijdens de evaluatie in een tweede vergadering toonden alle partijen zich zeer tevreden met de voortgang van dit project. Ook kwam naar voren de mogelijkheid om er nog eens zes maanden aan te plakken te voegen, maar besloten werd de resultaten af te wachten tot januari 1994 om dan een beslissing hierover te nemen.

KRALENDIJK — In verband met andere afspraken en de Regattavakantie, zo zegt Frits Goedgedrag, zal de basketbalvereniging The Jumpers op de komende zaterdagen van 25 september, 2 oktober, 9 oktober en 16 oktober niet trainen. De eerstvolgende training op zaterdag zal plaatsvinden op 23 oktober.

Kunst-en vliegwerk

Ook op Bonaire cellentekort

WILLEMSTAD/KRALENDIJK — Ook op Bonaire zitten de cellen van de politie en het huis van bewaring vol.

Aldus officier van Justitie mr. Van Delft die regelmatig strafzaken doet op het zustereiland. Het cellentekort vraagt om kunst- en vliegwerk.

Het huis van bewaring is bedoeld voor dertig personen. Daar zaten een paar dagen geleden nog 38 mensen in met vier arrestanten in de politiecellen die wachtten op overplaatsing naar het huis van bewaring. Om de nood te lenigen is in de rechtszaal tussen het Openbaar Ministerie en de rechter deze week overeengekomen dat twee verdachten uit de cel kunnen omdat zij een alternatieve straf krijgen. Drie zijn 'geforceerd' naar huis gestuurd. Dertien zijn naar Curaçao overgebracht. Acht daarvan blijven op het hoofdeiland in voorlopige hechtenis in afwachting van hun berechting. De overige vijf gaan in Koraal Specht hun opgelegde straf uitzitten.

De groep van acht bestaat uit Curaçaose jongeren die op Bonaire met hun drugshandel tegen de lamp liepen.

De vrijgekomen cellen in het Bonaireaanse huis van bewaring zullen spoedig opgevuld worden en vermoedelijk is dat reeds gebeurd, aangezien er negen wachtenden in de politiecellen zaten.

Toerisme groeit in 2e kwartaal

KRALENDIJK — De Tourism Corporation Bonaire (TCB) heeft een degelijk en doorwrocht boekwerkje uitgegeven met gegevens over de stand van zaken in het toerisme in het afgelopen tweede kwartaal van 1993, dus van april tot en met juni.

Het blijkt dat in vergelijking met 1992 over diezelfde periode het aantal toeristen dat naar Bonaire kwam wederom aanzienlijk is toegenomen, te weten met twaalf procent. In feite betekent dit dat er gemiddeld vijftien personen meer per dag naar Bonaire komen, want in 1992 kwamen in het tweede kwartaal 11.557 toeristen en in 1993 in diezelfde periode 12.975 toeristen naar Bonaire.

In een gedetailleerd overzicht verspreid over dertien pagina's wordt de lezer duidelijk gemaakt met overzichten grafieken e.d. waar de toeristen vandaan komen, de leeftijden, de beroepen, wat men hier zoekt etc. Ook worden er prognoses gemaakt over de te verwachten stroom in de toekomst zowel optimistisch en pessimistisch, maar in alle gevallen zit Bonaire voor wat betreft het toerisme in de lift en vooral in de meest aantrekkelijke sector, te weten de duikwereld.

Tanker zinkt na explosie bij Maleisië

SINGAPORE - Een Panamese tanker is zaterdag voor de kust van Maleisie na een ontploffing gezonken. Van de 21 Koreaanse opvarenden zijn er achttien gered. Drie personen worden vermist. Dat is uit officiële bron in Singapore vernomen.

Het schip, de MT Altair, ontplofte rond 03.30 uur onze tijd op ongeveer 54 kilometer ten noordoosten van het Maleisische eiland Tioman, aldus het departement van marine van Singapore. Over de oorzaak van de explosie is nog niets bekend. De redding van het grootste deel van de bemanning was te danken aan de hulp van een containerschip dat zich in de buurt van de tanker bevond. Reddingsdiensten hebben inmiddels een zoekactie naar de vermisten op touw gezet. De MT Altair die een brutotonnage van 20.848 heeft, werd in 1982 gebouwd.

VOETBAL / LONDEN — Tottenham Hotspur heeft vrijdag David Kerslake van Leeds United overgenomen. Met de transfer van de rechterverdediger is een bedrag gemoeid van circa 1,2 miljoen gulden. Kerslake vervangt Dean Austin, die zaterdag tegen Oldham een been brak.

WIELRENNEN / PARIJS — De Fransman Thierry Marie rijdt volgend jaar weer voor Castorama van Cyril Guimard. De specialist van de proloog kwam dit jaar uit voor Festina, waarbij ook onder anderen Van Poppel en Rooks, die sintdagen is, onder contract stonden.

Ambassadeur op bezoek

■*KRALENDIJK — Kortgeleden bracht de ambassadeur voor het Koninkrijk der Nederlanden in Washington D.C., mr. Adriaan Jacobovits, een bezoek bij gezaghebber mr. Frits Goedgedrag die zijn bezoeker op de hoogte bracht over de verschillende aspecten van de ontwikkeling waar Bonaire zich op dit moment in bevindt. Mr. Jacobovits, die sinds enkele maanden als ambassadeur in de Verenigde Staten fungeert, kwam naar Bonaire om met het eiland kennis te maken op verzoek van de centrale regering. Hij brengt een bezoek aan alle eilanden van de Antillen en Aruba.*

Op de foto mr. Jacobovits (rechts) in gesprek met gezaghebber Goedgedrag.

INGEZONDEN

Hoofdpijn

ONZE GROTE voorgangster heeft niet alleen onlangs haar enkel gebroken, dezer dagen begint ze zich ook het hoofd nog te breken over de *Pro Parti di Hulanda*-groep. Om de poten onder deze nieuwe groepering weg te zagen, maakt zij er de tv-kijkers op attent dat Holland niet bereid zal zijn Curaçao te adopteren. Daarom kun je beter niet op die optie stemmen, vindt zij.

Datzelfde argument kan ook toegepast worden op de tweede optie, autonomie zonder enige Hollandse inmenging. Lubbers heeft namelijk eenduidig te kennen gegeven dat de autonomie aan bepaalde voorwaarden gebonden zal zijn, waarmee de Curaçaose politici beweren niet te kunnen leven. Conclusie: het stemmen voor optie 2 is dus zinloos.

George Hueck meent dat er veel stemmers voor optie 4 zullen zijn. Bij het verstrekken van ontwikkelingsgelden wordt er in de contracten steeds een clausule opgenomen, die stipuleert dat bij het verkrijgen van *independensia* van het lenende (ei)land het gehele onbetaalde saldo van de lening ineens moet worden afgelost. Dat lijkt mij een onoverkomelijk obstakel, dus ook deze optie is geen goede keuze.

Over optie 1 kunnen wij kort zijn: er bestaat een consensus over de overbodigheid van deze vraag, die alleen op VN-voorschrift lijkt te zijn toegevoegd.

Even een kleine correctie over de provincie-optie: PPH-lid Booi toonde op de tv een fax, waarin stond dat Holland geen overwegende bezwaren had tegen het streven van zijn groep. Zou optie 3 dan toch de beste keuze zijn? Het begint er wel op te lijken.

PIET W. SYBRANDY
Curaçao

Kinderpostzegels 1993

■*KRALENDIJK — De verkoop van de Kinderpostzegels 1993 ging op vrijdag 24 september van start en staat onder auspiciën van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ), die een gedeelte van de opbrengst ontvangt en ten goede komt aan de jeugd. De postzegels zullen eerst op 27 oktober op de markt gebracht worden. Het accent bij de vier zegels die dan uitgegeven worden, ligt op de gevaren die er zijn voor kinderen op school, in huis, in het verkeer en ten slotte op zee.*

Het nieuwe bestuur van de FAJ afdeling Bonaire, bestaande uit Ofnes H. Piar (voorzitter), Genevieve Getrouw (secretaris), Margareth Evertsz (penningmeester), Carlos Noordhof (lid), terwijl Glenda Bernabeld (lid) en Vivian de Lanoy (coördinator) ontbraken, boden waarnemend gezaghebber Henry Toré het eerste herdenkingszegel te koop aan.

Uitbreiding Santa Barbara

■***KRALENDIJK — Het ligt in de bedoeling van de Santa Barbara Development Corporation (Sabadeco) n.v. om de heuvel ten oosten van het huidige project tot ontwikkeling te brengen. Hier zullen dan in de toekomst 150 percelen verkaveld worden die een grootte hebben van ongeveer 1600 tot 2000 vierkante meter voor de constructie van luxe onderkomens.***

Dit project zal in drie fasen verlopen en er zal gestart worden met een deel dat Crown Terrace wordt genoemd, vervolgens met het gedeelte dat Crown Ridge wordt genoemd en ten slotte met het deel Crown Park.

Dit verkavelingsplan wordt voorgelegd aan het voltallige Bestuurscollege en eilandssecretaris en houdt daarbij heel goed rekening met de natuurlijke omstandigheden van dit terrein.

Op de foto Sabadeco n.v. toont het BC het verkavelingsplan voor het nieuw op te zetten project.

Journalisten Italië in actie tegen inperking van info-vrijheid

ROME - De Italiaanse journalisten zijn vrijdag een tweedaagse staking begonnen, waardoor er zaterdag geen kranten verschijnen.

Door de staking worden tevens de radio en televisie, maar ook de persbureaus getroffen. Het aantal journaaluitzendingen op tv en nieuwbulletins op de radio is sterk gereduceerd. De journalisten protesteren met hun actie tegen het mediabeleid van de regering van premier Carlo Azeglio Ciampi. De staking is gericht tegen de inperking van de vrijheid van informatie, het uitbijven van een hervorming van de mediawet en een aanval op de sociale voorzieningen van journalisten, aldus een verklaring van de Italiaanse vakbond van journalisten.

Lubbers aan Venetiaan: Vriendschap buiten kijf

Extra inspanning om economie van Suriname uit slop te halen nodig

DEN HAAG - Premier Lubbers heeft de Surinaamse president Venetiaan in een brief "dringend" gevraagd een extra inspanning te leveren om de economie in diens land uit het slop te halen.

De Nederlandse regering onderstreept in de brief veelvuldig het belang dat zij hecht aan goede betrekkingen met Suriname. Het schrijven dateert van begin deze week en is vrijdag in afschrift naar de Tweede Kamer gestuurd. De betrekkingen tussen Nederland en Suriname staan onder spanning, nadat Den Haag de financiële steun aan Paramaribo heeft stopgezet.

Nederland en de Europese commissie vinden dat Suriname te weinig werk maakt van aanpassingen in de economie. Daarnaast vormt de Surinaamse smeergeldaffaire een belemmerende factor in de verhouding tussen beide landen.

OMZICHTIG

"Onder de huidige omstandigheden", schrijft Lubbers aan Venetiaan, "meen ik er goed aan te doen U nog eens te verzekeren van de onverminderde steun van Nederland voor Uw regering. Er mag geen misverstand over bestaan dat de Nederlandse regering ten volle vasthoudt aan het beleid van vriendschap en nauwere samenwerking met Suriname."

Die samenwerking is vastgelegd in het zogeheten Raamverdrag, waarover de Tweede Kamer 6 oktober een debat houdt. Lubbers spreekt in zijn brief de verwachting uit dat de Kamer het verdrag zal goedkeuren, ook al gaan er kritische geluiden in het Nederlandse parlement op over de stagnatie van de Surinaamse economische aanpassing.

In zeer omzichtige bewoordingen legt Lubbers de Surinaamse president uit dat de Nederlandse regering veel waardering heeft voor Venetiaans beleid, maar tegelijkertijd kritiek heeft op de economische politiek in Suriname. "Wij beseffen ten volle dat uw regering bij haar aantreden het land in een erbarmelijke situatie aantrof. U hebt sindsdien op een aantal belangrijke terreinen, en met name dat van rechtsstaat en democratie, met veel moed en wijsheid belangrijke vooruitgang geboekt. Het is daarom jammer dat op het economische vlak niet dezelfde vorderingen zijn gemaakt. Ik vraag U echter dringend een extra inspanning te leveren om ook economisch Uw land vlot te trekken."

BIJSPRINGEN

Nederland is bereid financieel bij te springen, maar dan moet er wel uitzicht bestaan op herstel en groei van de Surinaamse economie. Lubbers schrijft dat het daarbij niet gaat om het stellen van nieuwe voorwaarden, maar om een zinvolle besteding van het geld. Ter illustratie van de Nederlandse bereidheid de dialoog met Suriname op gang te houden, verwijst Lubbers naar de contacten die op de agenda staan: Naast de ontmoeting Kooijmans-Mungra is dat het bezoek van minister Ter Beek (Defensie) volgende week aan Suriname, een bezoek van een delegatie van de Surinaamse Nationale assemblee aan Den Haag (ter gelegenheid van het debat over het Raamverdrag) en de reis die Lubbers en Kooijmans begin volgend jaar naar Suriname willen maken.

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

19de Trekking — Donderdag 23 september 1993

EENHEDEN		1481	100	3169	140
2	100	1481	120	3172	100
9	100	1502	100	3173	100
TIEN TALLEN		1510	100	3175	100
34	100	1514	100	3181	120
69	140	1531	100	3182	100
75	100	1555	100	3183	100
81	120	1569	140	3195	100
89	100	1581	120	3202	150
HONDERD TALLEN		1588	100	3269	140
102	100	1589	100	3281	120
115	100	1602	100	3284	100
165	100	1624	100	3297	100
169	140	1631	100	3302	100
174	100	1640	100	3341	100
181	120	1650	100	3351	100
202	150	1665	100	3353	100
206	100	1669	350	3356	100
232	100	2DE PRIJS		3361	100
243	100	1680	1500	3369	140
246	100	1681	30000	3381	120
247	100	1682	1500	3402	100
259	100	1689	100	3421	100
269	140	1696	100	3431	100
281	100	1702	100	3443	100
281	120	1714	100	3455	100
292	100	1721	100	3457	100
302	100	1724	100	3462	100
308	100	1726	100	3469	140
324	100	1738	100	3481	120
353	100	1744	100	3499	100
354	100	1748	100	3502	100
369	140	1755	100	3502	100
[illegible]	[illegible]	1769	140	3516	100
[illegible]	[illegible]	1781	120	3520	100
[illegible]	[illegible]	1783	100	3523	100
[illegible]	[illegible]	1796	100	3569	140
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3570	100
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3571	100
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3580	100
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3581	120

[illegible]

Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door Namens de Procureur-Generaal M. M. VITOR.

De Direkteur L. E. DIDIEZ.

19de trekking op Donderdag 23 september 1993.

VOLGENDE TREKKING: DONDERDAG 7 OKTOBER 1993.

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
15668	2.000	1680	1.500	19201	1.000
15669	**100.000**	**1681**	**30.000**	**19202**	**10.000**
15670	2.000	1682	1.500	19203	1.000

Getuigen:
N. A. SCHOOP.
K. FILÉ

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO	: 8.00—15.00 continu (maandag t/m vrijdag)
ARUBA Oranjestad	: 8.00—12.00 en 13.30—16.30
San Nicolas	: 8.00—12.00 en 13.00—16.00
BONAIRE	: 8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)
ST. MAARTEN	: 7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)
SABA	: s.v.p. bellen tel. 63217, Mr. E. Lynch
ST. EUSTATIUS	: s.v.p. bellen tel. 82264, Mr. W. Schmidt

Nederlandse hulp-delegatie in Zuid Afrika

JOHANNESBURG - Het Nederlandse ministerie van Ontwikkelingssamenwerking heeft een kleine maar belangrijke delegatie naar Zuid-Afrika gestuurd om mogelijkheden te onderzoeken voor Nederlandse hulp aan het democratiseringsproces in Zuid-Afrika. Deel daarvan maken uit: directeur van het bureau van het CDA, J van Gennip en K. Groenveld, directeur van het wetenschappelijk bureau van de VVD.

[F]enteners van Vlissingen: [ee]n tussenpaus in top SHV

[UT]RECHT - P. Fentener [va]n Vlissingen (52) blijft [h]et energie- en distribu[tie]concern SHV langer [lei]den dan de bedoeling [wa]s. Oorspronkelijk zou [hij] in 1996 opgevolgd [wo]rden door een niet-[fa]milielid. Deze tussen[pau]s had het miljarden[con]cern tot de eeuwwis[seli]ng moeten contro[lere]n, dan zou de jongere [gen]eratie het roer over[nem]en. Maar op verzoek [van de] familie en Raad van [Com]missarissen is het [plan] geschrapt.

[Vooral] het opduiken van een [...] Fentener van Vlissingen [bij] SHV activeerde de oppo[sitie v]an de familie, aldus de [woor]dvoerder. "De Fenteners [vond]en het zorgelijk dat hij [zou] opstappen. De stempel [van de] familie moest op SHV [blijve]n staan."

[De a]andelen van SHV zijn [in ha]nden van acht families [van o]prichters van SHV in [...]. De familie Fentener [van V]lissingen heeft een meer[derh]eidsbelang. Als alles [door]gaat wordt de huidige [best]uursvoorzitter in het jaar [...] opgevolgd door een fami[lielid].

[Nu] de tussenpaus van het [toneel] is verdwenen, is er [een c]ompromis uit de bus [gekomen]. P. Fentener van Vlis[singe]n gaat zich weliswaar [minde]r met het bedrijf bezig[houd]en, maar zal SHV, zij [het] op een afstand, toch [blijve]n leiden.

[Op] 1 juli 1994 verandert [S]HV (eigenaar van onder [meer] de groothandel Makro) [haar] [illegible]structuur. Fen[tener] van Vlissingen krijgt [de] [illegible]maatschappij [SHV] Holdings onder zijn [hoed]e. De dagelijkse leiding [van d]e bedrijven wordt ver[deeld] over de directeuren F. [...]ken en P.C. Klaver. [...]ken gaat dochter SHV Distributiebedrijf leiden en Klaver krijgt op 1 december dit jaar de controle over SHV Energiebedrijf.

De distributiesector is het grootste onderdeel binnen SHV. Ongeveer tweederde van de omzet en winst zijn afkomstig uit die divisie. In 1992 was het concern goed voor een winst van f 545 miljoen gulden. Het bedrijf houdt er overigens rekening mee dat het nettoresultaat over het lopende boekjaar iets lager kan uitvallen. Onrust op de valutamarkten en recessie kunnen roet in het eten gooien. Of er een lager resultaat uit de bus komt, hangt af van de laatste vier maanden in het jaar. In die periode wordt volgens de zegsman een groot deel van de omzet en winst behaald.

NELSON MANDELA
...economische sancties kunnen opgeheven...

■ ***NEW YORK** - ANC-voorzitter Nelson Mandela (midden vooraan) luistert naar de manier waarop hij wordt geintroduceerd in de Algemene vergadering van de Verenigde Naties. Naast hem zit de burgemeester van New York David Dinkins (links) en rechts achter hem Jesse Jackson.*
(AFP-satellietfoto)

FINANCIEEL NIEUWS

Damrak blijft nerveus

AMSTERDAM - Op de Amsterdamse effectenbeurs heeft vrijdag de gehele dag een nerveuze stemming geheerst door de onduidelijke ontwikkelingen in Rusland. De hogere dollarkoers kon niet verhelpen dat beleggers, met het lange weekeinde in het vooruitzicht, besloten liever even aan de zijlijn te blijven toekijken.

Alleen het meevallende eerste uur op de effectenbeurs van New York kon de beurs van zijn laagste punt halen. De EOE-index sloot uiteindelijk met een verlies van 0,60 punt op 345,69, na eerder op de dag gevoelig lager te zijn geweest met een diepste punt op 343,65. De koersindex algemeen, waarin de internationale aandelen zwaarder meewegen, daalde met 0,40 punt tot 242,40.

De omzet bedroeg vrijdag f 3,27 miljard, waarvan f 771 miljoen in aandelen en f 2,49 miljard obligaties. De obligatiemarkt kende eveneens een nerveuze dag met een grillig koersverloop. Uiteindelijk sloten de meest courante leningen vijf tot tien cent onder het slot van donderdag.

Handelaren spraken van een doodstille en saaie dag. "Geen vlees en geen vis", aldus een van hen. De dunne handel zorgde ervoor dat koersen met guldens tegelijk omhoog en omlaag vlogen. Zo sloot Heineken twee kwartjes lager op f 179 na eerder op de dag f 177,80 te hebben gestaan. Datzelfde beeld vertoonde VNU, om uiteindelijk te sluiten met een klein verlies van twintig cent op f 131,50.

Koninklijke Olie sloot onveranderd op f 181,60 en kende een grootste winst gedurende de handel van f 1,10. Begin deze week noteerde de international f 177. Bij de overige internationale waarden wist Hoogovens door vraag van een grote koper vier dubbeltjes aan te trekken op f 45,30. KLM moest datzelfde bedrag afgeven op f 35,40, terwijl Unilever f 1,30 liet liggen op f 200,00.

Elsevier kon op buitenlandse vraag stevig aantrekken en sloot met een winst van f 1,40 op f 140,70. Polygram kon de winst van de afgelopen dagen goed vasthouden en voegde daar vrijdag f 0,90 aan toe op f 64. De emissie van 9,5 miljoen aandelen tegen f 62,20 is goed gevallen bij beleggers. Vrijdag werd besloten nog eens 500.000 aandelen op de markt te brengen. In totaal zijn nu tien miljoen aandelen geplaatst, hetgeen Polygram f 622 miljoen rijker maakt. Overigens denken handelaren dat de koers vrijdag gesteund is om een snelle terugval door winstnemingen tegen te gaan.

Pirelli Tyre Holding moest op de lokale markt vier dubbeltjes prijsgeven op f 12,90 na de bekendmaking van het grotere halfjaarverlies. Amsterdam Rubber liep daarentegen f 0,35 op tot f 2,70 na de sterk gestegen halfjaarwinst.

Op de optiebeurs werden om 12.00 uur warrants op de Duitse Dax-index geïntroduceerd evenals op de beursindices van Japan en Hongkong. Al kort na de start waren 236.000 warrants verhandeld, waarvan 207.000 in put-warrants op de Dax-index. De Dax daalde vrijag met ruim dertig punten. In totaal werden vrijdag 19.000 contracten verhandeld.

Opec opnieuw in conclaaf over verhoging olieprijs

GENÈVE - De twaalf lidstaten van de organisatie van olie-exporterende landen (OPEC) komen vandaag bijeen om te praten over een strategie die olieprijs alsnog op het beoogde niveau moet brengen van 21 dollar per vat (van 159 liter). Momenteel ligt de prijs daar ver beneden. De produktiequota van de verschillende leden vormen het voornaamste struikelblok. Eerdere pogingen dit jaar om tot een akkoord te komen, bleken tevergeefs.

Sinds september 1992 zijn [de olieprijzen op de] wereldmarkt met ongeveer twintig procent gedaald. Recentelijk bereikten de noteringen zelfs het laagste niveau in de afgelopen drie jaar. De gemiddelde prijs voor de zeven verschillende oliesoorten binnen de Opec ligt nu op 14,87 dollar per vat. Voor het derde kwartaal is indertijd een produktiemaximum vastgesteld van 23,58 miljoen vaten. Probleem is dat dat plafond dagelijks met ruim een miljoen vaten wordt overschreden.

Verantwoordelijk voor de overproduktie zijn vooral Koeweit, Iran en Nigeria. Koeweit produceert per dag zo'n 2,2 miljoen vaten, evenveel als de Verenigde Arabische Emiraten (VAE). Het sjeikdom mag officieel slechts 1,6 miljoen vaten uit de grond halen. Koeweit wil echter niet onder doen voor de VAE. Voor de Golfoorlog hadden Koeweit en de VAE een even groot quotum.

In Genève circuleren nu verschillende voorstellen die allemaal toch uitgaan van een grotere produktie. Venezuela wil het plafond ophogen tot 24,7 miljoen vaten per dag, Koeweit tot 24,5 miljoen vaten. Volgens gedelegeerden bestaan er plannen om Koeweit een produktiehoeveelheid van rond de 2 miljoen vaten toe te delen. Vooral Saudi-Arabië, de grootste olieproducent binnen het kartel, zou daarvan voorstander zijn. Dat mag voor hen echter niet ten koste gaan van hun eigen produktiehoeveelheid, die op 8 miljoen vaten per dag ligt.

Iran is er absoluut op tegen om Koeweit extra te bedelen. Teheran was het daarmee ook in juni, tijdens de voorgaande bijeenkomst, niet eens. De Iraniërs produceren dagelijks 300.000 vaten boven hun quotum, aldus westerse waarnemers.

Dollarhandel blijft nerveus

AMSTERDAM - Op de Amsterdamse valutamarkt was de handel in dollars ook vrijdag nerveus. Centraal daarbij stonden de ontwikkelingen in Rusland. "Elke uitspraak wordt op een goudschaaltje gewogen", aldus een handelaar. Amerikaanse inflatiecijfers lieten de dollar onbewogen. De 'greenback' bereikte een slot van f 1,8480 tegen f 1,8430 op donderdag.

Vooral in de ochtenduren was er sprake van veel dekkingsvraag naar dollars. De munt koerste richting f 1,86, maar moest 's middags weer terrein prijsgeven. Handelaren gaan ervan uit dat, als er geen al te drastische veranderingen optreden in Rusland, de koerswinst die de dollar sinds afgelopen dinsdag heeft opgebouwd, weer als sneeuw voor de zon zal verdwijnen.

Vrijdagmiddag maakte het Amerikaanse ministerie van handel ook bekend dat de de orderontvangst voor duurzame goederen in augustus met 2 procent is gestegen ten opzichte van juli. Dat wijst op een toenemende inflatie, hetgeen voor de Fed, het Amerikaanse Centrale-Bankbestuur, mogelijk aanleiding zou kunnen vormen de rente te verhogen. Op de koers van de dollar had dit nieuws geen effect.

Binnen het Europese Monetaire Stelsel kwam de koers van de Deense kroon enigszins onder druk te staan. De munteenheid daalde van f 27,780 (per honderd) tot f 27,690. Het besluit van de Deense Centrale Bank om het disconto met een half procent te verlagen tot 8,25 procent stond aan de basis van die beweging.

Afwikkeling faillissement Air Holland komt nabij

AMSTERDAM - De afwikkeling van het faillissement van Air Holland is in zicht. Volgens curator mr. M. Pannevis stelt Air Holland voor dat alle concurrente crediteuren de eerste f 2000 van hun vordering betaald krijgen en 13 procent van het restant.

De stemming over het akkoord wordt gehouden op de verificatievergadering van 7 oktober. Als de crediteuren het akkoord aanvaarden en de rechtbank het goedkeurt, volgt uitbetaling medio november 1993.

De uitkeringen aan de crediteuren worden betaald uit de opbrengst van de verkochte activa van Air Holland en een bijdrage van ruim f 2 miljoen die beschikbaar is gesteld door de financiers van Air Holland Charter, het nieuwe Air Holland.

Volgens mr. Pannevis krijgen op deze manier concurrente crediteuren substantieel meer betaald dan bij afwikkeling van het faillissement zonder een akkoord. Hij gaat er dan ook vanuit dat de crediteuren het akkoord aanvaarden.

Air Holland werd op 4 november 1991 failliet verklaard, waarna het luchtvaartbedrijf werd overgenomen door Air Holland charters.

[Br]itse premier hekelt oudbakken visies
[M]ajor: 'Monetaire unie loopt [acht]er bij de EG van vandaag'

[AMS]TERDAM - De Britse [prem]ier Major heeft zijn [...] als gastschrijver [van] The Economist aange[gre]pen om goed zeker te [stell]en tegen 'oudbakken' [visies] op de Europese [gemeen]schap. De econo[mis]che en monetaire unie [is] volgens hem "niet te [verw]erkelijken in de hui[dige] omstandigheden en [daar]om niet relevant voor [de] economische moei[lijkh]eden", schrijft hij in [de] jongste editie.

[Sinds] het Britse pond afge[lopen] herfst uit het Europese [Monet]aire Stelsel (EMS) is [gehaa]ld, is het alleen maar [voor]waarts gegaan met het [land]. Er is geen sprake van [dat] Groot-Brittannië in de [nabij]e toekomst zal terug[keren] in het stelsel, zo schrijft [M]ajor. De crisis in het [EMS] is volgens hem alleen [maar] een "voorproefje" van [wat] Europa te wachten staat [bij de] overgang naar een eco[nomis]che en monetaire unie. [illegible]

[illegible] heeft hem een veeg uit de pan, ook niet voor de eerste keer. "Dit is een historische agenda. En die is voor de leiders van Europa, niet haar bureaucraten." De leiders moeten beslissen, de commissie moet uitvoeren, vindt de Britse premier. Ook is Major van mening dat de commissie te veel leden heeft. Dat zijn er nu zeventien. Het grote gewicht van de bureaucraten in Brussel schrikt de burgers van landen als Noorwegen, Zweden, Finland en Oostenrijk af, zo meent hij.

Het meest urgente onderwerp op de agenda van de gemeenschap is de afsluiting van de onderhandelingen over de wereldhandel in het kader van de GATT (Algemene overeenkomst inzake tarieven en handel), zo berijdt Major een ander stokpaardje. "De kosten van een mislukking zijn zeer hoog. Mislukking zou leiden tot een onmiddellijke crisis binnen de Europese Gemeenschap, en in haar betrekkingen met de Verenigde Staten."

MENSEN

Woody Allen vrijgesproken van ontuchtige handelingen

■*Acteur Woody Allen wijst naar zijn advocaat om vragen te beantwoorden tijdens een persconferentie gisteren, nadat een aanklager uit Connecticut had gemeld dat hij Allen niet zou vervolgen voor sexueel misbruik van zijn geadopteerde dochter.*

Filmmaker Woody Allen wordt niet vervolgd wegens misbruik van zijn inmiddels achtjarige geadopteerde dochter Dylan. Zijn voormalige partner, de actrice Mia Farrow, had daartoe een aanklacht ingediend.

Openbaar aanklager Frank Maco zei vrijdag tijdens een persconferentie in Wallingford bij New York dat er reden is om te geloven aan de beschuldigingen maar dat er onvoldoende bewijzen zijn. Hij heeft besloten tot niet-vervolging om 'het kind te beschermen' en haar het trauma van een openbare getuigenis in een proces te besparen. "Mijn besluit mag echter niet worden geïnterpreteerd als een pardon voor het gedrag van de heer Allen", zei hij.

De 48-jarige Mia Farrow is door de officier van justitie op de hoogte gesteld en was het eens met zijn besluit. Farrow had, nadat hun verhoudingdramatisch was geëindigd, haar voormalige geliefde ervan beschuldigd ontuchtige handelingen met Dylan te hebben gepleegd. Allen was een relatie begonnen met Farrows nu 22-jarige geadopteerde dochter Soon-Yi.

De 58-jarige regisseur tracht nu een gerechtelijke uitspraak terug te draaien dat hij Dylan voorlopig helemaal niet mag zien en zijn eigen, 5-jarige zoon Satchel alleen maar soms en onder toezicht.

Opa's voorkomen sluiting school

Opa's die nooit basisonderwijs hebben genoten vullen sinds deze week in meerderheid de klaslokalen van een lagere school in het Toscaanse dorp **Vetulonia**.

Zo voorkwamen zij sluiting van de school door de Italiaanse Minister van Onderwijs, Rosa Russo Jervolino, die deze week een leerlingenminimum instelde, waar door 56.000 klassen in scholen verdwenen en duizenden onderwijzers op straat kwamen te staan.

Ook een minister is nooit te oud om iets te leren, zo redeneerde men kennelijk in Vetulonia. In plaats van de gebruikelijke protesten, werd op deze creatieve wijze tegenspel geboden.

Halve eeuw Miami-Curaçao

In augustus was het een halve eeuw geleden dat **Miami en Curaçao** geregelde luchtverbindingen kregen. Reden voor de ALM-vertegenwoordiger in de Verenigde Staten, Sam Kaluf, samen met de burgemeester van Miami, Xavier Suarez, en enkele gedeputeerden een toost uit te brengen. Kaluf overhandigde bij deze gelegenheid een plakkaat van de Curaçaose handelskade met een speciale inscriptie aan de eerste burger van Miami.

De KLM opende in 1943 de route, terwijl de ALM vanaf haar oprichting in 1964, de verbinding in stand heeft gehouden, direct of via andere Antilliaanse en Caraïbische eilanden.

Rechter in achtervolging

De 21-jarige Larry Michael Key uit Washington is **geen geluksvogel** en ook geen sprinter. Key werd juist tot 60 dagen celstraf veroordeeld voor het rijden onder invloed toen hij de rechtbank uit snelde. Rechter Will O'Roarty trok zijn 'rechterlijke' toga op, sprong over de bank en ging hem achterna. "Ik ben die vent nu beu. Het is niet de eerste keer dat hij voor moet komen", zei O'Roarty.

Dus bleef hij Key op de hielen zitten, ook al was zijn achtervolging wat onhandig omdat zijn toga hem in de weg zat.

O'Roarty volgde Key tot in een supermarkt, waar de politie Key, verscholen in de produktie-afdeling aantrof. Hij werd teruggevoerd naar O'Roarty's rechtbank waar de buiten adem geraakte rechter hem veroordeelde tot 334 dagen gevangenisstraf.

Afkoopsom: 4 miljoen

De rockgroep **Guns n' Roses** betaalt ex-drummer Steven Adler ruim 4 miljoen gulden omdat hij op straat is gezet zonder behoorlijke financiële regeling. Deze overeenkomst werd vrijdag bereikt, enkele dagen voordat in Los Angeles voor het opperste gerechtshof de rechtszaak zou beginnen die Adler had aangespannen tegen zijn ex-collega's.

Ook een voormalige manager en de huidige manager van de groep, Douglas Goldstein, zullen een steentje van gezamenlijk een half miljoen gulden bijdragen aan de afkoopsom voor de ex-drummer.

De band liet Adler vallen omdat zijn heroïneverslaving hem onbetrouwbaar maakte. De 28-jarige musicus, die nu een behandeling ondergaat, heeft dit ontslag nooit aangevochten. Maar hij wilde een document waarin hij afzag van zijn rechten op financiële tegoeden, ongeldig laten verklaren omdat hij dit onder dwang zou hebben getekend.

Guns n' Roses staan in de Forbes-lijst van artiesten met topinkomens op de vierde plaats, met in het afgelopen jaar een inkomen van ruim 95 miljoen gulden.

'Verbieden van genotsmiddelen ruïneert leven'

Puriteinen in de gezondheidszorg die dicteren of mensen mogen roken en alcohol of koffie drinken, trachten de kwaliteit van het leven te ruïneren. Een aantal academici heeft deze beschuldiging vrijdag geuit in Brussel.

Zij meldden dat een onderzoek heeft uitgewezen dat koffie, thee, alcohol, tabak en chocolade de meest genoemde produkten waren bij de vraag hoe mensen met stress omgingen.

David Warburton, professor in de farmacologie in Engeland, zei dat 'het ieders recht was om genotsmiddelen te genieten en we zijn erg bezorgd over de puriteinse beweging tegen genot. De mensen zouden moeten worden toegestaan een leven te leiden van gematigd hedonisme'.

De groep academici noemde de Europese Gemeenschap een van de voornaamste puriteinse instituten. Het onderzoek richtte zich op vijf Europese landen en geeft aan dat 74 procent van alle Europeanen koffie drinkt, 59 procent alcohol consumeert, 33 procent rookt, 56 procent chocolade eet en 54 procent thee drinkt.

Van deze produkten werd koffie het meest in verband gebracht met ontspanning en omgaan met stress. Volgens Arise zijn de burgers voldoende op de hoogte van de gezondheidsrisico's en hebben campagnes geen effect. In Zweden, waar veel reclame gemaakt wordt voor een gezonde levensstijl, rookt 44 procent van de zestienjarigen en in Japan, waar vrijwel geen campagnes gevoerd worden tegen het roken slechts twee procent.

Seks kwam bij de ondervraagden pas op de tiende plaats onder de activiteiten die als genot werden bestempeld. Italië scoorde hoog, met tachtig procent van de ondervraagden die seks als genot typeerden, Groot-Brittannië het laagst met 62 procent.

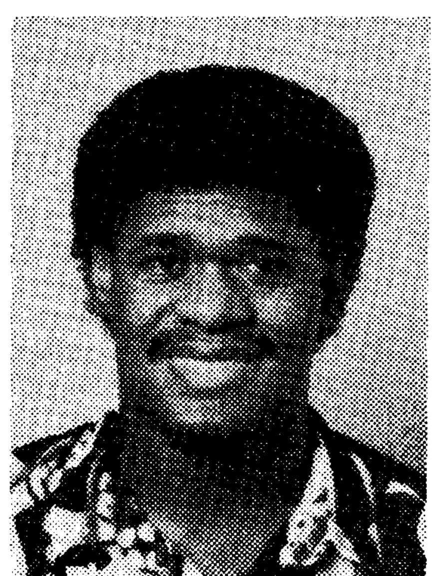
■ *Een vreemde aanblik: Sinead O'Connor met een nieuw kapsel. Liever gezegd: met haar. De soms kale zangeres trad afgelopen zondag samen met Peter Gabriel op tijdens het World of Music, Arts and Dance in het Golden Gate Park van San Francisco.*

Onvriendelijk onthaal in Miami

Welkom in Miami, de meest **onvriendelijke stad**. Niet alleen in Florida, of in de Verenigde Staten, maar in de hele wereld. Deze laatste sneer in een seizoen waarin Miami toch al door het slijk wordt gehaald, werd gepubliceerd in een Amerikaanse reismagazine.

Uit een enquête bleek dat 80 procent van de 38000 respondenten onder de Amerikaanse bevolking Miami onveilig vindt. In de kop van het artikel wordt de onvriendelijkheid niet vermeld en ook de vijandigheid tegenover toeristen wordt er niet in genoemd. Echter in een kader met de kop *De Vriendelijkheidsfactor* kwam Miami met het laagste percentage uit de bus. Los Angeles volgde met 20,3 procent en New York deed het een stukje beter met 21,7 procent.

Doctorandus

Sharlon Melfor mag zich sinds kort doctorandus in de gezondheidswetenschappen noemen. Sharlon, zoon van Sixto Melfor en Rainelda Melfor-Scoop, slaagde in Nederland in de afstudeerrichting verplegingswetenschap aan de Rijksuniversiteit van Maastricht. De ex-student van het Radulphus-college volgde eerst een hbo-opleiding verpleegkunde en behaalde daarna in twee jaar zijn universitaire graad. Intussen is Sharlon Melfor terug op Curaçao.

Donatie voor kankerbestrijding

■*Vervangend minister-president Frank Rozendal doneerde afgelopen week in het Fort Amsterdam een bedrag aan het Wilhelminafonds. Hij overhandigde de bijdrage aan Erna Dip en Jacintha Daal... laar. Ieder jaar wordt op Curaçao in september gecollecteerd voor de kankerbestrijding.*

Weekend hoofdpijn door koffie

Het consumeren van grote hoeveelheden koffie door de week kan bij mensen die op zaterdag en zondag uitslapen zorgen voor 'weekendhoofdpijn'. Ze drinken dan later en minder koffie.

De Amsterdamse neuroloog E.Couturier meldt dit in het Nederlands tijdschrift voor geneeskunde. Hij beschrijft daarin een loodgieter en een secretaresse die regelmatig hun weekend de mist in zagen gaan door migraine-aanvallen. Beiden dronken op hun werk grote hoeveelheden koffie (respectievelijk een thermoskan en tien tot twaalf kopjes).

Ze konden de hoofdpijnaanval alleen voorkomen door in het weekend even vroeg op te staan als op werkdagen en door uit voorzorg pijnstillers te slikken. De twee raakten hun klachten kwijt en konden in het weekend weer uitslapen toen ze op advies van de arts hun koffieconsumptie drastisch verminderden.

Onderzoek heeft uitgewezen dat **hoofdpijn het** belangrijkste caffeïne-onthoudingsverschijnsel is. Bij 'grootgebruikers' kunnen deze verschijnselen zich al na dertien uur zonder caffeïne voordoen. Behalve in koffie komt caffeïne ook -zij het in mindere mate- voor in thee, cola en chocola. In sommige pijnstillers zit evenveel caffeïne als in een kop koffie.

Weekendhoofdpijn wordt ook wel toegeschreven aan het plotseling wegvallen van stress, het te lang of langer slapen, een groter alcoholgebruik in het weekend en het missen van het ontbijt door het uitslapen. Couturier stelt dat aanvallen van weekendhoofdpijn louter met 'caffeïne-onttrekking' kunnen samenhangen, maar dat ook een combinatie met een of meer van deze andere factoren de oorzaak kan zijn.

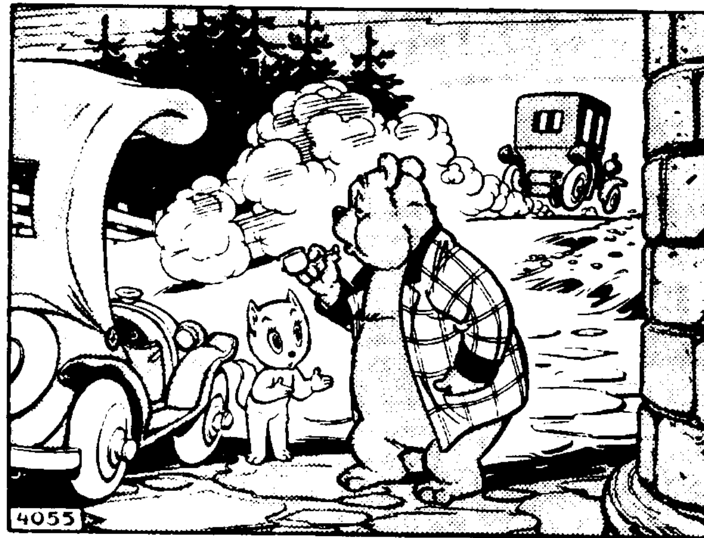
Egyptische graven open

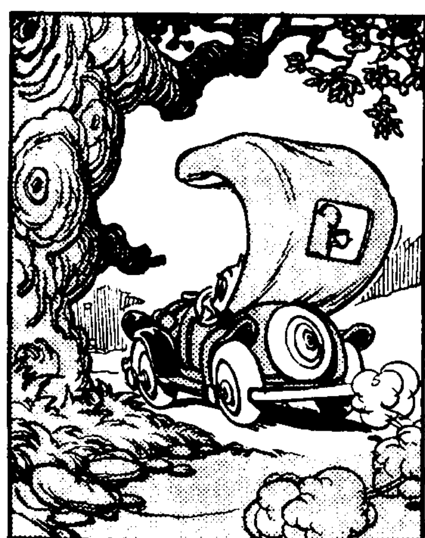
De Egyptische stad **Luxor** is sinds vrijdag twee attracties rijker: het Ministerie van Cultuur stelde in de stad aan de Nijl twee graven van farao's voor het eerst open voor het publiek. De twee graven zijn in 1903 ontdekt in het dal van de koningen, zo heeft het persbureau Mena meegedeeld.

Een van de nu opengestelde graven behoort met een lengte van honderd meter tot de grootste graven die tot dusver ontdekt zijn. Aan nog eens zes graven zijn herstelwerkzaamheden in volle gang. Als die eenmaal achter de rug zijn, kan het publiek ook die bezoeken.

Tom Poes en de Bommel-legende

door **Marten Toonder**

4055 — Toen de geschiedkundige Guichelheil vertrokken was, liep Tom Poes naar de deur.

"Kom, heer Ollie", zei hij. "We gaan die zaak eens onderzoeken!"

"Juist", prevelde heer Bommel, "net wat ik van plan was."

Hij kwam wat treuzelig achteraan gedrenteld, het voorhoofd gerimpeld door diepe gedachten. Doch toen hij Tom Poes bij de Oude Schicht aantrof, keek hij vreemd op.

"Wat nu?" vroeg hij. "Wat zijn we van plan, als je begrijpt wat ik bedoel?"

"We gaan die druipsteengrot zoeken", zei Tom Poes wat ongeduldig. "Daar ligt het begin van uw legende immers?"

"Druipsteengrot?" prevelde heer Ollie. "O, die druipsteengrot waar die stalag en zo staat! Ja, ja. Hm. Dat is anders wel vermoeiend, hoor. En er is nergens zo'n grot in de buurt, zeg nu zelf!"

Tom Poes wachtte niet langer. Hij duwde de mompelende heer in het voertuig, ging zelf achter het stuur zitten en gaf gas.

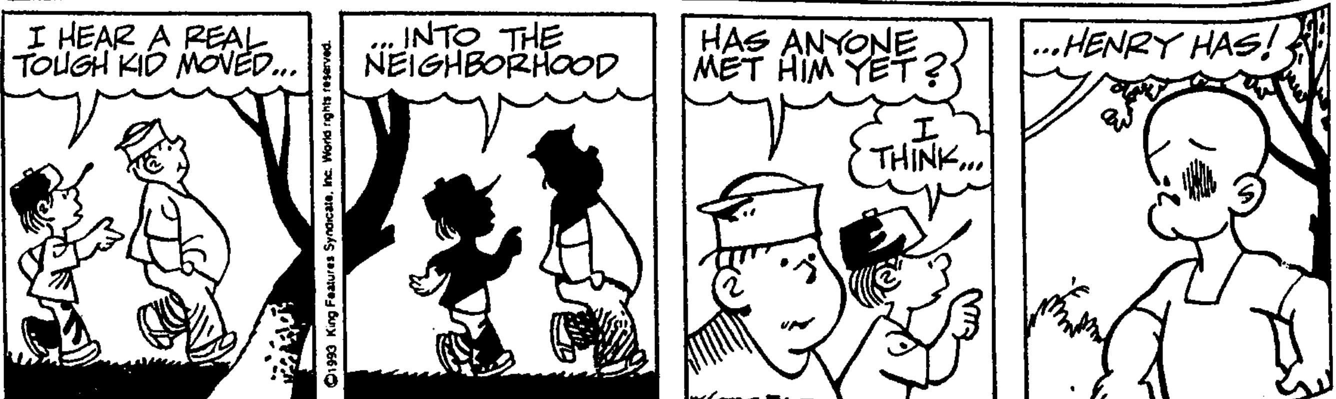
"U wordt steeds trager", zei hij verwijtend. "Die legende gaat ten slotte over uw eigen familie; maar het lijkt wel alsof u er helemaal geen belang in stelt. Kijk, daar bij die heuvel loopt een beekje, dat zomaar ergens in de grond verdwijnt. Ik dacht zo, dat daar misschien een grot zou kunnen zijn."

Zo sprekende rondde hij een bocht en nu kwam er een watertje in het zicht. Maar tot zijn spijt was het landschap niet verlaten.

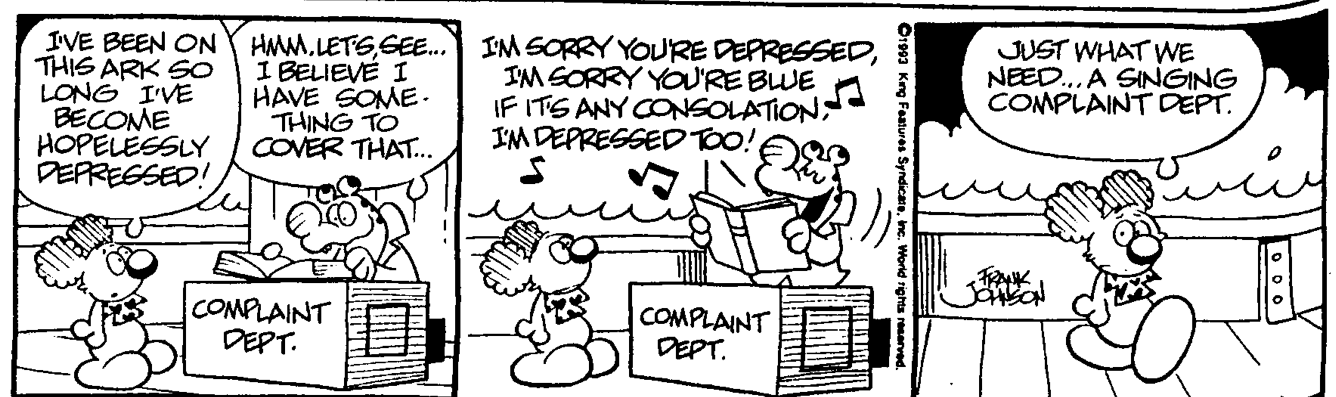
Langs de oever van de stroom bewoog zich een schrale figuur, die een vreemd gevormd klokje meevoerde. Van tijd tot tijd liet hij het tot aan het water zakken en luisterde dan scherp.

De trouw lezertjes zullen zonder twijfel professor Sickbock herkend hebben..........

HENRY ® By Dick Hodgins

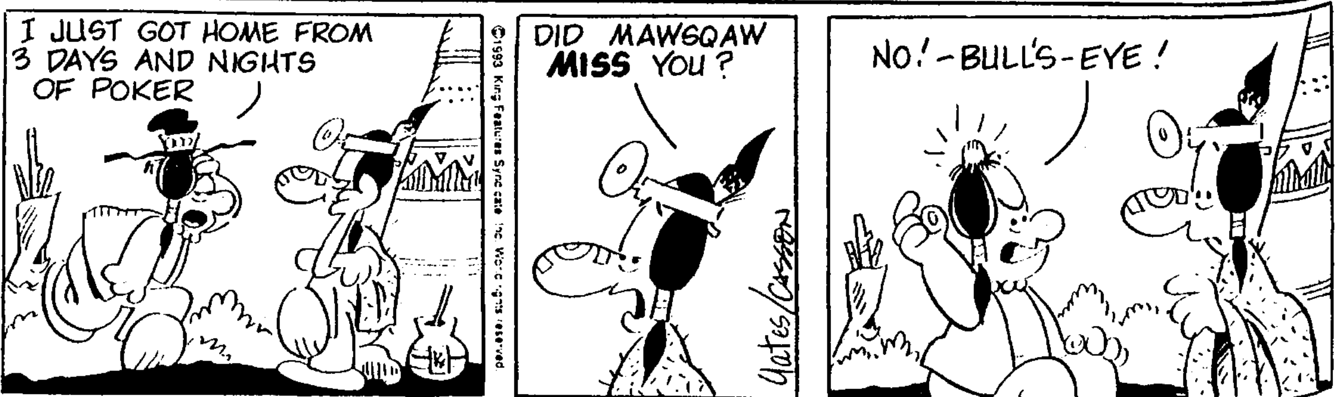
BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

CURAÇAO

AGENDA

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN

Patiënten van de artsen van Bandabou (derde district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen en het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patienten)
Voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
Voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 682222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327. Tel.: 672300/ 676666.
Openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

DOKTER E.A. WINKLAAR
(particuliere patiënten)
Cas Coraweg 130. Tel.: 371418
Spreekuren op zaterdag en zondag van 11.00-12.00/17.00-18.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING
Santa Maria 17. Tel.: 682344, 682947, 682412 en 682574. Fax: 681000. Bereikbare dienst tel.: 603661 vanaf 07.00-17.00 uur. Spreekuur wijkgebouw Bonam (tel.: 371865): iedere dinsdag van 09.00-11.00 uur.
Suffisant: tel.: 687707; Montagne Abao: tel.: 673711; Kaya Fensu: tel.: 618577; Mamayaweg: tel.: 657508; Schrijnwerkersstraat: tel.: 628288; Barber: tel.: 641677; Sta. Rosa: 671628; Brievengat: tel.: 373584 (informatie zuigelingen- en peuterbureaus) of 371316.
Voor de *wachtzuster* gelieve **tel.: 603661** te bellen.

STICHTING VAN HET WIT GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17. Tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING
Kantoor Gosieweg 15. P.O. Box 3619. Tel.: 692231/692232. Fax: 682709; geopend van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou: Silberie Kavel 16; open van 08.00-16.00 uur. **Tel.: 649422.**
Voor de wachtzuster vanaf 24 september om 17.00 uur t/m 1 oktober om 07.00 uur gelieve **tel.: 675541/page 669-0368** te bellen.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43. P.O. Box 3619. Tel.: 691838/ 692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: **zuster Van Herwijnen. Tel.: 642798** b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

AMIGOE

Colofon

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Telefoon centrale (10 lijnen): 672000
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
ABN-Amro
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

Directie:
Fax: 674084
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding
Sheila Rhodes (secretaresse)

Hoofdredactie:
Fax: 674744
Peter Dicker (hoofdredacteur)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hennie Harinck, Joël Labadie, Marjo Nederlof, Dennis Pikero, Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Fax: 674524
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties: Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

NEDERLAND
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp

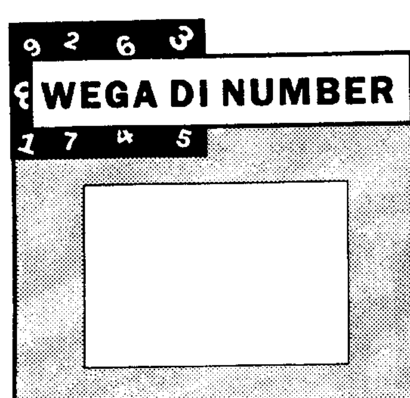
Persagentschappen: ANP en AFP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers. Foto's: AFP

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504, Fax: 370304

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen Naf 16,=, op Aruba Naf 17,=.

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 81,15 per maand (luchtpost) of NAf. 28,= per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 375023 of 375542.

GENEESKUNDIGE DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
25 september 1993 vanaf 08.00 uur tot 27 september 1993 om 07.00 uur:
Dokter De Vos, Sentro Mediko Marie Pompoen. Tel.: 615044/615265; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 678245 b.g.g. 689266/ 689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Suiters, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, Ayubi, De Vos en Braam)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
24 september 1993 vanaf 17.00 uur tot 27 september 1993 om 07.00 uur:
Dokter Roose, Sentro Mediko Kas Chikitu. Tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/ 17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 683233 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession en De Vos)

DERDE DISTRICT BANDABAO
24 september 1993 vanaf 17.00 uur tot 25 september 1993 om 07.00 uur:
Dokter Schellens, Gezondheidscentrum Barber. Tel.: 641658; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 641784 b.g.g. 689266/689337.**
25 september 1993 vanaf 07.00 uur tot 27 september 1993 om 07.00 uur:
Dokter Schoop, Dokterskamer Soto. Tel.: 641790/641690; spreekuren: 10.00-11.00/ 17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 641610/641820 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in *spoedgevallen* de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG 25
Otrobanda:
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B. Tel.: 689676/689808.
Punda:
Cerrito, Winkelcentrum Promenade. Tel.: 376155/376689.
ZONDAG 26
Otrobanda:
Gosie, Gosieweg 90-A. Tel.; 379744.
Punda:
Plasa, De Ruyterkade 36. Tel.: 615545.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135

VERLOF BEGRAFENIS
(afgifte van 10.00-14.00 uur)
zaterdag 25 september:
E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
zondag 26 september:
S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.

HEEFT U HULP NODIG?
Bel SOS-lijn 127!

NOODGEVALLEN/ VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar!

LUCHTPOSTSLUITING
POSTKANTOOR GROOT KWARTIER
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor **spoedgevallen tel.: 685917.**

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: **614000 (Veterinaire Dienst)** voor de dienstdoende arts.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

MAANDAG
TOERISTENSCHIP
11.00-20.00 uur *Seawind Crown* (AUA).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): maan. t/m zat.: 08.00 uur; zon.: 10.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK
Groot Kwartier
08.30 uur dienst.
16.30 uur dienst.
Muizenberg/Stenenkoraal
10.00 uur dienst.
Buena Vista
10.15 uur dienst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇ AO
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds. P. v/d Waal.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds. H.J. Eggink.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur de heer Breeveld.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA
zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

* * * * * * * * * * * * * * * *

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG
17.30 Telefiesta met tante Irma
18.00 Studio Sport
18.57 Tempu pa Dios
19.00 Cocktail Turistiko (presentator Captain Sterling)
20.00 Wega di Number Kòrsou
20.07 Musical Special
21.00 Telenotisia
21.30 New WKRP in Cincinnati
22.00 Estreno: **The Room Upstairs**
23.30 Sluiting.

ZONDAG
15.00 Balletuitvoering **Cinderella** (van L'Ecole de Danse o.l.v. Lucia Schnog)
16.00 Sena di Señor
17.00 Much'i Ben
17.50 Wega di Number Kòrsou
18.00 Di Bishita Ku..... **Margie**
18.30 Musical Special: **Reggae**
19.00 Tele-Suerte
20.00 Cocktail Special
21.00 Telenotisia
21.30 Shete Dia
22.00 Sunday Night Movie: **Barnum**
23.30 Superstars of Wrestling
24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG
20.00 George
20.30 Where I Live
21.00 Paula Poundstone
22.00 Commish
23.15 News

ZONDAG
19.00 America's Funniest Home Videos (R)
19.30 Funny People
20.00 Louis & Clark/Superman
21.00 ABC Sunday Night Movie
23.15 News

AE (kanaal 73)

ZATERDAG
15.00 **Movie: Hanna K.** (1983)
17.00 Comedy on the Road
18.00 Evening at the Improv
19.00 Bob Vila's Home Again
20.00 **Movie: Beguiled** (1971)
22.00 Comedy on the Road
23.00 Caroline's Comedy Hour
24.00 **Movie: Beguiled** (1971)
02.00 Comedy on the Road
03.00 Caroline's Comedy Hour
04.00 **Movie: Hanna K.** (1983)

ZONDAG
13.00 **Movie: Submarine Command** (1951)
15.00 **Movie: Murphy's War** (1971)
17.00 In Search Of...
18.00 Real West
19.00 **Jewel in the Crown (Pt 15 of 15)**
20.00 **Movie: Midnight Man** (1974)
22.00 Agatha Christie (Poirot: Four and Twenty Balckbirds)
23.00 Caroline's Comedy Hour
24.00 **Movie: Midnight Man** (1974)
02.00 Agatha Christie
03.00 Caroline's Comedy Hour
04.00 **Movie: Submarine Command** (1951)

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG
20.00 Dr. Quinn, Medicine Woman
21.00 Harts of the West
22.00 Walker, Texas Ranger
23.00 News

ZONDAG
19.00 60 Minutes (R)
20.00 Murder, She Wrote
20.30 **Movie: Fight for Jessie**
23.00 News

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG
15.00 Unsolved Mysteries
16.00 **Movie: Marc and Me** (1988)
18.00 **Movie: From the Dead of Night (Pt 1 of 2)** (1989)
20.00 **Movie: From the Dead of Night (Pt 2 of 2)** (1989)
22.00 Hidden Room
23.00 Unsolved Mysteries
24.00 China Beach
01.00 Self-Improvement Guide
04.30 Self-Improvement Guide

ZONDAG
12.00 Shop 'Til You Drop
12.30 Born Lucky
13.00 L.A. Law
14.00 Moonlighting
15.00 Unsolved Mysteries
16.00 **Movie: Right to Die** (1987)
18.00 **Movie: Shame** (1992)
20.00 **Movie:Prizzi's Honor** (1985)
22.30 To Be Announced
23.00 Self-Improvement Guide
02.00 Self-Improvement Guide
05.00 Self-Improvement Guide

NBC (kanaal 85)

ZATERDAG
20.00 Mommies
21.30 Cafe Americain
21.00 Empty Nest
21.30 Nurses
22.00 Sisters (Back on Track)
23.00 News
23.0 Satuday Night Live

ZONDAG
19.00 I Witness Video
20.00 SeaQuest DSV
21.00 NBC Sunday Night Movie
23.00 News

TBS (kanaal 89)

ZATERDAG
16.05 **Movie: Please Don't Eatthe Daisies** (1960)
18.05 WCW Saturday Night Wrestling
19.00 **Major League Baseball:** Atlanta Braves at Philadelphia Phillies (L)
22.00 **Movie: Last Train From Gun Hill** (1959)
24.00 **Movie: Popcorn** (1991)
02.00 **Movie: Class of 1984** (1982)
04.00 CHIPs
05.05 I Love Lucy
05.35 The Jeffersons

ZONDAG
13.30 Major League Baseball: **Atlanta Braves at Philadelphia Phillies** (L)
16.35 Happy Days
17.05 2 Stupid Dogs
17.35 Captain Planet and the Planeteers
18.05 WCW Main Event Wrestling
19.00 **Movie: No Mercy** (1986)
21.00 National Geographic Explorer
23.00 Network Earth
23.30 Paid Program
24.30 World Tomorrow
01.00 Paid Program
04.00 WCW Main Event Wrestling
05.05 The Jeffersons
05.35 CNN Headline News

Recontras laten Franse gegijzelde diplomaten vrij

MANAGUA - Tw Franse diplomaten die do derdag in Nicarag werden ontvoerd, zi weer vrij. Dit heeft Nicaraguaanse ondern nister van Buitenland zaken, Jose Palla bekendgemaakt.
De militair attache van Franse ambassade Managua, Andre Solana, zijn adjunct, August Ferrer, waren in handen v voormalige anti-Sandinis sche rebellen (Recontra's). lieten vrijdagavond hun g zelaars gaan. De tw Fransen werden in h noorden van Nicaragua o voerd.

'Nederlandse' planetoiden

LEIDEN - De Internationale astronomische unie heeft een aantal kleine planeten vernoemd naar medewerkers van de Leidse sterrewacht. De vernoemden zijn: Dr. L.L. Braes, prof.Dr. W.B. Burton, prof.Dr. H.J. Habing, drs. R.S. le Poole, A.A. Schoenmaker en K. Weerstra.
Kleine planeten, ook wel planetoiden genoemd, zijn objecten in de ruimte met een doorsnede van een paar honderd kilometer of minder en bewegen in banen rond de zon. Het merendeel bevindt zich tussen de banen van de planeten Mars en Jupiter, ongeveer drie maal verder van de aarde dan de zon. De grootste planetoiden dragen namen uit de klassieke mythologie. Traditie is dat de kleinere op voorstel van hun ontdekker ook naar nog levende personen kunnen worden vernoemd. De vernoeming kan echter pas plaatsvinden als de baan van de nieuw ontdekte planeet met voldoende nauwkeurigheid bekend is.

Sierra Leone bombardeert per abuis Liberiaanse vluchtelingen

FREETOWN/NAIROBI - De regering van het West-afrikaanse Sierra Leone heeft vrijdag toegegeven dat haar luchtmacht eerder deze week een kamp voor ontheemden in Liberia heeft gebombardeerd en verklaard dat het om een vergissing ging.
Twee vliegtuigen vielen woensdag een kamp voor hongerende slachtoffers van Liberia's burgeroorlog bij Vahun in noordwest Liberia aan. Tenminste vijf mensen werden gedood en 48 raakten gewond.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt en overwegend droog.
Matige, overdag af en toe vrij krachtige tot krachtige oostelijke wind (tussen tien en 25 knopen).

WEEROVERZICHT:
De uitloper van een hoge-drukgebied boven de Atlantische Oceaan bouwt langzaam op boven het oostelijk Caribisch gebied. Als gevolg hiervan zal de kans op buienactiviteiten beperkt blijven.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	**Het weer**	**Max**	**Min**	**Neerslag Mm**
Aruba	licht bewolkt	33	27	0.0
Curaçao	licht bewolkt	33	27	0.0
St Eustatius	licht bewolkt	32	27	0.0
St Maarten	licht bewolkt	31	28	0.1
Amsterdam	regen	--	--	0.4
Atlanta	licht bewolkt	33	23	0.0
Bogotá	half bewolkt	--	--	-.-
Caracas	geheel bewolkt	--	19	0.0
Kingston	licht bewolkt	32	25	0.0

TE KOOP / TE HUUR

KANTOOR APPARTEMENTEN HUIS AAN HET WATER STUKKEN WONINGRUIL VILLA TERREINEN WIJZEN

TE KOOP
Wonen met Zeezicht

Indeling:
begane grond: ruime entree, 3 slaapkamers, 2 badkamers, walk-in closet
verdieping: luxe moderne keuken, zeer ruime living, gastentoilet, groot balkon.

ANG 545.000,--

Realco Real Estate / Makelaar
Pietermaai 6A, Curaçao N.A.
Tel.: 656225, 602761 Fax: 656721

TE KOOP

Semikok
Bouwkavel 1.500 m2
Nafl. 135.000,--
Salinja Harbour View: 5 slk, 2 bdk woning Nafl.
225.000,--
Schelpwijk: 4 slk, 2 bdk woning
Nafl 225.000,--

TE HUUR

Salinja: Luxe appartementen, 2 slk, 1 bdk
Nafl. 1.750,-- p/m
Rooseveltweg: 4 slk, 2 bdk, gem. woning
Nafl. 1.500,-- p/m
Seroe Mahuma: 3 slk, 2 bdk, gem. woning
Nafl. 1.750,-- p/m
Lagun: Ongem. woonhuis a.h. water
Nafl. 1.650,-- p/m
Boca Sami: 2 slk, 2bdk, a.h. water **Nafl. 2.500,--**

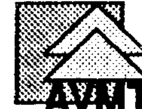
RENTHOUSE real estate services
Renthouse, Snipweg 12
Tel.: 379790 - 601260 - 377066
Fax: 379554

TE KOOP

Gezellig klein huis op Cas Grandi met mogelijkheden tot uitbreiding. Gelegen op 760 m² eigendomsterrein.
Indeling: living met open keuken, 1 slaapkamer, 1 badkamer, wasruimte en grote overdekte porch. Leuke tuin met geasfalteerde oprit.

Prijs: bespreekbaar.

DUNCAN FRANSZ & PARTNERS
REAL ESTATE
PENSTRAAT 101
Phone: 656830 Fax: 656448

Roosevelt Real Estate N.V.

Landhuis Calabari
F.D. Rooseveltweg 271
Tel. 693051 - Fax 692191

WOONHUIZEN TE KOOP

Kaya Muizenberg	Naf. 110.000 K.K.
Amerikaweg	Naf. 115.000 K.K.
Noord Rozendaal	Naf. 125.000 K.K.
Rubiweg	Naf. 125.000 K.K.
Barber	Naf. 140.000 K.K.
Frederikstraat	Naf. 150.000 K.K.
Corasol	Naf. 160.000 K.K.
Ecuadorweg	Naf. 160.000 K.K.
Kaya Kadushi	Naf. 175.000 K.K.
Kaya Muizenberg	Naf. 180.000 K.K.
Curasol	Naf. 185.000 K.K.
Weg Groot St. Joris	Naf. 185.000 K.K.
Wecoewaweg (Charo)	Naf. 198.000 K.K.
Herst	Naf. 200.000 K.K.
Seru Fortunaweg	Naf. 210.000 K.K.
Verkavelingsplan JuanHato	Naf. 220.000 K.K.
Curasol	Naf. 225.000 K.K.
Oud Nijlweg	Naf. 225.000 K.K.
Montagna (Hoenderberg)	Naf. 225.000 K.K.
Oude Water	Naf. 235.000 K.K.
Salinja Abaostraat	Naf. 235.000 K.K.
Hoogstraat	Naf. 250.000 K.K.
Argentinaweg	Naf. 250.000 K.K.
Cassandraweg	Naf. 250.000 K.K.
Andres Belloweg	Naf. 260.000 K.K.
Verkavelingsplan Kwartje	Naf. 260.000 K.K.
Kaya Venus (Bonaire)	Naf. 300.000 K.K.
Gosieweg	Naf. 300.000 K.K.
Kaya Dakue	Naf. 327.500 K.K.
Kaya Butuela	Naf. 370.000 K.K.

Voor verdere informatie en offertes uiteraard via..... .....Uw Real Estate op de Rooseveltweg

Coltof & Schouten

Uw specialisten in onroerend goed

Sta Rosaweg 33
Telefoon 369996
Fax 369722
Portable 603706

TE HUUR

Prachtig uitzicht op de Tafelberg
In de omgeving van Montagne Abao een mooi afgewerkt verdiepingshuis, met 3 slaapkamers, 2 badkamers en een mooie keuken;
beneden een gastenverblijf met een slaapkamer, woonkamer en een keuken
ANG 2500,--

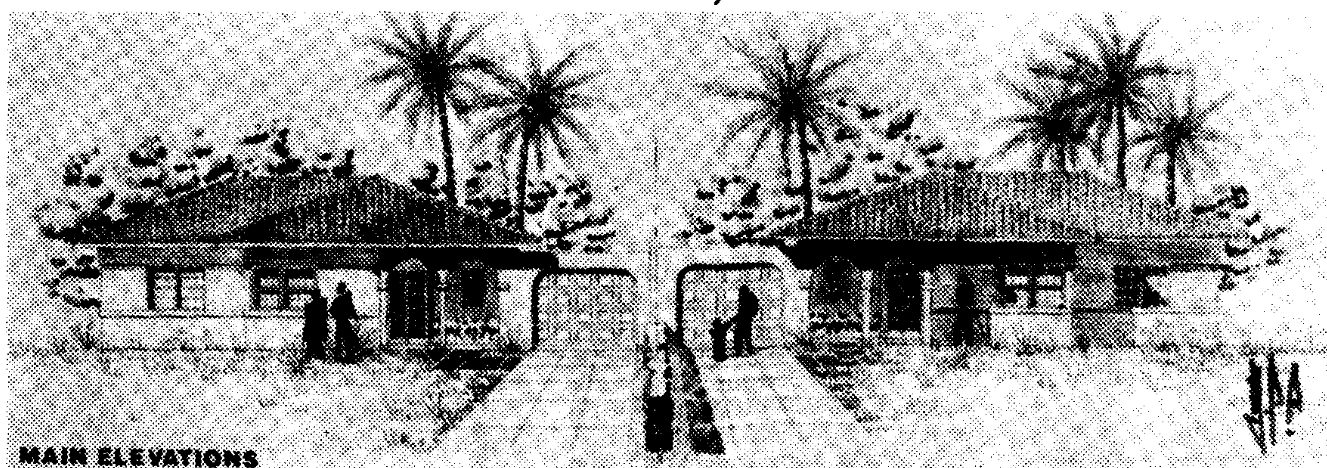
Realco Real Estate / Makelaar
Pietermaai 6A, Curaçao N.A.
Tel.: 656225, 602761 Fax: 656721

Mahaai

Wonen in een mooie, rustige omgeving

Woonhuis (in aanbouw) met 3 slaapkamers (walk-in closet in master bedroom), 2 badkamers, meidenkamer, keuken, woonkamer, eetkamer, voor- en achterporch overdekt garage, looppad bij entree. 215m2 bebouwd oppervlakte

Nafl. 495.000,-- K.K.

Info: New Winds Holding N.V. Tel. 603900

RENOVEMA N.V.

TE HUUR

Gerenoveerd kantoorpand
Pietermaai 45
Direct beschikbaar, voorzien van utiliteiten
180m² vloer oppervlakte
Begane grond en eerste verdieping elk 70 mtr en de zolder verdieping 40 mtr.
Gedeeltelijk voorzien van airco's en stoffering.
Huurprijs Nafl. 2900,-- per maand.

Voor info. RENOVEMA N.V.
Tel 616737/601141

REAL ESTATE **Curvast**
Pimpiriweg 23 •Tel: 370511
Portable: 603145 Fax.: 368523
VAST EN ZEKER !

TE KOOP

Koraal Partier
Leuk, gezellige
nieuwbouw woning
3 slaapkamers, 2 badkamers voor- en achterporch/washok
op 685m2
eigendomsgrond
Prijs Naf. 235.000,--

Tel. 603145 en 602577

LADCO REAL ESTATE N.V.
Caracasbaaiweg 43
(Naast gasoline pompstation Pablo Frederik te Salinja)
TEL.: 616700 - 616777 - 614777

WOONHUIZEN TE KOOP		BOUWKAVELS TE KOOP	
Tinwegstraat A12	Naf. 350.000,--	Cas Abao Kavel 22	Naf. 93.600,--
Basora Pretu C20	Nafl. 175.000,--	Cas Abao Kavel 23	Nafl. 96.120,--
Cas Grandi 62	Nafl. 270.000,--	Cas Abao Kavel 26	Nafl. 91.140,--
Tortolaweg 86	Nafl. 100.000,--	Cas Abao Kavel 32	Nafl. 120.000,--
Quillstraat 2	Nafl. 140.000,--	Cas Abao Kavel 53	Nafl. 110.000,--
Van Goghastraat 1	Nafl. 250.000,--	Cas Abao Kavel 56	Nafl. 106.080,--
Leidenstraat 10	Nafl. 140.000,--	Kwartje Kavel 48	Nafl. 45.000,--

HYPOTHEEK BESCHIKBAAR

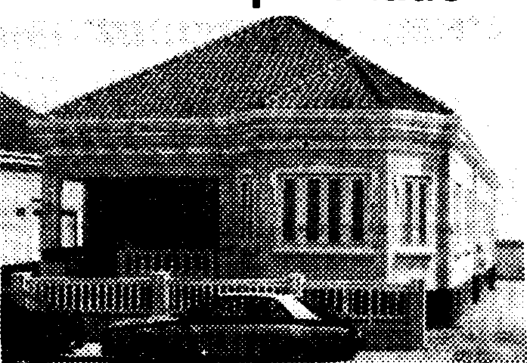
REAL ESTATE **Curvast**
Pimpiriweg 23 Tel: 370511
Portable: 603145 Fax.: 368523
VAST EN ZEKER !

TE KOOP

Snipweg
3 slaapkamers/ 2badkamers
ruime eet- zitkamer met airco
porches, garage, deepwell, regenbak.
Alleenstaand appartement met washok.
1350 m2 eigendomsgrond
Prijs 495.000,--

Tel. 603145 en 602577

TE KOOP
Kantoor op Lokatie

Vraagprijs ANG 950.000,--

Realco Real Estate / Makelaar
Pietermaai 6A, Curacao. N.A.
Tel. 656225, 602761
Fax: 656721

KAVEL	OPP.	PRIJS	KAVEL	OPP.	PRIJS
AE-16	580	40.247,--	AE-32	580	43.205,--
AE-18	600	41.601,--	AE-33	640	50.836,--
AE-19	585	40.586,--	AE-34	595	47.331,--
AE-20	625	43.293,--	AE-35	580	46.163,--
AE-21	600	41.601,--	AE-36	600	47.721,--
AE-22	570	39.570,--	AE-38	540	37.540,--
AE-23	615	45.752,--	AE-39	555	38.555,--
AE-24	640	44.308,--	AE-40	585	40.586,--
AE-26	600	41.601,--	AE-41	585	40.586,--
AE-28	600	41.601,--	AE-42	555	38.555,--
AE-29	610	42.277,--	AE-43	555	41.386,--
AE-31	560	41.750,--	AE-44	615	45.752,--

HUIZEN TE KOOP

Hoenderberg	Nafl. 299.000,--
Patrijsweg	Nafl. 197.000,--
Cas Grandi	Nafl. 360.000,--
Julianadorp	Nafl. 450.000,--

Diverse eigendomsterreinen TE KOOP

Cas Grandi

Kavel 74	1050 m2	Nafl. 98.000
Kavel 95	990 m2	Nafl. 85.000
Kavel 99	1400 m2	Nafl. 106.140
Kavel 198	1000 m2	Nafl. 135.000
Kavel 262	1120 m2	Nafl. 103.600
Kavel Z-79	3530 m2	Nafl. 300.000

Villapark Curasol:

G-13	610m2	Nafl. 48.800,--
H-23	635m2	Nafl. 44.450,--
M-26	565m2	Nafl. 42.375,--
P-21	500m2	Nafl. 40.000,--
P-43	650m2	Nafl. 52.000,--

Sun Valley Estate:

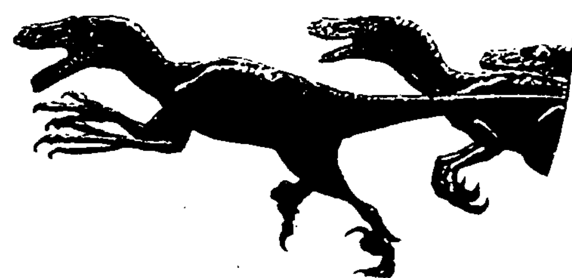
Y-90	510m2	Naf. 49.000,--
Y-82	650m2	Naf. 55.120,--

ERIC WORMGOOR REAL ESTATE INC
Schottegatweg 215C
P.O.Box 3549
Fax (599 9) 615420

Mentale training in de sport

Gevaarlijk monster of domme kip?

= door Nel Casimiri =

Tien jaar geleden kwamen de directrices van de crèches op Curaçao voor de eerste keer bijeen voor een overleg. De aanleiding voor die eerste bijeenkomst vormde een brief van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg waarin de verschillende crècheleidsters werden uitgenodigd eens gezamenlijk te komen praten met de FAJ. Men besloot vooraf eerst gezamenlijk overleg te plegen en dat vond plaats op 29 september 1983 in de crèche 'Bai Bini'. Vijf gesubsidieerde crèches deden aan dat overleg mee: 'Bai Bini', 'Casa Cuna', 'Santa Maria', 'Villa Maria' en Seru Fortuna'. Er werd gesproken over diverse gemeenschappelijke aspecten, zoals uniformiteit in de inschrijfformulieren, de salarissen van de leidsters, de opleiding voor crècheleidsters op lbo- en mbo-niveau, over de doelstellingen van de crèches (niet alleen verzorgen, ook opvoeden), over de betalingen van de ouders(dubbel salaris, ook dubbel betalen?), het gebruik van de telefoon en vooral: over de noodzaak vaker bij elkaar te komen, minstens één keer per maand. En aan die beslissing is sindsdien nooit getornd. Nog steeds komen de directrices van alle gesubsidieerde crèches minstens één keer per maand bij elkaar om over de gezamenlijke zaken te spreken, plannen te maken, doelstellingen te bespreken, e.d.

In de crèche van Sta. Rosa worden de kleintjes voortdurend bezig gehouden en aan de stralende gezichten te zien hebben ze het best naar hun zin.

Foto Ken Wong

Directrice-overleg verbeterde kwaliteit kinderopvang

Tien jaar lief en leed, zorg en pret in crèches

SOBER

Deze week bestaat het directrice-overleg tien jaar, maar het feest is sober gehouden. Men heeft gekozen voor bezinning en voor meer publiciteit. Het meer bekendheid geven aan het werk in de crèches. Afgelopen zaterdag kwamen zes van de acht directrices bij elkaar, versterkt door Mila Palm, de ex-directrice van 'Dede Pikiña' en mede-initiatiefneemster van het overleg, om te vertellen over de geschiedenis van het overleg, over de doelstellingen en over de plannen voor de toekomst. Het lustrum is geen eindpunt maar een startpunt naar de toekomst.

Gladys Maduro de toenmalige directrice van crèche 'Bai Bini' nam tien jaar geleden het initiatief de directrices van de gesubsidieerde crèches bij elkaar te roepen om van te voren af te spreken welke punten men bij de FAJ naar voren zou brengen. Bij dat overleg werd ook speelschool 'Villa Maria' betrokken. Die speelschool werd weliswaar niet gesubsidieerd, maar hoorde er toch bij naar de mening van de anderen. Vanaf 1984 nam ook de crèche van Suffisant deel aan het overleg, in 1985 kwam Tera Kora erbij en in 1986 de andere. 'Villa Maria' bleef de enige niet gesubsidieerde crèche.

De eerste zeven punten die men opstelde om te bespreken met de FAJ hebben achteraf bezien nog niets van hun aktualiteit verloren: de klachten van de kleuterscholen, dat de crèchekinderen een gebrek aan discipline vertonen, de opleiding van de leidsters op lbo-en mbo-niveau, het salaris van leidsters en directrices, de mogelijkheid tot pedagogische begeleiding voor elke crèche, de doelstellingen van de crèches, een gezamenlijk inkopen en de deelname van de crèches aan de Federatie. Aspecten die vandaag de dag nog aan de orde gesteld worden, maar het overleg heeft op een aantal punten zeker succes gehad: er is een goede lbo-opleiding van de grond gekomen voor crècheleidsters en dit jaar is eindelijk ook de mbo-opleiding van start gegaan. De directrices zijn daar duidelijk zeer gelukkig mee.

GEEN CONTROLE

De niet-gesubsidieerde crèches zijn niet bij het overleg betrokken, omdat op die crèches geen enkele controle bestaat. Iedereen mag zomaar een speelschool beginnen, klinkt het verontwaardigd uit de groep. De enige die controle uitoefent is de GGD en dat betreft alleen de hygiene!

De oudste crèche van Curaçao is 'Casa Cuna'. Die stamt al van augustus 1954. In 1962 volgde de 'Casa Cuna' van Berg Altena. In die eerste crèches was het doel vooral de verzorging van de kinderen. Daar mankeerde nogal wat aan, en ook met de hygiene thuis was het niet overal zo goed gesteld. Vooral de eerste directeur, wijlen dokter Carlos Winkel, heeft zich sterk gemaakt voor meer hygiene, voor een goede verzorging. Later veranderde de doelstelling van alleen verzorging in de richting van ook de pedagogiek.

In Nederland werd voor een crècheleidster een huishoudschooldiploma gevraagd. Op Curaçao was dat niet altijd mogelijk. Men lette in de eerste plaats op het welzijn van de kinderen. Daartoe is men ook al vroeg begonnen met het inschakelen van de ouders. Men organiseerde ouderochtenden, maar dat lukte niet altijd. Het waren steeds dezelfde ouders die kwamen, steeds dezelfde die wegbleven. Uiteindelijk gingen de leidsters vaak naar de ouders toe.

Maar het was ook moeilijk. De crèches lagen midden in de stad. De ouders brachten en haalden de kinderen, op weg naar hun werk of op weg van werk naar huis. De ouders kwamen van over het hele eiland, ook helemaal van Banda Bou. Op zaterdag en zondag was er altijd veel te doen thuis en was men blij niet naar de stad te hoeven. Dat maakte ook duidelijk hoe belangrijk het is crèches in de eigen wijken te hebben.

NAPRET

Het oproepen van herinneringen aan die eerste jaren van overleg bezorgt de directrices nog veel napret. Mila Palm en Rita Sijtsma hoorden bij de leden van het eerste uur. Ze vertellen hoe ze bijeenkwamen in de crèches, waar vaak niet genoeg stoelen voor de directrices voorhanden waren. Dat mocht echter het overleg en vooral de pret niet drukken. Ze konden samen brainstormen, zoals nog steeds. Er werd gesproken over de ontwikkeling van de directrices en de leidsters zelf, er wordt overlegd over het werk, over hoe je ouders moet behandelen, hoe je kinderen moet behandelen, maar ook over wat een crèche moet bieden, aan ouders, aan kinderen, hoe ze het werk op een hoger peil kunnen brengen, hun professionaliteit kunnen verhogen, e.d. De dagelijkse werkproblemen worden besproken en activiteiten waar mogelijk gecoördineerd. De punten van vroeger en de punten van nu komen nog wonderwel overeen. 'Vroeger gingen we ook een dag per jaar samen uit', vertelde Mila Palm, 'met een bus rondrijden om te ontspannen. Dat gebeurt nu helaas niet meer, maar het was toch heel belangrijk, omdat we die dag samen zo konden lachen'.

Een van de laatste activiteiten is het gezamenlijk uitgeven van een folder, waarin de basisinformatie verwerkt is over alle samenwerkende crèches onder de titel: *'Krèshnan subsidiá ta informá'*.

Ook hebben kort geleden alle crècheleidsters instructie gekregen van de brandweer. Wat moet men doen als er brand uitbreekt? Kunnen de deuren gemakkelijk open in geval van nood? Hoe kunnen we de kinderen van de crèche zo vlug en goed mogelijk evacueren? Een volgend project waarvoor men nu plannen maakt is een EHBO-cursus speciaal gericht op het crèchewerk, dus voor kinderen van 0-4 jaar oud. Wat moet een leidster doen als een kind een kraaltje in neus of oor heeft gestopt? Wat is de beste verzorging bij een kapotte lip? Het zijn dagelijkse kleine dingen, waar elke crècheleidster mee te maken krijgt.

Een grote steun voor het crèchewerk is de oprichting van de SIFMA geweest in 1989, het Sentro di Informacion i Formacion di Mucha. De SIFMA heeft door het organiseren van opleidingen het werk op een veel hoger peil gebracht. Het directrice-overleg vindt tegenwoordig ook plaats in het kantoor van de SIFMA, bij de FAJ in Santa Rosa. Daar kan veel beter vergaderd worden, er is geen telefoon die telkens stoort, er is ruimte en rust. Het enige probleem is dat die ruimte gehuurd moet worden, geld kost. Een voordeel is echter dat ook iemand van de SIFMA de vergaderingen bijwoont en het overleg zo nodig bijstaat met raadgevingen. 'We kunnen onze ideeën ook toetsen aan de SIFMA'. De SIFMA is min of meer gedwongen ontstaan door drammen van de crèchedirectrices. Een dergelijk orgaan was nodig, maar zoals gewoonlijk: er was geen geld voor. De SIFMA wordt nu gesubsidieerd door de Bernhard van Leer Foundation. Die Bernhard van Leer Foundation financiert ook projecten op bijvoorbeeld Trinidad en Jamaica. In 1990 zijn een aantal directrices naar Trinidad geweest. Daar werden ze met de neus erop gedrukt, hoe verwend we hier op Curaçao zijn. Ze hebben daar veel geleerd. In Trinidad heeft men zoveel minder dan op Curaçao, maar ze hebben daar, uit noodzaak, geleerd hoe ze hun fantasie moeten gebruiken. Het hoeft niet altijd duur te zijn, met heel weinig middelen is vaak veel te bereiken. Geld voor kwasten om te verven had men bijvoorbeeld niet op Trinidad. Maar een stukje bamboe met een stukje schuimrubber erin geklemd blijkt net zo goed te gebruiken om een prachtig schilderij te maken.

TRINIDAD

Projecten op Trinidad worden wel gefinancierd maar pas nadat zij eerst, soms wel 10 jaar lang, hun bestaansrecht hebben bewezen. Financiële hulp komt pas later. Ook heeft men kennis kunnen maken met de opleiding voor crècheleidsters op Trinidad. Van alle andere Engelse eilanden, zoals Grenada, St. Lucia, enz. komt men naar Trinidad voor de opleiding. Dat is een interne opleiding, een jaar theorie, een jaar praktijk. Op Curaçao wordt de lbo-opleiding voor crècheleidster verzorgd door de SIFMA. Zij zorgen voor docenten, voor lesmateriaal e.d. De studenten krijgen een erkend diploma. Ze krijgen een jaar theorie en moeten 20 uur per week stage lopen in hun crèche of speelschool. Het tweede jaar lopen ze buiten stage. Dat wil zeggen dat ze ook andere crèches leren kennen. Voordat men aan de opleiding kan beginnen moet men een of twee jaar voortgezet onderwijs hebben doorlopen en men moet werkzaam zijn in een crèche of speelschool. Dit jaar is ook de mbo-opleiding van start gegaan, eveneens o.l.v. de SIFMA. Veel nadruk ligt op de creativiteit van de student. Natuurlijk staat kennisoverdracht centraal, maar juist de creativiteit ontwikkelt mensen sneller en beter.

In 1992 is ook een groep directrices naar Jamaica geweest voor het Cortage Project. Het ging om hulp aan kinderen met een zichtbare achterstand. Die moeten niet meteen verwezen worden naar het speciaal onderwijs, maar zijn soms met eenvoudige middelen te helpen. Een kind dat niet kan lopen, is soms met een enkele stok te helpen. Op Curaçao komt Sedukal op bezoek bij elke gesubsidieerde crèche om dat ook te bevorderen. Ze geven boeken aan de leidsters om hen te helpen hoe ze bepaalde aspecten kunnen bevorderen, verbeteren, bijvoorbeeld wat taal betreft, maar eveneens, als volgend voorbeeld, de emotionele ontwikkeling. Op Jamaica werd de directrices getoond hoe andere gemeenschappen dat oplossen.

Op Jamaica gaan kinderen van 3 tot 5 jaar naar een crèche/kleuterschool, waar ze al veel leren. Als ze naar de basisschool gaan kennen ze het alfabet al en kunnen ze al veel woorden schrijven. Het is daar echt een privilege om naar een crèche te mogen gaan. Het cognitieve aspect is op Jamaica veel belangrijker dan de algemene geestelijke ontwikkeling. Hier op Curaçao is het cognitieve aspect op de crèches niet zo ontwikkeld. Als we op Curaçao willen controleren of een kind het woord stoel kent, kan het kind een stoel aanwijzen, erop gaan zitten, eventueel een stoel tekenen of verven. Op Jamaica, maar ook op Trinidad, moet het het woord 'stoel' daarnaast ook kunnen schrijven.

KLACHTEN

Net als tien jaar geleden krijgen de crècheleidsters nog steeds klachten van de kleuterschool, dat ze de kinderen niet goed hebben voorbereid op de school. Ze bewegen te veel, zitten met hun vingers aan andere kinderen, luisteren niet goed genoeg naar de juffrouw, e.d. 'De leidsters van de kleuterscholen veronderstellen dat het doel van de crèches is de kinderen voor te bereiden op de kleuterschool', klinkt het van verschillende kanten verontwaardigd over de tafel: 'Wij bereiden de kinderen helemaal niet voor op de kleuterschool. Wij letten op de kinderen, verzorgen ze, we spelen met ze, we tekenen en schilderen met ze, we vertellen ze verhaaltjes. Ze leren door hun spel, door te bewegen, door samen bezig te zijn'. 'De kleuterscholen klagen dat de crèchekinderen aan de ene kant te veel weten en daardoor niet meer geinteresseerd zijn in wat de kleuterjuf vertelt en aan de andere kant te vervelend zijn'. 'Er zijn zelfs speelscholen die huiswerk meegeven'. 'En een rapport, met cijfers voor gedrag en vlijt en tot hoever ze kunnen tellen'. 'En de ouders zijn er nog trots op ook!' 'Voor ze op de kleuterschool komen, hebben ze er al genoeg van'. 'Kinderen worden op deze manier gedeformeerd voor hun hele leven'.

WILDGROEI

De wildgroei van ongesubsidieerde crèches en speelscholen die als paddestoelen uit de grond rijzen en aan geen enkele controle onderhevig zijn, is voor deze directrices een doorn in het oog. 'Vaak word ik opgebeld door een moeder met alleen maar "Hoeveel voor een kind van drie maanden?". Daar geven wij geen antwoord op. We stellen altijd voor eerst eens te komen praten. Via de telefoon geven we geen inlichtingen. We willen eerst persoonlijk kennis maken'. Kinderen imiteren hun ouders.

(Vervolg op pag. 3)

Eindredaktie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Sjevardnadze: "elke boer in Georgië is een politicus"

Tbilisi - In een openhartige bui onthulde Edoeard Sjevardnadze eens dat hij in vroeger tijden poëzie schreef. Maar het ontbrak hem aan durf om zijn gedichten te publiceren. Het verhaal past bij Sjevardnadzes verschijning: een voorkomende, ontwikkelde en tegelijk ietwat verlegen heer met een zilveren haarlok. De Georgiër met de poëtische inslag toonde zich in het afgelopen decennium ook een politiek dier, die harde confrontaties nimmer uit de weg ging. De aanvaring met het parlement in de hoofdstad Tbilisi was vorige week de laatste in een lange rij. De volksvertegenwoordigers verweten hun president 'dictatoriale trekjes' omdat hij de noodtoestand wilde instellen om de eenheid te herstellen. Sjevardnadze had er toen genoeg van en nam ontslag.

De naam van Edoeard Sjevardnadze (65) werd voorheen juist in verband gebracht met democratische ontwikkelingen. Hij maakte sinds 1985 naam als minister van Buitenlandse Zaken van de Sovjetunie onder Michail Gorbatsjov. Als souffleur van de secretaris-generaal van de communistische partij was hij een van de voornaamste wegbereiders van het einde van de Koude Oorlog, die tot de val van de Berlijnse muur en de bevrijding van Oost-Europa leidde.

Het leverde Gorbatsjov en zijn aanvankelijk onervaren rechterhand op het ministerie van Buitenlandse Zaken grote internationale erkenning op. Sjevardnadze was de opvolger van Andrej Gromyko, destijds de langst dienende minister van Buitenlandse Zaken ter wereld. Later bekende hij dat de benoeming tot minister "de grootste verrassing van zijn leven was" en hem "slapeloze nachten had bezorgd". In december 1990 stapte hij op, moe van alle bureaucratische oppositie, onbegrip en conservatisme. Hij waarschuwde Gorbatsjov voor een staatsgreep en voor een nieuwe dictatuur in het Kremlin.

Die putsch kwam er, in 1991. Een terugkeer naar autoritaire Sovjet-tijden bleef echter uit. De staatsgreep van een groep conservatieve *apparatsjiks* werd verijdeld door de Russische president Boris Jeltsin, die het volk en Edoeard Sjevardnadze aan zijn zijde wist. Met zijn ondubbelzinnige steun aan de democratie in de Sovjetunie hervond hij de sympathie van Gorbatsjov, die hem opnieuw benoemde tot minister van Buitenlandse Zaken.

Lang duurde zijn tweede ambtstermijn niet. Na de ineenstorting van het Sovjetrijk in zelfstandige deelrepublieken keerde Sjevardnadze terug naar zijn Georgische geboortegrond. Daar was hij op 25 januari 1928 geboren in Mamati, een stadje in het zuiden van Georgië. Op 20-jarige leeftijd werd hij er lid van de communistische partij. Van 1972 tot 1985 was hij de eerste man van de partij in de republiek. In die periode gold Sjevardnadze ook al als een hervormer. Hij bestreed de grootscheepse omkoping, chantage en het gokken. Hij voerde economische hervormingen door, die leidden tot hogere landbouwopbrengsten.

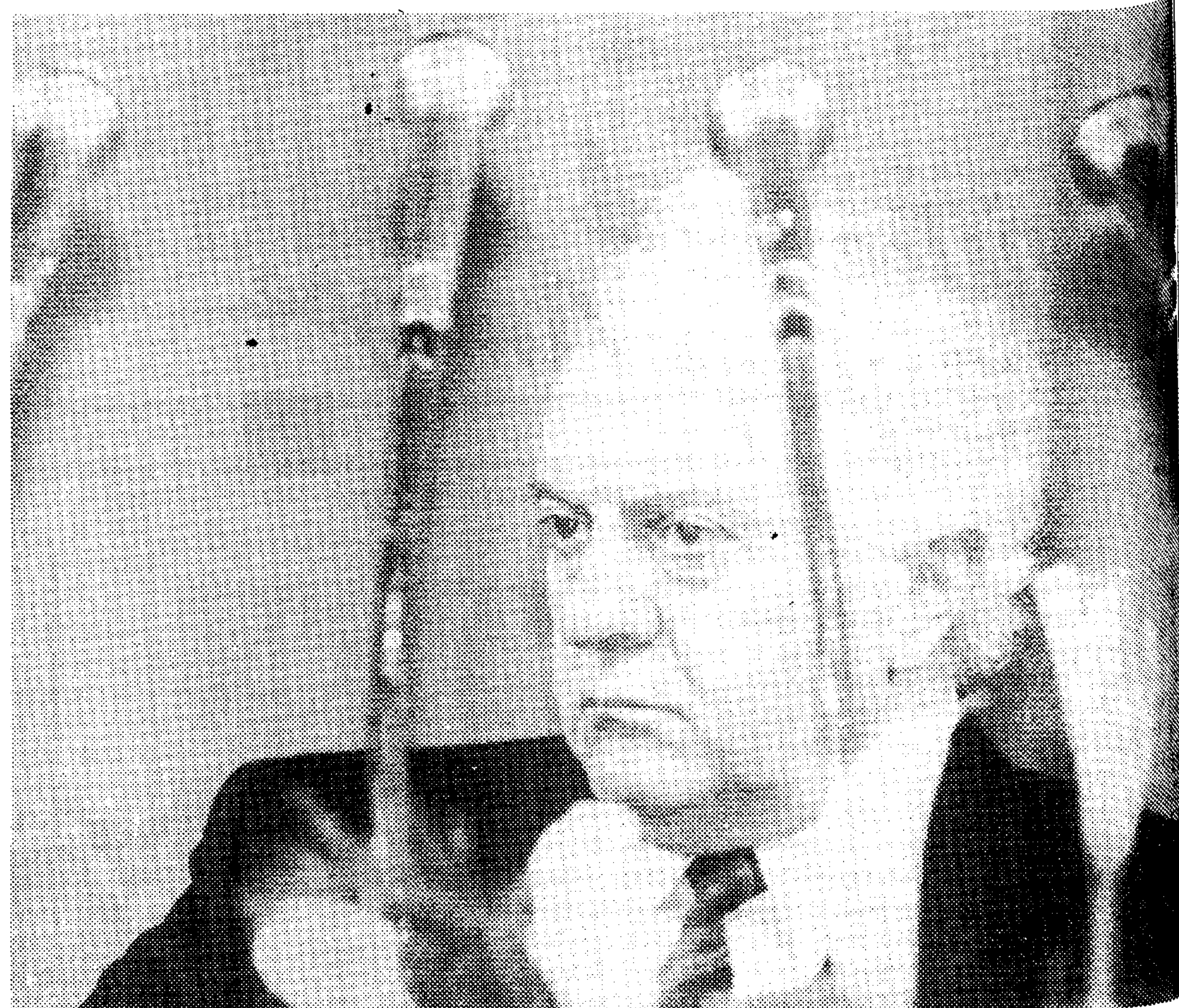
PRESIDENT

In oktober 1992 werd Sjevardnadze door de Georgische volksvertegenwoordiging gekozen tot parlementsvoorzitter en tevens president. Met de installatie van de wereldwijd bewierookte oud-minister kreeg de Georgische staatsraad, die begin 1992 president Zviad Gamsachoerdia gewapenderhand had afgezet, enig wettig en democratisch gezag.

Voor de man, die destijds een einde maakte aan de Koude Oorlog, was het echter een wrange paradox dat hij nu een etnische oorlog moest voeren aan de kust van de Zwarte Zee. In Abchazië strijden nog altijd seperatisten voor onafhankelijkheid en in West-Georgië proberen aanhangers van Gamsachoerdia de terugkeer van de ex-president af te dwingen. Sjevardnadze, op wie de opstandelingen dit jaar twee mislukte moordaanslagen uitvoerden, vroeg volmachten om met harde hand in te kunnen grijpen. Moe van alle kritiek die dat opriep, trok hij vorige week zijn handen af van het etnische kruitvat in de Kaukasus. Maar niet voor lang, daags na zijn besluit kwam het bericht dat er weer een akkoord was bereikt en dat Sjevardnadze zou aanblijven.

"Elke Georgische boer is een politicus," zei hij in 1992. "En ik ben een boerenzoon."

In die carrière deden zich intussen heel wat radicale hervormingen voor, ook op privé-gebied. Net als Gorbatsjov had Sjevardnadze grote moeite om te breken met de leer van het communisme. Uiteindelijk deed hij dat in 1991. Ook het atheïsme heeft hij inmiddels afgezworen. Vorig jaar liet hij zich tot christen dopen. Hij was, zo liet hij toen weten, *born again*.

EDOEARD SJEVARDNADZE

"Laatste keten moet sterk zijn"

Nederlandse justitie gaat criminaliteit harder aanpakken

DEN HAAG - Justitie gaat in 1994 alle zeilen bijzetten om niet onder de druk van de criminaliteit te bezwijken. Bij de bezuinigingen op de begroting is de criminaliteitsbestrijding ontzien. "De huidige justitiële infrastructuur is niet toegesneden op de onstuimige criminaliteitsontwikkeling", constateren minister Hirsch Ballin en staatssecretaris Kosto in hun begroting. Om die neerwaartse spiraal tegen te gaan moeten alle schakels van de rechtshandhaving worden versterkt. Zowel de preventie, als toezicht en opsporing, vervolging, berechting en executie.

Dat Justitie de druk op dit moment niet langer aan kan, blijkt uit de cijfers. Het aantal misdrijven steeg in 1992 met 7 procent, geweldsmisdrijven namen met 14 procent toe en het aantal rechtszaken steeg in een jaar met 33.100. Het ophelderingspercentage daalde echter verder. Vorig jaar bedroeg het 19 procent.

De druk op het justitiële apparaat komt volgens de bewindslieden het sterkst tot uitdrukking in de executiefase. Ongeveer 400 verdachten per maand moeten noodgedwongen worden vrijgelaten wegens gebrek aan celcapaciteit. De verklaring zien zij in de stijging van de (zware) criminaliteit en in de hoogte van de straffen. De gemiddelde gevangenisstraf in 1992 bedroeg zes maanden, terwijl dat begin jaren tachtig nog slechts drie maanden was.

De versterking van de laatste keten in het strafproces heeft dan ook de grootste prioriteit. In 1994 is 192 miljoen extra uitgetrokken voor de bouw van nieuwe cellen. Terwijl delinquentenzorg en jeugdbescherming al het grootste deel (1.184 miljoen) van de justitiebegroting opslokt.

"De laatste keten moet sterk zijn", aldus Hirsch Ballin en Kosto. "Het heenzenden van verdachten illustreert capaciteitstekorten, heeft een aanzuigende werking op potentiële daders en het risico van een verlammende werking op politie en openbaar ministerie. Daarom is het kabinet ondanks de zware sociaal-economische omstandigheid bereid forse investeringen te doen."

Naast de 1000 cellen uit de voorjaarsnota en 600 plaatsen voor preventief gehechten komen er voor 1996 2000 extra cellen bij. Daarmee komt Nederland op het Europese peil van 80 cellen op 100.000 inwoners. Maar daarmee is volgens Kosto niet gezegd dat vrijheidsstraffen het enige antwoord zijn op crimineel gedrag.

Naast de uitbreiding van de alternatieve straffen zullen experimenten met werkinrichtingen 'nieuwe stijl' worden gestart en combinatiestraffen (meer straffen tegelijk uitzitten) mogelijk gemaakt worden. Op 1 oktober zal een werkgroep van de ministeries van Justitie en Financiën een plan van aanpak presenteren over de introductie van het electronisch huisarrest. Ook zal vrijlating op borgtocht en overdracht van gedetineerden naar het land van herkomst worden onderzocht.

Voor de exploitatiekosten van de verhoogde celcapaciteit wordt op dit moment gewerkt aan een plan voor het meebetalen van gevangenen aan de detentiekosten. Daarnaast zullen van 1994 tot 1998 jaarlijks 300 boventallige militairen overgaan naar het gevangeniswezen. Van de hiermee bespaarde wachtgelden bij Defensie zal 50 procent naar het ministerie van Justitie worden overgeheveld.

Staatssecretaris Kosto verklaarde in een toelichting op zijn begroting dat de maatregelen die nu in het gevangeniswezen worden genomen de druk tot 1996 moeten kunnen opvangen. Hij sloot echter niet uit dat daarna de uitbreiding van cellen door moet gaan. "Er zijn vele factoren van invloed op het aantal veroordeelden, zoals de aard van de criminaliteit, de inzet van opsporingsdiensten en de hoogte van de straffen die worden opgelegd. Die ontwikkeling is niet altijd te voorspellen", aldus Kosto. "Beleid maken voor het gevangeniswezen blijft steeds een kwestie van reageren."

ANTI-INBRAAK

Ook voor de andere onderdelen van het justitiële apparaat kondigen Hirsch Ballin en Kosto versterkende maatregelen aan. De preventie moet verbeteren via projecten op gebied van anti-inbraak, via de aanpak van criminele jongeren en binnen het nationaal platform criminaliteitsbestrijding van roofovervallen, computercriminaliteit en beveiliging van bedrijfsterreinen. Ook zal het preventief toezicht op vennootschappen worden vergroot door koppeling van gegevens.

De politie moet zich na afronding van de reorganisatie volgens de politieministers Hirsch Ballin en Dales (Binnenlandse Zaken) gaan toeleggen op de kwaliteit van het werk. Volgens Dales zal de kwaliteit van het politiewerk in de toekomst gemeten worden bij bevolking, bedrijven en instellingen.

Om de opsporing te verbeteren moet de politie volgens Hirsch Ballin een achterstand inlopen op het gebied van haar kennis van cryptologie. De kennis van de politie om telecommunicatie van criminele organisaties af te tappen, is onvoldoende om de berichten te kunnen decoderen. Ook zal er een centraal wapenregister worden aangelegd om legale wapenbezitters en wapenhandelaren te registreren. Er is een wetsvoorstel in de maak om ook criminele vermogens waarvan de eigenaar niet bekend is in beslag te nemen.

Bij de afhandeling van zaken door het Openbaar Ministerie streven de bewindslieden naar een score van 75 procent. Nu bedraagt dat percentage 70 terwijl het in 1990 slechts 54 bedroeg. De rechterlijke macht zal, door afronding van de reorganisatie en verdergaande automatisering, tot een snellere verwerking van zaken moeten komen, aldus de bewindslieden.

Ten aanzien van de aanpak van de criminaliteit bespeurt Hirsch Ballin overigens zowel financieel als maatschappelijk een cultuuromslag, zo zei hij tijdens de toelichting op de begroting. "Jarenlang is justitie een stiefkindje geweest. Maar nu blijkt er tussentijds extra geld beschikbaar voor cellen, en halen voorstellen als een verplichte DNA-test, identificatieplicht, koppeling van gegevensbestanden het in de Tweede Kamer", aldus de minister.

Dat de ongerustheid over de veiligheid volgens enquêtes 60 procent van de Nederlanders bezighoudt, ziet de bewindsman overigens niet als oogst van zijn kabinetsperiode. "We hebben veel gedaan, maar zijn er duidelijk nog niet", aldus Hirsch Ballin. Op de vraag of Nederland in de toekomst ooit nog 'veilig' zal worden zei hij: "Ik voorspel geen plotselinge keer in de criminaliteit, maar verwacht van alle maatregelen wel een bijdrage tot beheersing ervan."

Aantal strafcellen wordt uitgebreid

Dissident Wei Jingsheng hier in gesprek met verslaggevers in zijn appartement in Peking.

Jingsheng Wei na 14 jaar weer vrij man

Leider van 'Pekingse lente' zet strijd voor democratie voort"

Peking - China's bekendste dissident Wei Jingsheng is vorige week na een gevangenschap van meer dan veertien jaar voorwaardelijk vrijgelaten. Internationale mensenrechtenorganisaties en westerse regeringen hebben zich jarenlang ingezet voor de vrijlating van Wei die in 1979 werd opgepakt. De 43-jarige Wei heeft in zijn leven een opmerkelijke ontwikkeling doorgemaakt. Als jonge man nam hij als lid van de revolutionaire rode gardisten actief deel aan de culturele revolutie van partijvoorzitter Mao, alvorens hij zich tegen de communistische partij keerde. Wei gold als een persoonlijke vijand van Deng Xiaoping, de hoogbejaarde leider die op dit moment de touwtjes in China nog steeds in handen heeft.

VERRAAD

Wei werd in maart 1979 aangehouden wegens zijn rol als leider van de eerste 'Pekingse lente' die zich in dat en het voorgaande jaar aftekende. In oktober 1979 werd hij veroordeeld tot vijftien jaar cel wegens 'contrarevolutionaire activiteiten' en het 'verraden van staatsgeheimen'. Zijn vrijlating vond plaats op last van de rechtbank in Tangshan, een stad ten oosten van de Chinese hoofdstad, waar hij in een werkkamp gevangen zat. De rechtbank noemde als reden voor de vervroegde vrijlating Wei's goede gedrag, aldus een woordvoerder van het Chinese ministerie van Justitie. Volgens deze woordvoerder zou de dissident in goede gezondheid verkeren en in Peking aankomen. Hij zei niet te weten of de politieke gevangene berouw over zijn daden had betoond. Wei die aanvankelijk pas begin 1994 zou vrijkomen, mocht zijn cel verlaten, onder de voorwaarde dat hij zich regelmatig bij de politie zou melden.

De bekendste Chinese politieke gevangene was vanaf 1978 de krachtigste voorstander van democratische hervormingen die hij de 'vijfde modernisering' noemde naar analogie van de vier moderniseringen van de communistische partij. De vier officiële hervormingen hadden betrekking op de landbouw, de industrie, wetenschap en techniek en de strijdkrachten.

Op de beroemde 'muur van de democratie' in het westen van Peking nam hij steeds openlijker en gewaagder stelling tegen het bewind en Deng Xiaoping die op dat moment weer macht kreeg. Wei's artikel *'Democratie of nieuwe despotie'* waarin hij Deng direct op de korrel nam, werd zijn laatste en leidde tot zijn arrestatie. Ongeveer een half jaar later, na een proces van twee dagen, werd hij veroordeeld tot een verblijf van vijftien jaar in een 'kamp voor heropvoeding door arbeid'.

Wei werd in 1949 in Peking geboren als zoon van een militair. Hij ging naar de middelbare school en werd een actieve Rode gardist tijdens de culterele revolutie die in 1966 begon. In 1968 volgde hij de oproep van de partijvoorzitter om naar het platteland te gaan om daar te werken en in het daaropvolgende jaar nam hij dienst in het Chinese volksleger.

Wei verliet het leger in 1973 en ging als elektriciën werken in de parken van de Chinese hoofdstad. Vanaf 1978 raakte hij betrokken bij de mensen die op de muur van de democratie plakkaten en protestboodschappen ophingen. Ook was hij de oprichter van een blad waarin democratische hervormingen werden bepleit.

Als politiek gevangene heeft Wei nooit afstand genomen van zijn ideeën en hij weigerde ook iedere zelfkritiek. Volgens mensenrechtengroepen heeft zijn gezondheid geleden onder zijn jarenlange verblijf in de werkkampen. Wei zou nu onder meer al zijn tanden zijn kwijtgeraakt.

VERANDERINGEN

Deng onder wiens leiding zich China sinds 1978 grote, vooral economische veranderingen hebben voltrokken, heeft, naar verluidt, tot dusver steeds geweigerd Wei vroegtijdig uit diens gevangenschap te ontslaan. Volgens de mensenrechtengroep Asia Watch werd Wei in de gaten gehouden door een team speciale bewakers en werd Deng persoonlijk op de hoogte gehouden van de gezondheidstoestand van de gevangene.

In maart van dit jaar werd in Hongkong video-opnamen getoond van Wei die met diens bewakers een bezocht bracht aan de stad Tangshan. De Chinese autoriteiten wilden met het vrijgeven van de beelden blijkbaar de internationale publieke opinie gunstig stemmen en laten zien dat de gevangene het goed maakte. De vrijlating van Wei moet waarschijnlijk ook in dit licht worden gezien. China wil daarmee haar slechte reputatie op het gebied van de mensenrechten oppoetsen en eventuele weerstanden wegnemen tegen het Chinese verlangen in het jaar 2000 de Olympische Spelen te organiseren. Officieel is tegengesproken dat de vervroegde vrijlating van Dengs persoonlijke vijand iets maken heeft met de kwestie van de Olympische Spelen.

Adeldom onbereikbaar

Alleen leden van het **koninklijk huis** kunnen binnenkort nog in de adelstand verheven worden. De noblesse wordt voor de gewone Nederlandse sterveling nu onbereikbaar. Al negentig jaar had er geen verheffing in de adelstand plaatsgevonden, maar nu staat het ook zwart op wit in een wetsontwerp dat door de Tweede Kamer behandeld wordt.

ALDRICO FELIDA EN ROXANNE WILLEMS

Amadeus, Aldrico en Roxanne worden M.D.C.

De dans-n.v. van de duivel en z'n zuster

- door Joël Labadie -

Zweet. Afrikaans tromgeroffel. Nog meer zweet. Spieren. Vrouwenlijven. Voor de spiegel staat een manspersoon in een rood en zwart vel. De kleuren van de hel. Het is de duivel met een kuifje en rollende ogen.

Zijn stem dwingt de vrouwen op de zwevende vloer te liggen. Hij doet het licht uit. De trommels zwijgen. Hij loopt weg. In de stille ruimte klinkt gegiechel. De deur gaat open, het licht aan."Oké", zegt de duivel "Allemaal naar huis. De les is voorbij."

Aldrico Felida. Bouwjaar 1963. Elastiek. Begenadigd danser van wezen, dagelijks leraar van beroep. Het kuifje en zijn blik zijn zijn huidige handelsmerk. Rood en zwart is zijn trainingsoutfit van deze dag. Het tromgeroffel staat op een cassettebandje. De duisternis is om uit te rusten. En de slaafse vrouwen doen twee keer per week aan jazz-ballet voor hun lijn en welbevinden.

Net zo lenig als Felida is zijn blonde zuster Roxanne Willems. 25 jaar. Beiden maandag-in-vrijdag-uit bezig met lijf en leden van cursisten van het jonge Musical Dance Center. Nog geen drie weken geleden startten zij op het Wilhelminaplein in wat vroeger discotheek Amadeus was, hun eigen dans-n.v. M.D.C. De zoveelste dansschool op het eiland. Zij het dat het hier wel gaat om de twee nieuwste ondernemers op het artistieke terrein. Met een kleine investering schilderden ze het donkere danshol boven Kentucky wit.

> *"Het gaat mij om dat jochie van tien jaar dat dan ziet hé er is iemand wiens protégé ik kan worden, die me zal helpen artistiek iets te worden. Nu die aanmoedigingontbreekt gaat-ie de rest van zijn leven onder een boom zitten."*

> *Eén op de tien heeft de gratie, één op de vijftig de wil, één op de honderd het geluk.*

Twee zalen, grote spiegels, een barre, veerkrachtige houten vloeren en een koffer ritmische en a-ritmische muziek.

Knurfjes van nog geen tien tot volwassenen die vrezen voor hun buikje meldden zich voor het dansseizoen. De middenmoot is echter natuurlijk de jeugd. Klassiek, jazz, modern, tap, etnisch, salsa en merengue. En voor wie durft: acrobatiek, drama en musical. Velen zijn bereid wekelijks te transpireren in een Jane Fonda-pakje. Meer als hobby. Slechts één op elke tien bewegers heeft de gratie om een academisch geschoold danser te worden, één op de vijftig heeft de wil en één op de honderd het geluk. Bij wijze van spreken dan.

HAMSTRINGS

De regelmatige bezoekers van The Pub vallen onmiskenbaar door de mand bij Roxannes jazz-ballet. Het klasje van vanavond pijnigt zichzelf bij de *warming up* en de eerste simultane looppassen, maar de van de dansvloer herkenbare *swingbeat*- en *house*-pasjes gaan aanmerkelijk beter. Vijf minuten daarvoor lag ook deze groep op de grond. Gelijk de meesteres trok iedereen met de linkerhand het gestrekte rechterbeen tot tegen het voorhoofd. Auch! Nou bijna dan. Genoeg voor morgen een hele dag zure *hamstrings*. Te vinden aan de achterzijde van de bovenbenen: de favoriete troetelplek van de *aerobics scene*.

Roxannes profiel is dat van een slanke, explosieve, expressieve en toch stille vennoot. Letterlijk stil. En er schuilt wijsheid in haar besluit beroeps-praatkous Felida later in een gesprek zijn gang te laten gaan. Met achttien jaar ging Roxanne naar de University of Arts in Philadelphia. Noem haar bijvoorbeeld doctorandus in de schone kunsten, sectie Theater en Jazz Dance. De *Bachelor* mag zich danspedagoge noemen. Bekwaam in alle moderne vormen van dans maar ook in Spaanse dans, kinesiologie (bewegingsleer gebaseerd op anatomische kennis), acteren, zang en improvisatie.

Vennoot Willems danst vanaf haar vijfde. Het zit in haar bloed zegt ze. Lerares Lucia Schnogg zei het al: je hebt het om verder te studeren. Ze deed het. Ooit wilde ze het liefst *chorus girl* worden. "Over de hele wereld reizen in een *company*. Maar daarvoor moet je geluk hebben. Jaar in jaar uit audities doen. Dat steeds opdraven maak je kapot. In de VS is het dus heel simpel. Of je zit in een gezelschap dat betaalt of je geeft les." Op Curaçao probeert ze de meest werkbare combinatie van die twee te vinden. Maar theaterprodukties zijn schaars.

Na het retour Curaçao in 1990 volgde al gauw het docentschap bij Fina Breeveld-Ferreira's dansschool en werd ze eigenares van het voormalige Bloempotwinkeltje in danskleding. Actief was ze ook in het kortstondig gerevitaliseerde *Ballet Nashonal Kontemporeáno* dat inmiddels uiteen is omdat de dansers uitwaaierden over de landsgrenzen.

TELOORGANG

Een teloorgang van een groep talentvollen die Felida een beetje steekt. Omdat de dienst Cultuurzaken de subsidieaanvraag van de dansgroep niet op tijd honoreerde,

> *"In Amsterdam zegt een donkere jongen op straat: ik wist dat je niet zou winnen. Dan denk ik shit, die had uit dat gevoel van miskenning kunnnen ontsnappen als ik dat eerste voorbeeld had kunnen zijn."*

zegt hij. "Een slordigheid van Cultuur. Artistieke studenten terughalen en stimuleren. Dat is wat men moet doen. Hun die erkenning geven, de steun. Je weet hoe je een stuk moet brengen, maar je hebt de *support* nodig om goede bijbehorende kostuums te kopen. Het moet financieel toch een beetje aantrekkelijk blijven. Die steun is ook nodig in de media. Goede verslaggeving over landgenoten die iets doen, iets presteren. Ik vond het bij voorbeeld ontzettend goed om te lezen dat een Antilliaanse professor die veel talen spreekt aangewezen is om met andere wetenschappers een reis te maken naar Rusland. Dan denk ik 'goh leuk'. Dat moet de lokale bevolking gewoon ook weten. Maar dan is er die ignorantie die ik voel. Hoewel ik moet zeggen dat de bevolking vaak de kans niet krijgt om vertrouwd te raken met kunst. De tv biedt daarvoor te weinig. Het publiek gaat wel naar volkstheater, dat is bijna altijd hetzelfde en dat is oké, maar er is meer, je hebt de variatie aan kunst nodig. Ik kan me er dan ook zo over verbazen dat Centro Pro Arte 25 jaar bestaat en dat een of twee weken tevoren lokale personen gevraagd wordt of ze iets op de planken willen brengen. Alsof het niets is! Zo'n jubileum moet je een jaar van te voren organiseren."

Aldrico haalt even adem. Hij praat veel, indringend en bewogen. Hij moet een visie kwijt. Bewust kwam hij naar Curaçao. In 1979 ging hij met zijn ouders in Nederland wonen. Hij studeerde aan de Hogeschool voor de Schone Kunsten in Arnhem en werd acteur, danser, onderwijzer, choreograaf, schrijver, zanger en producer. Ging ook nog even in dienst. Werkte daarna in verschillende landen en speelde in bekend klinkende musicals als *West Side Story*, *Barnum* en *Chicago*. Vorig jaar ensceneerde hij het Miss Curaçao-verhaal in Centro Pro Arte en bedacht en regiseerde hij *Bow Palu di Tamarijn*. Een stuk met onder meer Roxanne Willems, Frank Davelaar, Serenada, Fina Breeveld, het MIL-koor, Ronchi Matthew, tapdanser Tony Hasselt en Libea. Dit jaar nog was Felida met onder anderen Davelaar te zien in het blijspel *Run for your wife*.

> *"Ik wil nog een keer een stuk maken over iets belangrijks. Ik noem het The Big Thing: tolerantie."*

Aldrico Felida heeft zijn standpunten. Over dat het doodzonde is dat de getalenteerde Marshall la Cruz dit jaar stierf in New York. De Antilliaanse danser die zijn bezwete lichaam de klamme greep van een fatale longontsteking injoeg. Met de Miss Curaçao-verkiezing had hij zijn laatste optreden op Curaçao.

"TeleCuraçao had een documentaire over deze jongen moeten maken. Nog tijdens zijn leven. Het gaat mij om dat jochie van tien jaar dat dan ziet, hé er is iemand wiens protégé ik kan worden, die me kan helpen wat te worden in het artistieke. Nu die aanmoediging ontbreekt gaat-ie de rest van zijn leven onder een boom zitten. Mijn belangrijkste inspirator is Frank Davelaar. Van een artiest als hij zou ik willen dat-ie altijd trots op mij kan zijn"

Een tweede standpunt: "In Nederland had ik het op tv in een talentenshow in de jaren tachtig bijna geschopt tot winnend showmaster. Daar is achter de schermen een stokje voor gestoken via de puntentelling. Men heeft later toegegeven dat het gewoon nog niet kon dat ik het als zwarte op de televisie van alle kandidaat-presentatoren zou winnen. Dat is door mij in Nederland ook nooit in de media-openheid gebracht maar het houdt me wel verdomd bezig."

"Als ik toen televisiepresentator was geworden dan waren er nu veel meer zwarte jongens op het tv-scherm te zien geweest. Loop ik in Amsterdam, zegt een donkere jongen op straat 'Ik wist dat je niet zou kunnen winnen'. Dan denk ik *shit*, die had uit dat misplaatste gevoel van miskenning kunnen ontsnappen als ik dat eerste voorbeeld had kunnen zijn."

THE BIG THING

"Ik ben op Curaçao gekomen met een soort idealisme en een hoop ideeën. Ik snap bij voorbeeld niet dat iemand vanuit zijn kantoor over chollers zit te praten, terwijl je in plaats daarvan

> *"In de VS is het heel simpel. Of je zit in een company die betaalt of je geeft les."*

de jeugd moet aanspreken. Trommel ze op, zet een leuke band in Centro Pro Arte en als ze binnen zijn doe je de deur dicht, stop je de muziek en zeg je jongens voor we verder gaan met het feest moet je even heel serieus nadenken over dit en dit en dit. En dan spreek je ze aan op druggebruik, aids, criminaliteit of wat dan ook. Moet je jongeren benaderen met rap-muziek? Doe dat dan. Ik denk dat je niet alleen dansles moet geven maar ook les om te leren leven, zoals mijn dansleraar uit Rusland dat zei. Tja, en dan zijn er mensen in mijn omgeving die zeggen Aldrico, je gaat op Curaçao snel moe worden van je idealisme. Maar dat geloof ik niet. Waar ik wel in geloof? In gezonde concurrentie, in kritiek om op te bouwen, in eenheid. We hebben als Curaçaoënaars van nu nooit geleden zoals de mensen in de tijd van Martin Luther King, we kennen de situatie niet in Zuid-Afrika en het opkomend racisme raakt ons nauwelijks. In Europa heb je een nieuwe generatie allochtonen tegen wie men niet meer kan zeggen, rotop, ga naar je eigen land. Daarom wil ik ook nog een keer een stuk maken over iets dat ik werkelijk heel belangrijk vind. Ik noem het The Big Thing: tolerantie."

Een paar ideeën zijn dat. De Curaçaose ingedutte jeugdstaat wat te wachten mocht de pensioengerechtigde Tante Irma Felida aanwijzen als de nieuwe presentator van Tele 8's zaterdagse 'jeugdprogramma' *Telefiesta*.

Terug naar het avondleven in ex-Amadeus. Roxanne is klaar met haar lessen en wacht op Aldrico's afronding. Met een afstandsbedieningsapparaatje bij zich doet hij zijn klas de laatste oefening voor. Dan richt hij zijn hand op de geluidsinstallatie en 'zapt' de muziek uit. De klas gaat naar huis. De duivel trekt zijn pakje uit. Zijn kuifje zit goed zegt de spiegel, en met zijn danszuster doet hij even later de deur van de nieuwe onderneming in het slot.

Tien jaar lief en leed... (vervolg van pagina 1)

maar ook de leidsters van de crèche. Ouders zouden eens goed moeten opletten als een kind speelt met een pop of met andere kinderen, hoe het reageert op wat het hoort op de radio, raden de directrices aan. Daaraan kun je zien hoe de leidster omgaat met het kind. 'Veel ouders zullen schrikken'.

De kinderen van Curaçao hebben op de leeftijd tussen 0 en 4 jaar een voorsprong op het Nederlandse kind. Lichamelijk, want ze hebben minder kleren aan dan het Nederlandse kind, dus bewegen makkelijker, maar ook geestelijk. Ze spreken vlugger en formuleren vlugger hele zinnen. Maar na hun vierde jaar gaat het snel achteruit. Dat heeft te maken met het sociale milieu. Het uiterlijk wordt belangrijk en het kind wordt veel aangesproken met bevelen. Het mag niet brutaal zijn, nergens aankomen, het moet lief zijn, de nadruk ligt op de mooie kleren.

Kiwanis Club Piscadera heeft een cursus voor ouders georganiseerd. De cursus wordt gegeven door docenten van de SIFMA. Eerst zijn Santa Rosa, Santa Maria, Suffisant en Montagne aan de beurt. Volgend jaar volgen Dede Pikiña, de Casa Cuna's en Tera Kora. Die cursus heet: 'Young Children Priority One'. Het gaat vaak om simpele dingen maar voor veel ouders is het nieuw. Soms hoor je: "Is dat ook mogelijk?" Ze spreken wel over hun kinderen maar vaak is dat erg oppervlakkig. Op de cursus leren ze kijken naar hun kinderen. De gesprekken gaan veel dieper. De cursus heeft ook een sociaal aspect. Via de cursus leren ouders andere ouders beter kennen. Ook tussen de verschillende ouderparen verdiepen de gesprekken zich. Er wordt niet gedoceerd. Vanaf het begin wordt in groepjes gewerkt, geleerd door ondervinding.

Ook de criminaliteit onder de jeugd houdt het directrice-overleg bezig. Er bestaan geen criminele baby's. Dat komt pas later. De oorzaak moet dus gezocht worden in de opvoeding. Als kinderen van 16 jaar in het criminele circuit terechtkomen, gaan ze verloren. Kinderen van 16 kun je niet meer beginnen op te voeden, die zijn niet meer te helpen. Het lijkt een vicieuze cirkel. Het directrice-overleg ziet de oplossing in de eigen wijken. 'De jongeren moeten georganiseerd worden in sport en spel groepen. 'Laat kinderen die stout zijn samen spelen. Nu wordt er niets gedaan, totdat het te laat is. Geef jeugdige boefjes opdrachten, werk met ze, speel met ze. Nadat ze van de crèche komen, wordt er niets meer met de kinderen gedaan, er is geen continuïteit, er is geen nazorg'. 'Wat gedaan werd, valt weer weg'.

Deze maand is het feest. Het directriceoverleg van de gesubsidieerde crèches bestaat tien jaar. Er is veel bereikt, maar nog veel meer dat zorgen baart, dat nog van de grond moet komen. Daarom hebben ze besloten het feest in soberheid te vieren. Ze gebruiken deze week om informatie te geven. Via de radio, via de kranten, aan de gedeputeerde, de vakbonden, de ouders en de andere crècheleidsters. Alleen op 29 september, de echte lustrumdag zal er 's avonds een klein feestje zijn van de directrices onder elkaar. Tien jaar lang overleg, tien jaar lang plezier samen, tien jaar lang zorg samen.

Dit artikel kwam tot stand dankzij de welwillende medewerking van: Alice Tielman (Kuido Infantil Santa Maria), Ruthmila Leitoe (Krèsh Tera Kora), Della Clemencia (Krèsh Bai Bini). Cynthia Martina (Krèsh Santa Rosa), Heddy Bootsma (Krèsh Dede Pikiña), Rita Sijtsma (Casa Cuna Koningin Juliana en Casa Cuna Berg Altena) en Mila Palm (ex-Dede Pikiña).

Motivatie van leerlingen niet altijd even groot

ODEA garandeert kwaliteit van de verpleging op Aruba

= door Annelien van Hemert =

In ieder ontwikkeld land bestaat een organisatie die zich bezig houdt met de kwaliteitsbewaking van de gezondheidszorg. Gezondheidszorg bestaat uit verschillende onderdelen. Een daarvan is de verpleging. Op Aruba bestaat een organisatie, die zich bezig houdt met de vooruitgang en ontwikkeling binnen de verpleging: de Organisashon de Enfermeronan di Aruba (O.D.E.A.). We spraken met het bestuur van ODEA over de problemen die op Aruba actueel zijn, de oplossingen die de vereniging denkt te hebben en de toekomstvisie op de gezondheidszorg op Aruba. In november bestaat ODEA vijf jaar: een mooie aanleiding voor een gesprek.

ODEA is een organisatie, bedoeld voor verpleegkundigen en verzorgenden. Er zijn zo'n 160 leden op Aruba, afkomstig uit onder meer het ziekenhuis en de wijkverpleging. ODEA is geen vakbond, maar een beroepsorganisatie. De doelstellingen zijn meer gebaseerd op behoud en verbetering van de kwaliteit in de verpleegkunde. De vereniging geeft ook een krant uit, die maandelijks verschijnt. Uiterlijk heeft het blad wat weg van een schoolkrantje, maar inhoudelijk heeft het wel degelijk niveau. Er worden in ieder nummer diverse actuele onderwerpen belicht en wie niet geabonneerd is op de internationale vakbladen, kan een bloemlezing vinden in het Arubaanse vakblad. Ook wordt aandacht besteed aan sociale items zoals verjaardagen, mutaties, interviews en een 'wist je dat'-rubriek. Alle leden krijgen het blad thuisgestuurd.

Op Aruba kun je op twee manieren in het ziekenhuis de verpleging in, namelijk als verpleegster (wat vroeger de opleiding tot ziekenverzorgster was) of als verpleegkundige. Daar begint het werk van ODEA al, want Ina Broekman en Henna Doedel, commissieleden van ODEA, zijn beiden werkzaam als respectievelijk docent en hoofd van de opleiding. Zij zien als eerste wat er bijgeschaafd zou moeten worden aan de opleiding en de begeleiding van de leerlingen is intensief. Er wordt van de leerlingen ook verwacht dat zij reageren op wat zij meemaken en leren. Henna: "Dat gebeurt nu ook veel vaker. Arubanen zijn niet zo assertief, zij houden veel sneller hun mond. Maar we moeten wel weten wat er gebeurt en ook wat niet. We willen dus erg graag dat er gereageerd wordt door de leerlingen. Zij ervaren dat inmiddels niet meer als een negatief iets, maar zien ook in dat het ten goede van de opleiding komt en ook dat wat zij geleerd hebben waardevol is. Dat je voor een standpunt uit mag komen."

■ *Van links af: Rugia Coffie, Ina Broekman, Josefa Chin-Woei-Njap, Claudine Ho-Kang-You. Ina, Josefa en Claudine hebben ODEA vertegenwoordigd in Madrid.*

De opleidingsschool zorgt, samen met het ziekenhuis, dat de leerling-verpleegkundigen en -verpleegsters een stageplaats krijgen in het ziekenhuis en ze ziet er ook op toe dat die volwaardig is. Met klachten kunnen de leerlingen terecht op school en bij ODEA. Er wordt naar aanleiding van de klacht gepraat met de betrokken instantie, zodat in onderling overleg het probleem opgelost wordt.

Er is een groeiend contact tussen ODEA en de Directie Volksgezondheid. ODEA heeft duidelijk het gevoel als een volwaardige gesprekspartner gezien te worden. Het streven is om samen tot een verbetering in de gezondheidszorg te komen. De aanbevelingen die uit een onderzoek door de Inspectie Volksgezondheid - Nederland zijn gekomen, werken ze onder anderen samen met het ziekenhuis uit. Volgens ODEA kunnen alle meningen geuit worden en is er langzamerhand verbetering zichtbaar in de gezondheidszorg. Op politiek terrein ligt alles wel gevoelig, de politiek is ook moeilijk te beïnvloeden. Wat voor de een belangrijk is, is voor de ander nou eenmaal niet zo urgent. Op Aruba is ook geen verpleegkundig inspecteur werkzaam, die de belangen behartigt op politiek niveau.

ODEA houdt zich ook bezig met het afbakenen van het vakgebied. Nu is het vaak nog zo dat een verpleegkundige medische handelingen uitvoert, waartoe zij niet bevoegd is. De uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt natuurlijk altijd bij een arts, maar desondanks mag je een ander niet opzadelen met de verantwoordelijkheid. ODEA

zorgt er voor dat de grenzen steeds duidelijker worden en maakt de leerlingen bewust dat ze mogen protesteren als hen iets opgedragen wordt waartoe zij niet bevoegd zijn. Dit komt de patiëntenzorg ten goede, want een patiënt moet er van op aan kunnen dat alle handelingen uitgevoerd worden door bevoegde mensen.

Josefa: "Verpleegkundigen krijgen wel medische opdrachten en zij worden daar ook, zij het beperkt, voor opgeleid. In Nederland is die grens veel duidelijker, maar we wonen en werken op Aruba en we moeten roeien met de riemen die we hebben. Trouwens, ook in Nederland zijn ze er nog niet uit, hoor, maar de verpleegkundigen zijn dusdanig gemotiveerd dat ze wel op hun strepen staan. Een goede oplossing zou zijn als de artsen, de specialisten, hun opdrachten niet meer mondeling of telefonisch doorgeven, maar schriftelijk en voorzien van een handtekening. Dan is het juridisch meteen ook een stuk duidelijker." Natuurlijk gaat zo'n verandering niet van de ene op de andere dag, maar door duidelijke grenzen te bepalen en door veel overleg, gaat het steeds meer de goede kant op. Een oplossing om tot vermindering van de werkdruk te komen en de (te) zware verantwoordelijkheid van de schouders van verpleegkundigen af te nemen, is het aantrekken van assistenten en co-assistenten. "Ja, die zijn er in ons ziekenhuis veel te weinig. Dat is juist de schakel tussen een verpleegkundige en een specialist. Een assistent is wel bevoegd om, bijvoorbeeld, een infuus aan te leggen. Verpleegkundigen mogen dat op Aruba wel, maar niet het intraveneus toedienen van medicamenten. Nu moet er dus gewacht worden tot de specialist tijd heeft om langs te komen. Soms zegt een specialist dan dat hij de verpleegkundige volledig vertrouwt en dat hij of zij het wel kan doen. Maar als er iets mis is, staat de verpleegkundige juridich zeer zwak, terwijl de arts zijn handen in onschuld wast. Dat soort situaties is niet goed", volgens ODEA.

Voor alle duidelijkheid: een arts-assistent is een afgestudeerde arts, hij heeft dus al zijn papieren al, maar hij heeft bijvoorbeeld niet direct een specialistenstudie waar hij terecht kan. Een co-assistent 'loopt' zijn coschappen, een soort stage, waarbij hij zo'n beetje alle afdelingen van het ziekenhuis ziet en ervaart om zo tot een keuze in specialisme te kunnen komen. Hij is een arts-in-opleiding.

SCHOLING

De selectieprocedure om verpleegster of verpleegkundige te worden geeft wel wat problemen. Het vak is zwaar, het betekent hard werken en tegelijk studeren. De motivatie van leerlingen is niet altijd even groot. Weinig aspiranten zien het als 'roeping'. "Er zijn weinig mogelijkheden op Aruba. Iemand die per sé niet van het eiland af wil, kan het onderwijs in of de verpleging. De inzet die gevraagd wordt in de verpleging, vraagt tevens om een goede motivatie anders is het niet vol te houden. Toch gaan er nog veel leerlingen met romantische 'ziekenhuisideeën' de opleiding in. Ook carrièrematig heeft Aruba weinig te bieden. De verpleegkundigen blijven op een bepaald niveau door het gebrek aan doorstroming. Daardoor gaan de jongeren weg om te gaan studeren in Nederland voor een bepaalde functie. Of ze terug komen is maar de vraag, de functie moet wel beschikbaar zijn. Het ziekenhuis heeft geen geld voor loopbaanbegeleiding, personeel raakt gefrustreerd doordat er wel geld uitgegeven wordt aan andere zaken. Door het ziekenhuis zou veel meer geïnvesteerd moeten worden in mensen", volgens ODEA, "maar omdat wij lid zijn van de ICN, de Internationale Organisatie van Verpleegkundigen, kunnen daar wel cursussen gevolgd worden. Dat wordt dan voor een groot deel betaald door de ICN."

Binnen het Caribisch gebied staat de gezondheidszorg op Aruba zeer hoog aangeschreven. Door de historische feiten is de kwaliteit van de verpleging eerder vergelijkbaar met Europa dat met de eilanden van de Cariben. "We wonen in een paradijs vergeleken bij de niet-Nederlandse eilanden. Daar zijn armoede en honger, slechte hygiënische omstandigheden en verkeerde verdeling van geld nog heel actuele zaken. Wij houden ons bezig met verbe-

(Vervolg op pag. 9)

Economische inktvlekwerking merkbaar

Aruba na 15 jaar inderdaad one happy island?

= door Ronald Donk =

In 1978 verliet ik Aruba om mij (wederom) in Nederland te vestigen. In de afgelopen vijftien jaren heb ik mij via kranten, brochures, boeken, kennissen en vrienden goed op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen, maar toch was ik in eerste instantie geschokt toen ik eind juli op mijn geboortegrond liep. Het enige stoplicht van destijds op de hoek van de Van Leeuwenhoekstraat (Jos van der Schoot indertijd in een aankondigingscampagne: 'Indien het licht oranje aangeeft, dient men te stoppen') heeft zich wonderbaarlijk voortgeplant. En zo is er visueel, cultureel en mentaal mijns inziens nog veel meer veranderd. Hieronder geef ik in een kort verslag mijn ervaringen weer.

Aan de westzijde van het eiland zijn er vele veranderingen. Grote en kleine hotels hebben zich aan de mooie stranden opgedrongen zonder dat deze aan natuurschoon hebben ingeboet. Het is vol geworden aan de L.G. Smith boulevard. Auto's worden niet meer via een tweebaans weg geleid naar de toeristische tempels van muziek, dollarcasino's, shopping centra en restau-rants. Gescheiden rijpaden en vele stoplichten hebben de 'wilde' en improviserende Arubaanse bestuurder gedisciplineerd. Het zou mij niet verbazen als cijfers zouden uitwijzen dat het aantal zware ongelukken buiten deze regio plaatsvin-den. In de hotels, casino's en eetgelegenheden word je in vele talen toegesproken en nog altijd op een zeer vriendelijke en hartelijke wijze bediend. In dit opzicht is de kreet op het Arubaanse nummerbord *one happy island* dan ook niet onterecht. Zeker zullen de harde dollars en guldens van de toerist hieraan hebben bijgedragen, maar toch valt niet te ontkennen dat de Arubaan zijn professie in het toerisme goed verstaat. Hotelgasten en kopers worden hartelijk ontvangen, voorgelicht en begeleid.

Vele nieuw opgezette ondernemingen getuigen ook van de economische sprong voorwaarts door toerisme en handel. De zeebodem en de bijhorende prachtige onderwaternatuur kan via een glasbodemboot en een *submarine* bewonderd worden. Van de nog altijd prachtige groenblauwe zee kan genoten worden via een waterscooter of een heus piratenschip. Het eiland kan men verkennen door een safari-jeep, auto of scooter te huren of door met een touringcaroperater de toeristische attracties af te rijden. Tenminste als je een portemonnee vol rinkelende dol-lars hebt. Om de koopgrage toerist te verwennen zijn aan de rand van de haven moderne shoppingmalls gebouwd. Deze winkels met vooral kleding, juwelen en toeristische prullaria maken mijns inziens de oude, en enigszins ouderwets aandoende, Nassaustraat of tegenwoordige Caya Betico Croes haast overbodig, want hier wordt veel van hetzelfde verkocht.

De economische inktvlekwerking is ook verder op het eiland merkbaar. Op de weg van de grote hotels naar Noord via Palm Beach puilen je ogen uit. De geiten, oude kunukuhuisjes en de vlakten van kaktussen en dividibomen hebben plaatsgemaakt voor banken, appartementen en veel lokale en exotische restaurants. Hoe houden de eigenaren hun onderneming met zulke hoge prijzen commercieel winstgevend? Wat hebben zij iedere avond weer aan de klant te bieden? Blijkbaar lukt dit aardig zoals ik zelf in verschillende restaurants ervaren heb. In Twinklebones mag je eerst je energie in dans en zang investeren alvorens je mag genieten van je hoofdschotel. Verassend is ook dat je niet vaak meer hoeft te stoppen om naar de juiste weg te vragen, omdat bijna overal blauwe borden de wegen aangeven naar de toeristische oorden en bario's. Bovendien kun je tussen de hoofdwegen door tegenwoordig ook vele zandwegen nemen door de mondi en toch weer goed terecht-komen.

Dan valt je ook meteen de bouwwoede van de Arubaan goed op. In bouwstijl en verdiepingsbouw heeft het platteland de oude stadskern ingehaald. Oranjestad als woonstad waar dure huizen staan met kleine tuintjes lijkt van een andere tijd. Wie ruimte en gewaagde architectuur zoekt, gaat steeds verder de kunuku in. Vlakten rondom de Hooiberg, Santa Cruz en de Franse pas waarover iedere Arubaan wel een mysterieus verhaal kent, zijn in vijftien jaar opgeslokt door de geldverslindende projecten van de nieuwe midden- en hogere klassen. Het onderscheid tussen stad en platteland lijkt bij al deze ontwikkelingen te vervagen. Wie niet bouwt op erfpacht- of eigendoms-grond wordt voor gek verklaard en heeft geen toekomst. Wie niet bouwt voor eigen huisvesting verhuurt tegen zeer hoge prijzen zijn huis en/of appartement (en). Niet alleen wat betreft hotels, restaurants, dancings, huisbouw is de Arubaan ondernemend geworden. Bij voorlichting over time share en condominiums in de hotels wordt de klant in meerdere talen op zijn of haar wenken bediend. Wat opvalt is dat veel vrouwen economisch een belangrijke rol vervullen. Hadden zij vroeger vooral functies als verkoopster in de winkels of werkten zij bij de overheid of in het onderwijs, nu valt het op dat in het midden- en hoger kader van banken, hotels en andere ondernemingen Eva's nageslacht goed vertegenwoordigd wordt door zelfbewuste personen. Mogen wij spreken van een stille emancipatie van de Arubaanse vrouw?

SCHADUWZIJDEN

Materieel gezien lijkt Aruba one happy island. Maar wat moeten wij precies onder deze kreet verstaan? Zien de bedenkers van deze slogan Aruba als het enige blije of gelukkige eiland? Of wordt bedoeld dat het gehele eiland zich baadt in materiële en geestelijke weelde? Bij beide betekenissen kunnen kanttekingen worden gemaakt. Gezien het sterke insularisme in de Caraïbische regio zullen de bewoners van de andere eilanden hun eigen geboorteplaats tegenover vreemdelingen ook de hemel inprijzen. Op Curaçao werd mij ettelijke malen verteld dat het slecht zou aflopen met Aruba. Air Aruba zou binnenkort failliet gaan. Hoe had ik zo stom kunnen zijn bij deze luchtvaartmaatschappij te boeken? Hoe kon ik beweren dat Aruba een meer welvarende en veiliger indruk op mij maakte? Het ging economisch met Curaçao goed. Er werd veel door Nederlanders en Antillianen geïnvesteerd. Op Aruba werden de hotels niet meer afgebouwd etc. Is dit nu Curaçaose jaloezie of juist ook het gevoel dat hun eiland het enige happy island is voor de Venezolaanse kust? Of is het een ingebouwd afweersysteem? Ieder eilandbewoner verkoopt zijn eigen geboortegrond vanuit het eigen subjectieve perspectief. Daarom is het verstandiger de Amerikaanse slogan vanuit Aruba zelf te bekijken. Zijn er op het eiland voor een buitenstaander als ik geworden ben alleen maar positieve ontwikkelingen te zien? Heb ik mij na vijftien jaar in laten pakken door sentimenten? Ben ik als veertiger mijn eiland aan het romantiseren? Geenszins.

SCHADUWZIJDEN

Wie zijn ogen goed de kost geeft, merkt op dat naast de zones van glamour en economische overvloed ook schaduwzijden voorkomen. Visueel is dit te zien als je naast de hoofdstraten ook wandelt en rijdt door andere straten. Dan valt de verpaupering en verwaarlozing van bij voorbeeld de Wilhelminastraat duidelijk op. Dit geldt voor meerdere straten en wijken in Oranjestad en zeker ook voor de sobere en bouwvallige gedeelten in San Nicolas. Al deze huisnummers verbergen mijns inziens de stille armoede van de bewoners en/of a *culture of poverty*. Gezien de moeilijke financiële positie van de Arubaanse overheid is het niet te verwachten dat hierin gauw verandering in zal komen. Misschien kan door een aantal maatregelen toch vrij snel iets worden gedaan aan de aanblik van bepaalde lelijke gedeelten op het eiland. Waarom niet een wet invoeren die de horizonvervuiling aanpakt? Al die oude verroeste auto's, het vele bouwpuin in de (voor-) tuinen, nooit afgebouwde bouwruïnes kunnen met zo'n wet aangepakt worden. De oproep 'tene Aruba limpi' slaat blijkbaar nog niet op dit grof vuil. Om het fragiele milieu te beschermen en niet heel Aruba te veranderen in een maanlandschap is het ook noodzakelijk de *off the road* excursies te reguleren. Veel buitenlanders worden Aruba binnengehaald zonder dat hun huisvesting en de scholing van hun kinderen goed geregeld is. Wat zal dit voor gevolgen hebben voor de Arubaanse maatschappij en het onderwijs in de nabije toekomst? Zal zo'n kleine samenleving bestand zijn tegen eventuele sociale spanningen? En wat te denken van al die mannen en vrouwen die vele (over)uren werken in de hotels en restaurants en ('s avonds) weinig tijd hebben voor de opvoeding van hun kinderen? Hoeveel kinderen worden uit nood niet opgevangen door hardwerkende grootmoeders? Wordt vooral de werkende en alleenstaande vrouw niet dubbelbelast?

In politiek opzicht is Aruba evenmin *one happy island*. Het politieke dualisme schijnt feller geworden. De ochtend- en avondbladen nemen zonder aarzeling de woorden van vuilspuitende politici letterlijk over. De efficiëntie en hartelijkheid van handel en toerisme is in de politiek ver te zoeken. Politieke en maatschappelijke problemen worden net als vijftien jaar geleden nog altijd niet rationeel aangepakt. Beseffen de politici niet dat zij het belang van hun geliefde eiland met verbale retoriek niet behartigen? De goede slogan *'Tene Aruba limpi'* zou daarom ook voor politici moeten gelden. Het zou aanbeveling verdienen als de pers of een of andere organisatie jaarlijks een politieke publieksprijs zou uitreiken aan die politicus of politica die op een rationele, eerlijke en bewogen wijze het belang van het land Aruba dient.
Is er ondanks de commercialisering en versterkte Amerikanisering nog iets onveranderd gebleven op het eiland? Ja, de gastvrijheid van vrienden en oude bekenden maakt je nog altijd verlegen en dankbaar. Een ieder wil je thuis ontvangen om je vol te stoppen met heerlijke gerechten en gezellig met je te babbelen. Ook is in die vijftien jaar Jos van der Schoot zijn rol in de Arubaanse media op eigen wijze blijven vervullen.

Mag Aruba met recht *one happy island* genoemd worden? Is *one* hier een telwoord, een onbepaald lidwoord (en geeft het dus 'uniek' aan) of heeft het de betekenis dat alles en iedereen op Aruba *happy* is? Gezien het bovenstaande zou ik concluderen dat *one happy island* veranderd moet worden in *a happy island* om de waarheid beter te benaderen.

Ook Antilliaanse deelname aan 'Schwerpunkt'

Nederland vervult prominente rol op Frankfurtse boekenbeurs

Door Barenda Grutterink =

Schrijver Harry Mulisch en cultuurminister Hedy d'Ancona zijn 5 oktober openingsredenaars ofwel *Eroffnungsredner* bij het begin van de 45ste Buchmesse van Frankfurt. Kroonprins Willem-Alexander is er ook net als de Belgische troonopvolger Filip en de Vlaamse minister/Openingsredenaar Weckx. Nederland en Vlaanderen zijn immers samen themaland ofwel *Schwerpunkt* van deze Buchmesse.

Pas twee en een half jaar geleden, op een Goede-Vrijdagmorgen, leek Nederland te beseffen dat de *Schwerpunkt*-eer van 1993 de Lage Landen te beurt was gevallen. Dat was toen al twee jaar bekend. Een dagblad meldde dat de culturele buitenkans verloren dreigde te gaan door gemiezemuis tussen de Nederlandse ministeries over te betalen bijdragen. De uitgevers waren bang dat zij voor veel kosten moesten opdraaien. Nederland werd ongerust, de sfeer [illegible] en iedereen haastte zich te zeggen dat hij of zij wel degelijk doordrongen was van het belang van de Buchmesse. Na flink wat commotie in den lande besloot het kabinet in mei 1991 tot een bijdrage van 2,5 miljoen gulden voor de Buchmesse, al vonden velen dat maar mager. Vlaanderen had zonder kabaal eenzelfde bedrag gereserveerd. Nu de Buchmesse aanstaande is, ligt een breed pakket met Nederlands-Vlaamse activiteiten op tafel. Naast de vijf miljoen gulden van de overheden is er nog een miljoen uit verschillende bronnen bijeen gesprokkeld, aldus directeur Pauline Sarkar van de Nederlandse stichting Frankfurter Buchmesse. Zo zijn Heineken en Philips gevonden als sponsors.

PUBLIEK

De Buchmesse zelf is geen publieksevenement, behalve in het weekeinde. Het *Schwerpunkt*-programma is dat grotendeels wel. Het heeft bovendien ook voor en na de Buchmesse, en ook buiten Frankfurt plaats. Een deel is al voorbij: het Nederlands-Vlaamse theaterfestival de afgelopen zomer. Kranten prezen met name de Compagnie Januari (*'sensibel, wirkungsvoll, hochst spannende momente'*) en merkten op dat met weinig geld toch iets leuks was opgezet. In september zijn films vertoond als *'Oeroeg'*, *'Terug naar oegstgeest'*, *'Daens'* en *'Eline Vere'*. In oktober komen er films van mensen die in de nazitijd in Nederland op de vlucht waren: *'Boefje'* van Detlev Sierck, *'De jantjes'* van Jaap Speyer en *'Merijntje Gijzen's jeugd'* van Kurt Gerron. De vlucht voor de nazi's is dan al behandeld in lezingen over Duitse auteurs die na 1933 naar de Lage Landen kwamen. De bibliotheek van Frankfurt houdt tot eind november een expositie over hetzelfde onderwerp.

In totaal reist dit najaar een vijftigtal schrijvers in het kader van het Nederlandse *Schwerpunkt* naar Duitsland. Onder hen zijn Antillianen als Nydia Arvelo en Gerda Gosepa, Surinamers als Ismene Krishnadath en Frits Wols, en een Fries: Tjebbe Hettinga. Een bloemlezing van Friese schrijvers wordt in het Duits vertaald.

SCHRIJVERS

Acte de présence in Duitsland geven verder de Curaçaose schrijver Frank Martinus Arion, Bernlef, Bloem, Blokker, Claus, Dragt, Geraerts, Haasse, Van der Heyden, Herzberg, Van Istendael, Joris, Kopland, De Loo, Lucebert, Meulenbelt, Michiels, Minco, Nooteboom, Van Paemel, Palmen, Roemer, Vandeloo, Van de Wetering, De Winter en De Wispelaere.

De auteurs gaan niet alleen voor de Buchmesse, maar ook bijvoorbeeld voor de boekenweek van Stuttgart en de Leipziger literaire herfst. Na de Buchmesse is tot het eind van het jaar in een tiental Duitse steden, in Wenen en in Zürich nog iets rond de Nederlandse literatuur te doen. "Voor de Buchmesse zelf was de norm dat de schrijvers recent in het Duits vertaald zijn. Voor de andere evenementen hebben we gevraagd voor wie interesse bestond. Mulisch, Nooteboom en Meulenbelt zijn opvallend vaak genoemd," aldus Sarkar.

Het Afrikaans komt er qua auteurs wat bekaaid af op de Buchmesse. Net als andere jaren komen alleen een paar Zuidafrikaanse uitgevers. Wel is er een Engelstalige uitvoering van het Afrikaanse toneelspel *'Een koffer in die kas'* van Jeanne Goossen. Een schrijver als Breytenbach wil overigens niet eens aan het *Schwerpunkt* meedoen. Sarkar: "Hij vindt het Afrikaans geen dochter van het Nederlands, maar een zelfstandige taal."

De schrijvers lezen op de Buchmesse voor uit hun in het Duits vertaalde werk of nemen - simultaan vertaald - deel aan gesprekken over tal van thema's. Dat zijn onder meer het succes van het Nederlandse en Vlaamse kinderboek in de wereld, cultuur- en taalpolitiek in het nieuwe Europa, *'Een taal, vele stemmen'* (over het gebruik van het Nederlands door Nederlanders, Vlamingen, Surinamers en Antillianen) en *'Twee culturen, een taal'* (over Vlaanderen en Nederland). Hella Haasse en Jef Geeraerts, die in Nederlands-Indië en Belgisch-Congo verbleven, praten over het koloniale verleden.

Op 6 oktober is in de Alte Oper een *'Avond van de literatuur'* onder de weidse titel *'Ebene erhebungen'*. Claus, Mulisch en Nooteboom zijn de bekendste literaire deelnemers, terwijl de Dogtroep, Hans Liberg en Candy Dulfer voor muzikale afwisseling zorgen. De avond wordt afgesloten met een Antilliaans bal. Op 8 oktober is er een feestelijke literaire vrouwenavond.

Er is ook een reeks tentoonstellingen. Centraal staat die op het Messegelande zelf: "Vlaanderen en Nederland: midden in de wereld". Aan de orde komen: het Nederlands in de wereld, Nederland en Vlaanderen als literaire vrijhaven, de boekdrukkunst - de eer van de uitvinding gaat toch maar naar Gutenberg, niet naar Laurens Jansz. Koster -, moderne boekenproduktie, Nederlandse en Vlaamse kinderboekillustraties en het buitenlandse boek over Nederland en Vlaanderen.

Veel belangstelling wordt verwacht voor de tentoonstelling van Nederlandse 17de-eeuwse schilderkunst *'Leselust'*. Die toont schilderijen met een boek of een aanverwant artikel. Rembrandt, Steen en Vermeer zijn een paar van de meesters die tot 27 november in de Schrin Kunsthalle hangen.

Er zijn nog andere exposities in Frankfurt. Actuele kunst uit Nederland en Vlaanderen wordt getoond in de Frankfurter Kunstverein, in het Judische museum gaat het over het joodse AMsterdam, en in het Karmelitessenklooster is Nederlandse toegepaste kunst te zien. Verder zijn er optredens van verschillende Nederlandse gezelschappen, als Theater Amsterdam en het Schonberg Ensemble.

Reisgids voor zakenlui

Een nieuw fenomeen in de reisgidsenwereld is de zakenreisgids. Nu eens geen chique hotels, gele stranden met blauwe zeeën, kleurrijke indianen of goedkope restaurantjes, maar economische en praktische informatie over het land van bestemming. Een beschrijving van de heersende cultuur van zakendoen ontbreekt uiteraard niet.

De Marco Polo zakenreisgids *Verenigde Staten - Oostkust* behandelt maar liefst 27 staten aan deze kant van Amerika, van Maine in het noorden tot het zuidelijke Florida en van het noordwestelijke Wisconsin tot North Carolina aan de Atlantische Oceaan.

Het handzame boekje geeft een overzicht van de staatsinrichting, de economie en de belangrijkste economische cijfers. De infrastructuur in zijn algemeenheid en van elke afzonderlijke staat komt aan bod, evenals praktische, typische reisgidsentips over douane, geld, credit cards, klimaat en officiële feestdagen. Informatie over hotels is afgestemd op specifieke wensen van de zakendoende als de aanwezigheid van vergaderruimte.

Ook van belang voor een zakenman of -vrouw zijn kwesties als premies, subsidies, valuta, het rechtsstelsel, handelsbepalingen en wat dies meer zij. Ze komen allemaal aan bod in dit bijna 200 pagina's tellend boekje.

Achterin een lijst met nuttige adressen van advocatenkantoren, reclamebureaus en banken en ruimte voor het noteren van de gemaakte afspraken.

Wie er een vakantie in Florida aan vastknoopt - we moeten toch bijna altijd via Miami naar de Verenigde Staten - kan meteen het kleine Marco Polo-gidsje over deze staat meenemen, dat onlangs op de markt kwam. Het is zeker niet uitputtend, maar voor een kort tripje geeft het wel net de basisinformatie die je nodig hebt. De rest moet maar uit de vele folders komen, waaraan Amerika zo rijk is.

Handig zijn de uitklapbare kaartjes, hoewel het vreemd is dat het westelijk deel van de zogenaamde *Panhandle* niet wordt afgebeeld. De op pagina 65 afgedrukte zin: *Het motto voor elke bezoeker van het andere Florida luidt: op eigen gelegenheid ontdekken* wordt hier wel erg letterlijk genomen.

Het is een beetje waanzinnig om in zo'n klein boekje ook hotels en restaurants op te willen nemen. Als er voor Orlando slechts drie van elk worden genoemd, kun je ze net zo goed niet noemen. Het barst daar immers van de hotels. De ruimte had beter voor andere informatie gebruikt kunnen worden.

Maar toegegeven, voor nog geen tien Nederlandse guldens mag je geen al te hoge eisen stellen.

Ook dit jaar uitgekomen is de volledig herziene reisgids van Trinidad en Tobago van Macmillan Caribbean. De *Caribbean Guides* zijn altijd gedegen gidsjes vol tijdloze achtergrondinformatie. Geen aandacht voor telkens nieuwe hotels of restaurants, maar een beschrijving van geschiedenis, cultuur, fauna en flora.

Vergeleken met de andere gidsen in deze serie besteedt *Trinidad en Tobago* wel erg weinig pagina's aan de bekende *tour of the island*. Maar al met al is het toch weer een prima - Engelstalig - boekje dat ver uitstijgt boven de gebruikelijke Amerikaanse gidsen.

●Elisabeth de Montsouris

Marco Polo Zakenreisgids: Verenigde Staten/Oostkust
M&P Uitgeverij; Nfl. 19,90
ISBN 90 5386 003 2
Marco Polo: Florida
M&P Uitgeverij; Nfl. 9,90
ISBN 90 5386 026 6
Jeremy Taylor: Trinidad and Tobago
Macmillan Caribbean; £ 5.95
ISBN 0 333 55607 0

Zwarte Beertjes-reeks van A.W. Bruna

Het jarenlange succes van misdaad in pocket-formaat

De Zwarte Beertjes-reeks is al vele jaren het fundament van de firma A.W. Bruna Uitgevers. De firma bestaat 125 jaar en zou zonder de Zwarte Beertjes nooit zo oud zijn geworden. Het verhaal over het succes van misdaad op zakformaat.

Albert Willem Bruna richtte in mei 1962 een feestje aan in de hoge zalen van het Amstel Hotel in Amsterdam. Het 500e Zwarte Beertje was verschenen en zijn pocket-reeks was verreweg de populairste serie in Nederland. Het was het topjaar in de pocketverkoop, het leek erop dat geen enkele Nederlander de vakantie aan zee door kon komen zonder een paar van die detective-boekjes op zakformaat in de koffer. Wie vergeetachtig of overmoedig niks leesbaars had meegenomen en op een regenachtige dag met de onvermijdelijke grijze ledigheid werd geconfronteerd, snelde naar het sigaren- en boekenwinkeltje in de Dorpsstraat om voor één gulden vijftig een Zwart Beertje aan te schaffen. Bruna was in die tijd een knus familiebedrijf.

■*Succes-pockets uit de Zwarte Beertjes-reeks van Bruna.*

Albert Willem was niet alleen de vader van Dick Bruna, de tekende adjunct-directeur, maar ook van alle auteurs die hij uitgaf en die hem Abs mochten noemen. "Hij speelde de vaderlijke rol van de uitgever die voor de onzakelijke kinderen zorgt", zei Dick later over hem. Als het uitbetalingstijd was, kwam Abs Bruna als het even kon zelf bij de schrijvers langs om de royalties te overhandigen. Een van de eregasten in het Amstel Hotel was Leslie Charteris, de schepper van de Saint, die korte tijd later in de gestalte van Roger Moore een tv-held zou worden. Maar de opvallendste gast was Hendrik van der Kallen, meestal Hans en soms ook Harro genoemd, maar slechts als Havank bekend bij de gretige lezers van de Zwarte Beertjes. Havank had net, op vijftigjarige leeftijd, zijn rijbewijs gehaald en troonde iedereen mee naar zijn fonkelnieuwe grijze Triumph Herald met het nummerbord HVK 55. Toen collega Charteris even achter het stuur plaatsnam, schoten de fotografen toe. Havank stak glunderend een sigaartje op en dacht er niet aan de inktkoeli's te verklappen dat de auto geheel was bekostigd door Abs Bruna.

FUNDAMENT

Bruna had een speciale relatie met Havank, die sinds 1935 koddige speurdersverhalen produceerde en dertig pittig lopende titels had geleverd voor de serie. De avonturen van De Schaduw waren zo geliefd in de late jaren vijftig en het begin van de jaren zestig dat de boekjes liefkozend Havankjes werden genoemd. Vanaf het begin van de pocketreeks in 1955 was Havank het fundament van de Zwarte Beertjes. Bij de eerste 100 titels zaten er zes van Havank. Jaarlijks werden zo'n 150.000 Havankjes verkocht. Havank hield er een chaotisch soort leven op na en zat regelmatig in geldnood. Het ene moment was hij de ster van de avond, uitermate gul en vol kostelijke anekdotes, het andere moment was hij depressief en drankzuchtig en verwaarloosde hij zichzelf in donkere hotelkamers.

Altijd was daar Abs Bruna met een cheque en een opbeurend woord. Maar hij kon ook streng zijn. Toen de schuld van Havank was opgelopen tot 230.000 gulden, kreeg hij voorlopig zijn rechten niet uitbetaald. De Triumph Herald waar Havank mee mocht pronken voor het Amstel Hotel, moest hij in jaarlijkse termijnen van 2.000 gulden plus vijf procent rente, afbetalen.

NOSTALGIE

Dit jaar viert de firma A.W. Bruna Uitgevers weer een feestje. Het bedrijf bestaat 125 jaar en kijkt met nostalgie terug naar de gloriejaren van de Zwarte Beertjes en dat romantische begin van alles, het moment in 1868 waarop opa Bruna een boekenzaakje in Haarlen overnam. Een mooie deal met de Staatsspoorwegen in 1891 bracht alle stationskiosken in Bruna-handen en later kreeg de uitgeverij in winkelstraten over heel Nederland vestigingen. De winkels zijn al lang afgestoten en de uitgeverij werd ondergebracht bij de Friese Pers, daarna bij de Malherbe Groep en is nu een onderdeel van Meulenhoff & Co. Vooral in de jaren zeventig had Bruna het zwaar te verduren.

Er werd toen besloten zoveel mogelijk boeken als Zwarte Beertje uit te geven. De Beertjes hielden het bedrijf drijvende en zorgen de laatste jaren voor 20 procent van de Bruna-omzet. De Utrechtse uitgeverij viert het jubileum uiterst sober. "A.W. Bruna zal geen overdadige feesten organiseren, maar investeert liever in zes gerichte thematische campagnes in de boekhandel", wordt gemeld. Havank zou zich met hand en tand tegen dit besluit gekeerd hebben, maar de schrijver heeft al in 1964, twee jaar na het Amstelhotel-festijn, de laatste adem uitgeblazen.

ZWART

De oude Abs Bruna kwam zelf met het idee voor de Zwarte Beertjes. De kleine buigzame boekjes hoorden bij de moderne tijd, ze zaten als gegoten in de boekenrekjes die de mensen naast hun pas afgeschafte televisietoestel hadden opgehangen. Hij liet het werk verder over aan Jaap Romein en zijn zoon Dick. Omdat Dick Bruna voor de strakke, simpele omslagen zwart als basis gebruikte, werd voor de naam Zwarte Beertjes gekozen en niet voor Bruine Beertjes, zoals eerst het plan was. Er waren meer pocketseries in Nederland, de Prisma's met onder meer Ellery Queen en de Salamanders, maar een goedkope reeks die helemaal aan de misdaad was gewijd, bestond niet.

Het allereerste Zwarte Beertje was *De dood van apotheker Dekkinga*, dat net als de auteur, Tjeerd Adema, in de vergetelheid is verdwenen. De boeken van Peter Cheney, Leslie Charteris, Jean Bruce (OSS 117), Georges Simenon, Havank en Ian Fleming (James Bond) werden voorzien van snel herkenbare omslagen, kleine kunstwerkjes die de koper het warme gevoel gaven dat hij ook eem beetje bij die avontuurlijke Bruna-familie hoorde. Maigret kreeg een pijp als symbool, de Schaduw een heertje met sigaar en rookwolk en de Saint een figuurtje met een cirkeltje boven het hoofd.

Dick Bruna 'verpakte' ongeveer 150 Zwarte Beertjes per jaar, na ze eerst van begin tot eind nauwkeurig te hebben gelezen om de essentie in een paar dikke lijnen samen te kunnen vatten. Hij ontwierp in dezelfde stijl ook affiches voor de boekhandel met teksten als *Lekker lui liggen lezen* en *'t Is weer pocket-weer*.

Bruna heeft sinds 1955 ruim 2500 Beertjes uitgegeven, samen goed voor 70 miljoen verkochte exemplaren. Bloed en bloot hebben de gestileerde figuren in het zwart van Dick Bruna vervangen, maar het vriendelijke, bescheiden beeldmerk met het beertje is gebleven.

Wedstrijd

VERGETEN JULLIE ONZE wedstrijd niet? Schrijf een leuk verhaaltje en stuur dat op naar onze Kinderkrant, Amigoe Scherpenheuvel z/n, Curaçao of Caya G.F. Betico Croes 110, Aruba of Kaya Gobernador N. Debrot 152, Bonaire.

Je kunt ook een opstel dat je op school gemaakt hebt, opsturen. Denk erom, je moet het wel zelf geschreven hebben. Alle verhaaltjes die we ontvangen, komen in de krant. En eind van het jaar in de Kerstkrant maken we bekend wie met het leukste en mooiste verhaaltje gewonnen heeft. De winnaar krijgt vijftig gulden. Aan de slag!

TANTE NEL

Xingoe de hond

WEET JE het nog? Xingoe is de hele nacht bezig geweest een groep tapirs van het maisveld te verjagen.

Hij en zijn moeder Detta leefden zo'n honderd jaar geleden in het Braziliaanse oerwoud bij de kolonist Andreas en zijn vrouw Christa.

"Het is zo mooi weer", zegt Christa. "Ik ga eens naar de maisvelden kijken. De plantjes zijn zeker al lang de grond uit."

"Ik ga met je mee", zegt Ernst en gespt zijn revolver om. Langzaam staat Detta op. Ze blaft eens schor, maakt een paar sprongen en is dan al weer blij dat ze de twee mensen bij kan houden. Ze wordt oud. Maar het lijkt wel of de zonnestralen op haar lichaam haar jonger maken en de spieren weer soepel.

Vlak bij de akkers keren de honden om en lopen jankend terug. "We lopen te langzaam naar hun zin", zegt Ernst. "Ja, Detta, te voet kom ik niet meer zo snel vooruit. Zo'n jonge kerel als Xingoe kan harder lopen."

"Wat Detta toch bezielt", zegt Christa verwonderd. "Eerst kon ze nauwelijks lopen en nu... moet je eens zien!" De honden stuiven weg. Voorop Xingoe en Detta er achter aan. Van verre, uit de richting van het maisveld, komt hun geblaf.

"De indianen!" schrikt Christa. "We moeten terug."

Maar de oude man houdt haar hand vast. "Ze blaffen niet woedend", zegt hij. "Kom mee daar die heuvel op. Vandaar kunnen we het veld zien."

De honden komen weer terug. Ze stoten met hun neuzen tegen de knie van Ernst en gaan blaffend voor Christa staan. "Laten we gaan kijken", zegt Christa.

Op het veld zijn veel jonge planten geknakt en vertrapt. Overal staan de sporen van de tapirhoeven in de bodem gedrukt.

"Onze maisplantjes!" roept Christa. "Wat zal Andreas wel zeggen? Zoveel moeite en nu deze verwoesting! Detta, Xingoe, waarom hebben jullie niet beter opgelet? De een rent maar een beetje rond en de ander ligt bij het vuur. Fijne helpers hebben we, dan moet ik zeggen!"

Gelukkig verstaat Xingoe niet wat Christa zegt. Plotseling heeft hij de smaak om te jagen te pakken gekregen. Met scheve kop raast hij in het rond.

"Die is niet goed snik", zegt Christa. "Kom, laten we maar naar huis gaan."

(wordt vervolgd)

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. getal; 3. vrouw van Adam; 6. lidwoord; 8. kippenprodukt; 9. meubelstuk; 13. deel van een kippenhok; 15. vrouw van een stier; 16. deel van het gezicht; 17. aanwijzend voornaamwoord; 19. gedeeltelijk; 21. muzieknoot; 22. boven; 24. grootouder; 25. grootouder.

VERTICAAL: 1. en dergelijke (afkorting); 2. krijg je op school; 4. huid; 5. uitroep; 7. vermoeid; 10. dee' van een trap; 11. deel van een been; 12. sneeuwschoen; 14. een zekere; 18. bewoner van Ierland; 19. niet wijs; 20. maak je om te wassen; 21. muzieknoot; 23. vader.

1	2		■	3	4	5
6		■	7	■	8	
■	9	10		11		■
12	■	13			■	14
15			■	16		
	■	17	18		■	
■	19				20	■
21		■		■	22	23
24			■	25		

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnares van de week is:

Nataly Wansing
Heeltsumastraat 60
Curaçao

Zij ontvangt f.15,- en kan langs komen om haar prijs op te halen bij de Amigoe te Scherpenheuvel (tot 15.00 uur).

OPLOSSING vorige keer:
HORIZONTAAL: 1. oud; 3. web; 6. t.k.; 8. do; 9. Rus; 11. oma; 13. tak; 15. emmer; 16. ene; 17. een; 19. nek; 21. e.d.; 23. me; 24. lek; 25. rat.

VERTICAAL: 1. otto; 2. uk; 4. Ed; 5. boek; 7. nu; 9. ramen; 10. steek; 12. men; 14. are; 16. ezel; 18. neet; 20. en; 22. de; 23. ma.

Wist je dat ???

HOE VERBETER JE je humeur? Dat kun je op verschillende manieren doen. Eén daarvan is muziek. Stel dat je de hele zondag hebt zitten leren voor een moeilijk proefwerk. Je broertje hoeft dan maar iets verkeerds te zeggen of je scheldt hem uit. Het beste wat je dan kunt doen om weer in een goed humeur te komen, is niet om een rustig kalmerend muziekje op te zetten. Nee, je moet dan juist luisteren naar harde rockmuziek. Dat past prima bij je stemming en het verbetert je humeur dus beter. Langzaamaan ga je dan over op wat zachtere muziek. En kijk, je blijft je nu beter voelen.

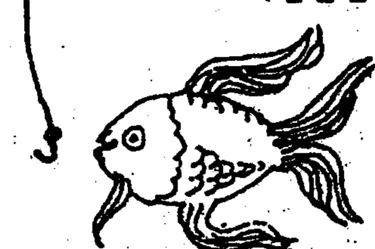
=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

IN MEXICO OP de Sierra di Puebla wonen de Nahua-indianen, een Aztekenvolk. Ze lijken maar heel weinig op indianen, want hun huid is lichtbruin. De vrouwen zien er vaak mooi en elegant uit, vooral als ze hun mooiste hoofdtooi op hebben: de *maxtahual*. Dit is een lange streng van paarse en groene wollen draden, die met het haar samen worden gevlochten en om het hoofd gewonden als een enorme tulband. Het zijn ongeveer 22 draden van 5 meter lang. Als de draden bijna allemaal paars zijn, is de vrouw ongetrouwd. Bijna allemaal groen betekent getrouwd. Over de tulband heen wordt een mooi zelf geweven witte lap gelegd. Zo verschieten de kleuren niet in de zon.

=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

HOE ZIET EEN vis de wereld om zich heen? Een heleboel vissers doen hun best de haak van hun hengel te verbergen. Niet nodig! De vissen zien niets gevaarlijks in de haak. Waar ze wel van schrikken, is beweging aan de kant van het water. Laat die haak dus maar dobberen, maar houd je zelf muisstil.

=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

Het muisje dat voor niets bang was

Er was eens een muisje dat zijn oma eens wou opzoeken. Hij deed zijn beste pak aan en kamde zijn haar. Maar toen zei hij tegen zichzelf: ik zou maar eerst eens bellen om te vragen of het kon.

Hij belde op en vroeg oma: kan ik bij u komen? Maar natuurlijk. En toen ging hij op pad. Toen hij aankwam, zei de oma tegen hem: vlug, vlug anders word je opgegeten door de kat. Maar de muis begon hard te

schreeuwen: miauw, miauw. En daar kwam de kat al aan, maar de muis pakte hem bij de poot en gooide hem in de lucht.

De oma zei: kom je de boerderij eens verkennen. Ja, ja, ja ik wil het eens. Ze kwamen bij de kippen, de varkens en ook de stieren. Maar opeens hoorde hij meuww, meuee en de muis draaide zich om. Hij schrok zo erg dat hij wegrende, maar de oma riep: dat is Bessie, dat ouwetje doet niet eens een vlieg kwaad.

SHIRINDA
F.D. Rooseveltweg 308

Onze rare kat

Op 18-2-'93 heeft onze poes baby's gekregen. Het waren 3 jongens en 1 vrouwtje. We hadden het in de krant gezet. Er zijn 2 over gebleven. Nu zijn ze niet meer te krijgen.

Behalve de katjes hebben we ook nog een hond. De hond vond de kleine katjes leuk. Maar de moederkat begon steeds naar haar te brommen. Toch is een van de katjes dikke vrienden met de hond geworden.

Begin juli is onze hond loops geworden. Op een dag gebeurde er iets raars. Toen riep mijn zus opeens: kijk Stip, dus onze kat, drinkt uit de tietjes van de hond. Toen begonnen we te lachen, maar toen keken we en het was echt waar.

SILVIE KETELAARS
Kaya Talon 8
(7 jaar)

Goocheltrucje

NEEM TWEE guldens en leg er een in elke hand op je vingers. Als je de handen nu met een ruk omdraait en op tafel slaat, gaan de guldens door de snelheid mee en de situatie is dan als volgt: je hebt je handen plat op tafel liggen met de handpalmen naar beneden en onder iedere hand een gulden. Tenminste.......... zo zou het volgens je toeschouwers moeten zijn.

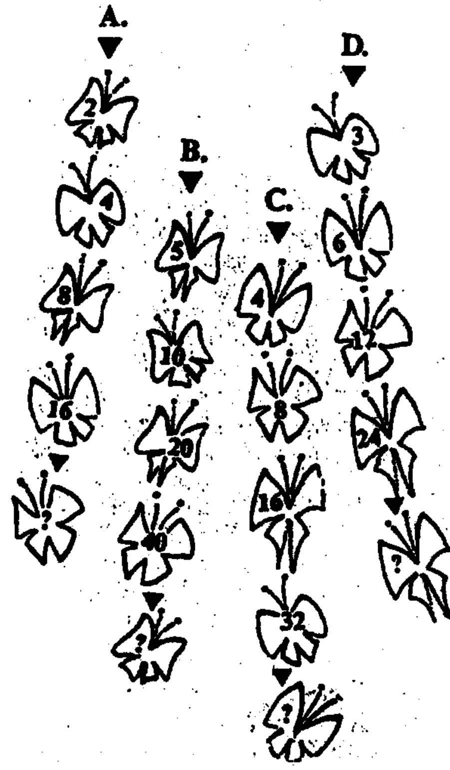
Als je echter je rechterhand omhoog doet, blijkt zich daaronder geen gulden te bevinden. Die ligt samen met de andere gulden onder je linkerhand, zoals je je toesch[...]wers laat zien.

Om dit trucje goed te d[...] moet je van te voren [...] beetje oefenen. Wat je [...] is namelijk het volgende[...] wijl je je linkerhand inder[...] zoals hierboven beschr[...] omgekeerd op de tafel [...] rem je je rechterhand [...] voor hij de tafel raakt [...] ogenblik af. De gulden [...]oudt dan zijn snelheid, [...] wordt niet meer door de [...] aangeduwd en vliegt me[...] boog weg naar de plaats [...] de linkerhand neerkom[...] hem snel bedekt. Het [...] allemaal zo snel dat nie[...] er iets van ziet.

Het is allemaal veel m[...]lijker dan het lijkt. Alles [...] als het ware vanzelf. Je [...] er alleen maar voor zo[...] dat de gulden de goede [...]ting uit vliegt. Probee[...] maar eens. Je zult zie[...] het meevalt.

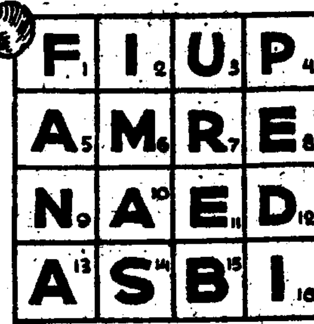
Rekenraadsel

HIER ZIE je vier rijtjes met getallen. Kun je raden welke getallen er in plaats van de vraagtekens moeten staan?

Fruitraadsel

UIT HET onderstaande vierkantje kun je zes verschillende vruchten halen. Je begint bij een letter en neemt dan een opvolgende onverschillig in welke richting. Je mag zelfs een letter dubbel gebruiken.

F	I	U	P
A	M	R	E
N	A	E	D
A	S	B	I

Help!

AAN DEZE vis ontbreekt iets. Weet jij wat? Teken het maar gauw erbij, dan kan hij tenminste weer behoorlijk zwemmen.

OPLOSSING Fruitraadsel: ananas; pruim, aardbei, banaan, peer, druif.

OPLOSSING Rekenraadsel: A. 32; B. 80; C. 64; D. 48.

Verhaaltjes

DE VERHAALTJES voor de wedstrijd strómen binnen! Goed zo, allemaal. Shirinda (achternaam?) dacht vast en zeker, dat haar verhaaltje kwijt geraakt was. Maar het kwam net te laat binnen voor de vorige Kinderkrant, dus moest het deze keer geplaatst worden.

Silvie is tot nu toe de jongste inzendster. Goed zo, Silvie!

en tot nu toe heeft Yasmina het langste verhaal (met de langste haren).

Het mooie meisje met de langste haren

Er was eens een koningin die een baby kreeg. Het was een meisje. Een heel mooi meisje met mooi goud haar. Het meisje werd steeds groter en de haren steeds en nog steeds langer. En de ouders wilden niet dat ze zou trouwen met een prins.

Toen het meisje 18 jaar was geworden, kwam een prins langs. Toen de prins het meisje zag en het meisje de prins werden ze verliefd op elkaar. Toen de koningin dat hoorde, werd ze erg woedend. Ze zei: wat moet ik doen om de prins kwijt te raken? Toen zei ze: o, ja de zwarte heks in het bos weet raad.

Toen ging de koningin naar de zwarte heks en vroeg om raad. Toen zei de zwarte heks: hier is een poeder als de prins weer bij de prinses komt, moet je dit poeder in een glas met water strooien. Als de prins dit drinkt, wordt hij een vogel. Toen de prins weer bij de prinses kwam, kreeg hij glas met water, want hij had erge dorst. Hij dronk alles op. En toen foeps.....! Hij is een mooi vogel geworden.

De prinses werd heel erg verdrietig. Ze huilde de hele dag door. Toen had ze een idee. Ze ging naar de zwarte heks en vroeg of ze de vogel weer kan veranderen in de prins. Toen zei de heks als je mijn werkmeisje wordt. Toen zei het meisje: goed. En dat ze de prins nooit meer mag zien. Toen veranderde de vogel weer in de prins.

Elke dag ging de heks werken. En het prinses moest thuis blijven om het huis

schoon te maken. Ze was hoog in de toren. En met de deur op slot. Toen kwam de prins. De prins vroeg: hoe kom ik daar boven bij jou? Toen zei de prinses: door mijn haren. Ze liet haar haren uit het raam naar beneden vallen. Haar haren waren wel 100 m lang. Toen klom de prins op de haren van de prinses.

Zo ging de dagen voorbij. En elke dag was het meisje blij. De heks weet niet waarom. En toen op een dag ging ze kijken waarom. Ze deed alsof ze naar het werk ging, maar ze bleef achter bosjes staan die dichtbij het huis waren. En ze zag alles. Toen ging ze naar boven waar het meisje en de prins waren.

O ja, ik zal jullie doden, maar het meisje had een glas water bij zich en de heks kon niet tegen water. Toen gooide het meisje het water op de heks en ze smolt tot een plas. Toen leefde het meisje met de lange haren en de prins nog lang en gelukkig.

YASMINA GENARO
Jongbloed Kv. 160
(13 jaar)

De Schaar

= door Nel de Jong =

Pinkie had een heleboel vriendjes, maar zijn beste vriend was toch wel Moene Muis. Moene kwam elke dag en dan speelden ze verstoppertje en tikkertje, rovertje en politieagent. En het meest van alles brandweerman, want dat wilde Pinkie later worden. Maar op zekere dag, toen Moene weer kwam spelen, sloop Pinkie met een geheimzinnig gezicht het kabouterhuisje uit.

"Kijk eens, wat ik heb!" fluisterde hij en keek of Poetsje hem niet hoorde. "Een schaar! Die heb ik uit het [...]"

"Ai", zei Moene. "Kijk maar uit, dat je je niet prikt."

Maar Pinkie luisterde niet. "Weet je, wat ik later ga worden worden?" vroeg hij.

"Brandweerman", zei Moene.

"Nee", zei Pinkie. "Kapper."

"Oh", zei Moene verbaasd.

"Zal ik jou ook knippen?" vroeg Pinkie. Maar Moenes haren waren veel te kort, dat ging niet. Gelukkig maar, vond Moene opgelucht. Hij voelde er niets voor om geknipt te worden.

Konijntje Mira, die net langs kwam, dacht er anders over. "Kun je ook krulletjes zetten?" vroeg ze. Maar dat kon Pinkie niet.

"Zal ik een pluimpje op je kop maken?" zei hij. "Dan knip ik al je haar weg, behalve midden op je kop. Dat staat heel leuk." En knip knip, knipperde-knip, knipte hij het hele konijntje kaal, op een klein plukje midden op haar kopje na. "Prachtig!" zei Pinkie vol bewondering voor zijn eigen werk. "Vind je ook niet, Moene?"

"Hum", aarzelde het muisje. "Tsja eh..." Hij vond het maar een gek gezicht.

En toen Mira zichzelf in een plas water bekeek, zette ze het pardoes op een huilen. "Wat een raar mager konijntje ben ik nu. Aiaiai, ik schaam me dood!" snikte ze en rende weg.

"Wat een ondankbaar konijntje", zei Pinkie verontwaardigd.

"Eh... misschien kan je toch beter maar weer brandweerman worden", zei Moene Muis. Maar daar wilde

Pinkie niets van weten[...] vond het knippen vee[...] leuk.

"Ik ga naar de hagedis[...]" zei hij. "Die vinden het [...] wel goed, dat ik ze k[...]" Maar de hagedi[...] schudden verlegen met [...] kopjes van nee. "Je zou[...] best mogen knippen", ze[...] ze. "Als we maar h[...] hadden." Daar had [...] domme Pinkie helemaal [...] aangedacht.

"Dan ga ik maar naa[...] parkietjes", zei hij. Maa[...] parkietjes waren veel te [...] op hun veertjes. Nog niet[...] mocht Pinkie eraf knipp[...]

"Flauw hoor", zei Pi[...] en keek verlangend naar [...] schaar.

"Misschien mag je het [...] [...]ppen", bedacht Moene M[...] "Dat is zo'n raar ding."

Maar Goelie Geit m[...]kerde boos: "Waag het [...] aan mijn mooie sik te ko[...] De mooiste sik van de b[...]

[...] mondi.

En toen kwam Dib[...] langs. Dibbes was een h[...] met een dikke vacht l[...] haren. "Pff, wat is het [...] warm", hijgde hij. "Ik w[...] dat ik een hagedisje w[...] dan had ik geen last van [...] vervelende haren."

Pinkies ogen begonne[...] schitteren. "Zal ik [...] knippen?" vroeg hij vlug. [...] even later ging zijn schaa[...] van knip knip knipperde[...] Grote plukken haar vlo[...] in het rond. Dibbes lang m[...] stil. Pinkie floot een vro[...] liedje onder het werk [...] Moene keek ademloos [...] Maar Dibbes was een gro[...] hond en Pinkie maar e[...] klein kaboutertje. H[...] duurde wel vier uur, voor[...] hij klaar was.

"Heerlijk", zuchtte de ho[...] en rekte zich eens lekker [...] "Ai, wat voel ik me fris. [...] bent een goeie kapp[...] Pinkie!"

"Ja", zuchtte het kabou[...]tertje. "Maar ik geloof dat [...] toch maar weer bra[...] weerman word. Oef, wat h[...] ik het warm gekregen v[...] dat knippen. En mijn v[...]gers doen zeer en mijn nek [...] stijf en ha-ha-hatsjie! al d[...] haren kriebelen in mij[...] neus."

En zo gebeurde het, d[...] even later de schaar we[...] veilig in het naaimandje la[...] terwijl Pinkie en Moe[...] brandweermannetj[...] speelden in de mondi. Had [...] niet mee willen doen?

Jurrasic Park's velociraptor ontmaskerd

Enge killer blijkt domme kip

INTELLIGENTE jagers in groepsverband of gewoon domme kippen? De velociraptors in *Jurassic Park* zijn deels geïnspireerd op de laatste inzichten der wetenschap. Maar daar valt een hoop op af te dingen, aldus paleontoloog Mike Howgate.

De grootste ster van *Jurassic Park*, de opzienbarende film over afschrikwekkende monsters die deze week ook op Curaçao te zien is, is zonder twijfel velociraptor: een superintelligente dinosauriër. Weet u wel dat beest met sikkelvormige klauwen op de tenen van zijn achterpoten, een staart die bedekt is met dunnen beenstaven en een komische drakekop. In de film doen deze roofreptielen wat echte velociraptors ('snelle jagers') vermoedelijk nooit in hun hoofd zouden hebben gehaald: ze vallen een tyrannosaurus aan. Dit afschrikwekkende monster, met sabeltanden die even lang waren als de onderarm van een volwassen mens, torende hoog boven de meeste andere dinosauriërs uit. De velociraptor was echter nauwelijks groter dan een wolf en zou zich meteen uit de voeten hebben gemaakt zodra dit dier in de buurt kwam.

Tot grote ergernis van zijn wetenschappelijke adviseurs, blies regisseur Steven Spielberg zijn velociraptors op tot belachelijke proporties. Tijdens de voorbereidingen van de film werd in de Amerikaanse staat Utah evenwel een roofreptiel opgegraven dat volgens de Amerikaanse paleontoloog Bob Bakker 'een sprekende gelijkenis vertoont met Spielberg's 'velociraptor'. De Utahraptor, die 120 miljoen jaar geleden moet hebben geleefd, was zes meter hoog, woog tussen de 1000 tot 1200 pond en had veel krachtiger kaken dan de kleine raptors.

"Terwijl de kleine raptors beschikten over adelaarachtige klauwen waarmee ze hun prooi vastgrepen", zo schrijft Bakker in het jongste nummer van het Amerikaanse tijdschrift *Earth* had Utahraptor klauwen die fungeerden als knipmessen. Utahraptor viel brontosaurussen in de flank aan en herhaalde deze taktiek totdat deze reusachtige herbivoren begonnen te wankelen. Met een achterwaartse trap werden de dieren vervolgens op doeltreffende wijze gedood'.

Maar waarop baseert Bakker, die in paleontologische kringen nog immer wordt beschouwd alsa een *enfant terrible* deze kennis? Uit de fossiele vondsten van Jim Kirkland en zijn medewerkers in Utah valt het intelligente gedrag van de Utahraptor niet af te leiden. Bakker en ook andere 'raptologen' baseren hun inzichten grotendeels op aantekingen van hun leermeester John Ostrom, een gerespecteerd paleontoloog van de Yale Universiteit, die in de jaren zestig deinonychus ontdekte, een voorloper van de velociraptor en een neefje van Utahraptor. Ostrom had in Montana de fossiele restanten gevonden van drie tot vijf van deze reptielen in de buurt van het karkas van een veel grotere ornithopod. Ostroms conclusie dat deinonychus grotere sauriërs aanviel, markeerde het einde van de dinosauriër als domme moerashagedis.

Een nieuwe dinosauriër was opgestaan: warmbloedig, schrander en zeer actief. Voetsporen die in Bolivia werden blootgelegd versterken het imago van de dinosauriër als kuddedier.

TEN ONRECHTE

Volkomen ten onrechte, zo meent paleontoloog Mike Howgate van de Universiteit van Londen. Howgate sprak eerder deze maand op het vijfde Europese Congres voor Skeptici, dat toevallig samenviel met de jaarlijkse bijeenkomst van het Britse Genootschap tot de Bevordering van de Wetenschap in Keele in Staffordshire.

Volgens Howgate is *Jurrasic Park* een ode aan de dinosaurologie, een pseudowetenschap waarbij analogieën met huidige diersoorten als vertrekpunt dienen. Howgate: "Een goed voorbeeld is Gallimimus, een andere prominente sauriër uit Spielbergs film. Omdat dit dier zo sterk lijkt op een struisvogel of emoe menen dinosaurologen dat Gallimimus een vacht of zelfs veren moet hebben gehad. Fossiele vondsten wijzen echter eerder in de richting van een reptielenhuid. Brontosaurus wordt in de film afgebeeld als een dier dat in kuddes graast. Triceratops of hoorndinosauriër zou een warmbloedig dier zijn geweest. Dat zijn geen verzinsels van Spielberg, maar van dinosaurologen uit de Verenigde Staten."

Typerend voor de dinosaurologie is volgens Howgate de discussie over de vermeende warmbloedigheid van dinosauriërs. De simpele redenering luidt: als het loopt als een eend, ademt als een eend en groeit als een eend, kan het geen schildpad zijn. Bob Bakker zegt dat de grote vormverscheidenheid en snelle evolutie van de dinosauriër wijzen op warmbloedigheid, maar volgens Howgate is de academische opvatting dat dinosauriërs hun lichaamstemperatuur niet konden reguleren. "Vermoedelijk hebben spijsvertering en fermentatie verhinderd dat de dieren 's nachts snel afkoelden. Hun magen fungeerden als een reusachtige kachel."

Intelligentie wordt tegenwoordig aan een groot aantal sauriërs toegeschreven. Toch is van de 'slimme' deinonychus nooit een volledige schedel gevonden waaruit de juiste herseninhoud kan worden afgeleid.

Howgate: "Velociraptor, een troonopvolger, had de hersenomvang van een krokodil. Ik zie deze dieren niet in groepen jagen. Dergelijk gedrag is zelfs in het huidige dierenrijk vrij zeldzaam. Alleen wolven en leeuwen jagen in groepen, en jachtluipaarden in paren. Van de meer dan vijfduizend vogelsoorten, de zogenaamde erfopvolgers van de dinosauriër, vertonen alleen pelikanen dit soort gedrag; zij vormen een cirkel boven het water om vissen op te drijven. Geen van deze dieren zal echter proberen om, zoals de deinonychus gedaan zou hebben, een groter dier aan te vallen. Zelfs leeuwen blijven op veilige afstand van olifanten. Ostrom zegt dat deinonychus wél grotere dieren aanviel omdat het dier over dodelijke knipmesachtige klauwen beschikte. Maar die klauwen zijn veel te stomp. Vermoedelijk werden ze alleen gebruikt om prooien naar de grond te trekken. Dat deinonychus zich in grote sauriërs vasthaakte, als een sabeltijger in een wolharige mammoet, lijkt me onwaarschijnlijk: dat zou een veel te riskante onderneming zijn geweest."

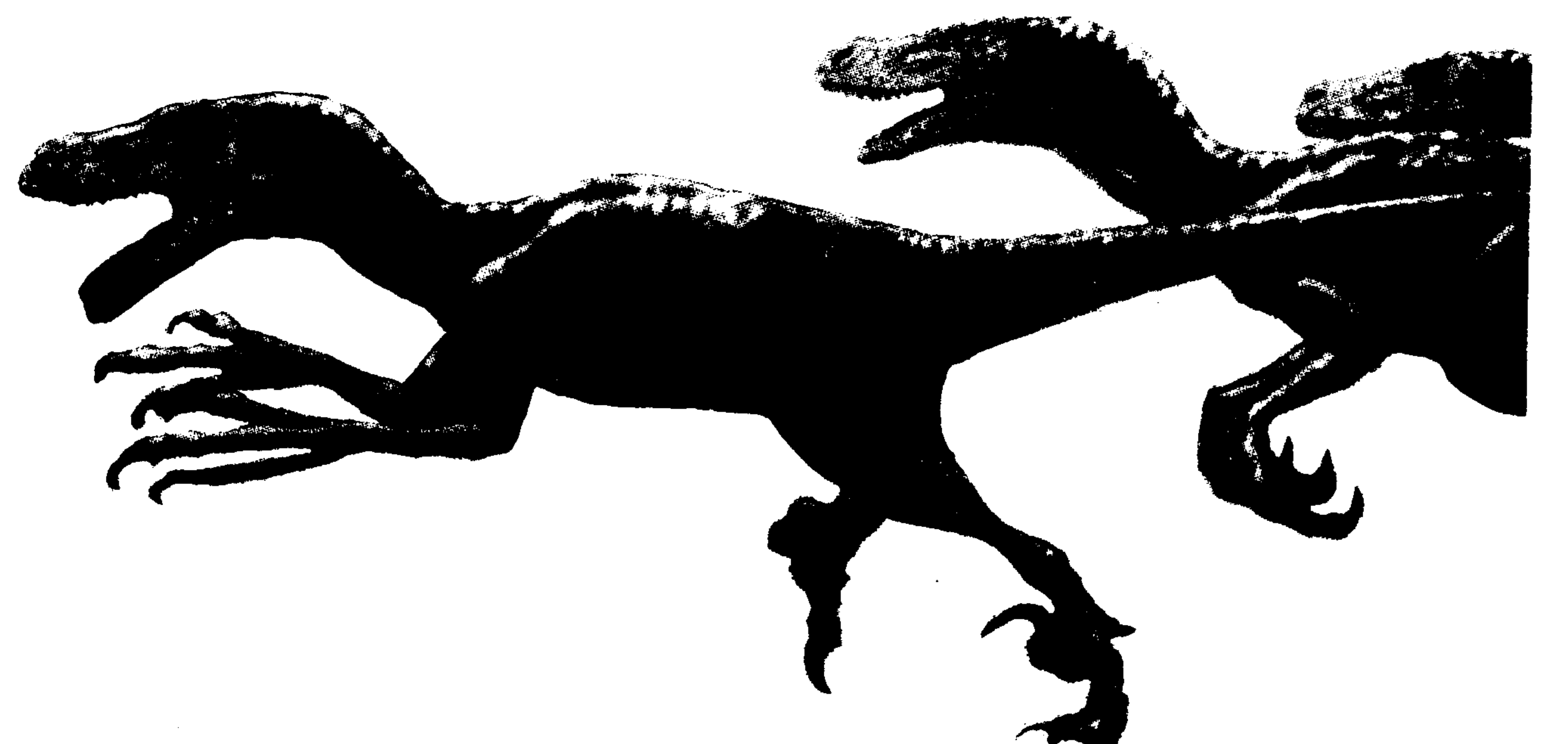
IN DUIGEN

Ostroms theorie viel volgens Howgate in duigen toen hij drie jaar geleden details publiceerde over de vindplaats van de fossielen waarop zijn volledige theorie was gebaseerd. "Toen ik las dat het zou gaan om een voormalig rivierengebied voelde ik natigheid. Plotselinge overstromingen, zoals die van de Mississippi, richten onder dieren enorme slachtingen aan. Kadavers worden in de stroom meegesleurd en vormen in kuilen massagraven. Moerassen worden doodsvelden, waarin dieren muurvast komen te zitten. Kleinere dieren, die proberen de kadavers op te eten, zakken meestal zelf weg in het slib. Wanneer herbivoren en carnivoren of — zoals in Ostroms geval — deinonychus en ornithopeden in elkaars omgeving worden aangetroffen, betekent dat nog niet dat de een de ander heeft aangevallen."

Toch houden dinosaurologen vol dat dinosauriërs sociale wezen waren die in kuddes leefden en zelfs in groepen jaagden. Uitgestrekte voetsporen in Noord- en Zuid-Amerika worden als tastbaar bewijs aangehaald. Maar volgens Howgate zijn ook deze vondsten niet kritisch bestudeerd.

"Vaak worden deze sporen langs voormalige rivieroevers of kustgebieden gevonden. De dieren volgden dus noodgedwongen hetzelfde pad. Je kunt ook niet aan de hand van voetstappen op het strand zeggen of ze aan een groep of aan individuen hebben toebehoord. Uit voetsporen in Bolivia heeft men afgeleid dat een dertigtal carnivoren acht sauropoden zouden hebben opgejaagd. Maar de voetsporen van de sauropoden zijn gevonden over een breedte van maar liefst tweehonderd meter langs de oevers van een meer. Opgejaagde dieren zouden veel dichter bij elkaar hebben gelopen."

Howgate meent dat de huidige beeldvorming van de dinosauriër moet worden gezien tegen de achtergrond van ontoereikend bewijsmateriaal. "Mijn opvatting is dat meest schrandere dinosauriërs niet veel slimmer waren dan een kip. Wees eerlijk: heeft u kippen ooit een cordon zien vormen en een mens zien aanvallen?"

De schrik van Jurassic Park: 'slimme' velociraptor

Licht op straat en in openbare gebouwen

Eeuw van de verlichting

De nieuwste DOS-versie van het tekstverwerkingsprogramma WordPerfect, vormt een van de ingrijpendste aanpassingen die het programma tijdens zijn levenscyclus heeft ondergaan. Het populaire tekstverwerkingsprogramma ziet er op het scherm en in de wijze van bedienen uit alsof het om een Windows-programma gaat. Er is een zogenaamde grafische omgeving met keuzemenu's, knoppenrijen, schuifbalken, dialoogvensters, en meer van die modernigheden, die zich het beste laten bedienen door middel van de muis. Voorbeeldje: het verplaatsen van een stuk tekst naar een andere plaats in een document hoeft niet langer met ALT F4, naar eind blok, CTRL-F4, 1,1 cursor naar nieuwe plek en RETURN voor opvragen, maar is nu een kwestie van aanklikken verslepen naar nieuwe plek, loslaten en klaar.

Het tekstverwerkingsprogramma heeft gedurende zijn bestaan een gestage ontwikkeling doorgemaakt. Na de eerste versies was het vooral W.P. 4.2 dat - jaren geleden al weer - een wereldsucces werd. Na 4.2 volgde 5.0: de eerste versie die op bescheiden schaal met grafische functies overweg kon en een jaar of drie geleden werd de tot nu toe laatste opwaardering uitgebracht: WordPerfect 5.1, dat met muisgestuurde menu's kon werken en dat een sterk uitgebreide macrotaal kreeg.

Maar het werd wel tijd voor een nieuwe DOS-versie. WP 6.0 zal de liefhebbers niet teleurstellen. In het pakket zijn meer dan 600 vernieuwingen en verbeteringen aangebracht. Voor wie de twee documenten die WP tot nu toe naast (of beter:achter) elkaar kon bewerken te weinig vindt: WP 6.0 kan met negen documenten tegelijkertijd overweg. De helptoets is niet langer meer eigenwijs F3: net als in ieder ordenlijk programma is dat F1 geworden, en ook is er nu een coach-functie die moeilijke handelingen voordoet. De aanmaak van etiketten of enveloppen gebeurt razendsnel vanuit de brief die later in die envelop moet. Tekstfragmenten kunnen aan andere documenten of blokken worden gekoppeld door een voorziening die Hypertext wordt genoemd; aanvullende informatie in bijvoorbeeld handleidingen is daarmee razendsnel op te vragen.

WordPerfect kan niet alleen uitstekend met tekst overweg, maar ook steeds beter met getallen. In het pakket is een iets uitgeklede versie van PlanPerfect opgenomen; voor een gemiddelde spreadsheet, zeg maar voor dagelijks gebruik, hoeft geen ander programma meer gestart te worden. De fax is in het zakelijk verkeer niet meer weg te denken. Het programma ondersteunt zowel binnenkomend als uitgaand faxverkeer. Het verzenden van een document via een faxmodem gebeurt op vrijwel dezelfde manier als het afdrukken van een stuk tekst: de betreffende functie is dan ook in hetzelfde menu te vinden. Een andere verbetering van het programma is de ondersteuning van vele verschillende lettertypen. Er wordt een aantal ATM-Type 1 en Bitstream Speedo-fonds meegeleverd. Ook True Typelettertypes kunnen worden gebruikt.

De macrotaal van WordPerfect, waarmee allerlei standaardhandelingen verregaand kunnen worden geautomatiseerd, is verder uitgebreid. Voor verstokte macrobakkers die uit noodzaak of uit liefhebberij tientallen ingenieuze macro's hebben vervaardigd, is er ook slecht nieuws: de nieuwe macrotaal komt niet overeen met die uit 5.1. Dat wordt dus herschrijven of, in het gunstigste geval, converteren.

De meest in het oog springende wijziging is natuurlijk die grafische gebruikersinterface van WP 6.0. Echter: vrijwel alles wat u tot nu toe met al die ingewikkelde functietoets-aanslagen kon, kan desgewenst nog steeds op diezelfde manier worden gedaan. Zo'n 85 procent van alle toetsencombinaties is ongewijzigd gebleven. Wie de muis haat, hóeft hem dus niet te gebruiken. Wie helemaal geen behoefte heeft aan zo'n grafisch beeld met knoppenbalken en keuzemenu's, kan ook omschakelen naar het vertrouwde maagdelijke WP-scherm, waarin onderin het beeld alleen de hoogst noodzakelijke informatie staat.

Het nadeel van al die grafische toeters en bellen is natuurlijk wel, dat het programma nogal wat eisen stelt aan de computer waarop het draait. Het bewerken van een document in de grafische stand kost meer tijd, omdat de beeldopbouw nou eenmaal ingewikkelder is. Een afbeelding verslepen naar een andere plek in een rapport kán prima, maar op een niet al te zware machine moet je wel geduld hebben. Als je er lekker mee wilt kunnen werken moet je toch wel minstens beschikken over een stevige 386-pc met een geheugen van vier Megabyte. Een snelle videokaart is ook een verademing.

Ook de hoeveelheid ruimte die het programma nodig heeft op de vaste schijf is niet gering. Compleet geïnstalleerd heeft WP 6.0 meer dan 15 Mb aan ruimte nodig. Voor een DOS-programma is dat echt ontzettend veel. Het is ook mogelijk voor een minimale installatie te kiezen; dan worden zaken als lesbestanden, spellingscontroles en synoniemenlijst en geluidsstuurprogramma's achterwege gelaten. Zo'n minimale installatie vergt toch ook nog zo'n 7 Mb aan schijfruimte.

De eerste indruk is, dat het programma heel wat méér te bieden heeft dan alleen die aardige grafische gebruikers-interface. Zo beschouwd kan ook iemand met een bescheiden 286 of 386SX genieten van allerlei nieuwe functionaliteiten, al moet dat noodgedwongen dan wel in de tekstmode. Samengevat: de komst van WP 6.0 is goed nieuws.

De lantaarnopsteker was tevens nachtwaker en klepperman. 'Het is drie uur en alles is rustig...'

Onvoldoende verhit vlees kan tot infecties leiden

Thuis en op het strand halen mensen in de weekends en nu vooral in de vakantie te voorschijn voor een lekker stukje geroosterd vlees. Maar het is oppassen geblazen. Onvoldoende verhit vlees kan een ernstige infectie veroorzaken. Het gevaar schuilt vooral in hamburgers en gehakt, zo waarschuwen medische onderzoekers uit Leiden en Nijmegen.

Recent onderzoek heeft namelijk aangetoond dat het nu nog zeldzame hemolytisch uremisch syndroom (HUS), dat bij niet tijdige behandeling tot de dood kan leiden, voornamelijk wordt veroorzaakt door een e.Coli-bacterie die de giftige stof verocytotoxine produceert. Uit een onlangs uitgevoerde studie blijkt dat de bacterie vooral voorkomt bij runderen.

Dr. V. Van Hinsbergh van het Gaubius laboratorium van TNO in Leiden en drs N. Van de Kar en prof. Dr. L. Monnens van de afdeling Kindergeneeskunde van het Sint Radboud ziekenhuis in Nijmegen houden zich samen intensief bezig met de ziekte die af en toe in kleine kring opduikt en in Nederland vooral in de zomermaanden toeslaat. Hun bevindingen zullen een dezer dagen worden gepubliceerd in de MFR-nieuwsbrief van de farmaceutische industrie.

Hoe het syndroom precies ontstaat, is niet bekend. "Wat we wel weten is dat de giftige stof van de bacterie via de darmwand in de bloedbaan terecht komt en met name de vaatwand van de nieren aantast. In ernstige gevallen worden ook andere organen zoals de alvleesklier en de hersenen beschadigd. De endotheelcellen van de vaatwanden, de binnenbekleding van de bloedvaten, spelen bij het proces een belangrijke rol. Wij willen daar een beter inzicht in krijgen om zodoende een middel te vinden waarmee de schade van de giftige stof voor de nier beperkt kan worden", aldus mevrouw Van de Kar die op het onderwerp hoopt te promoveren.

VOORKOMEN

Het allerbelangrijkste is naar de mening van de promovenda dat besmetting met de bacterie wordt voorkomen. Daarom bespreken de deskundigen thans met het praeventiefonds, het Rijksinstituut voor de volksgezondheid en milieuhygiene (RIVM) en de keuringsdienst van waren de mogelijkheid van een onderzoek naar de Nederlandse veestapel op het voorkomen van de bacterie. Een recente studie in Duitsland laat zien dat de uitwerpselen van maar liefst 10 procent van de onderzochte koeien stammen van de VTEC-bacterie bevatten. De runderen worden zelf niet ziek.

Het staat inmiddels vast dat deze bacterie de grote boosdoener is.

Van Oers onderzocht geschiedenis Curaçaose onderwijs

Landstaal vanaf begin een probleem

= door Jos de Roo =

Van 1962 tot 1968 was drs. J.F. van Oers leraar geschiedenis aan het Radulphus College en het Maria Immaculata Lyceum op Curaçao. Een vraag destijds van een leerling uit de vierde klas van de HBS heeft een stempel op zijn leven gezet. De leerling vroeg: "Meneer, hebben wij op Curaçao ook een schoolstrijd gehad?" Pas nu komt het antwoord in het proefschrift *De maatschappelijke context van het schoolwezen in de kolonie Curaçao 1816-1837*, waarop Van Oers deze zomer promoveerde aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen. De studie behandelt een korte, maar beslissende periode uit de schoolgeschiedenis van Curaçao, beginnend bij de maatregelen direct na het tweede Engelse tussenbewind en eindigend bij de maatregel waarbij het onderwijs niet meer bijna uitsluitend landszaak is en vrij baan wordt gegeven aan particuliere scholen, waar vooral de missie ruimschoots gebruik van maakte.

Bij het doorlezen van zijn studie verbaast steeds weer hoeveel van de onderwijsproblematiek de eeuwen door hetzelfde is gebleven: het probleem van de landstaal, de aansluiting op Nederland met aanpassingen aan de lokale situatie, de import van leermiddelen en het budget.

Van Oers vertelt in zijn prachtig gelegen Brabantse huis graag over de aanleiding tot zijn studie. "In de jaren zestig was het onderwijs op Curaçao nog identiek aan dat in Nederland. We gebruikten dezelfde leermiddelen, alleen was het geschiedenisonderwijs wat uitgebreider, omdat de geschiedenis van Amerika en de Antillen meer aandacht kreeg. De leerlingen moesten voldoen aan de examennormen die ook in Nederland golden. Je behandelde dus de bekende *topics*: de kiesrechtkwestie, de sociale kwestie en de onderwijskwestie. Toen die leerling vroeg of Curaçao ook een schoolstrijd had gehad, moest ik zeggen: 'Dat weet ik niet, want daar heb ik nog nooit iets over gelezen en ik ken ook geen boek over het onderwijs van de Antillen'."

"Dat zat me toch een beetje dwars. Ik dacht: nou geef ik les in geschiedenis in het onderwijs op Curaçao, maar zelf weet ik over de geschiedenis in het onderwijs op Curacao niets. Toen ben ik gaan praten met Chris van Koppen, docent aan de M.O.-A-opleiding. Hij zei dat hij wel eens had zitten neuzen en dat hij pas voor het examen pedagogiek een soort historische scriptie had gekregen van de neerlandicus Van Rossum. Ik heb dat toen in 1966 gelezen. Het was zo geschreven dat ik er erg veel zin in kreeg daar eens in te gaan neuzen, want hij had geciteerd uit de notulen van de schoolcommissie. Als een bezetene ben ik verder gaan werken en zoeken, een zeer tijdrovend werk moet ik zeggen, maar ik heb er nooit een hekel aan gehad. Als ik maar wat vond, was ik de koning te rijk. En ik heb nogal wat gevonden."

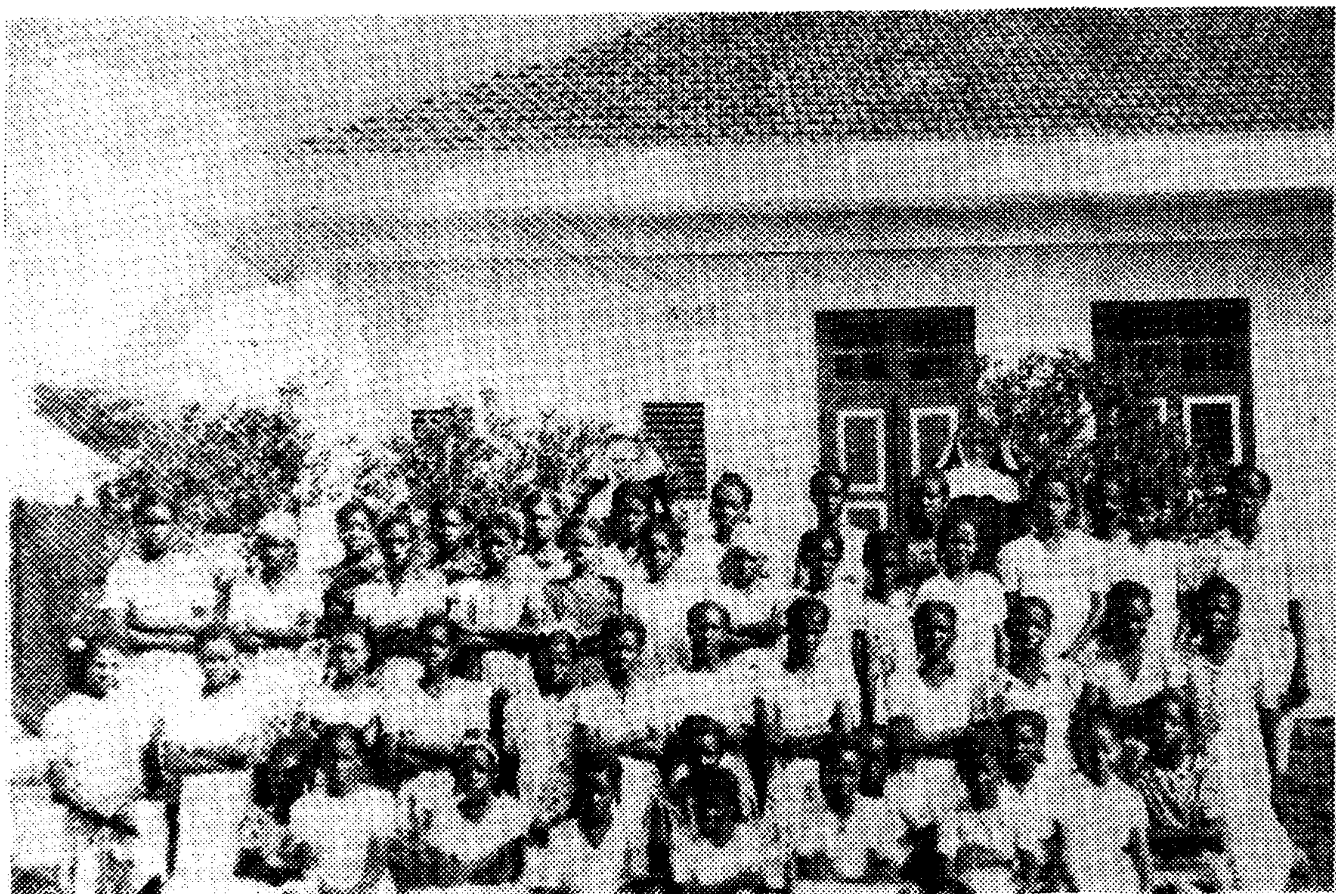
SCHOOLSTRIJD

Met zijn proefschrift is Van Oers niet tot aan de schoolstrijd gekomen, al schrijft hij er in de epiloog wel over. Van Oers: "Ik kon bij 1937 met een gerust geweten afbreken. Mijn aanvankelijke titel *De geschiedenis van het onderwijs op de Nederlandse Antillen in de negentiende eeuw* was te groots en wijds, dat ging gewoon niet en het was ook veel te tijdrovend. Dus ik ben niet gekomen aan de tweede helft van de negentiende eeuw en de twintigste eeuw, maar ik heb in de epiloog wel een paar toekomstlijnen geschetst. Ik weet er wel wat van, want ik heb heel veel onderzoek gedaan in de periode na 1837. Een schoolstrijd zoals in Nederland was er niet."

"Toen de zusters in 1842 op Curaçao kwamen, mochten ze onderwijs geven, maar dat moest neutraal zijn en ze kregen geen subsidie. In 1873 maakte de wet een subsidie mogelijk, maar er werd geen regeling ontworpen en het onderwijs moest nog steeds neutraal zijn. Bij de onderwijswet van 1884 was het precies hetzelfde: weer geen regeling voor de subsidie. Dat heeft nogal wat kwaad bloed gezet en je kunt het in de literatuur bij katholieke schrijvers ook merken: een grote irritatie en het zich afzetten tegen de eigenlijke protestantse machtsgroep. Het duurde tot 1907 voor er een nieuwe onderwijswet kwam, waarin het onderwijs niet meer neutraal hoefde te zijn en er toch subsidie kwam. Die hele weg van 1842 tot 1907 is er dus een frictie geweest. Het katholieke onderwijs was niet gesubsidieerd, maar moest wel neutraal zijn, tot in 1907 het onderwijs naar eigen inzichten mocht worden ingericht en er ook subsidie kwam."

Van Oers legt uit waarom 1837 het grote keerpunt in de geschiedenis van het Curaçaose onderwijs is. "Dan is de bijna monopoliepositie van de overheid gebroken. De deur voor particulier onderwijs werd wijd opengezet en dat kwam doordat er steeds meer gegoede ouders waren die eigen scholen voor hun kinderen wilden. De landsscholen konden toch niet meer kinderen opnemen dan het budget bepaalde en toen zijn ze afgestapt van het overwicht van het landsonderwijs en de gedoging van drie particuliere scholen. Binnen vijf jaar waren er acht particuliere scholen."

"Een paar maanden voordat deze maatregel werd genomen, was pastoor Niewindt in de schoolcommissie benoemd. Het zou best kunnen zijn dat dit is gebeurd met de gedachte het particulier onderwijs maar vrij te laten en Niewindt zal wel in zijn achterhoofd gehad hebben: dan weet ik wel wat ik ga doen. En dat heeft hij ook gedaan. In 1842 is hij naar Nederland gegaan; hij werd bisschop en zorgde ervoor dat er zusters kwamen. Zij hadden het grote voordeel dat ze allemaal volgens de goede methode waren opgeleid. Zij waren uitstekende onderwijzeressen, intelligente vrouwen en je kunt zeggen dat door deze missiescholen in ieder geval dat gedeelte van het onderwijs uniform is gebleven. Dit kun je van het particuliere lekenonderwijs niet zeggen. Dat waren totaal verschillende scholen met heel verschillende pakketten. De ene legde zich toe op moderne talen of op één taal en de volgende deed het voor de zeevaartschool, of voor de wiskunde, of die had van alles wat, of die trok voor bepaalde vakken een hulponderwijzer aan. Dat was geen uniform onderwijs meer, wat in strijd was met de wet van 1806."

Schoolkinderen van de vijfde en zesde klas van de zusterschool van Westpunt begin deze eeuw.

TOEKOMSTBEELD

Van Oers noemde zijn dissertatie *De maatschappelijke context van het schoolwezen in de kolonie Curaçao 1816-1837*. Waarom betrok hij de maatschappelijke context in een studie over het onderwijs?

Van Oers: "Het onderwijs of het schoolwezen hangt niet in de lucht. Ben je er zelf in werkzaam, dan heb je wel eens het gevoel dat je buiten de samenleving op een eilandje zit. Maar toch: voor iedere maatschappij is onderwijs een kardinaal onderdeel. Het wil met kinderen iets bereiken, zodat je eigenlijk begint met een toekomstbeeld dat je hebt van een samenleving. Die samenleving oefent invloed uit op dat onderwijs en omgekeerd. Ik heb geprobeerd die interactie tussen het schoolwezen en de Curaçaose samenleving ook aan de orde te laten komen. Er zijn natuurlijk niet ontzaglijk veel bronnen die over onderwijs handelen en die het daarover hebben, maar dat moet je tussen de regels door zien te lezen. Ik geloof dat op Curaçao altijd heel veel tussen de regels staat."

Van Oers laat zien dat de eerste maatregelen voor het onderwijs die na het tweede Engelse tussenbewind werden genomen, uitgingen van een ideaal.

"Die visie hangt nauw samen met de idealen van de verlichting, die wil dat de mensen gelukkig worden. De mens is van nature goed, dus je kunt hem ook gelukkig maken. Wanneer lukt je dat? Wanneer je domheid en onwetendheid kunt bestrijden en dat kan alleen maar met kinderen onderwijs geven, kinderen opvoeden. Bovendien heeft men het idee dat je mensen kunt veranderen en vormen. Dus je begint, zoals Rousseau zegt, als een *tabula rasa* en met goed onderwijs en goede leermeesters en -middelen kun je de mensen op een hoger plan brengen, waardoor de maatschappij als het ware ook straks een gelukkige maatschappij zal worden. Het is ook de tijd waarin al die onderwijsidealen van Pestalozzi, Montessori en Rousseau zijn geformuleerd. Dat speelt een rol in de onderwijswet van 1806 die ook op Curaçao als richtlijn werd genomen."

Deze Nederlandse wet werd niet klakkeloos overgenomen. Van Oers: "Een heel belangrijk adagium voor Curaçao was: wij kunnen de Nederlandse richtlijn gebruiken voor zover dat past bij de Curaçaose omstandigheden. Toen de Curaçaose gouverneur-generaal Kikkert de schoolcommissieleden de opdracht gaf een nieuw reglement te ontwerpen, had hij een drietal richtlijnen gegeven, waarvan de commissie zei: 'Dat kunnen wij op Curaçao niet precies volgen, zoals dat in Nederland

MGR. NIEWINDT
...pionier van het onderwijs...

gebeurt'. Een richtlijn was bij voorbeeld dat er geen enkel particulier onderwijs meer zou mogen zijn en er uitsluitend landsonderwijs van de overheid zou zijn. In Nederland zelf was er openbaar onderwijs en er was particulier onderwijs, wat ook gehandhaafd bleef met de wet van 1806. Maar op Curacao waren er slechte ervaringen met het particuliere onderwijs omdat het gegeven werd door mensen die ternauwernood zelf konden lezen en schrijven. Daar kon je niet veel van verwachten, daar werd een samenleving niet goed door geschoold, dus wilde Kikkert ermee ophouden."

In het Provisionele Reglement regelde Kikkert dat er hooguit drie particuliere scholen mochten zijn. Van Oers: "Dat reglement is 53 jaar lang provisioneel gebleven tot 1873. Er zouden vier landsscholen komen: twee van de eerste rang en twee van de tweede rang. Ze zouden gelijkelijk worden verdeeld: eentje van de eerste en van de tweede op Otrobanda en een van de eerste in Willemstad en van de tweede of in Willemstad of op Pietermaai, want dat waren de volkrijkste gedeeltes."

Bij Koninklijk Besluit werd er tweeduizend gulden per jaar uitgetrokken voor het onderwijs op Curaçao. Eerst was dit het salaris voor Van Paddenburgh waarvoor hij gratis onderwijs moest geven. Na diens ontslag werd dit het budget dat beschikbaar was voor het onderwijs. Van Oers: "Tweeduizend gulden is het ook gebleven met dit verschil dat de gouverneur tot 1830 iedere keer als er te weinig was, bijpaste, zodat er op een gegeven moment wel zevenhonderd gulden werd uitbetaald van andere begrotingsposten. Maar in 1828 is de grote reorganisatie gekomen van commissaris-generaal Johannes van den Bosch, die Curaçao in één groot geheel bracht met de andere Nederlandse Westindische bezittingen. De opdracht was de grootst mogelijkhe zuinigheid te betrachten en de koloniën moesten zo snel mogelijk zien zichzelf te bedruipen. Alleen militaire kosten zouden vanuit het moederland worden betaald."

SCHOOLCOMMISSIE

De overheid maakte de regelgeving voor het onderwijs en de schoolcommissie voerde de regels uit. Van Oers over deze belangrijke commissie: "Dat waren mensen zogenaamd uit alle mogelijke groeperingen, maar dat was toch vrij beperkt. Er zaten twee dominees in, een van de lutherse en een van de hervormde kerk. Na 1825 was dat weliswaar de Verenigde Protestantse Gemeente, maar het bleven twee dominees. Dan zat er verder een joodse zakenman in; die kreeg dan ook prompt de kas voor zijn rekening en de kasrekeningenverslagen. Dan was er nog een belangrijke burger, meestal een ambtenaar. In dit geval was het Caspar Lodewijk van Uijtrecht die de hele periode lid is geweest van de schoolcommissie als belangrijke blanke protestantse burger uit een voorname familie, die bovendien een hoge ambtenaar in het bestuursorgaan was."

"De schoolcommissie bepaalde op welke school kinderen werden geplaatst en per kind keerde ze een bepaald bedrag per maand aan onderwijs uit. De onderwijzers moesten dan ook maandelijks een staatje inleveren hoeveel kinderen ze in de klas hadden, welke kinderen dat waren en of ze er nog waren. Daar is vaak de hand mee gelicht zodat er wel eens betaald zal zijn zonder dat de kinderen het onderwijs hadden genoten."

"Slavenkinderen gingen absoluut niet naar school", vertelt Van Oers. "Daar is een grote kwestie over geweest. Op een gegeven moment heeft de pastoor, die maar steeds niet in de schoolcommissie werd opgenomen, een brief geschreven aan de commissaris-generaal Johannes van den Bosch, die toen minister van Koloniën was geworden. Hij kleedde het in als een vervolg op een statistieke opgave die hij in 1828 had moeten geven toen de commissaris-generaal op Curaçao was. Het venijnige zat hem in het feit dat hij dit zogenaamd als een vervolg beschouwde, terwijl de overheid zei dat dit niet via de hiërarchieke weg naar Nederland was gegaan. De minister stuurde dus die brief correct terug naar de gouverneur-generaal van Suriname en deze weer naar de directeur van Curaçao en toen had je de poppen aan het dansen, want zij voelden dat als een soort dolksteek in de rug.

"Niewindt had in die brief gevraagd of het onderwijs zich ook niet enigszins zou mogen uitbreiden tot de slavenopstand. De directeur Rammelman Elsevier geeft daarop een sublieme weergave van de gedachten over de slaven van de mensen die het voor het zeggen hadden. Hij merkt op dat mensen zo gauw als ze verstandiger, wijzer en geleerder worden, niet zo maar het juk aanvaarden, ook al hebben we nog zulke goede wetten om hun lot te verzachten. Dus dan kunnen we alle mogelijke sociale onrust verwachten."

Het Verlichtingsideaal gold dus niet voor de slaven en het onderwijs had niet het ideaal de maatschappij te veranderen. Van Oers: "Onderwijs is heel lang maatschappijbevestigend geweest en het onderwijs in de achttiende eeuw heel zeker. Er was ook geen sprake van dat je een hogere positie in de maatschappij kreeg, als je eerste klas onderwijs had gekregen. Er was wel het idee dat je de mogelijkheden van de mens zoveel als je kunt moet ontwikkelen, maar dat wilde niet zeggen dat je op een hoger trapje van de maatschappelijke ladder kon komen. Wie als een dubbeltje werd geboren, bleef een dubbeltje."

De schoolcommissie bepaalde of ouders het onderwijs konden betalen of dat het kind als 'landskind' gratis onderwijs kreeg. "Dat was niet zo moeilijk, want de stad was maar klein en iedereen kende iedereen, dat is nu nog zo geloof ik. Dus ze hadden heel gauw ontdekt of iemand arm genoeg was de kinderen daarvoor in aanmerking te laten komen en ook of ze arm geworden waren, maar naderhand weer in betere doen kwamen, zodat de ouders hun kinderen weer voor eigen rekening op school konden zetten."

LANDSTAAL

Veel van de huidige problemen in het onderwijs deden zich ook vroeger al voor. Zo klaagt de schoolcommissie over het verschil tussen de landstaal en de onderwijstaal. Van Oers: "De landstaal is een heel moeilijk geval en ik zou eigenlijk wel eens willen weten wanneer men die begonnen is te spreken en welke groepen dit deden. Van Paddenburgh heeft in 1818 al een boekje geschreven over Curaçao en daarin zegt hij dat het Papiaments werd gesproken door de creolen en de blanke Curaçaoënaren en dat het Nederlands daar vaak even onbekend was als het Arabisch. In het begin van de achttiende eeuw moeten er dus al heel wat mensen, ook blanken, het Papiaments gesproken hebben. Maar ja, als het niet is opgeschreven, dan weet je dat niet als historicus. Het is wel zo dat in 1826 het eerste boekje in het Papiaments verschenen is en dat is de catechismus die door pastoor Niewindt is gedrukt."

"De leermiddelen kwamen uit Nederland, want de vroegere gouverneur Changuion schrijft al in 1806 dat op Curaçao niet in schoolboeken wordt gehandeld, dus die moesten uit Nederland komen. En dan is er het modere systeem van lesgeven in Nederland, dat door de wet van 1806 wordt voorgeschreven. Het behelsde dat het hoofdelijk onderwijs niet meer mocht, dat er klassikaal onderwijs moest zijn. Dat was zo streng in Nederland, dat men zei: degene die zich daar niet aan houdt, wordt ontslagen. Op Curaçao is dat wel heel erg moeilijk geweest en of die kinderen nou met die landstaal met die Nederlandse boeken uit de voeten konden? Er is een tekst van Van den Bosch die zegt: er zijn maar weinig kinderen op Curaçao die Nederlands praten. Dan vraag ik me af wat die onderwijzers daarmee gedaan hebben. Anslijn kwam uit een beroemde Nederlandse onderwijsfamilie en hij is vast en zeker volgens het nieuwe systeem geschoold geweest. Deze Anslijn heeft later een diploma gekregen om als tolk op te treden in de landstaal. Ik was erg blij dat ik las dat tenminste één onderwijzer heel zeker het Papiaments kon verstaan en spreken. Maar ik vraag me wel af wat hij ermee heeft gedaan. Heeft hij het Papiaments gewoon buiten de school gehouden en alleen voor de rechtbank gebruikt in de zaken waar hij geld mee verdiende of heeft hij geprobeerd de kloof tussen het Nederlands en het Papiaments op zijn manier met kennis van het Papiaments een beetje kleiner te maken? Daar weten we niets over. Deze man had ons heel veel kunnen vertellen want hij komt uit een onderwijsfamilie, maar we weten niets."

Bij het opmaken van de balans van het onderwijs in de onderzochte periode gebruikt Van Oers graag uitspraken van tijdgenoten. "Cantz'laar heeft voor 1828 al gezegd: het is hier een heel stuk opgeschoten; het is nog wel niet waar het allemaal zijn moet, maar er is toch grote winst geboekt.

Tussen de regels door schrijft ook Van den Bosch dat het onderwijs niet slecht was. In 1828 gaven alle onderwijzers naar een bericht van de schoolcommissie volgens de nieuwe leermethode les. Dat is het klassikale systeem geweest, maar hoe zich dat precies in de klas heeft afgespeeld, daar is geen enkel gegeven over bekend. De interne geschiedenis kan ik niet schrijven. Daarom mocht ik het ook niet noemen *Het onderwijs op Curaçao*, moest ik me beperken tot het globaler begrip schoolwezen. Daar zit wel het onderwijs in als onderdeel, maar het schoolwezen is veel meer. Dat is de wettelijke organisatie, de uitvoering van de wetten, dat zijn de onderwijzers en de scholenbouw en de leermiddelen. Dat is allemaal het schoolwezen, maar over het onderwijs in de klas zelf, daar weet ik niets van, daar er niets was opgeschreven."

■ *J.F. van Oers,* ***De maatschappelijke context van het schoolwezen in de kolonie Curaçao 1816-1837****. Te bestellen door overmaking van Nf.58,- op giro 1063794 ten name van J.F. van Oers, Moersebaan 18, 4882 KE Zundert, onder vermelding van 'dissertatie Curaçao.*

Toenemende agressiviteit op voetbalvelden

JULES MARCHENA

= door Dennis Pikero =

Voetbal is de grote liefde van Jules Marchena en vanuit die optiek schreef en gaf hij het vorig jaar een boek uit. Een uitgave in het Papiamentu die inmiddels uitverkocht is en handelt over mentale training in de voetbalsport. De auteur is schrijver van gebedenboeken, oud-leerkracht, amateurvoetballer en scheidsrechter zonder een FIFA-batch.

De doelman van Quick'60 gaat verder dan het alleen geven van een uiteenzetting over de mentale training in de voetbalsport. Marchena belicht in het boek ook de normen en waarden in de Curaçaose samenleving, die naar zijn mening hard achteruit hollen. Door de regels heen wordt je onbewust op het een en ander attent gemaakt. Niet alleen gelooft Marchena dat de mens van nature goed is en niet slecht. Hij propageert dat ook in bijna elk gesprek met sporters.

NEDERLANDS

In Nederland behaalde Marchena zijn Nederlands MOB aan de Tilburgse Leergangen en daarna volgde hij ook een Post Graduate Course. Van zijn vijf-jarige verblijf in Tilburg, van 1966 tot en met '71, maakte hij gebruik om diverse cursussen te volgen. Op die manier kwam hij veel te weten van psychologie, methodes die gebruikt worden tijdens relax-therapieën en van mentale trainingen.

Terug op het eiland werd Marchena benaderd door voetbalclub VESTA om als keeper op te treden voor het team, dat verwikkeld was in de strijd voor promotie naar de eerste divisie. Bij VESTA vroeg iemand maar liefst driehonderd gulden voor het geven van mentale training aan de voetballers. Marchena: "Ik vond dat hij te duur was en bovendien niets bijzonders deed. Ik kon het beter. Dat deelde ik ook mee aan het VESTA-bestuur en sindsdien geef ik gratis mentale trainingen aan de spelers." Naast Curaçao, is Jules Marchena vanwege zijn kennis van mentale training en schrijfkunst een graag geziene gast op Bonaire en Aruba.

Tijdens partijen geldig voor de FFK-IBM voetbalcompetitie liep Jules Marchena zelf de tribunes af van het stadion Antoine Maduro te Kintjan en het Sentro Deportivo Korsou (SDK) in Brievengat om zijn boek aan de man te brengen. Ook benaderde hij diverse clubs in de eerste en tweede divisie om die te interesseren voor bestellingen voor hun leden. In het recente verleden (1992) schreef hij samen met onder andere Erwin Koster ook het boek *'Futbol'*.

De agressie op en rond de voetbalvelden die ook op Curaçao weer de kop opsteekt is, volgens Marchena, te wijten aan diverse factoren. Drie aspecten spelen daarbij volgens hem een belangrijke rol en bepalen ook het sociale leven van de sporter: Opvoeding, onderwijs en deelname op de arbeidsmarkt.

Marchena: "Iemand zonder scholing en een baan, is moeilijker te motiveren om een of andere sport te gaan beoefenen. Laat staan dat je zo iemand zover krijgt dat hij als volwaardige burger gaat deelnemen aan de samenleving."

Het gedrag van veel voetballers op dit eiland, is volgens Marchena een weerspiegeling van wat er zich in de samenleving afspeelt. Veel spelers zijn werkloos, leiden een marginaal bestaan en hebben geen perspectieven. De weg naar deelname aan de samenleving wordt voor hen afgesneden door de niet-ideale sociale omstandigheden waarin zij verkeren.

"Hoe motiveer je die mensen? Hun falen is een gevolg van de harde bijna ontoegankelijke samenleving. Het lijkt erop dat het materialisme het gewonnen heeft van het idealisme. Iedereen wil meer geld en luxe. Agressie op de sportvelden en toenemende criminaliteit gaan hand in hand, terwijl de sociale controle en de naastenliefde afnemen."

Marchena is de mening toegedaan dat via mentale trainingen, zelfs de op het eerste gezicht ontoegankelijke voetballer, toch met succes kan worden benaderd. Het brengt je tot bezinning, propageert positivisme en sportiviteit en bevordert de communicatie tussen personen. Problemen worden voor een tijdje vergeten of juist thuis of in vertrouwde kring besproken.

Iedereen kan volgens Marchena, via mentale trainingen zichzelf vertrouwen inpraten. In zijn boek kenschetste hij situaties waarin voetballers, scheidsrechters en sportbestuurders te werk kunnen gaan. Het psychologisch aspect van de mentale training.

"Niet alleen in de sport is mentale training een medium om positivisme en zelfvertrouwen te kweken. Een voetballer kan bijvoorbeeld ook ambities hebben, maar twijfels hebben omtrent zijn eigen kunnen. Hij hoeft dan bij het slapen gaan slechts voor zichzelf het zinnetje te herhalen: 'Ik ben een goed voetballer' en na verloop van tijd straalt hij van zelfvertrouwen".

OPVOEDING

De opvoeding, de basis voor de latere ontwikkeling van het kind, begint thuis. Marchena: "Bij de ouders die aan het hoofd van het gezin dienen te staan. Zij moeten het goede voorbeeld geven en het kind als een volwaardig lid van de familie beschouwen en behandelen. Er moet sprake zijn van een vertrouwensrelatie tussen ouders en kind. Het moet altijd kunnen terugvallen op papa of mama."

"Tegenwoordig zijn er bijna geen naschoolse activiteiten voor de kinderen. Ze komen thuis, blijven vijf uren alleen omdat zowel vader als moeder op het werk zitten. Buren of andere familieleden hebben ook hun bezigheden en kunnen niet op die kleintjes gaan letten. Dan komt het onderwijs om de hoek kijken".

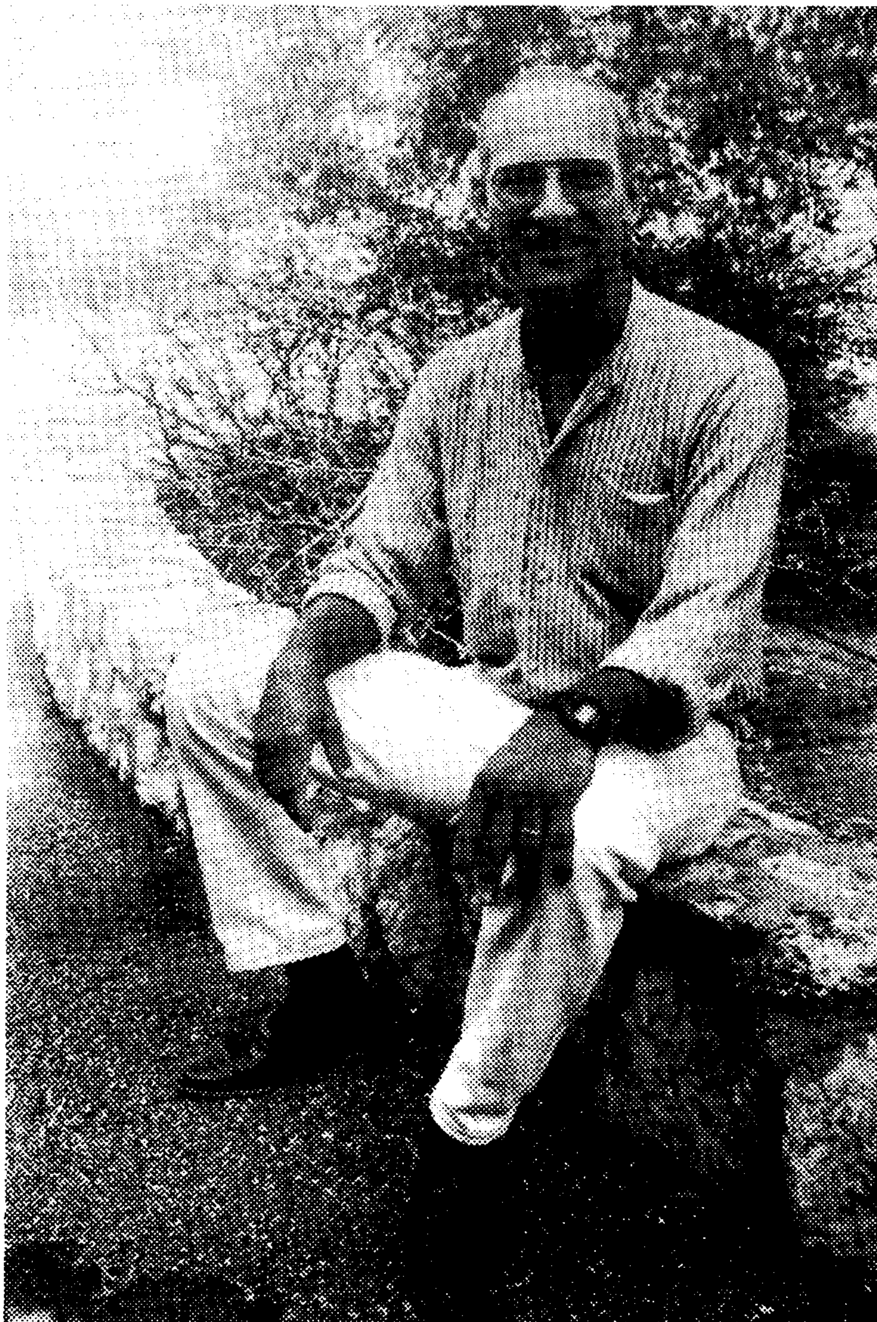

Foto Ken Wong

JULES MARCHENA
...mentale training...

"Mentale training helpt sporters ook in hun dagelijks leven"

Hij is stellig van mening dat er veel schort aan de motivatie van sommige van zijn oud-collega's in het onderwijs. Aan de andere kant tonen schoolkinderen tegenwoordig ook weinig initiatief en zijn ouders minder geïnteresseerd in de verrichtingen van hun kroost op school.

Marchena: "Hoeveel ouders zijn werkelijk actief in oudercommissies, studie- en huiswerkbegeleiding enzovoort? Het is altijd een beperkt aantal dat altijd van zich laat horen."

Een ander belangrijk punt dat, volgens Marchena, een gezonde ontwikkeling van het kind in de weg staat, is het ontbreken op veel basisscholen van sportfaciliteiten en van leerkrachten voor bijvoorbeeld expressieve vakken. "De schoolsport is hierbij van groot belang. Vooral voor meisjes, die normaal vanwege traditionele normen worden achtergesteld in de opvoeding thuis. Dat het zo ver is gekomen dat sport, b.v. het laten rondjes lopen op de speelplaats, op sommige scholen als straf wordt gehanteerd, spreekt boekdelen. Waar zijn wij mee bezig?"

Marchena ziet de schoolsport liever als 'gezonde' recreatie voor schoolkinderen. Het moet leuk blijven. Hij heeft respect voor de nieuwe ontwikkelingen in de lokale schoolsport, waarbij coördinator Arthur Curiel als stuwende kracht optreedt. Alleen indien de schoolsport zich positief blijft ontwikkelen en een vooraanstaand onderdeel gaat worden van het Curaçaos onderwijs, meent Marchena, moet gedacht worden aan wedstrijdsport.

Hij haalt wederom zijn geliefde voetbalsport aan en blijkt zeer te spreken over de jaarlijkse voetbaltoernooien die gehouden worden tussen de diverse scholen op Curaçao. Volleybal en softball worden op grote schaal en op competitief niveau beoefend door met name scholieren van het voortgezet onderwijs. In het lager onderwijs blijkt de zwemsport een van de meest bezochte sportactiviteiten. Ooit werd ook badminton fanatiek beoefend in menig gymzaal.

Expressieve vakken, zoals dramatische expressie, brengen de kinderen in de gelegenheid zichzelf beter te leren kennen en zich te uiten. Op speelse manier en geleidelijk wordt het eigen 'ik' ontdekt. Volgens Marchena krijgt het kind meer zelfvertrouwen, wordt zelfstandiger en begint voor zichzelf uit te komen. Ook de meditatie, een geliefde bezigheid van Marchena, is een vorm van ontspanning.

De oud-leerkracht vindt het jammer dat Curaçao de laatste tijd minder sportleerkrachten en leraren dramatische expressie produceert. Er blijkt een schrijnend te kort te bestaan en Arthur Curiel onderschrijft dat ook.

In dat opzicht vindt Marchena het project *Deporte den bario* ('Sport in de wijken') van de eilandsdienst Recreatie- en Sportzaken een welkome aanvulling, hoewel van overheidswege er niet gesproken kan worden van een sportbeleid. Laat staan van een visie. Hij voelt dan ook veel meer voor de huidige schoolsport die systematisch en structureel dichterbij de schoolkinderen komt.

Marchena hekelt ook het feit dat sport als sluitpost op de overheidsbegroting voorkomt. Dit hoewel vooral politici het laatste jaar propageren om sport als instrument te hanteren ter bestrijding van de toenemende criminaliteit en het druggebruik onder jongeren. Het probleem ligt volgens Marchena echter niet bij de jongeren, de voetballers en de burgers.

"Het is en blijft een maatschappelijk gegeven. Er is geen duidelijke structuur en helemaal geen visie in het beleid. Het huidige bestuur in de voetballerij lijkt een beetje kennis van zaken te hebben. Toch blijven er problemen ontstaan, want niet elke bestuurder is geschikt voor zijn taak."

"Eigenlijk zou ik het fijn vinden, dat erkende krachten die zich bezig houden met mentale training bijeenkomen. Op die manier kunnen er meerdere cursussen worden gegeven aan zowel sportbeoefenaars als sportbestuurders. Mensen die in het veld werken met jongeren en sporters."

ODEA garandeert kwaliteit (vervolg van pagina 4)

tering van al bestaande verworvenheden. De elementaire zaken en nog veel meer, zijn hier gemeengoed. Wij hoeven gelukkig niet te strijden om het bestaansrecht van gezondheidszorg", aldus ODEA. En vergeleken met Nederland is er natuurlijk best het een en ander voor verbetering vatbaar, maar er wordt aan gewerkt. De betrokken en verantwoordelijke instanties zijn zich bewust van de tekortkomingen en doen er alles aan om tot een verbetering te komen.

In het verleden zijn diverse activiteiten georganiseerd door ODEA zoals het AIDS-congres, bij- en nascholingscursussen en seminars over actuele onderwerpen. Vooral het AIDS-congres heeft de aandacht getrokken. De opzet was om leraren en verpleegkundigen de juiste voorlichting te geven, zodat adequaat gereageerd kan worden. Vooral de sociale begeleiding van HIV-positieve mensen heeft volop de aandacht gekregen. Vanuit de doelgroep werd enthousiast gereageerd op de congressen en het is zeker voor herhaling vatbaar. Ruim een jaar geleden werd door ODEA het *'19th Biennial Congress'* georganiseerd met als thema *'Nursing leadership in the 90's - A challenge and a promise'*, wat vrij vertaald wil zeggen dat het een kans en een uitdaging is om verpleegkunde een belangrijke positie te geven binnen de gezondheidszorg. Maar liefst 26 Caribische eilanden waren vertegenwoordigd tijdens de congresweek in het Hyatt hotel. De kosten zijn gedekt door ODEA zelf door middel van fundraising en CEDE Aruba is bijgesprongen met een forse bijdrage. Het gouvernement gaf na lang aarzelen ook een bijdrage.

MADRID

ODEA is internationaal geaccepteerd als vereniging voor verpleegkundigen en werd afgelopen zomer in Madrid officieel als zodanig geïnstalleerd. Drie leden van ODEA zijn afgereisd naar Spanje om deze installatie bij te wonen en om de Arubaanse organisatie te vertegenwoordigen. Om de reis te bekostigen moest een beroep gedaan worden op allerlei instellingen die wilden doneren voor deze reis. De overheid heeft het weer af laten weten.

CEDE Aruba zal misschien in de toekomst financiële hulp geven, maar daarvoor moet ODEA eerst een duidelijke aanvraag inleveren met precieze omschrijving van het benodigde bedrag en waar het voor gebruikt gaat worden. Dat kost tijd en die tijd was er niet meer toen ODEA uitgenodigd werd om naar Madrid te komen. In Madrid zijn diverse onderwerpen aan de orde gekomen, die ook van belang kunnen zijn voor de Arubaanse situatie. "We hebben bewust gezocht naar de lokaties waar zaken aan de orde kwamen die van toepassing kunnen zijn op ons. En die hebben we gevonden. We hebben een educatief programma gevolgd over de inhoud van de verpleging. Je moet weten dat wereldwijd nagedacht wordt over ons beroep, want het bestaat natuurlijk werkelijk overal. Een land kan nog zo arm zijn, of nog zo onderontwikkeld, verpleegkundigen zijn er, al dan niet uit het land zelf. We hebben veel informatie uit andere landen gekregen terwijl er natuurlijk ook de nodige ervaringen werden uitgewisseld. Concreet heeft het tot gevolg dat we een duidelijker beeld hebben wat we mee zullen nemen in het overleg met de overheid. We hopen op korte termijn te komen tot een profielschets van de Arubaanse verpleegkundige.", vertelt Ina. Er zijn contacten gelegd met allerlei landen en er kan een beroep gedaan worden op de andere leden van de internationale organisatie. ODEA zou, bijvoorbeeld, kunnen besluiten om een 'zuster'-organisatie uit te nodigen om een workshop of een lezing te houden over een onderwerp wat hier actueel is, maar wat in het betreffende land al uitgekristalliseerd is. Zo heeft Denemarken bij wijze van proef een deel van de patienten in een ziekenhuis actief mee laten denken met de dagelijkse gang van zaken. Zo'n zes keer per dag werd de groep ondervraagd door middel van enquêtes en er werd beslist ook kritiek gespuid. Maar dat alles is zeer ten goede gekomen aan de patiëntenzorg, want soms is een handeling voor een verpleegkundige gesneden koek, terwijl de patiënt het allemaal voor de eerste keer ervaart. Het was goed om er samen over te praten en die tijd er voor te nemen, volgens de delegatie uit Denemarken. "Wat ons zeer boeide, was een lezing over trans-culturele verpleging. Dat was vooral bedoeld voor landen met een multiculturele maatschappij, en welk land is dat heden ten dage niet? Je moet je dan voorstellen dat naast de reguliere geneeskunde ook gebruik gemaakt wordt van, bijvoorbeeld, de medicijnman.

In de praktijk blijkt dat patiënten uit volkeren waarbij een medicijnman de alleswetende arts is, sneller genezen als die medicijnman betrokken wordt bij de behandeling. Nu hebben we op Aruba niet het probleem van een medicijnman, maar er zijn tal van huismiddeltjes, die misschien best gebruikt kunnen worden als aanvulling van de gewone medicijnen. Dat zou eens uitgezocht moeten worden, maar verwerpen doen we het zeker niet." Ook in Nederland is inmiddels in diverse ziekenhuizen de eigen cultuur van de patiënt belangrijk genoeg om te betrekken bij de behandeling.

En dan was er nog een onderwerp over misbruik van de verpleegkundigen. Nee, het ging niet over sexueel misbruik (alleen), maar vooral de enorme werkdruk, toenemende verantwoordelijkheden, slechte communicatie tussen arts en verpleegkundige, verbaal geweld, werken met agressieve stoffen zonder dat er voldoende voorzorgsmaatregelen getroffen zijn enzovoorts, enzovoorts. Helaas is dit onderwerp maar al te zeer van toepassing op Aruba en het Arubaanse ziekenhuis. Te vaak is de specialist nonchalant, te vaak vindt hij 'het wel best'. Helaas denkt menig specialist dat hij zowel het personeel als de patiënt mag behandelen zo het hem uitkomt, maar een specialist wordt riant betaald en daar mag hij zeker wat tegenover stellen. "Ja, dat is ook wel zo, maar we hopen een oplossing te vinden in het schriftelijk vastleggen van procedures, zodat iedereen een beetje beter weet waar hij aan toe is. Verder is er in sociaal gedrag zeker een verbetering waar te nemen bij de jongere specialisten. In Nederland wordt er erg de nadruk op gelegd dat je samen een team bent, afhankelijk van elkaar. En dat merk je in de houding van de nieuwe lichting." ODEA: "Al met al was het, behalve een interessante reis, een zeer nuttige ervaring. We zullen ons voordeel er mee doen en gaan er weer hard tegenaan om te komen tot verbetering van de verpleegkunde op Aruba."

Het bestuur van ODEA bestaat uit: voorzitter Josefa Chin-Woei-Njap (sub hoofd van de OK), vice voorzitter Rugia Coffie (medewerkster Hygiënische Dienst), secretaresse Claudine Ho-Kang-You (verpleegkundige), penningmeester Margarita Pourier (coördinerend hoofd Wijkverpleging), commissielid Yvonne Nyack (verpleegkundige Centro Medico), commissielid Henna Doedel (hoofd Opleidingen Ziekenhuis), commissielid Ina Broekman (docent Opleidingen Ziekenhuis) en commissielid Linda Halman (verpleegkundige Intensive Care).

Natuurlijk beter worden

Rudolf de Wit

Bottenkrakers

Manuele therapie, osteopathie, chiropractie, manuela therapie Sickesz, manuele geneeskunde Eindhoven, orthopedische geneeskunde (Cyriax), Bourdiol..... oftewel 'bottenkrakers' genoemd in de volksmond. Is het wel goed om je botten te laten kraken? Doet het niet ontzettend veel pijn? Kwakzalverij, fictie of behoort het eigenlijk tot het normaal arsenaal van een arts en fysiotherapeut? Ik zal proberen een uitleg te geven over de verschillende methodes, waarna de schadelijke effecten, complicaties, indicaties en de vele andere vragen beantwoord zullen worden.

Manuele therapieën is een verzamelnaam voor therapieën die men toepast voor een gestoorde gewrichtsfunctie. De gestoorde gewrichtsfuncties kunnen in elk gewricht plaatsvinden. Sommige therapie-vormen houden zich daarom bezig met zowel de grote als de kleine gewrichten. Centraal staat echter de wervelkolom bij alle genoemde methodes in dit artikel.

OSTEOPATHIE

Andrew Tayler Still (1828-1917), een arts uit Missouri gespecialiseerd in het beenzetten, publiceerde in 1876 voor het eerst over een nieuwe geneeswijze die hij osteopathie (osteon= bot; pathos= lijden) noemde. De eerste school voor osteopathie werd in 1879 gesticht in Kirksville, Missouri. Toen Still op 89-jarige leeftijd stierf, was de osteopathie in alle staten van de Verenigde Staten erkend. Thans is de osteopathie in de Verenigde Staten vrijwel gelijkgeschakeld met de reguliere geneeskunde.

De osteopaat gaat ervan uit dat hij door volledige kennis van de structuur van het menselijk lichaam in staat is deze zodanig te beïnvloeden dat het lichaam weer normaal gaat functioneren. Andrew Still was aanvankelijk van mening dat ziekte ontstaat door de zogenaam osteopathische leasie (onvolledige ontwrichting van de wervels) die ervoor zorgt dat de bloedsomloop in de tussenwervelruimte in het nauw raakt. Huidige osteopaten hebben een meer genuanceerd beeld van de oorzaak van de ziekten.

De osteopaat begint met elk gewricht in alle standen te bewegen. Daarbij gebruikt hij armen en benen van de patiënt als hefbomen, terwijl hij sondeert, voelt en probeert hij vastzittende gewrichten weer in beweging te krijgen. Als een gewricht vastzit, zal hij proberen het los te maken. Tijdens deze behandeling stabiliseert hij de omliggende gewrichten. Hierbij kan een 'krakend' geluid voorkomen. Osteopaten combineren hun behandeling vaak met andere therapieën, houdingscorrecties, gesprekstherapie en anderen.

CHIROPRACTIE

De grondlegger van de chiropractie (cheir= hand, pratein= handelen) is Daniel D. Palmer (1845-1913). Ook Palmer stichtte in de VS een opleidingsinstituut. Van hieruit ontwikkelden de leerlingen nieuwe inzichten en deze verspreiden zich over de hele wereld. Hoewel Palmer uitging van de gedachte dat de subluxatie de enige oorzaak van de ziekte was, stellen hedendaagse chiripractoren dat er ook andere oorzaken van ziekte mogelijk zijn. Voor de chiropractor blijft echter in belangrijke mate het gevolg van een niet goed functionerend zeneuwstelsel waardoor de subluxatie verantwoordelijk is.

Subluxatie wordt daarbij gedefineerd als: een communicatiestoornis in het zenuwstelsel waarvan de oorzaken van een zeer uiteenlopende aard kunnen zijn. Pathologische veranderingen die hieraan ten grondslag liggen, zijn bij voorbeeld scoliose (verschuiving van de wervelkolom naar de zijkant), voorwaartse en achterwaartse misvormingen (hyperlordose= een te holle rug en hyperkyfose= een te bolle rug), verzwakking van de tussenwervelschijven, ontwrichting en artrose.

De verschillende afwijken aan de wervelkolom kunnen aanleiding geven tot vernauwing van de ruimten tussen de wervels (foramina intervertebralia), waardoor inklemming van de betreffende zenuwen, die uit de ruggewervels komen en aangrenzende structuren, zoals bloedvaten en lymfekanaaltjes kan ontstaan. De irritatie van de zenuwen uit zich in plaatselijke zenuwpijnen, die na verloop van tijd uitgebreidere delen van het perifere zenuwstelsel kunnen aantasten. Op deze wijze kunnen allerlei klachten ontstaan.

De chiropractische therapie bestaat uit specifieke manipulaties van wervelkolom en gewrichten van de armen en benen. De chiropractor noemt de manipulatie, die vaak met een krakend geluid gepaard gaat *adjustment*. Hij gebruikt bij zijn manipulatie de aangrijpingspunten die wervelkolom en bekken hem bieden, om van hieruit hevelwerkingen uit te voeren die de gewrichten in de juiste positie brengen.

Hij kan hiervoor drie technieken gebruiken:

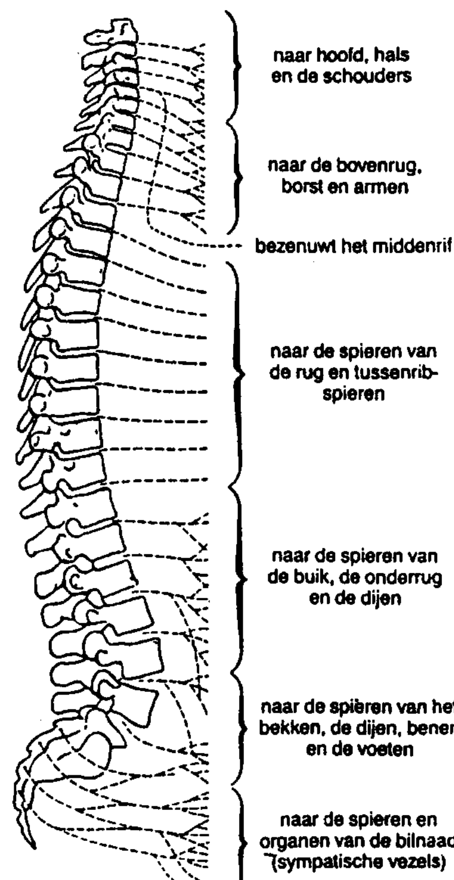
a. het uitoefenen van plaatselijke druk- of trekkracht op het gewricht;
b. het uitoefenen van overrekking op het gewricht om het daarna snel terug te laten springen in de juiste stand en
c. het uitoefenen van druk met contradruk onder narcose.

MANUELE THERAPIE

De grondlegger van deze stroming is F. van der Bijl (1909-1977). Hij volgde een opleiding tot heilgymnastmasseur, verdiepte zich daarna in de osteopathie. Hij ontwikkelde in een periode van dertig jaar een eigen systeem. Omdat hij de diagnostische criteria van de vertebrale therapieën te subjectief vond, bouwde hij een controleerbaar en herhaalbaar diagnostisch systeem op.

Daarnaast vestigde hij de aandacht op het bewegings- en houdingspatroon dat voor

Willekeurige zenuwbanen.

ieder individu speficiek is. Men gaat uit van het principe dat er een evenwichtsbestand bestaat tussen de deformerende krachten en de reformerende krachten, die beide hun inwerking hebben op het bewegingsapparaat. De deformerende kracht wordt bepaald door de deelzwaartepunten van hoofd, borst en buik.

De reformerende kracht wordt geleverd door de spieren en ligamenten, ten einde weerstand te kunnen bieden aan de zwaartekracht en haar representanten in het lichaam, de deelzwaartepunten. Evenwicht tussen deformerende en reformerende kracht van het bewegingsapparaat maakt het de mens mogelijk te functioneren op de manier die het minste energie kost. De evenwichtssituatie is een individueel optimum van het bewegingsapparaat. Dit betekent, dat niet voor ieder mens geldt, dat een symetrische rechte stand van de wervelkolom de optimale situatie is.

Elk individu heeft een stand van de wervelkolom die past bij zijn eigen aangeboren en verworven eigenschappen. De therapie is erop gericht dat ieder botstuk zodanig wordt bewogen dat het binnen de kinesiologische keten van het bewegingsapparaat vrijelijk en spanningsvrij kan functioneren. Er is dan een evenwicht tussen de deformerende (zwaartekracht) en reformerende kracht (spieren, ligamenten). De manuele therapeut manipuleert het gehele skelet. De manipulatie vindt plaats door keline repeterende schokjes.

SICKESZ

De arts mevrouw Sickesz heeft vanaf 1965 gewerkt aan een diagnostisch en therapeutisch systeem met betrekking tot de wervelkolom, dat zich van de andere systemen onderscheidt. Met name de centrale plaats in de oorzaak voor de bekkenscheefstand, geeft het verschil aan met andere methoden.

Het bekken is de basis waarop de wervelkolom rust. Bij een val op het zitvlak wordt de klap door het zitbeen (tuber ischiadicum) opgevangen en het bekken (os ilium) schuift ten opzichte van het heiligbeen (sacrum) 2-4 mm. naar boven. Er ontstaat nu een bekken waar de (sacro-iliacale) gewrichten niet goed meer functioneren. In de loop van de tijd zal een van deze gewrichten gaan vastzitten. Dit betekent dat bij een staande patiënt het ene been korter is dan het andere.

Het sacrum zal nu afhellen naar het korste been. Daarmee is de basis van de wervelkolom niet meer verticaal en er treedt een kromming in de wervelkolom (scoliose) op. Er ontstaan draaipunten in de wervelkolom. Op deze draaipunten wordt dus het evenwicht gezocht.

Na verloop van tijd gaan de buurwervels van deze draaipunten vastzitten en uiteindelijk werkt de wervelkolom op de helft van het aantal gewrichten. Daar waar de tussenwervelruimte (foramina) nauwer worden, zal wortelprikkeling optreden. Op deze wijze kunnen talrijke aandoeningen ontstaan door extra prikkeling van de verschillende segmenten m de daarbij behorend organen.

Ook het vegetatieve zenuw stelsel is betrokken bij d wervelkolom-pathologie. B elke patiënt wordt begonne met het rechtzetten van d bekken. Daarna worden al wervels en alle ribben ongeveer vijf behandeling losgezet. Dus niet alleen d pijnlijke plaats of de loca satie van de aandoenin wordt gezien in het licht va de volledige lichaamsas. D behandeling is erop gericht de in ruststand verkerend wervel met een lichte dr van de vinger weer in zi normale stand terug brengen.

In het volgende artikel z ik verder gaan met d andere vormen van de chir practie, manuele therapieën indicaties en gevaren.

Liever heimwee dan Holland

door Rene Van Nie

Neef Wil

Mijn neef Wil is taxichauffeur. Bij voorkeur rijdt hij 's nachts en in de Amsterdamse binnenstad. Ik vind dat gevaarlijk maar volgens mijn neef is er niks aan de hand, 'zolang je weet wat je doet'. De werkelijke reden dat hij praktisch nooit problemen heeft komt naar mijn idee toch meer door zijn uitstraling. Ondanks zijn keurige manier van doen en laten gaat er een kracht van hem uit die de meest vervelende klant op zijn plaats houdt.

Vanaf zijn standplaats Nieuwmarkt vervoert hij dronken zeelui, prostituées, coke-dealers, snuivers, spuiters, zware en halfzware jongens en met een beetje geluk soms ook een keurig echtpaar. En hij fungeert in zijn vrije tijd als mijn privéchauffeur wanneer ik in Nederland verblijf. Een luxe waar ik hem dankbaar voor ben want hij zoeft me kreukelvrij door alle opstoppingen en andere verkeersellende onder het genot van boeiende verhalen over zijn nachtwerk. "Dronken torren heb ik een hekel aan", stelde hij tijdens onze laatste ontmoeting vast. We zaten achter een dampende pan verse mosselen in een klein, schemerig Amsterdams café in de buurt van het Leidseplein. Alle boodschappen waren achter de rug en over enkele uren zou hij me richting Schiphol rijden voor een vluchtje Aruba. "Dat ze dronken zijn vind ik niet erg, zolang ze de boel maar niet onder kotsen", vervolgde hij tussen twee slokken witte wijn. "Eerverleden nacht nog valt er zo'n vat alcohol bij me naar binnen. Afgeleverd door twee maten van hem. "Hier chauffeur, we hebben een lekker ritje voor je, hij moet naar Hoofddorp, heeft centen in zijn zak en is leeg". Ik zeg: 'Wát leeg?! Hij zit tot aan zijn strot toe vol met drank'. Mijn neef lachte even. "Het was niet de eerste keer dat zijn maten met dat bijltje hakten, dat was duidelijk dus riepen ze: "Welnee chauffeur, hij heb al gespuugd. Hij is leeg en hij kotst je auto echt niet onder". Nou, daar was niet meer aan te ontkomen en ik zeg 'laat hem dan maar liggen. Hebben jullie nog een adres in Hoofddorp?" Dat hadden ze niet maar ik hoefde me geen zorgen te maken want dronken Jopie zou dat allemaal wel vertellen. Goed, ik ga rijen en probeer hem wakker te houden en zeg 'een beetje uit de hand gelopen vanavond hè?' Begint hij te schreeuwen: 'Dat takkewijf!!' Zo gaat ie nog even door en ik vraag niks meer want als ze op hun vrouw gaan schelden moet je op de vlakte blijven. Voor je het weet heb jij het gedaan. Dus ik wacht op een pauze en vraag heel rustig 'we gingen naar Hoofddorp, hè mijnheer?' En hij weer: 'Wat mot ik in Hoofddorp, oliebol!' Ik ga daar niet op in en probeer nog een keer. "Waar ongeveer moeten we zijn in Hoofddorp mijnheer?" "Zeik niet aan mijn hoofd man, je lijkt dat takkewijf wel. In zo'n geval praat ik niet verder want dan wordt het alleen maar erger, begrijp je?"

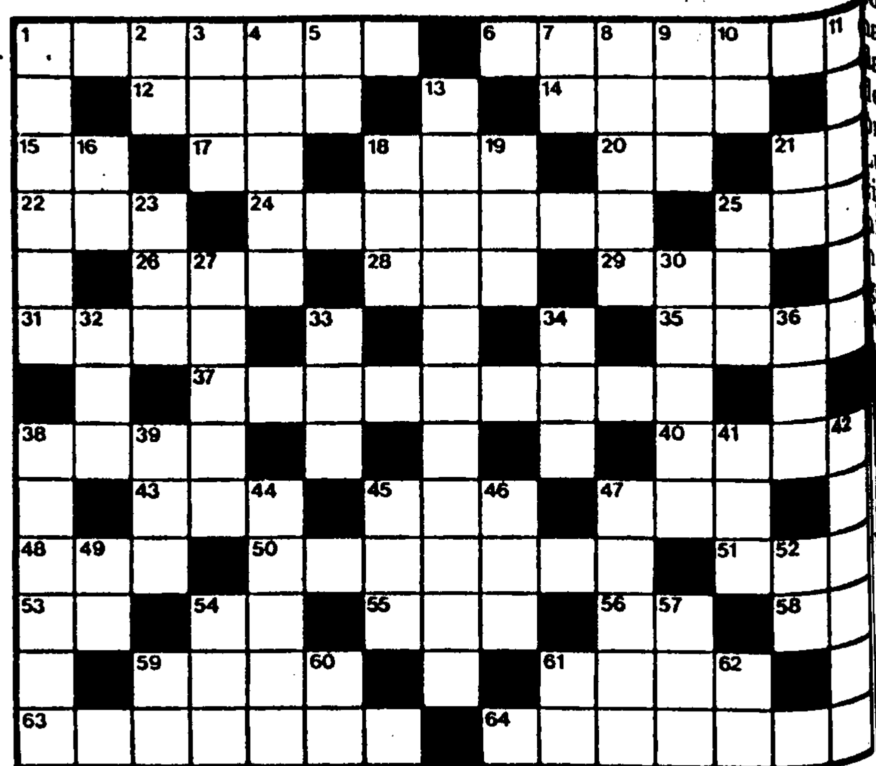
"Helemaal," bevestigde ik verlekkerd en genoot van de mosselen, de wijn, de gezellige huiskamersfeer in het eetcafé en het verhaal van mijn neef. Op zo'n moment gaat er niets boven mijn Amsterdam en zou ik er eeuwig willen wonen zolang ik daarna de straat niet meer op moest. "In Hoofddorp sliep die goser als een blok natuurlijk," ging neef Wil verder. Ik remde zo nu en dan effe hard, schreeuwde, zette de muziek aan. Maar wat ik ook deed, niets hielp. Het enige wat ik er mee bereikte was dat hij van de achterbank op de grond lazerde waar hij gewoon doorsnurkte. Ik zet de auto stil, til hem terug en haal zijn zakken leeg op zoek naar een adres en op zijn rijbewijs staat Goudenregen 14b, Nieuw Vennep. Dat is daar vlak in de buurt dus ik rij naar Nieuw Vennep en vind via een informatiebord aan de kant van de weg Goudenregen. Ik bel aan bij 14b, zo'n keurige rijtjeswoning, je kent dat wel en na veel gestommel wordt de deur open gedaan door een slaperig mooi meisje van een jaar of zestien. Ik vertel haar dat ik haar vader in de wagen heb en dat de goede man iets te veel heeft gedronken en of ze hem wil wakker maken. Ze kijkt me aan alsof ik gestoord ben, loopt naar de auto en schreeuwt daar midden in de nacht: "Maaa, het is paaa!!"

Opeens raakte alles in een versnelling. De buren werden wakker en Ma kwam als een wervelwind naar buiten gerend, recht op de taxi af. Ze greep die man in zijn nek en begon hem af te tuigen, niet mooi meer. Afschuwelijk zoals ze te keer ging. De arme kerel was opeens nuchter en begon te rennen met die vrouw achter hem aan. Zie je het voor je daar in zo'n huisje-boompje-beestje buurt diep in de nacht?"

Ik knikte, schonk de glazen nog eens vol en we klonken op elkaars gezondheid. Neef Wil smeerde zijn keel en ging door met vertellen. "Ik heb nog nooit een man zo'n pak slaag zien krijgen van een vrouw. Nog nooit. Maar ik bemoei me natuurlijk nergens mee en sta zo een beetje af te wachten. Komt er een heel oud vrouwtje bij me staan en ze zegt: 'Erg hè, mijnheer. Dit is toch een schande?' Ik probeer nog het midden te houden met 'ach, een keertje dronken'. "Een keertje dronken?", roept ze verontwaardigd. "Waar heeft u het over?" Die boef is er vier maanden geleden vandoor gegaan met zijn buurvrouw, die slettebak van 20b, daar verderop. Nou hokken ze samen ergens in Hoofddorp en dan durft die kerel na al die tijd ijskoud met zijn dronken kop midden in de nacht gewoon weer thuis te komen!"

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. stumper; 6. gemanierdheid; 12. stevig; 14. lekkernij; 15. dun; 17. voorzetsel; 18. pad; 20. voegwoord; 21. persoonlijk voornaamwoord; 22. toiletartikel; 24. bevallig; 25. walvis; 26. wilde haver; 28. vrucht; 29. totaal; 31. steenmassa; 35. communicatiemiddel; 37. beroep; 38. kleur; 40. delfstof; 43. soort papegaai; 45. loot; 47. voor; 48. aardewerk; 50. beroep; 51. bal; 53. bijwoord; 54. barium; 55. hevig; 56. dreumes; 58. rivier in Italië; 59. beendervulsel; 61. clown; 63. praal; 64. feestartikel.

VERTICAAL: 1. bevestigingsmiddel; 2. klaar; 3. hut; 4. schreeuw; 5. boom; 7. spil; 8. proef; 9. vreemde munt; 10. rund; 11. metaal; 13. kledingstuk; 16. muzieknoot; 18. spinrag; 19. vluchtige stof; 21. titel; 23. insect; 25. familielid; 27. jongensnaam; 30. roofdiertje; 32. vrouwelijk dier; 33. insect; 34. vogel; 36. zangstem; 38. plaatselijk; 39. jong dier; 41. jongensnaam; 42. cowboycafé; 44. afzonderlijk; 45. grond om een boerderij; 46. dierenverblijf; 47. vrucht; 49. oosterlengte; 52. voorzetsel; 54. vrucht; 57. hoofdbedekking; 59. muzieknoot; 60. persoonlijk voornaamwoord; 61. familielid; 62. muzieknoot.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

L. Leenheer
Kaya Seru Mangusa 8C
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1.treurnis 5.kwalijk 9.oppassen 10.slinks 11.stroming 12.bintje 14.allerhande 18.uitgelaten 22.lekker 23.drietand 24.aarden 25.schijndel 26.distel 27.stenigen

VERTICAAL: 1.troost 2.export 3.resume 4.ineenslaan 6.wel licht 7.landtong 8.kastelen 13.regelrecht 15.muilband 16.stukprijs 17.bezetene 19.gedijen 20.aardig 21.adelen